AKI HA VOLTAM

Győri László

MN

GYŐRI LÁSZLÓ
AKI HA VOLTAM

GYŐRI LÁSZLÓ

AKI HA VOLTAM

EGYBEGYŰJTÖTT VERSEK

MAGYAR NAPLÓ
FOKUSZ Egyesület
Budapest, 2022

A kötet megjelenését támogatta

Nemzeti Kulturális Alap

Szerkesztette és a szöveget gondozta
Zsille Gábor

MC 256.562

2023

© Győri László, 2022
© Magyar Napló Kiadó, 2022
© FOKUSZ Egyesület, 2022

ISBN 978-615-5641-57-2

EZ A VERS ELADÓ

(1968)

DADOGNI, MONDANI

Dadogni, mondani,
ha fáj, hosszasan hordani.

Gyerekjátékon, messze tűnt
kukoricaszár-hegedűn,

hamisan, dallamtalanul
próbálni, bírja-e a húr.

Hajnalban öt óra körül,
széna vagy fű közül.

Csak amíg púpol a vakond,
arcát míg fölfújja a lomb.

Meddig a délután leáll,
s nem dohog e táj.

Alkonyat, nyolc óra körül,
egyet a sok közül.

Csak amíg elfut a szekér,
és ideér.

Csak míg a herét beviszik,
s pihennek kicsit.

Vagy semmikor, de valahol,
ahol még akad egy zugoly,

semmiség,
élek, és tudnom kell, miért.

KÜLÖNÖS VILÁG

Milyen különös a világ!
Levelesek, zöldek a fák!

Ágaskodnak, milyen elevenek,
befödnek követ meg eget.

Ríkattalak, törődtem veled,
kertemből kifutsz, te gyönge meggy.

Van egy falu, Rákóczi-telep,
volt egy fiú, estig legeltetett –

legeltetett, sárkányt eregetett,
emlékszel, még ott futok veled.

Milyen különös örökké nélküled,
emlékszel, még ott futok veled.

Felétek szél fúj, letépi ingemet,
milyen különös, régi ünnepek.

Kölyök majális, férfi körmenet,
kékgálicos, csöndes este lett.

Eleven fák, kültelki vitrinek,
nem vésnek ide több szivet,

hiszen a szív úgyse őrzi meg
önmagát, a gyullogó szivet.

Gyullogó szivet, önmagát,
milyen különös, elfogyó világ!

UDVAR

A tyúkok,
mint szúnyog-
rajok,
füstölögnek.
Kavarognak
a kakasok,
mint odatévedt
méhek.

A kakas, a méh
a por színére dűl,
a fullánk, a taréj
a porba merül.

Mint a szitakötő,
vagy a lágy
tiszavirág,
halomban fulladoznak.

Rekkenő
délidő
söpri a földet.

Tüzes vasaló
siklik az udvaron,
pörkölődik az ól,
a bodzafalomb.

Senki se menekül.
A porból, mint magasból
látszik
az, ami játszik,
a tárgyak halhatatlanok:
napon a kályhacső,
hűvösön a fásszín.

A góré, a tigris-
árnyékú cella,
kukoricát őriz
vicsorogva.

A HOLDVIVŐ BÁRÁNY

Lehajlik havasan, hajlik a szivárvány,
azon jődögél le egy fekete bárány.

Mintha hegyen jönne ősidőknek óta,
mintha a két szarva két botocska volna.

Fölhajlik havasan, hajlik a szivárvány,
azon mendegél föl egy fekete bárány.

Mintha hegyen menne ősidőknek óta,
mintha a két szarva két botocska volna.

Mendegél, meg sem áll a fekete bárány,
huzakszik a holdra, magas a szivárvány.

Amikor a holdat túl-fölül tapodná,
akkor az a bárány szarvaiba fogná.

Nem ahogy a nyűgöt, nem ahogy a jármot,
nem ahogy foga közt árkon a bogáncsot,

ahogyan a gyertya hordozza a lángot,
úgy viszi a holdat, viszi a világot.

TÉL

A semmi nagyobb erő annál,
mint ami most emel.
Állok befagyott kutaknál,
a kölönc föltűzött koponya,
nézem a telet.

Szétdűlt kemencén
röfög a sertés,
oldala csupa borda,
mintha góré volna,
s éhséget őrzene.

Megvesz az isten hidege,
mély hóba fullad a lábnyom.
Egy árva nyilatkozatot
hajkurász a szél
végig a kopár, befagyott
tanyákon.

A NYUGALOM DALA

Térben élek, nem időben,
zöld pengésű gyűrű-körben.
Kivirradnak, hogy magukat
égre ontsák, gödrök, lukak,
holdkráterek, földalatti
vermek, fészkek, mint megannyi
rejtekhely, hogy védekezzek.
Ó, az időt mért vetem meg?

Csak időben, nem a térben!
Ó, mily lassú vonulású,
függőkocsi, hóhullású!
Zúg, mint a szél, zúg a nyers tél,
föl-lelibben, meg ne sejtsél!
Szagos hajam úgy elázik,
nem látod az e világit.
Elkerít a büntetésem.

Szerelem, te mindenben egy,
vesszek meg, ha nem akarlak!
Te hozd el majd a szívemnek
aszú időn a nyugalmat!

Kigyulladnak szőke kazlak,
torony fut a tűzvész felé,
ne mozdulj, de tűrj és remélj,
szerelem, te mindenben egy!

Libegek a terek fölött,
árnyékom, mint a mutató,
úgy jár körül. Merev ködök
nikkelezik. Se lent, se fönt
nincsen idő, mely testet ölt.
Halak, Vízöntő, Skorpió
az égen se tapintható.

Ábrák, ti csak forduljatok,
dőzsöljetek, hű szeretők!
Vidulj te is, nyugodj, feledj,
játékaid idők, terek,
árnyékod az úton baktat.

Emeld föl a tekinteted,
s fölragyog a nyugodalmad!

LATIN VITORLA

Ez már az én időm, az ősz.

Löki a múltat, a jövőt,
hogy mint vagonok, föltorlódjanak!
Itt van az évszakok egésze,
sustorog, habzik, gyönyörű.
Ez már az én időm,
most győznöm kell őszön és mindenen.
Hinni, magamat kitalálni,
fölfogni hulló köveket.

Napjaink, a láthatatlanok,
kiválnak, zuhannak, mint a lift.
Űrök emelete, emlékeimé,
tartsátok, csak tartsátok magatok,
fönnhéjázó, most ami közeleg.
Beroppan a gyöngyházas sisak.

Dombos Dunántúl, líránk, a kicsi domb,
fölszökik, omlik tárgyai alá.

Kártékony jóság, falánk hit vagyok,
oltalmazhatatlan,
mint virrasztó éjszakán vonuló tömeg.
Csomagom föladtam,
ingem felgöngyöltem,
állom a néma, nagy Napot.

Dombokon rohan az ősz,
s én zuhannék haza,
hol arcmásom, nyitott ablak dörög.
Bevágódnak vonuló madarak,
hogy elragadjanak.

A földtől szakadok boldogan,
röpülök árkádok fölött.
Hívhattok postán, át a városon,
csak az évszak latin vitorlája csattog.

A SEMMI ÁLMA

Születtem én mindenhová
áttetszőnek, égi kéknek.
Így kocog el öreg lován,
csetlik-botlik az enyészet –
mindenütt van és sehol nincs,
ilyen vagy te, ifjúságom.
Néma lenni, sose szólni,
s a szavakból ki se látszom.

Elföd lomhán, betakargat
annyi emlék. Bírsz-e vele?
Mély avaron meghemperget,
levéllel van a szám tele –
hömbölgök a domboldalon,
s a horhoson ledobbanok.

Csak a kútig, csak az ólig,
csak eddig a teli percig!
Ám a korsó kútba omlik,
a favödör fölcsapódik,
nyakamba dől a hideg víz.
Jobb maradnom, álmodoznom,
magánosan iramlani.

BUBORÉK

A lélek hol keskeny, hol pedig gömbölyű.
Az én lelkem a szívben sűrű olajként zötyög,
kitölti minden üregét,
így tehát szívalakja van.

De nem tölti ki mégsem.
Egy buborék úszik legfelül, ide-oda játszik,
s miként a vízmérték,
megmutatja, jól áll-e a világ.

MENZA

Hanyagúl a tarhonyába nyúlok.

SZOMORÚ SZOBOR

Ti, akik hatalmas homlokkal
öregedni tértek,
lassan odabámul, s mint a had, elfoglal
az érdek.

Elhagyatott, szomorú szobor
éjszakák közterén,
úgy állok itt. Címem a bolond,
a süppedő erény.

Ifjúság, te eredendő élet,
kiállított csatár,
ne végy szívedre minden semmiséget,
e poszton úgyis csak játszanál.

Miként jönnek, vedd a dolgokat,
majd mindent megtanulsz –
a tribün szurkol, biztosan rád fogad,
szakad a háló, halhatatlanulsz.

FOHÁSZ

Ha volnék, és el is mondanám,
hogy milyen semmilyen ingszegény
vagyok, hát gallérba fojtanám
magamat, és meghalnék, meg én.

De létezem, s oly élők között,
kik nem veszik észre meztelen
testemen a kiálló könyök
szögletes hevét, a kézfejen

muzulmánul térdeplő eret.
És mondanom kell, hogy létezem,
vagyok, tehát ne büntessetek:
– Szorítsatok helyet már nekem!

ÁLLAPOT

Dolgozik, ki megszokta a munkát,
meghalni nem siet.
S nagyot mond, akit a hazugság,
mert szereti, olcsón megfizet.
Látszatból, ködből is megélek,
a világot megfogni fogom.
Tagadok, hiszek és remélek,
hisz másra nincs okom.

DÉLUTÁN VAN

Délután van estefelé
elindulok kerted elé
Este este kilenc felé
elindulok a lonc elé
A csillag a hold éjjelén
kibújik a felhő inyén
Remeg az ég reszket belé
elindulok melled felé
Tejfog kihull eztán se félj
elindulok szoknyád felé
Szoknyád felé combod felé
elindulok mindenfelé
Hasad az ég hogyha nyílik
négy égtájon alszom el én

NYITÁNY

Víz alatti ablakot nyitottam,
nyitottam föld fölötti boltot.

Emezt a szájnak, hogy az éhség
ne kezdhesse földi kísértését,
amazt a szívnek, hogy a jóság
leróhassa nagy múltú adóját.

A gyönyör nyitott most ablakot,
s boltot a ruhátlan gyönyör.

Arcotokra nyitottam ablakot,
nyitottam ablakot a háznak,
de azt se tudom, hol vagyok,
*huj*jal vagy *haj*jal parolázzak.

Miféle népből jöttem én,
a törzsjegy kiével egyezik,
kinek szívébe döftem én,
hogy fölvérzek megint?

EZ A MADÁR

Ez a madár szólni tudna,
nem szólna, csak elbujdosna.

Elbujdosna sűrű nádba,
csak tipegne, sose szállna.

Csőrét szárnya alá dugná,
lábát maga alá húzná –

barna tollát fölborzolná,
hullajtaná, vízre szórná –

Se élőtől, se halottól
olyan csodát, hogy magot szór.

Se nem iszik, se nem eszik,
némaságba temetkezik.

De ha egyszer megszólalna,
elcsuklana, megfulladna.

PICI SZOKNYÁD

Pici szoknyád, nagy a széle

körülfújja,
terítgeti,
körbe-körbe
terelgeti,

ne fogd össze,
földre dobja,
égbe kapja,
csattogtatja,

újra-újra
körülfújja,

el-elveszi,
visszaadja,
visszaveszi,
sose hagyja,

tarka szoknyád
cifra csokrát
sárba ejti,
fölkapdossa,

cseveg, beszél

a szerelem, a szél, a szél.

GYÖNGYBAGOLY

Fények sötétlenek,
ágakon áthajol,
mereven, réveteg
suhog a gyöngybagoly.
Esnie nem lehet,
vad, hát amiatt.
Nincsen véletlenebb
annál, aki rab.

ÉJSZAKA VOLT

Éjszaka volt, őszi. Vadlibák
jajongtak csúnya nádi hangon,
akár a síp. Hol volt a vihánc,
a hancuk, hajcihők? Víz alá
rogytak a puffadt harmonikák.

Csőrükből vadmagot hullatott
a barbár honvágyak királya,
s ők húzták, csak húzták a magost,
akár a mauthauseni árva.

LÁMPA BRÚNÓ DÉLUTÁNJA

Hát itt a kert a nyári asztaloknak:
szilváni, zöld szilva, sörkorong.
Lányok, angyalok nyafognak,
blúzukba hull a lomb.

Nyikorognak a szélfújta ágak,
nyüzsög a nyár, a hangyaboly.
Kik isznak itt? Haj, a lányok!
S az angyalok.

Zúgnak a fák, hogy nincs szavam.
Ki lakhat amott?
Olyan, ki sohase nyugtalan,
hiába hull a lomb.

Ablakközökből idenéz,
függönye oltalom.
Hideg és milyen gyülevész,
ne várd a holnapot!

JAKABOS ZSUZSANNA

Lecsúszik rólam majd a nadrág,
csont és bőr leszek.
Se csatos szíj, se hózentrág
nem őrzi meg.

Futótűz kapdossa vállamat,
elfújnak a szelek.
A hamuból, ocsúból válogat
ki végül a kezed.

Hogy mit mondtál, tudom, az vagyok,
esengő, elveszett.
Bevágtam érted egy ablakot,
azzal szerettelek.

De Újpesten, mondd, én kiáltom
sírva és részegen:
– Mért nincs nyitva a Krisztiánum?
De éjfél van, értelek.

Hol volt, hol nem volt, ez egyszer,
de az is már hova lett,
megszánt, hogy csillogjon Szilveszter,
és én mentem, mint az eb.

Keserűt vettem a kedv nyomán,
te pedig édeset,
és ott is voltam úgy nyolc után,
hogy ne csak nézzelek.

És jött egy fiú, táncolni vitt.
Nagyokat nevetett.
És nem történt semmi már megint.
Micsoda buta pech!

Ti, emlékek, egymáshoz tapadva
idegyűltetek.
Újpesti volt, Jakabos Zsuzsanna.
Ősz utca, ősz,
ötven, ötvenegy.

KÁVÉS KATICA

Olcsó kis helyen láthatod,
ahol mindenki ismerős.
Ennek a presszónak
Kávés Katica a neve.

Olyan szép, lecsukni kellene,
de nincs rendőr közel,
vagy hogyha van,
ő is kihúzza magát.

A kifőzőnők s a kofák
„nagy céda" – azt beszélik.
A virágárus csak mosolyog,
ruháskosárral hordja a liliomot.

A kicsi meggy szíve,
az viszont meghasad.

VILLOGVA ROMLÁS KÖZT

Minek tűrsz te engem,
álnokul valódi?
Vérben fürdesz, sebben.
Hagylak elmosódni.

Azért énekeltem,
muzsikált a dózni,
bírjon egyre szebben
a blúzod sajogni.

Nagy séta, Anker köz,
bejárjuk az estet.
Velem jársz, velem jössz,
s hiába szeretlek.

Ha egyszer elhagynál,
szemüveged törne,
e szép kirakat-pár
zúgó vízre jönne.

Már nem hadakoznék,
árnyam is elfogyna,
jó szóval adóznék
lassan térdre rogyva.

Minden tehozzád köt,
te kétszárnyú kardvas.
Villogva romlás közt
te vagy diadalmas!

A SZIKLA

Zaklatjátok egyre már a csúcsot,
de én szakítok veletek.
Ti elegy
próféták, ti kőszálról lecsúszott
istenátkai!

Már aki.

Én a földön nagyokat taszítván,
kalimpálok hamletül a sziklán.

DECEMBER KÖZEPÉN

De jó száraz fából
citerát csinálni,
tátott macskaszájból
fuvolát csinálni.

Állni, kiabálni
örökkön-örökkön,
Jézuskát csinálni,
karomat kitárni.

De jó itt a földön
magasan dalolni,
gyaloghold ha följön,
havasan fölállni.

De jó, hogyha mozdulsz,
fölragyog a határ,
s hogy nincs rajta koldus
rongyos condrája, sár.

A hold körül udvar.
Jónak látok lenni.
Hóban áll a dudva,
egy szál se mered ki.

Így fénylek egyedül
december közepén
mindent kidobálva,
hevenyén a szívre,

hanyagul a sálra.

MAGAMUTOGATÓ

Nézd a koldust, majdnem eltaposSák,
de kirakja lábát, mint az undort.
Ahogy a pap fölnyújtja az ostyát,
fölmutatja kupával az úrbort.

Tárlatot nyit szörnyű nyomorából,
s a szánó hívő csörrenő vigaszt ad.
Adakozók, így van ugyebár jól:
Isten adja isteni malasztnak.

Ismerem e magamutogatót,
e szánandó önmaga siratót,
aki minden keservét fölfedi.

Irgalmazzatok, szánakozzatok,
sajnálatot vagy vigaszt hozzatok!
De nektek is, nem csupán őneki.

CÍMVÁLTOZÁSOS NAPILAP

Az ágyból úgy dőlsz ki naponta,
mint zsákokból a kóc.
Hajad kifoszlik, arcod a csorba
lavórba
lóg.

Dagály van, csapkod a mutató,
időáradás.

Házmester löttyint ki vizet,
s menetrend szerint
rád dől a zuhatag,
a borotvahab.
Fénylik a zsilett.
Húzza borostás nyugalmadat.
Zsaluk, ablakok habzanak,
s nagyokat lép az utcán a Nap.

Onnét amonnét mindenütt
ám akkor máshol vagy amott
emide odaát ugyanott
buszok malmai
őrlik a fagyot.

Ilyenkor, ilyen hirtelen
lehet csak elmerengenem.
Társak,
kabátok tartanak,
oldódó övek,
sálak.
Nem tömegsír, eleven
tömeg.

És ez a nagy sereg
félrehajtja az éjszakát.
Itt van a reggel.

HÓ

Hó, hó, te kényelmes öregúr!

A csatornát húzta föl papucsnak,
a világítóudvar fotelében ül.

Hó, hó, te kotnyeles vénlegény!

Kitört ablakon át a pincébe mászik,
behavazza a brikettet, a fát.

Kifárad, pillog, nagyokat szuszog,
benne felejti kezét,
elalszik, a hasábokra dől.

Szakállát földobja a házra,
nyála a bádogon csikordul,
zsebkendőjét sehol sem leli.

Ki a házból
könyöklök úgy, mint vadásztanyából,
orrával bökdös a ritka vad, a csönd.
Bordái közt a túloldali lámpa
pislog, lökődik, akár a szív.

Hó, hó, nagy idők polgári forradalma,
elaggott, hálósityakos veterán!

Egy félablak mögül
incselgek vele, fintorgok reá.

S jön, dörmög medvelibbenet felém:
– Höhő, te gézengúz hóleső!

S mint dunsztos üvegbe síkos meggyszemért,
úgy nyúl be értem hosszú szösz keze.

Fűtőtest sziszeg:
– Végy kesztyűt, öregúr, különben ideégsz!

De legyintése itt ég fülemen:
ifjú és szűz hótól prüszkölök.

EZ A VERS ELADÓ

Fölkap a szél a kövekről,
keringet, de nem emel föl.

Szólalj, te szél! Neved? Neved?
Emlékezet? Emlékezet?

Beszélj, beszélj! Emlékezet.
Hitesd el, hogy emlékezet!

Hogy az visz tova, hogy az sodor,
tudnám, hogy vagyok valahol.

Atomjaim között sehol
olyan, amely parancsnokol.

Csak megyek a világba itt,
s hiába ott, hiába itt –

mindhiába – susog a szám.
Zörgő szirom vagyok talán,

magtól elcsapott, távoli,
kis megbukott sehonnai.

A cél barna, mint a mag,
de még fakó, még sápatag.

Nézd, az erősek, jól figyelj!
Erő. Nem tőled veszik el?

Napsütött tájon állanak,
övék a fény, övék a Nap.

Gyerekkoruk nem az enyém.
Rögök, hantok közt éltem én.

A büszke gőg tőlük félrevitt.
A fősodortól messze estem így.

S azóta azt kutatgatom,
hogy vissza hogy jutnék vajon.

PIROS RUHÁJÚ AKCIÓ

1.

A kúszó bab indája
csavarodó hadititok, ide-oda jár.
Kibújik a földből, a silóból,
a gaz közül kiszáll.
Tolódik lassan fölfelé a szár.

Íme, tökéletesíti
a súlyelosztást, a Napra fordul.
Körötte vékonyka, apró
gazok áramlanak a porból.

Mozdul a kilövőtorony,
kőműves sejtek kellenek,
közel a Naphoz hegyorom.
Túl a gazdátlan városon
nem tudjátok, hogy mi készül,
titkok tudói nincsenek.

2.

A nyár egyre magasabb,
és közelít az éghez.
A kilincset eléri,
a kilincs tőle fényes.
Minthogyha lenyomnák
futó csillagocskák,
kinyílik fönt a Nap.

3.

Mit választasz csillagodnak,
melyik mágnesét a Földnek?
Nem kell, hogy szíved röntgenét
kivedd a gépből, és letépd,
egyedül leszel,
senki se figyel,
elnézheted, hogy fölötted
a Hold bőrébe kötve
fekszenek görcsös szekrényekre lökve
olvasatlanul a ponyvák,
csillagujjú nyomdák
örmény betűivel.

4.

Unod a világot?
Olvashatsz naphosszat.
Mit választasz hát most
csillagodnak?

5.

Augusztus. Minden hevesebb.
A Föld, akár a hajnali
utca, zörög a meteortól.
Papírmoccanat, hallani.
Hiába fullad a portól.

6.

Egy-egy repesz lehűlve idetör:
egy erőszak, egy név a semmiből.
Valami hírlik, mondják, hogy katonák,
katonák, vagy ki tudja, kicsodák,
foglalják el a világ vadonát.

7.

Ilyen dzsungelt képzelek belénk,
tigrisház-nyugalmasat.
Testünkre ily csíkot, ölelést,
hogy piros ruhájú maradj,
és nyugtom ékessége légy.

8.

Nyugvó kő nem lehet sehol.
Állócsillag mit fénylik az égen?
Szimbólumom a meteor,
lenni, tűnni, ez a küldetésem.

9.

Indulni, lépni, menni kell,
minden világrész figyel,
lüktet, elzsibbad, zsiborog.
Szakítsd ki magad, otthonod!

Hová induljak, hová?
Segítsetek, ti segítsetek,
piros ruhájú akciók,
dörömbölő kezek!

A MÁRTÍR

„...a rettenet, hogy itt van a börtön, a kínzás,
csattan a szíj, árad a vér, csattan a korbács!
A gúny, a szidalom, az a kínokra semmi, föloldás,
de félni az éjt, hogy szólal a száj akaratlan,
az Ügy, e tömzsi diófa, lesz csupa forgács."

„Kössön a pók, ásson a patkány, jöjjön surranás,
csak az egy, annál már jobb a holtbiztos halál:
a testvérárulás!
Hétfejű sziklán a gyönyörű tündér, a csábító Loreley-alak,
hosszú szőke haját csak ez az egy ne fésülgesse sohasem,
homályos gyűrűjével jegyesem inkább legyen a lakat."

„Gyerekkoromat, apámat, anyámat örökre elfelejtem,
életem bárhol, bárkinek kéretlen odaadom ingyen,
hóhérok, veszítsetek el, öljetek kötéllel, golyóval engem,
legyek örökké halállal álruhás,
nevem senki se ejtse, senki se írja, csak ez az egy soha:
a testvérárulás."

„Neki e tisztaság az erdőszéli halállal, a lélek erejével
örökre megadatott,
ezért lehet most kezemben könnyedén, egyszerűn
e göcsörtös rózsafabot –
és ti, ifjak, kik körém gyűltetek, s nagy kelyhű virágot
tartotok szám elé mint gyönyörű mikrofont,
ezért cicázhattok a szép lánnyal gondolattalanul,
és a szép ifjú lány veletek, magát sohase tagadva, viszont."

„Keljetek fel a fűről, harmatos, iszamós az este,
lányok, a szoknya gyűrődik, ne kelljen miattam kivasalni,
induljatok, nézve csillagokra, beesett mellű kőkeresztre,
éljétek át e századot, a hősiség korát,
hisz a középkori gyávaság annyi, de annyi!"

„Csak a hősiség, nem a beesett mellű kőkereszt,
nem a lemenő Nap, a hajnal, a fölkelő erős!
Te útra induló, őszhajú ifjú te ne légy,
az őszhajú ifjú én legyek,
gyűjtsd a hű kézfogást, ne felejtsd szövetségesed,
fényesíts engem, gyöngülőt, szöktesd arcomra a fényt,
de ne add ki életünk nevét, ne légy áruló,

s szemedben egyszer földereng majd a hős."

TESTAMENTUM

Ne mondd, hogy testamentum! Ez nem
a végső percben a haldoklón a rács.
Nem mécsvilágnál, gémberedetten
fogom a tollat, a záró tollvonás.
Ezek betűk. Nincs, amit rád hagynék.
S ha volna, akkor is átok szállna rám,
mert az jutna rád utolsó mondatként:
dolgomat éppen hogy megkezdtem,
amit vállaltam, fiam, egyáltalán.

TEKINTET

(1980)

EKÉK

A vers kibújik, megdől,
aztán az ekevas
kivágja gyökerestől,
a földje csupa gaz,

letarolt, őszi dudva,
nyaratlan és reves,
mely zörögve, forogva,
üresen lengedez.

Csak ő alá szántsátok
az én verseimet,
a jövő alá, ekék,

az elfeketedett
szavakat, a szétázott
dalt, az esővert igét!

SZINDBÁD

Három elefánt kornyikál
ormánya kukacával
röpül röpül a rokmadár
sötét egeken által
viszi viszi a férgeket
a három elefántot
miféle mennyei menet
miféle égi pántok
viszi viszi karmaiban

csőrében viszi őket
cincog a föld hogyha suhan
látott már ilyen ölyvet
nézi nézi a madarat
néz ide-oda Szindbád

nem akar látni volna vak
ámde a csoda mind lát

VÉGVÁR

Az árokalj békaporonty,
a török erre se néz.
Jár-e szpáhi, leng-e a konty,
kell-e a régi vitéz?

Strázsa lépked, éjszaka *félsz,*
sunyítva mind lelapul.
A bástya fokán egerész,
cincogit fogni tanul.

A strázsa éjszaka lép,
a török erre se jár.
Idomítja csűnt egerét,
körme közt kard, alabárd.

Az árok, a bástya csalán,
a kútalj csupa homok.
Losonci, Csontos, Radován
a homokban kucorog.

Adj törököt újra, Uram,
ó, mennyi drága vitéz!
Ugrasson a térre, ha van,
egy hős vértől piperés!

ÁTVÁLTOZÁSOK

„ős-kezdet óta
itt vagyok,
de a lepkével
meghalok."

Az ős-kezdet s a kezdet-ős
édesanyámmal egyidős,
anyám lehetne, ő, ki bölcs –
apám lehetne, s nem apám;
szülőim-korú, hajdanán
kezét rángattam, ő legyen,
aki sétálgat énvelem;
patakot, forrást mutogat,
síkokon szöcskét, nyulakat,
virágok nevére tanít,
nevel, oktat, eligazít
világok neve közt, amíg
sort sor után kukoricát
kapálgatunk az űrön át.

Lehajol, tép apám, anyám
jobbról-balról, középen én.
Apám, anyám: két lepkeszárny,
munkába, égbe röptetők.
A munka nagy, világnyi mély,
a csillagokig visznek ők.

Szánandó, kicsi, gyönge görcs,
lezuhantam az ég előtt.
Vigyen az égbe ő, ki bölcs,
ki az idővel egyidős,
ő, ki tudás, makacs, konok,
s új gubót rág, ha halni fog.

KIS ELÉGIA

Minden megírt és minden megíratlan
csak újabb szenvedés, verejtékezés,
örök gond, hogy mi lesz vele majdan,
holnap, holnapután vele is mire mész.

Mi lesz ezekkel a befogott szavakkal?
Esőre áll, el is eredhet az eső.
Közeleg az ég már minden pillanattal,
hosszú őszi füstbe bújhat az idő.

Röpködő sörényükhöz hajtom a fejemet,
hajamba oldom izzadó, fekete
zászlaikat, akár a viharban a gyerek,
s tőlük kérdezem, hogy elinduljak-e.

Létemben hive egyedül, bárha koppan
a kemény csöpp, már a koponyámra hullt
a gyémántfúrójú, sustorog nyugodtan –
verseim, egyszer még elindulhatunk?

Bár össze-vissza hánykódó betűkkel,
síró zárójelekkel, zörgő felkiáltó-
jelek kíséretében, de induljunk, gyerünk el,
ők a mi szerszámaink.
Jó – jóra válhatik.
Csak higgyünk magunkban, csak fussunk a haláltól!

REINKARNÁCIÓ

„Akárha most született volna,
oly vörös; fején az erek
mint pondrók, másznak vonagolva..."

Hogy sírt a drága halott,
hogy zokogott!

Nem is volt igazi halott.

Árva volt,
a halott árva volt,
és az éjszaka úgy közeledett,
hogy beleéhesedett,
szájába senki se dugott
egy darab megrágott kenyeret,
úgy zokogott, úgy öklendezett,

akár egy ferencvárosi gyerek.
Homlokán az erek,
akár a pondrók és kukacok,
vonaglottak a sűrű éjszakában.

És a hajnal úgy közeledett,
hogy lassan elszenderedett,
szemét lehunyta, reszketett,
csaknem álomba sírta már
a szabadságot a kisgyerek.

Aludt a drága halott,
úgy szuszogott.

Nem is volt igazi halott.

Szuszogott,
döfködött,
döfött,
és újra sírt,
mert újra megszületett.
Karok ringatták,
a kihasadozó
zsákdarab-éjszaka alól
elszöktették a kisdedet.
Pirkadt és hajnalodott.
A külvárosi csapszék
küszöböt adott,
a hajnalba könyökölők
szép szót,
hogy vele növekedjék –
a külvárosi bérház
bölcsőt és iszonyatot.

Aludt a kisded,
elnyugodott.

De már föltekintett,
de már szuszogott.
Egy ferencvárosi szobában
sírt és vakogott.
Rongyokba tették,
vászoning hasadozott.
Homlokán az erek,
akár a pondrók és kukacok,
vonaglottak a század hajnalában,
egy ferencvárosi szobában.

Hogy sírt a drága gyerek,
míg elnyugodott!

SZABADRABLÁS

A vers legyőzve,
a verset beveszik.
Van egy,
amely még ellenáll?

NAPLÓ

Hetek, hónapok múlnak el,
járkálgatok a polc előtt.
Ez a szakmám. A könyv elönt.
Akárkit kérnek, adni kell.

Könyvtáros. *Osztályvezető.*
Lesz ez máshogy is. Egy napon
pozíciómból lebukom,
eltűnődni is lesz idő.

Aztán haza. A gyerekek.
Egy-egy mozi. Idegesség.
Múlnak – veszekszünk – az esték.
Apróságokon? Gyűlölet?

Szerelem? Dehogyis, dehogyis.
Az csak a versben létezik,
hagyjuk a verset, mind avítt,
nem azokban vagyok én komisz.

Ez a munkával velejár.
Nem gyűlölet. Nem szerelem.
A gép is olajos, beken.
Overál lesz az overál.

Minden este fölgyújtom a
piros szobában a lámpát.
Összeillünk, hát meg székhát.
Öreg este van, éjszaka.

SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR

Kinek a nevében élek
így? Talán a magamében?
Művészetetek eluntam,
nem érdekel a költészet.

Folytatása következik.
Ha majd elkészül a nyelvtan.
Ha már a szabályt levontam,
hogy ki nevében élek így?

LEVÉL EGY KÖLTŐHÖZ

Mi újság a költészet körül?
Látom, e módot már tudod:
hogyan csinálódnak a dalok
s más efféle kis lobbanásai a költészetnek,
ezek a centiméteres kis lángok a gyári gyertyákon,
még a gyertya is az,
a gyertyamártók készítették, te épp csak meggyújtod,
természetesen gyufával, mely boltban kapható.
Igen, tudod már.
Mint egy kíváncsi gyerek, tudsz már gyújtogatni.
A kis láng is lángnak vélhető
lényegileg, de a lényeg megcsal,
önmaga látszata. Az a láng nem az:
lidérctűz, délibáb.
Fény, csak fény, nem éget, csak látszik.
Másoknak adták a tűz, a láng csodáit.
Légy mérsékletes, bár abba halsz bele,
ne higgy magadban, ne higgy sohase!

Ne képzeld, hogy új tüzet csiholsz,
légy kishitű, az a legfontosabb!
Ne beszélj, hallgass, úgy lesz jó,
úgy lesz tökéletes minden, abban higgy,
aztán már abban sem, adj föl hitet, és add
föl a hit fonákját! A hit olyan lapos,
akár a palacsinta. Dobd föl a levegőbe,
fordíts rajta, kapd el!
Ne írj le semmit, ne is írj, eredj a pokolba!

JUSS

Őseimnek visszaadom,
amit elvettem, elraboltam,
el, s még ők mondták: – *Aranyom,*
itt még egy jellem, vidd nyugodtan.

Azóta, bár nem is kicsit,
mindent örökre elrontottam,
őket illeti jog szerint
hatalmas, biztos ősalakban.

Letörlöm a sok-sok nyomot,
amely lassanként innen-onnan
minden őst belep, elborít,

hogy amint kaptam, visszalopjam
összefogdosott lelkeik –
utódaimtól jussolok.

FÜST

Őszre jár, ősz felé tart
az idő, hidegül az
éjszaka már, a nappal
is hidegedik, érzem.
Érzi a rózsa is a
kertben az az egy, az a
csupa görcs, csupa bogoc,
csupa kötöc. Már annyi
szárazat bogozott ki
a metszőolló meg a
fűrész az elevenből,
olyan kevés eleven
maradt már, hogy a kéz
egy rózsanyitáskor az
ollót meg a fűrészt le-
vette ágai fölül.
A fa ölébe kapta
a hullani készülő
gallyacskákat, el-
babrált velük egész
nyáron át, egészen őszig.
Összekötözgette az
eleveneket és hol-
takat, bogokat kötött
rájuk, már belefáradt.
Bóbiskol, összébb vonja
ágai szélét, érzi,
hidegül az éjszaka,
egyre mélyebbre nyúlik
a füst.

SZENNAI MÁRIA

Korom csimpaszkodik, függve
nagy sereggel,
gizgazt hoz a néni, és be-
gyújt sürögve.

Először szalmát dugiszál
be, a csutak
sír-rí, mikor a gyufaszál
lángra fakad,

aztán apróra tördelt kis
napraforgót
dobál a csutakra, ég is
a tűz, durrog

fényesen, boldogan, mert ő
az egyedüli
gyámol, az egyetlen segítő,
a bibliai.

Angyalként hozza a lángját,
ím, üdvözlet
Máriának, s égi fényt lát
már az özvegy.

PIPACS

Földöntött palack.
Borfoltos a rét.
Búza közt pipacs
bugyog szerteszét.

Sófehér abroszt
sürögve suhít –
sérti a borfolt,
szigorú a szík.

Ropogós abrosz
kedvet nem csinál,
jobb lesz a foltos,
pipacsos határ.

CIGÁNYGÖDÖR

Vasdarabok, amiket a műhely
Sarkából kidobtak,
Hogy fölszálljanak egyszer
Égbe suhanni egy éjjel
Sötét angyaloknak.
Forgács, tört gépalkatrész,
A javát elhurcolták
A városvég szorgosai,
Horpadt kályhacső, rossz zsák,
Bakancs, amelyet fürkész
Szemekkel ugyanúgy
Szétválogatott gödreiből a nép.

Üvegcserép
Töltötte föl
Nagy szekérderekakkal a nádast.
Akkor még nem volt üveggyár,
Csak békák fújták éneküket,
Mint üvegbuborékot.

Ideokádta a város a szennyét.
Agyaggödrök a vályogvető
Dolgosoknak egyre mélyülő
Sötéttel, a partján székifű.
Arrébb sintértelep.
S az egész táj karéján körben
A nádasok szélén, mint ölben:
Búvó cigánytelep.
Bolgárkertész salátái
Özönlöttek a levegőre
Az út másik felén, égi
Fényekkel harmatosan.
Lopták a nem földit belőle.

Szekereztek az ítélkezők.
Cigányok, lopjátok el őket!
A zörgő nádtengert, rossz cipőt,
A vérzető üvegrepeszt,
A vasdarabokat,
Fejetek fölül a gaztetőt,
Lopjátok el magatokat
Onnan, ti vályog- és tájvetők!

HAZAFELÉ

Az őszi kocsikon
iringó, folyondár
lobogott szárazon:
a szulák, a tökszár

lobonca, ökörnyál –
ahogyan a puli
csomósodott, barbár
kócos gubancai;

ágyból kiugró lány
zsíros hajszálai,
slamposan, mogorván
lógtak a tengeri

hosszú levelei,
kókadt levelei.

VÉGREHAJTÓK

Minden héten újabb végrehajtó
nyitogatta, hol a kamraajtó,
s nagyanyám néha tréfaképp
az égre emelte szomorú kezét.

Az égre emelte csak úgy, tréfaképp,
hogy az egész égbolt a miénk,
tárva-nyitva van csukatlan ajtaja –
sarkukban voltam, akár a kiskutya.

Egyetlenegy se mosolygott, amikor
az égre szállt a nagyanyai mosoly,
fenséges volt, mint a hős, mindegyik,
elvitte mindenünk az utolsó szemig.

Az egészben az volt az igazi
tréfa, az, hogy maradt még valami:
az utolsó szem után a legeslegutolsó,
amikor végleg bedörrent utánuk az ajtó.

DISZNÓÖLŐK

Kondérban fő az állkapocs,
a lefejtett disznófejé,
dideregnek a bélmosók,
cuppog a sűrű trágyalé.

A forró kását mézezik,
sózzák a gőzölgő tüdőt,
lányok varkocsán élezik
a kék vasú disznóölőt.

Árad a sűrű trágyalé,
nyüszít a didergő puli,
körme nyoma csillagjai
elindulnak az ég felé.

SÁR

Szemem óriási,
ha belenéztél egyszer,
a mélyére látni,
tudod, hogy mekkora
mélységeket vet föl.

Tudod, milyen mély sár,
milyen feneketlen
kátyú van szememben,
a fény országútján
milyen kátyú, dágvány
forog, mint hétfejű,
mesebeli sárkány.

Szemem közepében,
Tornyai
János-i
sarában, a mélyben,
egy vén kerék forog
előre a dűlő
vénséges sarában.

Lovatlan, kocsitlan
vén fa, vén kerék,
időtlen, teretlen
vén vas, vén szegek.

Becsukom. Esse a
hó esten és esetten.
A hó, a zúzmara
födjön be két szememben
egy egész télre engem,
vadra és hosszura.

Senki se, semmi se
nyitott ki szememben
e világból engem,
esse be, födje be
a hó sűrű szála,
hideg szempillája.

ŐSZ

Kifordult, összegubancolódott belek közt
forog előre a kerék.
A küllőre csavarodnak összetekergőzve kuszán, vékonyan, vastagon,
a ló is a belekbe lép.

Vannak végtagok is, lassan fölismerhetők a szétzúzott tetemek.
Ó, pedig valaha!
Elgurult fejek, még nem roskadt össze tehetetlenül
mindegyik koponya.

Van kéz, láb, noha nem tudni, honnan is kerültek ide.
Némelyikre rádöccen a kocsi.
Mellkastöredék, kis ujjperecek, de azokon úgy megy át,
hogy a percenést se lehet hallani.

Hajcsomók, hosszú hajkötegek, súlyos tekercsek, copfok,
vörösek, szőkék, feketék –
a belek közé ágyazódva, dagadó párnán fekszenek,
izzadtan, lucskosan, összekeveredve,
mint most a földdel az ég.

Fölpuffadt tüdők, az eső lesikálta őket,
aztán beverte újra egy új eső.
Karéjuk kiáll, zihálni kezdenek, de mint a halaknak,
nekik is üres a levegő.

SZEMSUGÁR

Velem nőtt, velem növekedett,
nézte a világot.
Nevelgettem és nevelgetett,
láttam, hogyha látott.

Be kellett kapálnom egyszer csak
a földbe, a talajba,
és be is kapáltam mindennap,
hogy körmöm kikaparja.

Karcsú szárát, a sűrűt, a kasza
levágta, lekaszálta,
szérűn az asztag miatta kusza,
szálanként tovaszállna.

Kicsépelték a tekintetemet,
elvetették a földbe,
kibújt, kihajtott, kilevelezett,
s az aszály meggyötörte.

A vakmelegben nem emlékezett
többé már a fényre.
Megdőlt, meghajolt, megpenészedett
az ember veteménye.

A lélek emelte, öntudatom,
a lélekjelenlét,
hogy eljön egyszer majd férfikorom,
s messze lát el ismét.

És el is jött egyszer férfikorom.
De látok-e szememmel
olyan dolgokat, hogy azt se tudom,
éltem-e, haltam-e egyszer?

KŐ

Csak kődarabnak nem hittem magamat,
hittem bárminek, csak kőnek nem,
s most, amit soha nem sejtettem,
látom magamat mint szürke kődarab.
Időtlen, fénytelen, hitetlen,
rossz, kemény, sivár, áldatlan, sivatag.
S kiállok érte, hogy magamra dobjanak.

Kődarab? Hagyjuk. Mit feszítsem?
Csupaszon az, ami. Mezítlen.
Költészet? Kő? Bolondság. Azt mondd ki csak,
másokban, magadban ki vagy és mi vagy!

JIŘI WOLKER

Ismeritek-e?
„Meghalt, mielőtt kiránthatta volna szívét."
Igen, ő Jiři, a cseh.
Váll-lapján, két verseskötetén,
semmi sarzsi. Ember.
Csak ennyi a rangja. Egy cseh név:
Jiři Wolker.
Meghalt a Föld Minden Harcterén.

– – – – – – – – – – – – – – – – – – –

„– Élő, felelj,
mért estem el!"

– Mert a költőnek esni kell.

„– Mert a költőnek élni kell,
élő, azért felelj,
mért estem mégis el!"

– – – – – – – – – – – – – – – – –

Szíve a földben.
Szíve a földbe szúrva.

Forog, sivít,
kő,
idő
élesít,
ó, te szív,
ne döfj le engem!

(1968)

SARKADI

Kíváncsiság a gyermek tudásszomja.
De én felnőtt vagyok!
(Tétován:)
Biztos?
(Tétován:)
De én felnőtt vagyok?
Kíváncsiság a gyermek tudásszomja.
(Kilép az ablakon.)

AZ ESZTÉTIKUM FELÉ

Ki költő, elvon, összevon,
miközben él, a terheit
ledobja végül egykoron,
tisztít, letisztít, elhajít,
old – tudta-e Laokoón? –,
le nem zuhanva elszökik.

Láncokat, szíjakat kibont,
szabadon, enyhülten fölkiált.
Egy éjjelét se húzta gond,
mért húzná épp most legkivált?
A sárból, szenny alól kiront,
madara szárnya tiszta tárgy.

Nem szemre jellemezhető
zord hús nemzette őt, amely
lekunkorul, ha nem tüzel
oly húsban, mely miként a cső.
Vonatkozása égi hely,
vonatkozása égi pont,
földünkön terhet, vért kibont.

Én, ki nemződtem vakmerőn,
gyönyörbe oldva, rossz helyen,
kivonni terhet nincs erőm;
visz, hordozom türelmesen.
Sarat, kölöncöt, görcsöket,
bogáncsot, sorsot, származást,
ing rongyait, magzati mázt,
türelmesen a göncöket.

Saját honomból így vonom
ki lassan, bizton önmagam;
tövistől sajog lábnyomom,
röptöm – föl – körvonaltalan.
Kioldva rosszul, szabadon,
létem tollanként elzuhan.

MEGÉRINTVE

Voltam az, ki; rend és osztály
szülöttje, egy, kin egyezik
a többiével minden hajszál,
aszerint óvják, üldözik.
Az állatrendszertan szolgál
példa gyanánt, s ők átveszik.

Annak jó, aki leplombál
mindent, és nem is származik,
kigondol, von, filozófál,
tisztán tartja a rímeit,
nem ez vagy az, elvtárs, polgár,
költő, ki versben létezik,

csimpaszkodik, szabadon jár
egyik elvtől a másikig,
vadállat, mely nem is vad már,
létre vonít, ha felvonít,
nem a gondra. Neki nem fáj.
Próbálom, hátha boldogít.

TE MEG ŐK

Olyan vagy, mint a többiek. Olyan.
Egy szikrát se különbözöl
akárki mástól: ütközöl,
kitérsz, kezet fogsz barátságosan,

régen láttalak – hadarod –, *mi van,*
mi újság? – Semmi különös.
Hogy vagy? – hadarja vissza. – *Kösz.*
Informálódunk takarékosan.

De az még jó, ha üdvözöl
valaki, mert kitört a szélroham,
az ablak betörött, a kör

bezárult, menekvés nem lesz egyhamar.
Sivatag dől a függönyön
át. Már pólyál is nagy szalagjaival.

TEKINTET

A tekintet a fára vetődik
verebet küld le a fa

A veréb a fára visszaverődik
cinegét küld le a fa

A cinege a fára visszaverődik
varjakat küld le a fa

A varjú a fára visszaverődik

TÉTEL–ELLENTÉTEL

nem érdemes kimondani
legyintsünk mindenre ami
el fog pusztítani
ne tegyük sehova ki

ugye soha kimondani
ugye soha elmondani
ne szólj szám mert kinyelveli
amit fejem fog megsínyleni

amit fejemmel kigondolok
számmal bölcsen elhallgatom
kigondolok elhallgatok
nincs pofon és ellenpofon

nincs tétel és ellentétel
más a könyv és más az étel
azt hiszem hogy zúgó fény ver
pedig már a sötétség nyel

SZILVAFA

Megérlelsz élet és halál
rejtelmes szilvafa
gyökéren gyümölcs napsütés
levélen éjszaka

Élek és megérlelsz halál
gyötrelmes szilvafa
rézüstben gyökérfortyogás
a földben ég szaga

Halok és megérlel a lét
szilvafa rejtelem
közmondásig tarolva áll
én vagyok kertje sem

Élet és halál megérlel
elrejt a szilvafa
gyökérrel ággal levéllel
mely örök és soha

EURÓPA FÖLFEDEZÉSE

Fölfedezték az irokézek,
az őslakosságot megtízszerezték.
Azt hisszük, európaiak vagyunk,
pedig már régen indiánok.

SEBHELY

Egy afféle csík,
egy sebhely ennél
a szemszögletnél
még emlékezik.

Az egykori
tatárdúlás,
a nyílzúgás,
vesztes Muhi.

Más nyíl nyoma:
a honlakót
üldözik a
honfoglalók.

Messzebb, alább!
Az emberi nem
ős horzsa bánt
még elevenen.

Szemkihúzó
ceruzaként
szemhosszító
fájdalom ért.

INTARZIA

BÉKEHÁBORÚ szegélyén
ugrás az árkon át,
fölényei meredélyén
ont lilát a bogáncs.

Koronája közepében
hűbéri zümmögés.
Ezerötszáztizennégyben,
WERBŐCZY, volt-e méz?

Sárga pólyába bugyolált
csalóka sebhelyét
DÓZSA GYÖRGY, ő nyögi kivált,
s az *istenadta nép.*

Néma zene, árny-napvilág,
homok-, porbeli fény,
méhek érckara, délibáb
a RÁKOS mezején.

A fiúcska picit csikland,
LAJOS, a koronás.
Ezerötszázhuszonhatban
rázza a zokogás.

A FEHÉR KÖZELÍT

Emel, suhint a rossz idő.
Lehull a zöld meg a kék.
Esik az összeesküvő.
Elesnek Martinovicsék.
Kivégzi gyönge, reszkető
kezekkel az idei szép
nyarat is ez a rossz idő.
Őszre válik a Vérmező.
Egyet még biccen, széttekint,
aztán legördül a kék,
ahogy háromszor odasújt
pallosával a vénülő
egri hóhér, a sötét.
A nyár tövéig beborult.
Ágak recsegnek szerteszét.
Leüti a zöldet az ősz,
beköti rongy köddel a fényt,
letörli gonddal a rekkenő
pirosat. Beissza a föld.
Zsákokba gyűri, ami élt.
Bevarr, elás a rossz idő.
Valaki rózsát ültetett.
Piros és zöld a rózsató.
Szemet sajdítva, messziről
a fehér közelít.

A DONI KANYAR

Vesszen a mértani szent egyenes,
jöjjön a görbe, a pokoli kör,
ő, aki sínt, utat összekuszál!
Szántóföldön a barázda, a rend,
villanypóznán drót, gyufaszál
a skatulyában, az asszonyi haj
görbüljön, macskásodjon
össze, gubanc, puliszőr legyen a
fény, ahogy úsznak a vízen a fák!
Csak őt illesse a hányaveti
krikszkraksz, a doni kanyart?

PIROS CSIZMA

Zsarnoksággal koronázva
sok álmatlan éjszakája
fulladt a pör hajnalába

Ódákból nőtt a kápolna
szemhéjait összetolta
tömjénfüstben állt a szobra

Égbe tette az éljenzés
betekerte az égzengés
lefürdette a vérengzés

Koronája félrenyaklott
elzúgtak a régi tapsok
a sok tenyér lehanyatlott

Koronája sárba rúgva
lélekben sem elpirulva
sompolygott el messzi útra

Piros csizmája nyomát
vérrel lepte be az ősz
vérrel lepte be az ősz

NEHÉZ A FÖLD

Verdunre egymillió hétszázezer
tonna vasat szórtak, meghalt hétszázezer
francia és német katona –
Verdunnél ennyivel nehezebb a Föld.

Katonáinkat elküldtük máshová,
hogy meghaljanak, fölbillenjen a mérleg.
Katonáikat elküldték ide, hogy meghaljanak,
és visszabillenjen a mérleg.

Erre-arra hurcoljuk a hegyet, a gépet, a bombát,
a katonákat és a nagyköveteket,
de a Föld súlya azért megmarad.

Néhány rakéta, amelyet elajándékozunk az űrnek,
mit számít neki?

VIRÁGOK

Egy üveg vízbe ásva
boglárka, tőzike, zsálya.
Mezei, útszéli, erdei
virágok hűvös szirmai
adnak találkozót.
A száruk összeforrt
a végveszélyben,
az üveg bunkerében.

Lila, sárga, zöld
kuksolók a könyv,
a papír, a ceruza
lebombázott romjaira
néznek részvétlenül.
Még ők vannak felül.

A NAGY MÜNCHENI TOLVAJFOGÁS

Song a török vándormunkásoknak

– Egy doboz hering.
Egy doboz kaviár.
– Ön szerint, uram.
– Na, és ön szerint?
– A mákföld lila bál.
Ilyenkor virágzik.
Törökország állig
mákvirágban áll.

– Ezek csak összetevők.
Ne kezdjük inkább a heringen?
– Énszerintem, uram,
a kérdés helytelen,
mert, uram, énszerintem
a kérdés, hogy mi van
énvelem.

CÉDULA

Vérzés. Elállt-e már?
Alvás. Aludt-e éjszaka?
Három szó van a cédulán.
A legfontosabb szavak.
Telefon. Hívni. Délután.
Vérzés. Elállt-e már?
Láz? Kérdezni lázasan.
Mindig világot vág a kés.

HÓESÉS

A hóesésben újabb hóesés
mint egymásba ér a szeretkezés
végtelen a hó

egymásba izzad a Föld meg az ég
elfelejt minden harmadik személyt
együtt lenni jó

a Föld csípője fölemelkedik
a nagy hóesés mindent beborít
egyre boldogabb

nincs másik a fájdalmas világban
ezen a Földön egyetlen világ van
egyetlen gondolat

esni esni esni az eséssel
amíg a Föld még tartani merészel
bármit akarunk

nép esik népre holtra aki él
tűz volt extázis válaszolj miért
hogy most kialudt

hullni hullni hóba burkolózni
hóesésben hóban megfogózni
ameddig szakad

hóra új havat újrakezdeni
ameddig még van bennünk emberi
ameddig szabad

A ROSSZ VONAT

Vonatra szállok,
mindegyik kupé
munka, gond.
Fénye hit,
de a lelkesedést
a lelkiismeret meg nem engedi.
A fűtést levették,
a szerelvény hideg.
Komolyság, megfontoltság
a levegőben,
a fülke nemdohányzó,
a lélegzet tiszta,
a fej gondolkodik.

Csak épp a szerelvény
nem jár ki sehova.

EGYÚTJÁRÓK

Péntek Imrének

Meghaltak
az egyútjárók. De egy út van csak?
Egy-egy? Mi van a térkép túlfelén?

Bejárnád, barátom. Átkozódtál,
hogy rád is egyetlen változat vár
az annyiból, a sokból. Emlékszel
még? Könyvek hevertek szerteszéjjel.

Vártuk az oldást, a szabadulást,
a gubancból a kigabalyodást,
a minden ősökig egy-út ellen
kellett a sok út, a nem egyetlen
változat, a vályogvető láda
tébolyára szabadító Léda –
Párizsig. S jutottunk a tartomány
legsarkába dacosan, tétován.
Begyömöszölt a hű vályogvető
a régi ládába, egy vagy: levő
a levőkkel, a taposott agyag
zűrzavarának egy kockája vagy.

Mindenhol élnél, a gömbalak-idő
mélyében élsz, a kigömbölyödő
idő bekapott minden felküldött
időt, kőkort, bronzkort, vaskort, ősköd
időket, kitisztultakat: ókort,
középkort és mindent, ami hol volt,
hol nem volt, már benne ülünk mi is,
és keringve és zötykölődve visz.

Barátom, a könyvek szanaszerte
már nem lapulnak le, mint a pille,
nyitott szárnyaikkal, lapjaikról
hímjük lekopott lassan ujjainktól,
eres, kemény, kiszáradt hártyalap
mind, ők, a hajdani zománcosak.

A versek a mi változataink
a világra: várják, hogy kisimítsd
újra meg újra te is a papírt.

HOLLÓSZÁRNYAK

Szavaljuk el, hogy ki kopog, mi kopog.
Hajtsuk föl az utolsó pohár bort,
ezt a vöröset, ezt a villányi nehéz bort,
ezt a hollószárnyakkal gubbasztó poharat.

Hajtsuk föl, fiúk, ebben a bókoló szobában,
már hallom, kezdenek zúgni újra a jegenyék,
nehéz lombokkal ők is, mint akik hollófeketék,
s hollószárnyakat mártogatnak a szélben.

Mind a ketten hajtsátok föl, én is fölhajtom veletek
minden pohár nélkülem fölhajtott villányi bor helyett,
a ti dicsőségetekre ebben a jegenyés szobában fölhajtom én,

föl, a Keletiből vagy a Nyugatiból észrevétlenül
induló hajnali vonat előtt ezt még fölhajtom könnyedén,
míg odakint a világ föllebben, elrepül.

CIGÁNYSIRATÓ

„Nem ismer senki. Nem. De én dalollak."
(Federico García Lorca: Siratóének
Ignacio Sánchez Mejías torreádor fölött*)*

Országutak, sztrádák Londontól Isztambulig,
sirassátok el!
Lespulnizott csíkok szakadt cérnaszálai,
zebrák, utakra festett rácsok, fehér gyászotokkal
sirassátok el!

A rácsokat rázzák a föld alól az aszfaltba zártak,
s mi lássunk arcokat, szemeket,
az utak halottjaiét, amint hozzá méltón
elsiratják!

Közlekedési lámpák, mutassatok hét nappal, hét éjjel pirosat,
sirassátok el!
Behajtani tilos,
megállni tilos,
parkírozni tilos,
jobbra kanyarodni tilos,
balra kanyarodni tilos,
forgalomkorlátozás,
zsákutca, körforgalom,
utak fétisei,
ti is sirassátok el!

Rendőrautók, szirénázzatok,
villogjatok kék fénnyel utána, érjétek utol,
sirassátok el!
Taxik, teherautók, kamionok, betonmixerek,
magángépkocsik, automobilkaravánok,
torlódjatok össze, kapjon trombózist a sztráda,
sirassátok el!
Moszkvicsok, Porschék, Musztángok, Kék Nyilak,
kombik, furgonok, méretre szabott autók,
sirassátok el!

A közlekedés összes törvénye,
a jog meg a kötelesség váljon elevenné,
a gyávák bátorsága, a bátrak gyávasága oltsa ki egymást,
a szájak kipufogócsövéből tóduló szitok fulladjon filterbe,
sirassa el!

Karambolok, csikorgó féknyomok, összegyűrt karosszériák,
szétporladt üvegek, volánok pecsétje a mellen,
sirassátok el!

Sebbenzin, jód, vatta, kötszerek, mullpólyák, gézek,
elsősegélynyújtó ábécék, vöröskeresztes kazetták,
boruljatok ki az útra,
azután ti is sirassátok el!

Tekintsétek mindannyian saját halottatoknak a fiút,
aki nem használt napolajat,
a bőrét nem utálta,
anyja méhében olajozták meg örökre,
benne volt a Nap,
a fiút, aki évszázadok fényében napozott,
amíg élt!

Sirasd el, motorkerékpár,
azon és ezen a délutánon,
leszegett szarvakkal, forgó patákkal,
Mint Ignacio Sánchez Mejíast siratták!
Sirasd el a cigány torreádort,
aki életét döfte a halálba!
Sirasd el a tizennyolc éveset,
érettségijét, felvételi papírjait,
a kiürült pedagógiai főiskolát –
Ilyen viadal nem lesz már soha!

Sirasd el, bukósisak, a halott fiút,
ő csak a koponyáját vette föl sisaknak,
véres parókádat azóta lemosták,
az ő vérét vágták le, varrták föl vendéghajul neked,
hát sirattassék a szétvert koponya!

Azon és ezen a délutánon beállt a halál.

A látlelet, a villanófény, a primitív krétarajz után,
mely korunk legmodernebb művészeti alkotásai közé tartozik,
a karambolszabászok méricskélései,
a legújabb fazon elkészülte után,
amikor az aszfalt benövi a vért,
tettes és áldozat már végképp ismeretlen,
lapozzátok föl két halántékotok közt azt a délutánt –

A viadal folytatódik,
beáll az élet.

LAPOSKÚSZÁS

(1984)

KI EMLÉKSZIK?

Ki emlékszik a kecskére, amint
a tetőre körmöl, kapaszkodik,
s el akar érni végre valamit.
A hegytetőt? Az ól cserepeit?
Miféle hajdani magaslatot
akart elérni megint és megint,
hogy örökké nekirugaszkodott?
Nevére már ma ki emlékezik?
A kecsketejre most ugyan ki fog?
A kecsketejé nevetséges íz,
de akkoriban persze végül is
a mi ajkunkra egy másféle vicc
fagyasztotta röhögtetéseit,
nem az a tej, nem az a tréfa, hogy

a kecske egyre belepotyogtatott.
A sors viccére ki emlékezik?

RÉGÉSZET

kő – kő
nem változik
bronz –
csipkésedik
vas – elvásatik

ember –
kő
bronz
vas

IDŐ

szőróra
bőrperc
csontmásodperc

szőr
bőr
széthull
szétporlik
szétrohad
csont időtelen

GENEZIS

Az idő Kossuth Lajost
hallá: kő volt, szikla.
Hallgatom. Hallani most:
recseg, zúg széthasítva.

Kossuth hallá Kölcseyt,
aki hallá Kazinczyt,
aki hallá – ámde csitt! –
Izgága Inczifinczyt.

Hallá Martinovicsot
az ügynök, Franz Gotthardi,
hallgatózott, hallgatott,
úgy súgott Franz Akárki.

Ama jakobinusok
hallák a bujdosókat,
bár hangjuk is bujdosott,
akár a futosó vad.

Hallá Mikes Kelemen
Bercsényit, Bezerédit,
hallá az Fejedelem
sebeknek ő beszédit.

Sebek hallák Thököly
Imrét, Thököly hallá,
kiket alig, füleli,
nem változtak-e hallá.

Zrínyi hallá Frangepánt,
Frangepán Wesselényit
sub rosa, s hallá a pánt
az vasat, idefénylik.

A vas hallá a vasat,
halál hallá halálát,
új szalonna avasat,
új nyű a régi rágást.

Új csecsemő régi dalt,
Balassi Bornemiszát,
aki hallá – tompa hang –
a visszát egyre visszább.

György az Igazságosat
hallá ama vastrónon,
nyurgulva mind távolabb
a vaskos füstcsomókon.

Mátyás hallá latinul
a mandulafa ágát,
mandulafa magyarul
virágnak az virágát.

Virág hallá virágát,
világ hallá világát,
halál hallá halálát,
a csönd a némaságát.

A FŐDÍJ

Milyen hidegvérrel vesszük
tudomásul, hogy ismét
másoké a fődíj.
A *majdnem* közbeszólt.

Negyvennyolc. Negyvenkilenc.
Majdnem.
De Haynau. De a kiegyezés.
De az első világháború –
egy barna fényképpel
nagyapámmal a közepén.

Ki ér rá a látomásra már?
A révület érve a szegényeké.
S mit számít a fődíj?
A barna fénykép közepén
egy rokkant baka roskad
majdnem győztesen,
majdnem halálos sebében.

MÚZEUM

1.

Hatlábú rovar mendegél
mászkál mereng a múzeumban
futkároz erre-arra tér
azután hirtelen lehuppan

Nekiiramodik megint
a termet átszaladja ferdén
megáll és így véglegesít
kissé az idő végtelenjén

Rágcsálni kezdi a páncélt
a sarkantyúba fog először
lényegtelenen kezdi őröl
bizonnyal a szabadságért

2.

Drágám bocsáss meg éjszaka
hogy nappal szintén megbocsáthass
az a szerelem válasza
hogy a vétekre semmi válasz

Kezdem a rovart érteni
miért kezdte a sarkantyúnál
csip-csupjaink kell őrleni
magadnak miért is hazudnál

3.

A nyű nyitánya: sarkunkba vés
a görög az antik vitéz
már életében összeroggyant
mikor a nyű belepottyant

Nem Akhillész a vaslovag
a sarkantyúja nem sarok
de a bölcsész kisasszonyok
csakis őérte bomlanak

Kanca szökell az udvaron
kivágtat elfut a világba
kiszabadulva szabadon
bomlik rovarrá a lárva

CÍMLEÍRÁSI GYAKORLAT KÖNYVTÁROSOKNAK

SZABADSÁG
három betűvel beljebb
    szabadság
kerek zárójel
(szabadság)
szögletes zárójel
[szabadság]
a megjelenés helye
szabadság
vessző
kiadó
szabadság
a kiadás éve
szabadság
pont
terjedelem
méret
mindenre
SZABADSÁG

a besorolás egyetlen törvénye
a szabvány a végső

ŐSZI ŐSZ

Piros vadszőlőlevelek,
besúgószégyenvörösek,
hajtják a falra fülüket,

noha baljós már az évszak,
rókaszag van és reformszag.
Vérszag talán? Vagy erőszak

bűzlik ismét új bűzével?
Vér vagy szabadság ízével
szél csap le, és oszlik széjjel.

Megesett a végső halál,
szorong a vadszőlőlevél,
megintetett a régi nyár.

Ez az utolsó napja már
a leveleknek – mennyi vér,
mennyi eljátszott friss esély! –,

még egy utolsó tavaszra
ismét az ősz napja-szakja.
Volt-e haszna? Vagy mihaszna?

Piros vadszőlőlevelek,
feltartott, vérező kezek,
mintha várnák a sortüzet,

a szemerkélő esőben,
falhoz tapadva, merően,
hűlnek óriási csöndben.

MUNKÁK

Paraszti munkák, a tompa alföld
nagy tevékenységei
valaha, réges-rég, amelyekről
tapasztalatból, az életemből
tudhatnék elmondani
ezt-azt. A földművesi

munkák, a földmíveseké. Munkák,
röghöz kötözve, ahogy
kötözve vízhez vannak az unkák,
lebegnek rajta, rabok.
A rögöt, a földeket bekúszták
négykézláb mozdulatok.

Csúszó-mászó, tört, mogorva, zordon
mozdulatok, a csiga
gyűrött mozdulata, a vakondok
fekete mozdulata,
sötét mozdulata a vakító
fényben. Is. A pocsolya

mozdulata. Bealkonyodó, zord
mozdulatok, a dagadt
bokák mozdulata, a csuklók
mozdulatai, a vak
üszök, a sár, a gyíkok, a kígyók
mozdulatai alant.

A férgeké, százlábúakéi.
Nyirkon, homályban. Esik,
eláll. A gaz bújik. Vágni, tépni.
Hasalni, csúszni. S megint
borul. Eső lesz. A csont is érzi,
halálba hogy gazosít.

Hasalva, térden és mindhalálig
szemlesütve, a föld
alá bújva, nézve fulladásig
a sárba. Kapkodva. Fönt
tekintet, sár rothad, széjjelázik,
arc elpirul, összetört.

Paraszti munkák. Csecsebecséknek
mézes-mázos ideje
van. Megértem, éltem sok-sok évet.
Az is csak csecsebecse.
Nem állok ide-oda. Se végleg,
se így-úgy, mint kellene.

EGÉRIDŐ

Lyuk és egér egymásra lel,
s a lyukak oly szaporák;
lyukat lyuk fúr, lyukat lyuk ell,
szüldösi ága-bogát.

Lyukakban lyuk, és az egér
fúr, fial, bármibe rág.
A bolt kenyeret jegyre mér,
macskafogókat is ád.

A gazda nyávog, kisparaszt
miákol, Holdra ha lát;
feketén vágott kismalac
lelke az ég fele vág.

Élesedik az osztályharc,
hogy vele szeld a cipót;
köszörűn szikrázik, s vághatsz
élivel édeni jót.

Az osztályharc élesedik,
akár a torkon a kés;
viszik a haza jobbjait,
valaki bűnt egerész.

Végre van hajtva a padlás,
viszik a tört gabonát;
nem attól hízik a munkás,
macskafogót aki gyárt.

S lesz bál, amely egérre lejt,
egérre jár a világ,
és akad néhány jó recept
főzni abárolt cicát.

Oda a hajnal, itt az est.
Kipödri összekuszált
bolsevik élbajuszát,
dorombol, s körmöket növeszt.

LAPOSKÚSZÁS

∞ ∞ ∞ ∞ ∞ ∞ ∞ ∞ ∞ ∞ ∞ ∞

KAMILLA

Kamillatenger a padláson
sárga kamilla
lakatra zárva – az arcmásom –
micsoda illat

Kamilladüh az egész udvar
sárga kamilla
kutyaugatás – arcra bukva –
nyíva kinyírva

Kamillaemlők – milyen forrók –
sárga kamilla
apácaágyon nyárban forgók
rákra kinyílva

Lakatra csukódott a tenger
lakatra zárták
sárga hullámok keringtek fel
s alá – de gályák? –

Kamilla kimondani segíts
milyen iszonyú
kiverni saját gyermekeink
– arcom a tanú –

ahová éppen elindultak
– lét – micsoda lét –
az otthontalanságba vagy csak
közben miközénk

ÉJSZAKA

Betonban szenvedj,
mint a kő –
s fölvisított egy
csecsemő.

Mintha ó verset
hallanék,
írtam a gyermek
énekét.

Örök kiáltás
üteme,
zűrzavar, rángás
volt keze.

Enyém volt, enyém
az a kéz,
mert ő voltam én,
s egy egész

így voltunk ketten,
én meg ő;
férfi s megrettent
csecsemő.

Jövőmet adtam
ennie,
cuppogva, gyorsan
nyelte le.

Övé örökös
birtokom,
a semmi: erős
lesz nagyon.

TABULA RASA

Szorgalmatos létemen át
kijártam minden iskolát
kijártam annyi iskolát
hogy nem maradt más iskola
csak az ostoba iskola

Elkezdtem visszafelé járni
vissza az összes iskolát
visszatanultam lankadatlan
hogy nem maradt más iskola
újraszületni máshova

ELVITTE A VÍZ A SZAPPANT

Pelenkát mosok, halhatatlant,
halandó, a halandó kisdednek.
Fürösztök, s a habok énekelnek,
hogy *„elvitte a víz a szappant."*

Efféle ilyen meg olyan dalt
dúdolgatok este gyermekemnek,
mivelhogy *„engem mindig apu fürdet,*
nem anyu, ő ilyenkor szoptat."

Ágyába viszem a nagyobbat,
későre jár, az idő egyre sürget.
Elalszik, alszanak, szuszognak.

És aztán így telik a holnap.

Teltek az esték, és ugyanígy teltek.
És talán boldogok is voltak.

ÓDA A GYERMEKRABLÓHOZ

Gratulálok a tetthez: sikerült,
még ha csak ötvenhat napig is!
Csak úgy, ahogy mi
a sajátunkat elvált világunk elől,
te olyan természetesen
loptad el a másét.

Te megmutattad: még ezt is,
még azt, amazt is lehet.
Üdvözlet néked, gyermekrabló!
Új távlatokat nyitottál
kisszerű életünkben,
hol legföljebb csont törik,
lánc csördül,
kés hersent gégét,
lakáscserébe roppantanak bele
a hivatalnokok –
üdvözlet néked!

Te a hersenő gégét,
te a szegények egyetlen vagyonát,
azt a kültelki néhány kis szobát
egyetlen szárnycsapással
könnyedén átrepülted,
szállsz új horizonton.

Sírsz? Miért?
Még a költő is rólad révedez,
csak tebenned bízik,
és nem retteg soha többé.

ROZMARING

Letépem ezt a rozmaringot
már tudhatnád az ősz halott
Többé a földön ezt a hangot
sohase hallhatod

A hang a harmonikaszó
az harsog az kering
Guillaume Apollinaire csaló
borzong a rozmaring

Ó idő ága rozmaringág
Rozmaring nevű fogadó
te tudod ki volt az a Szindbád
a kóbor utazó

A rozmaringot összetépem
ó Guillaume hangaszál
sötét virág a tűz a mélyen
csillogó szén halál

NYELVTAGOZAT

Szegény emberhez illőn
egy szegény kis szabóhoz vittem
a levetett, ajándék kabátot.
Kifordította, újraszabta.
Viseltem, akár a tűnt világot.
Tíz évem öltözött bele,
most levetkez engem,
egy putriban lóg, jár-kel,
és cigányul tanul.

THE MERAV

leszoktam az őrületről
leszoktam ezennel
őrültségeitek nézem
békülő szememmel
őrültségek őrültjei
vesznek körül engem
the merav

felnyakkendőztetik
reggel értetek az ingem
leszoktam a nyílt kalandról
kinyitott bőrömről
késnek adandó nyakamról
nem szó nem sírás szorítja
leszoktam én a szavakról magamról
the merav

dilisek félcédulások
könyvtári szoros betűrendben
aberráltak és zümzümök
Cutter-számok a tört gerincen
A-tól Z-ig (miképpen fenn)
engedjetek magatokhoz engem
the merav

JÓKAI ÚR ÉS ŠVEJK, A DERÉK KATONA, EGYETÉRT

– Egy országot emelt föl Erzsébet királyné
Hófehér szeráfi alak, mely őt mint menyasszonyt tünteti fel
dicsőn uralkodó királyunk legbelső szobájának egyedüli dísze
Erzsébet királyné
áldó nemtőnk, őriző angyalunk, gyászruhás mater dolorosa
Erzsébet királyné

nevét emlékszobrok, mauzóleumok fogják megörökíteni
óh Erzsébet királyné
Te az örök üdvösséget megérdemelted egész életed
minden cselekedetével
Te már ott ülsz a szenteknek sorában
imádkozz miérettünk a népek Atyjához

áldja meg, védje meg a mi jó hazánkat
adjon népeinknek békességet
áldja meg hosszú élettel, dicsőséges uralkodással a mi
szeretett királyunkat, Ferencz Józsefet,
a kit a Te angyali szellemed ihlessen az égből
a mint egykor a földön
hogy népeinek boldogságában találja örömét, dicsőségét.

– Hát most már odafönt van a mennyországban,
Isten nyugosztalja szegény fejét.
Pedig az öregúr igazán nem szolgált rá. Gondolja csak meg.
Elvesztette a fiát, Rudolfot, azt a derék fiatalembert.
A feleségét, az Erzsébetet, meg egy reszelővel szúrták le.

– Ámen!

DE SZERETNÉK VELED LENNI

De szeretnék veled lenni,
kávéházban elmerengni,
eszméid közt járni-kelni,
korholtatni, szerettetni – – –

Míg a kávét iszogatnám,
halálodat halogatnám,
lehajtott főm felemelvén
átsuhannád élő elmém – – –

CHANSON DE PROLÉTAIRE

A világrészek hidegen
hánytorognak a vizeken
Sztálin Rákosi Sztálin Rákosi
hánytorognak a vizeken

Van jegyünk és van kenyerünk
a vastapshoz van tenyerünk
Sztálin Rákosi Sztálin Rákosi
a vastapshoz van tenyerünk

Minek búsulnál majd a párt
minden inget méregbe márt
Sztálin Rákosi Sztálin Rákosi
minden inget méregbe márt

Pöröl megöl újrahantol
ebből lesz a nagy karambol
aki magyar velünk tart aki magyar velünk tart
ebből lett a nagy karambol

VÁRJ REÁM

Várj reám, s én nem jövök,
hogyha várasz nagyon;
előttem a sárga köd,
mint a trágyadomb
füstölög, oly ködszerű,
mért is jöjjek én,
ködköpenyű-, életű,
ködbe bújt legény?

Várj reám, a Don-kanyar
is vár énreám,
fegyvertelen, oktalan
vár a szép halál.
Nem sárga köd, élkemény
ősobszidián,
pattintott kő, csipkefény,
fagymeridián.

Várj reám! Ó, várj reám,
vár a béke, ó!
Ha nem halok, várva vár
a koncepció.
Szívem, torkom elszorul,
feszeng és szorong,
várd reám e régi-új
szerencsés iszonyt.

Borral csendül a pohár,
könnyet ejt szemed,
tört, kopogó, tűzkopár
emlékezeted.
Poharadban új nedű,
kedvem kedvese.
Kilenc hold száll, egyszerű,
bonyolult mese.

INTERRUPTIO

Hát iszonyúak a férfiak.
Jobban várják az újszülöttnél,
amit az asszony tud adni csak.
A szülészeti osztály röptér,
landoljon haza a szerető –
mellére bár a csecsemő
homokpoggyászként nehezül.
Zavarba esnek a férfiak,
retteg a kórházban a nő.
Csecsemőjében elmerül,
nem választ kettejük közül.
A férfi magában fölriad,
duzzogva jár-kel, hálni dűl.

CARMEN IMMORTALE

„...tésznek a halál ölébe"
(Berzsenyi Dániel:
Dukai Takács Judithoz*)*

Rányitják a vécét
egy zsúfolt vonaton.
Félruhátlan áll,
félig meztelen.
A nők fölnevetnek.
A férfi befejezi dolgát,
keményen kilép –
nem történt semmi.
Ezek az asszonyok,
ezek a nők
pelenkázták a férfit,
teszik a halálba.

RIPPL-RÓNAI

1.

A város királya
Övé az egyetlen kastély
kívül a falon
fönt a dombtetőn

Vörösfenyők
nyírfák
rétnyi fű
gesztenyefasor

A fűre heveredtünk
nem vert ki
senki
őrök katonák
alabárd

2.

Emlékszel a csőszre
Sétáltunk eltévedtünk
ordított rázta a puskát
kutyát uszított ordast

Földbérlők vadak
kukoricását óvta a csősz

Így fogadott
csősszel puskával vérebbel
a város

3.

Az agyaraknak jusson kukorica

4.

Egyetlen képe száz hold tengeri

5.

A város királya
Védtelen
Az üvöltő csőszöket elűzte
parkja népünnepély
óriás műterem

6.

Azon a füvön
gyermek foganhatott volna

FŐNYEREMÉNY

```
10000000000000000000000000
0                         0
0                         0
0                         0
0                         0
0                         0
0                         0
00000000000000000000000001
```

LAKODALOM

Kondérban fő az állkapocs,
bugyborékol az abalé,
kutya vonyít, a holt Maros
lopakodik az ól elé.

Kutya vonyít a csontokért,
szűköl a kutya és vonyít,
Maros vize, a bugyborék,
pöfög sötéten, itt fenyít.

Vén András kezében kalács,
majszolja, rágja, ki-betér,
a keze reszket, ókulás,
tocsog a vízben, ennyit ér.

Butykos kezében, a gége
nagyokat nyel, és hallani,
roppan a káva, a gyönge
deszka beroppan odaki.

Zúdul a víz, a holt Maros
zúdul, akár a trágyalé,
múltakon át, az udvaron,
bakancsok nyomán, kráterén.

Kié lesz este az első,
a nagy, a menyasszonyi tánc?
Kit illet meg az a tűzkő,
a kova, a szikra, a láng?

Nyílik az ajtó, havasan
iramlik a kutyákon át
András, a bátyó, urasan,
a lomha, nagy árnyú kulák.

A lámpa elalszik, András,
vén András tanyája sötét,
ijed a nőkön a nyaklánc,
rebben, és elejt a cseléd.

Vén András tanyája fakó,
elalszik, ő maga boros.
Tajtékjával a holt folyó
özönlik, árad a Maros.

KÉVEKÖTÉL

Gyökerestül tépett ki bennünket.
Leverte rólunk a földcsomót,
a hóna alá vetett,
nyakat illesztett nyakhoz,
megtekert, megcsavart.

Gyökerestül tépte ki az időt,
leverte róluk a perceket, napokat,
az éveket hóna alá csapta,
esztendőt illesztett esztendőhöz,
összetekerte mind.

Gyökerestül tépte ki a várost,
leverte róluk a tanyákat, falvakat,
a városokat hóna alá csapta,
megyét illesztett megyéhez,
üres foltok, amerre elment.

Készítette a kévekötelet
ehhez a gyönge aratáshoz
a rossz arató.

EGY KEZDŐ SIVATAGI PRÓFÉTA SZAVAIBÓL

Nektek én: az öreg.
Közeli, távoli vidéken
most is egymagam, egy,
de ifjan is ennyire vénen.
Gyermek földi kezét
szorítom – övé az enyémben –
minden reggel, ezért
megzavar agg üdvözülésem.
De üdv, fiatalok!
Lejárt az én kis gyerekévem.
Élnetek, halnotok
kell ama újabb ezer évben.
Addig: hátha vagyok.
(Bár odavan gyermeki létem.)
S hátha: mégse vagyok?
(Akárcsak ti se miképpen.)

Közeli, távoli vidéken
egymagam tietek.
(Ne akarjatok egészen,
magamé se leszek.)

A CSILLAGJÓS UTOLSÓ ÉJSZAKÁJA

Egy sarkcsillag-szava
sincs, egy Göncölszekér-
mondata sincs, noha
motyog, dadog, beszél.
Csak *í,* csak *ű,* csak *a,*
csak hulló csillagok
kurta csíkjai, ha
nyög, nyüszít, motyorog,
s mutogat valamit.
De mit mutat, hogy *ott...?*
Lassan hajnalodik.

CSAK ÖN UTÁN

Mert Ön mindig előttem jár,
előbb lép rá a küszöbre,
előbb lép a házba;
előbb indul el, mint én,
előbb tanul meg járni,
előbb születik.
S ha később, akkor is lehagy.

Léptekben lépdelek,
vastag léptekben lábolok.
Körmök jégeséseiben.
Ön után, csakis Ön után,
uram,
dehogyis Ön előtt:
magammal tartom a lépést –
fölfelé.

JULES KÉRDEZ

Tudom, mi a legrövidebb
út a valóság–képzelet
közti rodeószakaszon.
A példa a paradicsom,
az, amelyben egy paripa
vágtat, s mindenki ostoba,
aki nem látja, nincs esze.
De kérdés, hogy került bele.
Jules gyalogol, megkérdezi.
Jöjjetek, világ Jules-jei!

KIRÁLYSZÁRNY

Ismerek egy embert.
Galambja fára ül.
Ilyen lehetetlent
a képzelet se tűr.
A fa miket nem rejt
ily lehetetlenül!

És tolta a bábut.
Szántott és sakkozott.
Egy falu, Kardoskút,
népi sakkbajnoka.
Királyszárnyon lova
hová kalandozott?

Ismerek egy embert.
A sakkozó kulák.
Leszórta bábuját.
Szárnyakra cserélte.
Galambja fára ül.

SZÉNAKASZÁLÓK

Kellő közelségből
kaszáltuk a szénát,
gyűjtöttük apámmal.
A fű lábunk alatt,
a kasza, gereblye
célszerűn a kézben.
Kellő messzeségből:
mélyén az időnek.

Madarak őszi gyűlhelye
az a tó, az a tópart,
hol kellőmód közel folyt
ez ősi szénagyűjtés.

A természetvédelmi
őrtorony előtt
madarat gyűjt a tó
immár tudományosan,
az idő magasán.

VESZEJTÉSE A LÁNCNAK

Panelkonyhában
ropogó, gyűrt derű
omlott a hő alá.
Kivasalt tükör
fénye zuhogott
a bútorokon át.

Gyerekholmik,
láncra vert ingek,
foglyok,
lélekviseltesek,
vesztették
láncukat
csörrenéstelen:
sok embermélyi rab.

Embermélyeken éltek,
gyermekmélyeken,
s röpültek fölfelé
könnyen, szabadon,
gyűrődéstelen.

LEPKE

Elrezzentem a verset
túl piros szárnyakat visel
Mert a szabadság nincs magától
a szabadság még nem szabadság
a piros lepkét elrezzentem

Mintha a világ tőből kiszakadna

SZAVAK

A vers a vers
nem költemény
nevess kivess
de mondom én

A Vagy a Vagy
nem az enyém
akárki vagy
átléplek én

Mert hulla vagy
átléplek én
a dög te vagy
nem én nem én

Te nyűlepett
úgy léplek át
mint képzelet
szörnyfintorát

És mondom én
Igen Igen
bár hordom én
amit ti nem

Bár a Vagy-Vagy
nő énfölém
magamnak csak
de súgom én

Igen Igen
azt súgom én
reménytelen
de mondom én

S a Vagy-Vagy a
Nem és a Nem
összhangzata
zúgó Igen

Ezért játszom
nevess kivess
pácban lángon
is érdemes

LEVÉLZÖREJ

Ha pirinyó levélzörej,
ágroppanás, majomkaland,
ha sperma zsong, ha nő fogant,
mint égzengés, villámdörej.

Mennykő, amely most dördül el,
magroppanás, majomkaland,
zajong, zörög fölül s alant,
mint égzengés, hullámdörej.

Te vagy szemem, te vagy fülem.
Nézek veled, hallok veled.
Mennydörgésben nem élhetek.
Levélnesz is dörej nekem.

Az éjszaka könyörtelen.
Az éjszaka betonpanel.
Világ dörgése életem.
Mert létezem. Mert létezel.

HAVAZÁS

nézzétek hangyák kiált a kisfiú
hópihék jönnek özönölnek
nyüzsögve seregelve szakaszokban
a hajba a prémbe a fűbe
csillagos lábacskák kapaszkodnak
lerágják őket szálanként letarolják
fehér fehér fehér

nincsenek üstökök hajfonatok
válltömés feslik bújik a fehér
ablakon csikorog autó üvegén
söpri a fémkar nyikorog recseg
prém szétesik szétmászik feketén
fehér fehér fehér

lábakat ütögetnek a küszöbön
szétmállott fehér dögcsomók
a lépcsőházban mint a végső
horda a földön szétszakadva
az evés-ivás a szeretkezés
helyéig szivárog a döglé
„lásd ilyen leszel" ilyen már örökké

tavasz van fű nő s dúródik a hó
nézzétek hangyák kiált a kisfiú
szavára azok özönölnek a szó
eget érint az elme ily iszonyú
kisfiú vigyázz a földön mit beszélsz
megered esik özönöl fehéren
a tudatot érinti ujjával a lét
a lét nyüzsögve árad
fehér fehér fehér

mert nem a szó nem az elme
hozza a tolongó tülekvő hóesést
hanem a szörnyű gyönyörű árdeli lét
nézzétek élet kiáltom kisfiú
bábjait hozza új magokat
életre-halálra

NOÉ BÁRKÁJA

versversversversversversversversversversvers
versversversversversversversversversvers
versversversversversversversversvers
versversversversversversversversversversvers
versversversversversvers
versversversversversversversvers
a vers a vers a vers
mit menekít

FÉNYKÖR

Egy új város összevisszasága
hintázik hegy tövén: a fénye és az árnya.
A gyerekek alszanak, a lánc most nem csikordul.
Forog a Föld, de a hinta nem írja, merre fordul.

Baktatok mind előrébb,
lassítva a múltat, kilódítva hosszan csördülő jövőjét.
A hinta csupa lánc,
hátra van csavarva, gúzsba van kötözve,
mintha csigolya csüngne egyre alább.

De gyorsan kimagyarázkodik,
amikor átfut a sötéten a csikk.
Egy fiú lép, egy lány fut oda:
hinta az, láncszem az, nem csigolya.

A kislányok ülepétől
fényes deszkára huppan a szoknya: mekkora fénykör!
Karikába fogja a frissen kivasalt pepita
szoknya az ablakokat, akár a jó babona.

FERENCZY BÉNI: PETŐFI

Kardja pengéje letörve
markában puszta markolat
pengéje szeszláng részegeknek
szobra tövébe rókáztak ők

Megyek Gyulán a mély hóban
huszonhat évesen
ilyen mély hó idején született
mély-mély havakban mit keres

Gyere nézd ezt a világot
se döccenő se buktató
nem nyúlik ki belőle semmi
minden besüpped elsimul

Csak ez a kardhegy irritált
e penge villanón kiállt
mégis jó vannak részegek
elintézik a kardokat

Járunk Gyulán a mély-mély hóban
göröngyök buckák alszanak
egy költő versei merednek a hóból
egy festő képei feketén

De az a kardhegy nem mered már
mégis jó vannak részegek
ami más – nincs, törjétek le
az idetévedő csóvafényt

Markában puszta markolat
szorítja holtában is
mély-mély időben egyidős
torkomban sírás a kardokért

A NÉMA VERSEK DIADALA

A síkos síneken előre,
a tüdő, a gége, a nyelvcsap,
a fogsor sínjein röpülve
mámorral furakodva zenghet,
nemcsak az ínyek, az ajkak
zengik a verset.
Gázsijáért a ripacshad
beszélhet, sírhat, zokoghat,
akkor se. Íme, a *nemcsak*
fölemeli ujját a sötétben.

Hosszú uszályban állhat elénk
a nagy, ünnepelt színésznő,
és elkezdheti az ünnepélyt,
a nagy versmondást, amely most
következik. Ó, a műgond!
Ahogy beszél, ahogy elmond!
És taglal és tárgyilagos.
A sötétben minden néző
ért, ujjong és emelkedik.

Ahogy a kukorica vastag
ízei a száron egymást
kergetik egyetlen rendben
dalolva, akár a nyaklánc
ugrik a női nyakaknak,
kóróra fűzni társai sorsát,
a sok sor is úgy araszolgat.

Ujja bögyével odatapinthat
a nagy, ünnepelt hallgató
hosszú uszályban. Oda, de nemcsak
a nyaklánc-, az üveghang
zengi a verset
(a szavatolt siker gyanúra ok),
a szín meg a művész nem maga dönt,
a színrevitel, a nagy szavalat,
olykor a némaság az, ami szól,
ami még, ami már,
de ami néma a színfal előtt.

AMÍG NEM VAGYOK VAK

Kopogjak, mint a bot?
Adjatok, adjatok
pár rossz fillért, hadd legyek
a ti gazdagotok,
a ti koldusotok,
akit azzá tettetek.

Amíg nem vagyok vak,
az én tekintetem
furakszik, botozgat,
nem a fillér adói
vonszolnak, *husztoznak,*
condrám akármilyen,
tisztes avagy rothadt.

Sorsom én *husztozom,*
sorsomon én osztozom.
Szárnyát az albatrosznak
sorsomra jó csatolni.

A RONGYFORGATÓ

Arany János, amikor a Vándor cipót *írta*

A *vándor cipó* jut eszébe
most, hogy a múltban keresgél.
Mint rongya közt egy vén *szipó*
túr, a ringye-rongya közt él.
Cafrang a napja, aggos éje
még foltozni se jó.

Így érzi. Így, így. Már öreg úr.
Nem vár és nem kíván sokat.
Múltjába tér, hol minden ó.
Sötét rongyok közt válogat.
Egy épre lel. No, *épphogy* fakúl…
Vén posztó, agg szabó.

Forgatja, illeszti össze: *„vén*
szipó a ringye-rongya közt”;
„múltamban a vándor cipó”.
Lecsippenti a kósza szöszt.
Mint jó öltöny, olyan hosszan él.
Halálig hordható.

HAMLET KOPONYÁJA

Hamlet, immár kidobta koponyád
a penészes napfényre a sírkert.
Mint Yorickét. Vakszeméről látom:
királyi csontból származik e csont.
Egy a bökkenő: hol van Dánia?
Dániában nyugszik-e Dánia?
Dániában nyugszol-e, királyfi?
Ha ott, eltolták messze Dániát:
Magyarországon nyugszik Dánia.
Mert e föld magyar, ez a koponya
pedig Hamleté. Állcsúcsán gödör,
szeme kék, és orrsövényferdülése
van. Ismerem. Tetszik, ahogy hallgat.
Állát a tenyerembe hajtom, de
nem várok tőle mély-mély bölcsességet,
az elme teljét hagyja dagadni
a nála tágabb égen. Csak mert más nem
zökkent ki akkor? Váljék nagy király
belőle, ha ugyan megéri még.

SKANDALUM

(1995)

ÜVEGHEGY

Hol volt, hol nem volt, az Üveghegyen
is túl, egyszer csak hipp-hopp, hirtelen
írtam egy verset. Milyen lehetett?
Milyen, hát milyen? Olyan, amilyet
egy tizennégy éves fiú csak úgy
váratlan írni, átérezni tud,
érezni főleg. Annyi, semmi több.
De vers volt. Tetszett. Néha szerfölött,
néha épphogy: mégsem az igazi,
miért csikorog, mért rossz mondani
is – tűnődtem, s ez-az mért ismerős
valahonnét? Hát persze, ócska gönc,
új kéne, jobb, de azért hetekig
olvastam, mondtam, akár egy igazit.

Hol volt, hol nem volt, az Üveghegyen
is túl, a vers elindult ellenem.

SZÉGYENKALODA

Gyerekfejjel, tizennégy évesen
mit tudtam én, hogy mennyi keserűség
folyik a torkomra miatta! Tüstént
újat írtam, s máris nem édesen.
Keservesen megelőlegeződött
minden rossz, ami csak érheti a *költőt.*
A legrosszabb is: hogy nem az! Ez a
legiszonyúbb, a szégyenkaloda.
Már a második beleültetett,
átéltem azt, amit csak át lehet
annak, ki így vagy úgy *alkotni* próbál,
hogy akarom, akarom, s akarnom kár –
üres az ég is. Persze kicsiben,
embrionális módon, de igen,

átéltem azt a zord, örök szorongást:
nagyok dolgába avatkozom folyvást.

AZ ARANYADI RÉT

Elvágott a kasza,
kiserkent a vér.
Ne vígy, apám, haza,
ne, az istenért!

Nem kell az útifű,
hadd folyjon a vér!
Édes a keserű,
szép a kaszaél.

Ne fogd be a lovat,
apám, az istenért!
A szőre pirosabb,
mint énrajtam a vér.

Ne ágyazd a kocsit,
apám, az istenért,
hadd legyek egy kicsit
az aranyadi rét!

Ne kárhoztasd magad,
apám, az istenért!
A hibás nem te vagy,
hanem a kaszaél.

Nem tudtad, én vagyok
az egyik búzaszál,
már késő, hogy tudod,
a kasza mit csinál.

LÉPTEK

A kamrában, a gerenda alatt
még most is egy szuvas láb gyalogol.
Egy helyben járva csörrenti a csat
vasát, a lépte súlyos és komoly;
énbennem lépked, járkál, énreám
csatolja szíját az én invalid,
az én rokkant, féllábú, veterán,
első háborúbéli nagyapám.
A fia minden fölöslegeset
kihajított, az időre vetett,
egyet sosem: az apja lépteit.
Előbb talán a *szüléje* miatt
nem dobta tűzre, őrizgette: *halt,*
Doberdó, Bécs meg isten tudja, mik

tétették vele erre-arra, míg
nem őt viszi már, engemet röpít.

HINTA

Egy kisfiú halálára

Röpül a hinta
messzire.
Röpül-e vissza
még ide?

Röpül a hinta
fölfelé,
picike pont a
lét egén.

Röpül a hinta,
láncszeme
elemi titka
száll vele.

Kopik a láncszem.
Egy elég:
egyedül állsz lenn,
itt a vég.

Röpül a hinta,
visszaér,
utasa vissza
sose tér.

KÉRELEM

Virág adta visszakéri
adnom vissza nem lehet
visszatűzném újra mégis
tűznöm vissza nem lehet
virág adta visszakéri
kötnöm vissza nem lehet
jön a szél és messze tépi
mért is adnám vissza azt
ő is kapta mit a szél visz

felhőből a permetet
az se újra könnyen égi
csak ha élőt megszakaszt
oly ijesztő visszaadja
visszaadja éri kár
zörgő kóró szél szalasztja
könyörögnünk érte kár
zsúfolata új tavasszal
sárral elteljesedés
hólé csörren úszva gazzal
telése tükörbe vész
könyörögnünk nem lehet
könyörögnünk nem lehet
borulásunk új tavasszal
salátafejesedés

A FIÚSZÍV

A fiúszív bimbó, e virágrügy
Gyümölcsöt jósol, ontja szirmait.
Tizenhat éves. Húsz. Harminc. S csalárd ügy:
Mire már negyven, sajna, mind, amit
Ígért valaha édesen, a termést
Elcsaklizza lassan az orv idő
Enyves keze, beléje cseles rést
Fúr a féreg, és lassan *adieu*.

Ötvenévesen enyhe, lanyha, roggyant,
Hiába duzzog, válni húzza a
Fuvallat is, a fityfiritty porontynak
Lehe, a vézna, őszi zúzmara.
Kapaszkodna, akár a csingilingi
A csengettyűbe, csöngeni tovább,
Az ágyék öblében ingó himbilimbi
Csinálkodna, ha bírna micsodát.

Hetvenévesen, nyolcvan esztendősen
A menny gyümölcse, tünde sugara
A Szent Léleknek, amelytől szeplőtlen
Fogantaték Mária valaha.
A menny gyümölcse, mennyei gyümölcsnek
Testetlen álma, szík, időtelen
Eszencia, árny, amelybe a könnycsepp
Rezegni tér, az időről mereng.

ZIMANKÓ

Árkosodik kudarcaim arca,
Aggosodik arcomnak kudarca;
Kudarcaim úgy vénítnek engem,
Estemet is észre kéne vennem.
Estemet is? Negyvenkét esztendő
Nem lehulltom, életemet kezdő.
Két kis őszim s nyári pirinyókám
Hajnalítja szürkületi órám.

Hegyi lakban álom elalélnom:
Falra, mészre ír csak a salétrom
E vacokban, amelyet az ánti-
Világban építtetett a házi-
Úr, a régi. Nyolcvan év. Azóta
Két háború meg egy telerótta.
Nem kézjegyek, más jegyek a falban.
Életem, te elolvashatatlan!

Ó, életem! A hitves zuhanvást
Próbálja már odabenn az alvást.
Késő este. Dolgozott egész nap,
Dolgozott, mint énrám ez az évszak,
Mint gonoszul rám ez az esztendő:
Negyvenkettő, évem, negyvenkettő.
Nem hull a hó, noha már hullandó.
Tétovázik, jár-kél a zimankó

Föl-alá; megy, jőni vissza ismét.
Minuszoktól maródik a festék.
Langy égtájat lassúdan kigondolsz.
Konyhaajtón hiába a pokróc.
Jégvirág ró ablakra krikszkrakszot,
Halhatatlan ír, mint monogramot
Fecnijére sohase mulandón
Sok vendégem, annyi pénzbehajtóm.

Hullni kezd, hó vastagul serényen
Tollászkodva füstös, ó cserépen.
Garral ül rá, noha nem is oly vad
Nyomorában majd amidőn olvad,
Majd midőn a föld felé csüggeszti
Vén szárnyát, de az a nap még messzi.
Szárnya most még nem csügg az ereszről,
Tél van, tél dúl, nem a kikelet dől.

Hójövet, te télre vált esztendő,
Életem, te évre negyvenkettő!
.....
Negyvenkettő? Mára már negyvennégy.
Vers leáll, de nem tesz idő ekként.
Két esztendeje amit leírtam,
Esteledve mért is hajnalítsam?
Megbocsátok immár mindeneknek.
Élni, élni, nem halnom. Szeretlek.

SARKCSILLAG

Vándor, ha éjszaka
érkezel ide hozzánk,
nehogy a zöld mohos fát
keresd, az messzi fa,
a Sarkcsillagra füst szállt,
az se visz sehova.

A Sarkcsillag sötét.
Ahol mi, ott van Észak.
Ott ring a pontos ég.
Amit a lámpafény ad,
görcsös küszöbre lép.
Ne higgy az égi célnak!

Ahol mi lakunk, nincs ház,
de mégis ott lakunk;
ruskós a fénye, ikrás
aljakon csüng a kulcs,
mint szál indán a csimpánz,
ha fája is kigyúlt.

Erre a házra nézz,
amelyben úgysem élünk.
Lassúdad, tiszta méz,
holdmélyi, enyhe fény süt.
Vándor, ha erre térsz,
tájtalan égbe térünk.

NAGYTAKARÍTÁS

Kihussanok az időből,
mint a fölmosórongy
röpül ki a konyhakőről
a rács rozsdáira.
Most már nincs mit feltörölnöm,
onnan folytatódom –
rácsról, szomszéd háztetőről
elszállok máshova.

Kihussanok téren túlra.
Se szakadék, se sík terep,
se kátyú, se égi út,
innen, túl, kívül lépdelek,
ahol nem újul semmi se;
a vég, a végnek kezdete
egy helyben áll, a léptem is –
idő, tér már szét van dúrva,
semmi így és semmi úgy.

Mozgok, noha moccanatlan,
mint a fölmosórongy
foszladozik szerte halkan
a rács rozsdáira
kiterítve, mozdulatlan,
mint a hadra foghatatlan,
halott, rossz katona;
lépdel a nyű bennem halkan
sehonnan sehova.

SZUBSZTANCIA

Ugyanis az idő egyforma mind.
Nem kezd el újra, nem kezd el megint.
Ha kifuttatod, akár a tejet,
a platnira sül a habja, de a
leglényege sohase változik:
búbot zubog, de mégis ugyanegy,
örök a mély, a vad szubsztancia.

Ugyanis az idő egyforma mind.
Ne is próbáld a mait, mely avítt,
a tegnapi, a mai holnapit
forralni újra, annyira bigott,
ami egyszer már lekozmásodott,
hogy minden mindegy, imbolyog a bűz,
az örök idő illata. S a tűz,

a láng? Szorong a vasban. Nem felel.
Ne tárgyalj a semmiről senkivel.

VÁZA

Az idő a mindenségbe
téve, hűvös, friss vízébe.
Víz elposhad, tér lökődik,
csattanva szétfröcskölődik.

Cserepeit illesztgetjük,
összeforr-e, nézegetjük.
S bár savalljuk, eldobódik,
a semmibe hajítódik.

Nincs olyan restaurátor,
aki így-úgy összetákol
egy ilyen kis semmiséget.
– Én időm, te, mit reméljek?

Én időm rossz, csorba térben
billeg, nem az ép egészben,
csak a szélen, nem középen,
ablakpárkányon, szegélyen,

mint a snidling télidőben.
Kés fölötte, kés előttem.
Én időm, te ilyenképpen
metélődsz a mindenségben.

Víz elposhad, tér lökődik.
Hová, mivé fröcskölődik?
A semmibe széjjelesvén
szilánkjait illesztgetném.

VÁLYOGVETŐ

Mit vártál, fiú, gimnazista? Mást:
a röpülést, a kigabalyodást,
a csak egyre, a minden ősökig
örökös egyre változataid;
a vályogvető láda tébolya
után a nagy, a tág, a tétova
formátlant, és el is következett:
betaposott a hű vályogvető
ugyanoda, és sár vagy és törek,
és fal leszel, és rád dől a tető.

Egyetlenegy kiszikkadt változat
zűrzavarának egy kockája vagy
e szűk világban, annyira fogoly,
hogy benne már sohase változol

te sem. Örökre ugyanaz leszel,
ha csak magadra nem következel.

BEATUS ILLE

Boldog vagyok, mert annyit keresek,
amennyi sok is, olyan keveset.
Boldog vagyok, mert *por*letár vagyok,
porban lépkedek, gyalog, mint Balog.
Édes Jenő is elővétetik
a proletár miatt, a harmadik
nyomat ezerkilencszáznegyvenegy
júliusából, hogy egzakt legyek.
Proles: gyermek, ivadék, sarjadék,
proletarius: proletári nép,
mely annyit tesz, a vagyontalanok
közt a legalsó. Szép kis állapot.
Ez az ó szótár édesítse meg
a te mai, keserű szívedet:

beatus ille, aki proletár.
S munkanélküli lettem nemsoká.

DOBOZ

Egész éjszaka egy üres tejfölös dobozt
zörgetett a szél.
Elfújta, visszafújta, zörgött, zizegett
a járda szélinél.
Hallottam újra-újra: egyre zörömböl, zörög
a tejfölös flakon.
Egész éjszaka figyeltem, hogyan görgeti
végig a flaszteron.

Az ablakba álltam el-elszívni egy-egy
cigarettát: a füst
kifelé gomolyogjon, ne a lakásba, ahol
alszik a gyermekünk.
S láttam a dobozt: a kapu elől hirtelen
elvitte a szél
a sarok iránt, egy panelszámmal arrébb,
s láttam: visszatér.

Zörgött. Nem is tudom, az a hangeszköz-e,
mely egyre úgy csinált,
mintha zörögne benne vagy vele valami –
csak ide-odajárt.
A polivinilklorid művi hangja, apokrif
tojáshéjrecsegés?
Mocskos, hulladék aljzene, amelyet most játszik el
a járdán egy zenész?

Belecsörren a nem üres óra, hajnalodik,
s még most is műveli rendületlenül
ugyanazt a szél.
Odébb zörgeti, aztán a saroknál újra
megfordul a héj.
A szögletnél üres kis ebét ereszti el
az első sétáltató.
Ugyan mire lát?

Nézetlen lépked, könnyen, szabadon,
a szél nem tudja legyűrni
saját akaratát.

De a tejfölös doboz üresen ide-oda
egyre csak kereng.
Bízni? Reménykedni egyre? Ne mondj rá nemet, és
kerüld az igent.

A PULT MÖGÖTT

Kedves barátom, íme a szabadság:
úgy élek végre, ahogyan kiszabták
a sorsom. Kölcsönzök, és aki ott
fiatalon a pulton túl szorong,
vagy dúl-fúl, hogy sohase kapja meg
történetesen a te könyvedet,
még nem tudja, honnan is sejtené,
hogy idejut egyszer a pult mögé
az álmaival. Én boldog vagyok,
hogy egy híján, majd' ötvenévesen
végre csakugyan megsértődhetem.

Igazgass, én fölmentve, szabadon,
már tiszta lappal, úgy adogatom
a te könyvtáradnak is anonim
módon (szerző, kiadás éve, cím)

akármit kérsz, mint a parancsolat.
Így élek hát, ekkora pancs alatt.

KANNIBÁLETETŐK

Csak élek, csak épphogyan, itt-ott,
s merengve nézlek titeket:
gürcöltök, roppantok, csont törik,
a tiétek reped, dobódik szerteszét.
Készítitek a leletet,
a titokzatosat, a titkot,
amelyről egyszer majd kérdezik:
– Úristen, ennyi csontszilánk?
És akkor egy majd fölkiált:
– Hol van a hús, amely összefogta,
az ín, amely kínnal nyikorogva
kínálta a test mozdulatát?

Nem a csontjaitok, ti törtök szerteszét,
kannibáletetők!
Csak élek szikáran, s merengek: ezért,
ezért a semmiért
adni hát a velőt,
etetni a kannibálidőt?
A roppant tűzhely hamujába
ezért kotorni értetek?

KEZÜNKRE JÁTSZÓ FÉLELEM

Fülénél, farkánál elkaptuk a süldőt.
Visított habzón, kitátott pofával.
Így játszott kezünkre. – *A hurkot!*
Szájszélig, majdnem a garatig.
Visított egyre hangosabban.
Már hörgött is, amint a kötelet az
oszlopra csavarva fölemeltük a levegőbe.
– *A fogót, a drótot! Fogd már, nyomd bele!*
Ne sajnáld! Tanuld meg, jó, hogyha tudod!
Az ól sarkában álltunk. Létünk fönntartani.
Kezemben szerszám, az ügyes kis fogó,
a drótkarika, hogy a malac orrába nyomjam.
Elcsöndesedett, csak néha-néha hörgött,
gyanakodva, ám szinte nyugodtan, megadón.
Orra mókázott, mint egy csészealj.
Bennem iszonyat, emelkedő.
– *Vágd bele!* – kiáltott apám.
Elsápadtam.
Kikapta kezemből, megkönyörült.
Két égsértő vissantás, aztán a szégyen,
s már szinte dorombolt odabentről.
S csend.
Kezünkre játszó félelem.
Mégiscsak jó lenne megtanulni.
Nem az orrdrótozást, hanem azt,
hogy ne játssz kezére senkinek.

JÖN A TÉL, MEGY A TÉL

Jön a tél, megy a tél, elhullik a dér,
a fehér harsfehér, elmúlik azért,
fekete jegenye zeng-zúg, eget ér.

Udvarunk elvadult hava, jege, nézd,
csupa kosz, csupa rossz koromlebegés,
elered, tekereg csűnt csörgedezés.

Az ecetfa biceg elaszva, de majd
– noha csonk – az a lomb tavaszra kihajt,
az a törzs, az a görcs elaszva kitart.

Aki él, alig él, elhullik a dér,
fekete jegenye zeng-zúg, eget ér.

SKANDALUM

A doktori sztetoszkóp
botorkál megint
a lélegzet se mond jót
egyébről nem beszélve

A doktornő diagnosztizál
objektíve észlel
s önmódon behorpadt
gödrét mellkasomnak
érinti ujjbegyével

mint Ádám ujjhegyét
az Isten ujjhegye

Szép diagnoszta jól van
botrány skandalum
Henry Moore álma rólam
képzelte szobrait

A lyukas nagy királynőt
a többit is amint
a Föld volnának áttört
széljárt kis lakunk

Már nem csak én a csontváz
amelyen átsziszeg
a szél a tág szorongás
tekinteteitek

Kis lágy anyácskám óta
gyakorlom a kínt
mely osztódó zigóta
s vetélném szétfeszít

Botrány skandalum
zűr zrí palozsna trükk
tajgetoszi bumm
a Henry Moore szobra-Föld

Nagy rakétabumm
gödör lyuk szakadék
amelyben iszonyún
doktornő nem tüdők

hörögnek szél süvölt
a tajgetoszi szél
a zűr a zrí a bumm

s botrány skandalum
hogy én s az emberiség
még élhet élhetünk

ŐSVÁGY

Az istenit sohase sikerül
olyan puhán, olyan fesztelenül,
olyan lazán, olyan prózaian
csinálni, könnyen, oldottan, iram,
gyorsuló szív nélkül, gyerekesen,
ahogy az ősvers óta keresem –
az istenit! Türelmetlen és
ideges vagyok, ingerülten és
cikcakkban írok, nincs idő a kedv
üdveire, nincs ős-sziget, a kedd
meg a szerda folyton egybefolyik
a többivel. Írni? Az istenit,
kétségbe vagyok esve. Istenem,
oda az ősvers, és azóta nem

teremtek olyat, amely mintha csak
úgy íródnék egyetlen perc alatt.

STICHOMYTHIA

Nem dacosan, közönnyel hallgatok.
– S nem is akképp, azon is túl vagyok.
Élni, költőnek lenni csak tanultam.
– És tanítványként lassan elvadultam.
Én nem az vagyok, akinek születtem.
– S kinek születtem, attól messze estem.
Az az enyém csak, amit megszereztem.
– És nem szereztem, legföljebb a vesztem.
Amiből nem volt, megtoldottam ésszel.
– És híján voltam végig nem kevéssel.
Elég sokszor megvolt a lehetetlen.
– És elfutottam előle ijedten.
Megtanultam, azért vagyok nyugodt.
– És nyugtalan, hogy mégsem okulok.

Nem kell költőnek lennem mindenáron.
– És lehetőleg nem kell minden álom.

LENKEY JÁNOS VALLOMÁSA A HADBÍRÓSÁG ELŐTT

Nevem mint fenn.
1807-ben születtem Magyarországon. Cs. k. hadapród,
alhadnagy, főhadnagy, másodkapitány voltam, aztán
tábornok – magyar.
Lengyelországban állomásoztam,
midőn magyar huszárjaimmal Stanislauba küldtek – Stanislauba! –,
hogy megfélemlítsem a lengyel rendbontókat.

A cs. k. katonaság szétverte őket: harmincan roskadtak
össze szúrástól, lövéstől, egy ember meghalt,
sajnos, éppen egy nemes ifjú – persze, a lengyelek
ügyet csináltak belőle, nagy temetést tumultizáltak,
amelyre minket, tiszteket is meghívtak.
Nyilván rosszul értelmezett tiszteletből.
Én is megjelentem, hogy előmozdítsam a megbékélést.
Látom: hívatlan cs. k. huszárjaim gyertyával kísérik,
sőt vállukra vőn a koporsót, viszik is a rendbontó tetemet.
Amit én nagy fennszóval megtiltottam, hogy értsék.
Huszárjaimat leváltották, magamat hatnapi
porkolábfogsággal fenyítettek.
Gróf Paar ezredes úr, aki elítélt, megszégyenítő
német kijelentésekkel halmozott el csak azért,
mert magyarnak születtem.
Századom cs. k. Festetics kapitány vette át,
huszárjaimat botoztatta.
Századom erre eltávozott délre.
Engem utánaküldtek, hogy szép szóval térítsem vissza őket.
Elfogtanak, s Magyarországra cipeltenek.
Megszökhettem volna a határon, de foglyukul tartott
a gondolat: nélkülem rablókká, tolvajokká,
zsiványokká, haramiákká, martalócokká, bunyikokká, betyárokká,
magyarokká válnak.
A magyar hadügyminisztérium kifaggatott.
Arról nincs tudomásom,
hogy egy *Petőfy Sándor* nevű újdondász
verset írt volna rólam.

Gyorsmenetben Verbászra, Pestre, Óbecsére, Szegedre,
Törökszentmiklósra, Komáromba küldtek.
Mindig gyorsmenetben.
Katonáimat nem botoztattam, rendbontókra
lőpor és golyó által nem lövettem,
gyertyákat nem gyújtottam,
zavargó holtakat vállamra nem emeltem.
Megbetegedvén kénes gőzfürdőbe jártam Budán,
de őfelsége dragonyosai Szegedre, Váradra kergettek a vízből.
Oroszok nyomultak előre, jutottam Aradra,
aztán Világosnál magam is leraktam a fegyvert.
Cselekedtem, megmaradtam, belekeveredtem,
ellene szegültem.
Minden okiratomat megsemmisítettem,
kivéve azt a Czibakházán márczius 15-én kelt
kinevezési okiratot, melyben Kossuth tábornokká tett,
és melyet ezennel átadok.
Stanislau üdvezli a törzshadbíró urat.
Huszárjaim csókoltatják.

STATÁRIUM

A rögtönítélő bíróság
törvény s jog szerint
ráítélte az akasztófát,
s föl is vonatta azt, akit.

Ítélet, halál: másfél óra
törvény s jog szerint.
A hóhér már toporogva
leste, hogy bent még mi folyik.

No, végre! – midőn kivezették
törvény s jog szerint.
Kötele volt a kötelesség,
meg is munkálta azt, akit.

Amíg az, aki akasztódott
törvény s jog szerint,
ódák, indulók, magas bókok
nyomták a földre szavaink.

Ítélet – halál. Az a másfél
óra! Az, amíg
ennyire lebillen a tányér,
s elérhetetlen felszökik!

Nem az, aki, és nem a hóhér!
Az a másfél óra csak,
míg alábillen az a tányér!
Csak az a pillanat!

Pillanat? Óra? Az a másfél?
Nem Idő! A bármikori
tüsténkedők! A sívó hátszél
iszonyú rekorderei!

A TRANSZFERÁLÓ

Minden áldott héten eljött valaki
transzferálni, azaz végrehajtani,
mert nem végrehajtott, hanem *transzferált* –
tele is lett velük minden reterát.

Jól beleraktak az életünkbe is.
Egye meg csak őket még most is az íz!
Most leltem épp egy szörnyeteg cédulát
egy *ilyentől.* Hogy miket nem transzferált

az a *dög!* Így emlegette nagyanyám:
– *Az a dög!* Az is járt oda szaporán.
Csak jött, s kérdezte, a padlásra melyik
ajtó eresztné *kegyelmes lábait.*

Az egyiknél megállt: – *Na, ez az? – De hisz*
– mondotta nagyanyám – *az az égbe visz,*
persze az is a miénk. De ne keress,
ahol nincs. – Én igen! – felelte emez

nagy fittyel, keményen. – *Én ott is, ahol*
nem lel az Isten, találok. – S fellohol.
Aztán úgy bizony, lelt is a drágaság.
Ránk talált, és minket is transzferált.

VADSZŐLŐLEVELEK

Vöröslő vadszőlőlevelek,
Izguló, dühöngő levelek,
Mérgekkel özönlő levelek,

Levelek, vöröslő vadszőlő-
Levelek, izguló, dühöngő
Levelek, mérgekkel özönlő

Levelek, vadszőlőlevelek,
Levelek, dühöngő levelek,
Levelek, özönlő levelek,

Levelek, vad pulykataréjok,
Mirigyek, lefegő karéjok,
A télbe űzik át a tébolyt.

Vad pulykataréjok, kimeredt,
Vöröslő vadszőlőlevelek,
Izguló, lecsüngő levelek,

Laposra száradt, rossz varangyok,
Szélbe acsargó, durva rongyok,
Mit akartok, ti vén porontyok?

Levelek, vadszőlőlevelek,
Izguló, dühöngő tüzetek
Nézem: a dübörgő kezeket.

Dübörgő tenyerek: laposra
Asztak a tapsban megtaposva,
Mint a varangyok, mint a dogma.

Dübörgő tenyerek: levelek,
Lecsörgő levelek: tenyerek,
Vöröslő tenyerek, levelek,

Levelek, vad pulykataréjok,
Mirigyek, otromba karéjok,
Voltátok, lettétek a tébolyt.

AZ ALJAK MÁMORA

Nem tudtam, hogy a világ ennyire
tisztátalan, hogy színültig tele
van szennyel és mocsokkal. Bárhova
nézek, elönt az aljak mámora:
ki tud, ki bír, ki győz a hajdani
barátra több sarat hajítani,
ki bírja jobban a tülekedést
a cél felé iszamósan, a rést
kutatva folyton, amelyen a test
átcsúszik végül olyan egyenest
a túloldalra, hogy a lélek is
vele zúg. De tudtam: a mélybe visz
e tülekedés, e mindenre kész
buzgalom, e kövér hízelkedés

a világban, mely annyira émelyít,
magamra venném összes bűneit.

PORBAN

A porban csúsztam, mint a féreg,
És most az egekig elérek.
Vagyok a világnak királya,
A Nap hatalmas koronája.
Sebem a bíbort betakarja,
A bíbor a bíbort akarja.

Vörös levelű, furcsa virágok
Borítják be a pusztaságot.
A tiszta égen illat árad,
Szaga még nincs a rothadásnak.
Még nem bűzölög fönn a felhő,
A tiszta égen száll a szellő.

A Nap hatalmas glóriája
Nem hajt le vihart a világra.
Sebeim bíbor karimája
Nem a tiétek aurája.
A porban csúsztam, mint a féreg,
Nem tudtam én sem: égig érek.

Vagytok ti vérző pusztaságok,
A pólya én, a géz, a szárong.
Akartok bújni ki alóla?
Az a seb ti vagytok mióta!
Az égbe csúsztok, mint a féreg,
Szörnyű a porba visszatérni.
Ti már nem tudtok lassan élni.

Az égbe csúsztam, mint a féreg,
És most a föld porába térek.
Vagytok a világnak királya,
A Nap iszonyú glóriája.
A porban egykor, mint a féreg,
Azért hevertem annyi évet,
Hogy sok-sok elsebhedt sebemnek
Vén mélye forrja ki a gennyet?

Ne legyek a Kozmosz királya,
A Nap hatalmas glóriája,
Szédítő üdvök pompakéje,
Csupán a Pornak földi férge!

BIZONYOS ÉRTELEMBEN

(2002)

A CÉL

Elindultak bízvást, jó széllel, de múltak a napok,
s mindenütt csupa űr, hosszú szélcsend.
A hajónapló
mindegyre hamis tételeket jegyzett fel a megtett útról,
mert nem bízott senki a küldetés eredményességében,
egyedül Kolumbusz Kristóf, a kapitány.
Alfa 0-kor indult az expedíció,
alfa 1.000.000-kor még egyre csak az űr
feküdt előttük végeláthatatlanul,
noha csak mint képreprodukció
egy igézetes nő igézetes szemérmével
a férfibolyongás *kellő közepén,*
aztán, de nagyon aztán,
himbálózó hínár-, fényfoszladék,
mely nemrég szakadhatott le valahonnét;
nagy madárraj nyugatról,
habár semmi értelme annak,
hogy nyugatról vagy keletről szakad le,
mert az égtájak irányai értelmetlenek;
felhőfoszladék úszik,
kék lánggal a végén egy tüskebokorág;
az iránytű elhajlik érthetetlenül,
az űr íze sótlanabb, édesebb,
egy bolygó repül, amely sohasem tölti
a Naprendszeren kívül az éjszakát.
Egy Hold száll le pihenni a Santa María fedélzetén.
Nem egészen pontosak a mérések,
a szélcsendtől sokat szenved az expedíció.
Meteorok repülnek szemközt,
űrtölte van, amikor minden fényesebb.

Rodrigo de Tirana, a Pinta őrszeme
hajnali kettőkor
egy selyemkabát s tízezer maradévi évdíj
ígéretében elüdvözülve felkiált:
– Tierra! Tierra!

A RÉGI KONTINENS

Búza mindenütt.
Búza, napraforgó.
Erre semmi fürt.
Erre semmi hordó.
Abrak meg élelem.
A dűlőszéleken
a pipacs pirosa
gaznak tekintetik,
amelyet a kasza
le is metél tövig.

A cél, a vetemény,
irt, dúl, tipor: haszon.
Kenyere bárha lágy,
a búza kőkemény,
átgázol mindenen.
A búza, de főképp
az örök vetőgép
zúg át a hantokon.

És jó a föld: terem.
Mit akarsz tőle hát?

ROKONOK

A városban mindenki rokonom.
Ki Győri, ugye, eleve rokon,
mert Orosháza honmegteremtői
közt volt valaha egy Stephanus Győri
is, és emiatt föltételezem,
hogy rokon vér van minden Győriben.
Aki nem Győri, ezért vagy azért
csak Győri benne végül is a vér.
Minden utca és minden tanyasor,
azon kívül a fű-fa, a bokor
is ángyit, nénét, sógort rejteget:
Szitát, Bubikot. – *Az ő apja meg*
kedves szülémé – bogozza apám.
Döcögünk, s lassan elfoszlik a hám.

Bóbiskolunk. És anyám rálegyint:
– *Még hogy azok! Még hogy rokonaink!*

A TIZEDIK SZIMFÓNIA

Szakáll, fekete kalap. Kész zsidó.
Le is zsidózik egy-két honlakó.
Ti, Győriek, ti, Győri Daniak,
mit szóltok hozzá ott, a föld alatt?
Győri Dani Juliska, Győri Pál
zsidó ha volt, akkor ti ős-szamár.
Az isten tudja, honnan nem veszik,
nem is hogy honnan, hanem hogy miért
gondolják róla: őseleve sért.

Még hogy zsidók! De őrölődni kár,
fölösleges, a lényeg, hogy *„ezek"*
földet túrtak, az összes Győriek,
anyámék is, a Győri Daniak
parasztok voltak, de hogy mi miatt
zsidók nem, az összhang tudja csak.

Az én őseim! A te őseid!
Szánom, aki mindig csak származik.

A RÁKOS VISSZANÉZ

Elmegy a kertből,
egészen, örökre elmegy.
Siettében a koffert elejti,
szégyenkezve
kapkodja össze a szirmait,
a kivasalt blúzt, a kis bugyit.

De még visszaint:
– Vigyázz a vérvonallal,
kapcsold be gondosan a koffert!
Rossz kert
a miénk, túl hamar elbocsát.
Hajtogasd össze lassan
jól az ingeid!

SZÚ

A szürke kis deres egyre vérzett,
a bőre alól a lyukakon át
egyre szivárgott a vér.
A szúette lovacska
tavasztól őszig vérzett, egyre vérzett,
amíg a szétfurkált faragvány
egyszer csak össze nem roppant
az időtlen jászol előtt.

CSUHÉJ

Ma éjjel egyszer eszembe jutott
egy hajdani, egy régi művelet.
S a gyerekkor. A kettő egyre megy.
Verejték voltam, színtiszta lucsok.
Máslétemre tétova gőgömért
így úszhatott álmomba hirtelen
az a tárgy, mely maga a műtökély.
Fontuk, varrtuk a csuhéjpapucsot.
Egy szögekkel kivert deszkalap
kellett hozzá meg némi türelem.
Lapos tű, spárga, egy-két este csak,
és jó szagúan föl-le suhogott.
A konyhakövön azt susogta: jog,

lépj ki, te szegény, vannak jogaid.
Bejártam újra azt a mettlachit.

TERÍTÉK

Feldöntött palack.
Borfoltos a rét.
Búza közt pipacs
bugyog szerteszét.

Sófehér abrosz
kedvet nem csinál,
jobb ez a foltos,
pipacsos határ.

Jobb a gizgazos,
szutykos zűrzavar,
ez a tiszta kosz,
harsány, fiatal,

mint a diktátor
ékes rendje, mely
az ép világtól
épet követel.

A KITELEPÍTETTEK

A kitelepítettek
itt betelepítettek
ezerkilencszázötven-valamennyiben,
egyben, kettőben, háromban:
fehér kesztyűben tépik a gazt,
fehérek, fehérek, nagyon fehérek,

mint a fehér emberek
a néger rabszolgák előtt,
pedig ez nem Amerika,
ez csak a magyar Dél-Alföld,
de hogy ne felejtsék,
hogy fehér emberek,
gyapotot ültettek nekik,
fehér gyapotmezőben
fehér rabszolgák, ők, tépik a gubót,
napernyőt tartanak a fejük fölé,
sietnek mindent elfelejteni,
napernyőt tartanak neveink fölé,
sietnek mindent elfelejteni,
egzotikum ez a dögevő sivatag,
egzotikum ez a bennszülött nép,
sietnek minket elfelejteni,

egy-két év,
aztán el is felejtenek,
végképp, mert végképp felejtendő,
hogy úgy kellett élni,
látszatra
nekik napernyővel,
nekünk meg börtönnel keveredve.

GÉMESKÚT

Ember egy Tornyai János-képen

Ez az az ember, aki nincs.

Ez az a kút,
amely a kihasználatlan mezőn
ostornyelével ide-oda leng.
De már az se,
az ostornyél se csikordul,
a kút mélye nem sejtet semmi jót.
Szik, dögevő sivatag,
elmúladék, csupa tűnt, csupa messze.
Tiszta távoliság, nagy lépték,
gót perspektíva,
egyenesek függőlegesen és vízszintben előredőlve;
szűk bicegések ugyanakkor,
bokaszilánkok gipszborítékba pakolva.

Ez az a dögkút, ami nincs.

Privatizáld az aszott káva héját!
Kárpótlási jegy? Elkéstél vele.
A kitelepítettek is elfelejtették már.
Fehér kesztyűjük elmállott
a sziksós szelekben.
Ez az a kép, amelyet nem vesz meg senki.

Ez az ember, aki nincs.

A GYOLCSOS TÓTOK

A mi utcánk a gyolcsos tótoké
(ez a jelző ragadt a szó elé):
a Meggyesi, Sal János, valamint
a Sztálingrádi, s hogy a Tolbuhint
se hagyjam ki, tehát a Tolbuhin,
a mostani Kós, e sok tarka cím
véges-végig egyetlen utca volt,
patyolat tiszta, csupa adta tót.
Pavuk, Pleskó, közbül egy Pálfai
egyetlen család elágazásai.
Vászonnal vásároztak, a nevük
onnan eredhet: ősük, az az ük,
a világ elé gyolcsot eregetett.
A tótokat a jó üzletmenet,

a buzgalom gazdaggá tette mind
a mi helyi fogalmaink szerint.

A MAGYAROK

A nagyapák, de főleg az anyák
még úgy beszéltek többnyire szlovák
nyelven, de kik voltak a legnagyobb,
sőt a legeslegnagyobb magyarok?
Az a család: a Pleskó, a Pavuk.
És hogy hívták a közeli falut?
Tótkomlósnak, ahol – én úgy tudom –
Luther-hívők a szlovákok nagyon,
Pavukék, Pleskóék ellenben itt,

ahol szintén Luthernak él a hit,
buzgó, színtiszta katolikusok.
De egy dologban ugyanolyanok:
szorgalmasak. A parasztok között,
a mi utcánkban, ők a polgári rend,

ami például zongorát jelent,
s fiaik már nem tótok – mérnökök.

SCHWARCZ EGON

– A városi fémgyűjtő mozgalom
végeredménye: első Schwarcz Egon,
a második Schwarcz Pál, a harmadik
Schwarcz Sári. Tapsoljatok! Most pedig
át is nyújtom a jutalmat nekik,
amely a szocialista ipar
terméke, a biciklit. – Schwarcz Egon
a büszkeségbe majdnem belehal.
A disznóvásártér, a mázsaház,
*dics*et, ekkorát, sohase remélt –
előtte hogy ekkora sárgaláz
kitörjön rajta, ó, azt semmiképp!
A városi fémgyűjtő mozgalom
három objektív díjazottja Schwarcz.

De szubjektíve éheztek nagyon.
Azért a *dics,* azért az ócskavas.

KULCS

Olyan szegények voltak, hogy sokszor még
egy darab kenyérre se telt nekik,
a kocsma elé jártak hajnalonta fölszedegetni a részegek elszórt fillérjeit,
mert jók a részegek .....
egy hetedik krajcár, egy utolsó forint,
kiborítják az útra öntudatlanul: kóválygó elmével, hanyag,
elhagyatott ésszel
a jövőre bízzák megint és megint.

Olyan szegény, hogy a kocsma elé járjak hajnalonta
a részegek fillérjeiért,
.....,
de ha megyek az utcán, s egy pénzdarabot látok, akár a legkisebbiket,
leszállok érte a mélybe ..... etikett.

Nem tudom elfelejteni, hogy egyszer mennyire gazdag is leszek:
vastag aranyláncot hordok, amely .....művészileg,
de megértitek végre ..... : ezért hajoltam a földre, emiatt
tűztem a földre, a kocsma elé .....pillantásaimat.

Ez a titok, a rejtély kulcsa:
a jövő hoz, nem visz.

Ez az a tudat, mely korrigál napjaim összegén.

ORSZÁGOSDI

„Hol van az a híres-nevezetes,
bablevesbe belemártott,
onnan is kirántott...?"
Hol az a híres országosdi vers?
Az a híres, országos bableves?
Hol van az a híres-nevezetes
Németország, Belgium, Anglia?
Európa, Ázsia, Afrika
összes országa figyelte, kire
csap le a végzet, híre és neve
mivel ugrasztja szét a földgolyót,
kit rántanak ki majd a bablevesből,
s ki marad benne? Van-e izgatóbb?
Akit háromszor eltalálnak, eldől

a sorsa: kivégzik majd egy ház előtt.
S föltámad, ha hóhéra rosszul ölt.

CHILE

Nemrég esett persze a háború:
olyan göröngyös, olyan domború
a teteje, mint egy friss halomé
a kertben, hogy ki a lába elé
vigyázva nem néz, orra sínyli meg.
Noha már kissé leülepedett.
Az *országosdi* vakondok gyanánt
nyomta, túrta, lyuggatta át meg át.

Háborúztunk, bár persze rá lehet
könnyedén fogni: – Mért ne? Gyerekek!
Csak az a baj, hogy a politika
is tette: a föld hűlt halmaira
újakat tolt, egyre idegesebb
kézzel gyötörte meg a kerteket;

háborúztunk, s mindig egy távoli
ország voltam. Miért? Ki tudja? Ki?

PENYEGE

A vébé! Akkor semmi más: foci!
Ebéd után rohantam játszani.
A bátyámról úgy hívtak: *Penyege,*
de csak kicsi. A sárga házfalon,
a klinkertéglán most is ott a nyom,
a név nyoma: *„Penyege, gyere ki!"*
Költői szinte, sőt poétai,
pedig Szasza, Víziló, Pálfai
ponyvákat bújt, és adta őket úgy:
– *De aztán!* – Ó, ti, régi, jó fiúk!
Valami kovboj, valami Pierre…
Kockás Pierre-t olvastunk dögivel.
Penyege!!! – És mentem, akármi lesz,
kiskapuzni. Még *korner* járta, *henc*

meg az a szabály: „három szöglet egy
tizenegyes". És minden vérre megy.

ÖZVEGYEK

Kora özvegy volt mindkét nagyanyám.
Olyan réges-régen
éltek özvegységben,
hogy már evidens volt az a karám.
De amit úgy véltem,
lehet, hogy ősmélyen
más, természetellenes volt nekik;
el bírtak volna tűrni igazibb
állapotot is, mint a feketét –
anyám anyjának lánykori neve, épp
ellenkezőleg, egyenest Fehér
Mária volt. Kicsi, szelíd, kövér
asszony, nem özvegyi módon szikár,
mint Király
Etelka,
a paraszt Elektra,

a másik, az antik, a szigorú,
görcshasogatón makacs haragú.

A SAKKOZÓ KULÁK

„Kardoskút népi sakkbajnoka" – szól
az oklevél az üvegsír alól;
bekeretezve hirdeti: apám
kifogott egykor, íme, a kapán.
Versenyszerűen űzte, minősített
játékosként, a sakkot. Mint a vízcsepp,
előrevájta konokul magát,

így lett végül *„A sakkozó kulák”*
a szégyentáblán: ütött a sötét.
Remire adta, túl nagy volt a tét.
Legyintett, és mindent föláldozott
a ködben végül, úgy ment el, gyalog,
a bábuk közt messzire – itt a csel:
időt veszít, és mégse veszik el.

Három megyében tolta bábuját
a nagy árnyékú, sakkozó kulák.

CSAPOLAT

Asztalosmester keresztapám volt
az egyetlen iparos a széles rokonságban,
nem csoda, ha nagy becsben tartották.
Ő meg, úgy látszik, ellenkezőleg, ami ők,
parasztnak kívánkozott volna lenni inkább.
Nagy kertes házat vásárolt,
gyümölcsöt, szőlőt, zöldséget,
amerikai mogyorót termelt,
fügefákkal, virágokkal bíbelődött.
Méheket tartott, s akácra vándorolt velük
északra, a fehér dombok alá.

Sokszor téblábóltam körülötte, néztem,
hogy főzi az enyvet, s volt firnájsz,
túróenyv (kazein), rókafarkú fűrész.
Asztalos volt az én keresztapám,
de legszívesebben parasztnak szegődött volna el.

De hát csak afféle asztalos paraszt volt.
Ki látott olyat ugyanis: fügefát a kertben?!
S hogy nevet adjon a disznajának!
A mienk csak a *kuss*ra, a *cocám*ra hallgatott,
az övének viszont virtigli neve volt:
Miska. Mindnek, minden évben.
Valószínűleg az öröklét enyve,
cikcakkos csapolat a deszkán.

AMI LESZÖGEZHETŐ

Árutermelő kispolgár,
az leszögezhető,
mivel aprócska, és szolgál
mint árutermelő.

Rab és egy személyben foglár,
fogoly és őriző,
mert a kispolgár mint osztály
így összegezhető.

De amire kisuhanna
a szent összegezés,
Győri Dani Julianna,
anyám, csak visszanéz.

Édesanyám e kispolgár.
Édesanyám e nagy.
Osztályon kívüli most már.
Életen túli rab.

OXIGÉNPALACK

Anyák napi szegfű
bal kezed iránt:
megdrótozott selymű,
bukdosó virág.
Bomolna, feselne,
széjjelbukna, ha
nem fogná tekercsbe
önakarata.

Fekhelyed fejénél
oxigénpalack.
Lassan, égten égtél,
eloldozva azt.
Lágyan bugyborékolt
a tört oxigén,
mint erdei égbolt
a fák levelén.

– *Fordítsatok oldalt...*
Mindegy. Semmisem.
Nem is tudom – mondtad –,
mi lesz már velem.
S magasba szállt lassan
ez a mondat is –
szállt az ágy, a paplan,
mintha szállna is.

Elszállt kéken, karcsún
végül a magast
bemérvén a bölcs, únt
oxigénpalack.

CSÖND

A szőlőlevelek
a falra rátapadnak,
kívülről fülelik,
ajkak ki hogy szakadnak.

A néma, sós időben
vékonyka, űries
ökörnyál úszik őszen,
tétova, őszi nesz.

Elfoszló csönd az évszak.
Nyüzsög az őszelő.
Vaddisznó. Csupa vérszag
a kukoricacső.

Még sugdos a vadszőlő
levele, még tapad,
ám elpirul, vöröslő
szégyene hallgatag.

B. G. G.

Az Antalok, az Antalok
a költőkhöz nem angyalok.
Például Horger Antal úr
se röpült éppen angyalul.

– József Attila? – kérdezi.
Meghalt, és mégsem ismeri.
– József Attila? Egyetem?
Valami rémlik. Szegeden?

– Nagy költő. Hat éve halott.
– Csak Lazicziust olvasok.
S az újságíró hajba túr:
– Így állunk, Horger Antal úr?

Ihász Antal úr föl se vett.
Megóvta tőlem az eget.
Mi voltam? Senki. Ó, csak egy
tizennégy éves kisgyerek.

Gyáni Imre igazgató
Vásárhelyen mindenható.
Ötvenhatban ő vette fel,
akiket bélyegzett a jel:

Kocsondit, engem, Gombkötőt
éppen a véres ősz előtt.
Addigra öröklatinul
tudtuk: *ad astra sic itur.*

Ötvenhat őszén merre járt?
Egy kisvárosban lett a láng.
Ötvenhat után merre járt?
Cellában ült, cellában állt.

Bethlen Gábor Gimnázium,
te segítettél pár fiún.
Gyáni Imre, ó, Gyáni úr,
a keze most is rám simul.

Jövőmre vágott ablakot.
Úton vagyok, és ballagok.
– Aztán igyekezz, kisfiam!
Szót is fogadtam boldogan.

A FILM

A *Hannibál tanár úr* című
filmet néztem a moziban.
Némileg ősz és október volt,
ősz és október csakugyan.

Egyszer csak hirtelen kigyulladt
nem a filmbeli éjszaka,
hanem a valódi villanyfény,
a váratlan, a fény maga.

Ültünk. Itt nincs valami rendben.
Nem szakadhatott el a film.
Vagy mégis? Új történet indul,
a gépbe újat fűztek ím.

– *Aki magyar, velünk tart!* – És én
velük is tartottam tehát,
miközben féltem is, hogy lőni
fognak biztos a katonák.

Aztán ott, a Kossuth-szobornál
azt szavaltuk, hogy *esküszünk.*
Csepregi L., a gimnazista,
mondta, hogy *rabok nem leszünk.*

Aztán? És akkor a pártszékház
épületébe vegyülünk.
Furcsa, hogy nyitva van, de nyitva
találjuk ezt az ősi bűnt.

Elhagyott csatatér-fiókok.
Minden annyira érdekes.
Rákosi-gipsz áll a szekrényen:
– Gerő Ernő, hát nem lövetsz?

Aztán? Azután a bíróság
épületéhez indulunk
megfogyatkozva, este tíz óra
már, de tart még az esti svung.

És átmásznak a kerítésen
politikai foglyokat
szabadítani, tudniillik
a szabadsághoz jó a rab.

És aztán a tizennégy éves
elsős gimnazista fiú
hazamegy. Mert már nincs értelme.
Ezután soha semmi új.

A „KÉT FATOJÁS"

Ültünk a Szabad Rádió előtt,
áradt a hang, elapadt, újranőtt,
habzott, elúszott messze, s hirtelen
fölmerült újra egy-egy hangtetem,
egy mondatroncs, egy szótaguszadék
forgott, hánytorgott, reccsent szerteszét.
Utánakaptunk: a sok deszkaszál
kezünk alatt esetleg összeáll.
Egy jeligét vártunk, s a jelige
nem hangzott el egyetlen este se,
a „Két fatojás" nem jelentkezett.
Aztán egy hír. Aztán egy üzenet.
Aztán egy levél. Aztán egy csomag.
Aztán a rossz, a legrosszabb tudat:

tudunk egymásról, s hiába tudunk –
a két hatalom egyformán hazug.

IRKÁK

Füzetekbe írtam a verseim.
És dátumozva. Csak az volt a kín,
hogy el ne tévesszem a keltezést.
Ma sajnos egészen más emészt.
Ott volt a nap, akár Petőfinél,
s akartam látni, hogyan nődögél
a versek száma. Kék füzeteim
megvannak ma is. Akkor ez a szín
járta még. Egy vers, az a csodarém,

a *„Gyűjtsd a vasat...!"* volt a fedelén,
pedig már elhagytuk ötvenhatot
is, de az a vers nem múlt el sehogy.
Hol tartunk? Csak ötvenhét elején.
Az iskolában elfogyott a szén,

és írok, írok, írok, keltezek,
nem a tökély a leglényegesebb.

A VERS

Ezer éve a szolgám, inasom.
Ez a rang nem nagy, inkább alacsony.
Úgy is dolgozott, persze: hevenyén,
tessék-lássék, az alázat-fölény
párjából a fölénynek juttatott
idővel egyre nagyobb és nagyobb
részt, ámde csínján, kíméletesen,
ahogy olykor kikövetkeztetem.
Ezer éve szolgálom én is a
hanyag frátert azzal, hogy hű ura
vagyok. Elcsapom, visszafogadom;
elcsap és visszaédesít azon-
nyomban. – Hogy hívják? Csupa zűrzavar.
Úgy hívják. Úgy. Regiment bűne van,

a napfény káosza, egy rossz cseléd.
Elfelejtettem arcát és nevét.

ÉRCHARANG, SOMFABOT, HUSÁNG

Járkáltam én, hogy kerengtem,
ehetőre mégse leltem –

ihatóra, kóstolóra,
se kosárra, se korsóra –

üres vízre, kenyérhajra,
csak sóhajra, csak sóhajra.

Mit a sóhaj, hagyjátok el,
van egy zakóm, adjátok el!

Mit a zakó, föl se veszem,
van egy lila pulóverem.

Hordták ugyan ketten-hárman
valamikor Angliában,

no de semmi, az vigasztal,
széle-hossza, mint az asztal.

Mit pulóver, föl se veszem,
van még egy-két egzámenem.

Mit a vizsga, csak ez a vers
találja meg, akit keres,

ne mondja rá a szerkesztő,
gyönge, mint a lélekvesztő,

erős ez, mint az ifjuság:
ércharang, somfabot, husáng.

JÖVEVÉNY

Ki erre adta életét,
mossa tisztára magát,
játssza meg jól a jövevényt,
ne tudja senki, merre járt.

Ki erre adta életét,
szántassa föl a palotát,
tegyen úgy, mintha értenék,
hümmögjön, ballagjon tovább.

Vegye föl ingét, kötelét,
mindenre szánja el magát,
bőrére írjon költeményt,
játssza ki csellel a halált.

LAMPION

Bejárom gyalog majd Újpestet,
csak az álom, ha látni fog.
Neki az ásatásos estnek!
Múzeumban a mosolyod.

Micsoda kimarjult valóság!
Árva és elveszett vagyok.
Lampionnál hordják szét a postát,
pagodák tornyosulnak ott.

A falnál csókolózni fogtok,
vakolat hull, a vállatok.
Hajnallik, kinyitnak a boltok.
Jöttem, és elmegyek gyalog.

ÚJPEST

Hát újra itt, a vasútállomással szemközt.
Az asztalokon szilváni, zöld szilva, abrosz.
Az abroszokon vad kosz.
Lányok, angyalok nyafognak:
blúzukba hull a lomb.
Faágak nyikorognak a kósza, kesze-kusza szélben,
nyüzsög a nyár, a hangyaboly.
Kik isznak itt a rekkenő kert porában?

A fák pedig, a gallyak, a gyökerek-levelek összegei,
zúgnak; annyira zúgnak, hogy nincs szavam.
Arra sincs szavam, hogy mért ülök itt.
A véletlenek rozsdás vasszögei
feszítettek ide.
És túlzúgják elmémet a fák.
A véletlenek. S az ösztönök.

Az a harsány
vasutaslány
Újpesten sose volt nyugtalan.
Kilevelezte, biztos, eleven ösztöneit.
S túlzúgta mind a kerti fát.
Egy-két lefáradt, leelégült levelet
szedegettetett össze csak velem.

Az asztalokon szilváni, zöld szilva, mocskos abrosz.
Egy gubbaszkodó, vegytiszta albatrosz.

A NAGY REMÉNYEK

A nagy reményeknek ezzel a flottájával,
amely gyökerében megváltoztatja
a világtörténelmet,
egy másik flotta úszott párhuzamosan:
a boldogtalanságé meg a szenvedésé.

Szerdán, 1492. augusztus 3-án hajnalban
Kolumbusz Kristóf felszállt a zászlóshajóra,
és megadta a jelet: indulunk.
A három hajó petyhüdt vitorlákkal
a Tintónak cihelődött a hajnali apályban.

A Saltéson egy másik hajóraj:
a boldogtalanságé meg a szenvedésé.
A Saltés sodra vitte lefelé a habon
azokat az utolsó bárkákat,
amelyeken a Ferdinánd és Izabella által
kiűzött zsidók elhagyták a földet.
Augusztus 2-án telt le az ultimátum:
aki ezen a napon túl, tehát augusztus 3-án,
Kolumbusz Kristóf újvilági útjának hajnalán
még nem a fedélzeten tartott onnan kifelé,
kivégezték, hacsak át nem tért a keresztény hitre.
A szánalomra méltó menekültek ezrei
kevés holmijukkal a túlzsúfolt hajókon
vagy délre, a türelmes muzulmánok közé,
vagy északra, Németalföldre,
az egyetlen keresztény országba igyekeztek,
amely hajlandó volt őket befogadni.
Kolumbusz nekivágott,
hogy az Óceán láncai széthulljanak,
sőt állítólag azt kívánta
mint hithű keresztény
(se több, se kevesebb),
hogy ki kéne őket rekeszteni
már előre arról a földi pontról,
amelyet egyszer majd föltalál
az indiánok nélküli Indián.

EMLÉKTÁBLA

Ebben a házban élt
hatvanegy éjszaka
mint gyantabuborék
mélyén a muslica

Ebben a házban élt
hatvanegy éjszaka
minthogyha élne még
ezeregy éjszaka

Hatvanegy éjszaka
kuporgott benne mint
fölhúzott térddel a
szűk palackban a dzsinn

Egy nagy kert almafa
szögesdrót ebmarás
mögött állt mint a gyász
a végzet angyala

Az asztal itt szaladt
ezen a szent helyen
de aszva megszakadt
a lába hirtelen

Vadrózsa és akác
süvített éjszaka
és messziről Madách
falanszter távlata

A KÉP ALJA

A Palmiro Togliatti Megyei
Könyvtárban dolgoztam módszertani
könyvtárosként: a falvak ügyei
tartoztak hozzám, apró, köznapi
dolgok, nem is ügyek, csak cédulák,
könyvrendelések, olvasói láng,
hogy fogy, de mért, a parasztolvasó,
firtatta a könyvtárigazgató
folyton-folyvást, a parasztok pedig
szép lassan elolvadtak. Elit
könyvtári menny, égi és földi jó
találkozása volt a Palmiro,
az a fölsrófolt fény, a zselici
odúk viszont a srófidő viccei.

Gyarapítottam, leltároztam, és
odaült mellém *Csoknyai Vitéz.*

A RÓMA-VILLA

„Ülj csak le!, mordult rám, és máris új
papírt feszített a deszkájára. Túl
a Róma-villán, Kaposvár felett...”
Meglátogattam azt a szent helyet
Kaposvár fölött, ahol még Ady
is járt (a város büszkeségei:

Ady s Rippli, a *szülötte* somogyi),
és rám mordult két irdatlan kuvasz –
aztán egy hang, egy halk, udvarias
hang invitált a kastélyba, csak a
mester hiányzott és egy *„ülj oda”,*
de az örökre. Elöntött a düh
(a fiatalnak sokszor ez a mű)
a vers miatt. Hogy könnyű volt neki,

de én itt élek: ez a gyűrt penész
a pasztellvázlat, s nem szignálja kéz.

A TALÁLT TÁRGYAK OSZTÁLYA

József Attila, a *Szépség koldusa,* a *Nem én kiáltok,*
a *Nincsen apám, se anyám* költője, volt idealista
anarchista, a Kommunisták Magyarországi Pártja
tagjának tekintendő. Mozgalmi neve: József Attila.
Pártfeladata: a Mozgalom Talált Tárgyai Osztályának
vezetése (Gát utca 3.), a mozgalom talált tárgyainak
gondos leltárba vétele, észszerű raktári rendben való
tárolása.

EGY CSENG FU-VERS FORDÍTÁSAI

Jó tenni semmi
Csak fenyő meg én
Örülni lenni
Szó magánya szél

*

Semmi tenni jó
Csak én meg a fenyő
Örömnevelő
Vinni szél a szó

*

Jó nem tevés
Fenyő én egyedül
Örömismerés
A szó szélbe terül

*

Jó tétlenül
Fenyő én egyedül
Az öröm ideül
Szó szél repül

*

Nem tenni a jó
Én fa hegylakó
Öröm csobogó
Száll szélben a szó

*

Nem tesz él föld
Társ fa tél zöld
Kedv jó mély
Én szó szél

*

Élni az idővel
Hálni az fenyővel
Egyenegy örömvel
Szó mint száll szellővel

*

Jó a semmi se
Fenyő én vele
Magam öröme
Lenni remete

*

Élni Cseng Fu
Lenni végtelen
Égi csend fú
Lenti széltetem

IDELENT

Szánandó, kicsi, gyönge görcs,
lezuhantam az ég előtt.
Kapirgálom egy létrafok
tetejéről a kék plafont.
A szobafestő-mázoló
égiek közé nem való,
le is zuhantam ide a
mennyezet alá valaha.
Nem óhajtani végtelent
jobb nekem eztán idelent.
A létra biztosabb nyereg,
mint égen a sugársereg.
De fölkap, elvisz, aki bölcs,
aki mindennel egyidős,
aki azt mondja, nem tudok,
s új gubót rág, ha halni fog.

NÉZZ KI AZ ABLAKON

Hogyha mész a buszon
nézz ki hogy mire látsz
két városrész között
nézd meg hogy mi köszönt
két városrész között
egyszer csak óriás
mély gödörre látsz
amelynek fenekén

kifeslik hirtelen
feketén
a szén

Két városrész között
a mező közepén
külszíni bánya van
el van bányásítva
alattunk a város

Költözz máshová
ide a szénkombájn költözik
egyszer csak arra ébredsz
a külszínre fejtenek
hogyha nem vigyázol

Lásd meg hogy mi folyik
lásd meg mivé leszel
vigyázz hogy mit teszel
nézd meg jól a világ
sötét fejtéseit

A KISLÁNY MEG AZ ÍRÓGÉP

kukulujgó ejdiTohn zuhh?
MUigzuru Uorteg TUridlop!
kattigliő zigotkojkuizk:
uzu PaPtyi KÖKÖRINDE pa!
dergujikolt aofiHijK?
ertzu! ertzu! ertzu! UZTREO!!!

AHOL A MADÁR SEM JÁR

Madáretetőt csináltam.
S jön a műre a baj,
a sok munka nincs arányban
folyományaival.
Nem sikerült csalogatnom
cinegét,
szobánk elébe: a balkon
így sem lett tele.
Élünk, ahol a madár sem
jár – így kesergünk. – *Ahol*
még az is elkerül! – Ámen! –
csúfolódik egy bokor.

PÁLMAFA

Babakocsin a pálmafát
viszik, a nyurga kisbabát.
Szűkölve, nyiladékon át
viszik, viszik a pálmafát.
Zörög az út, a kő zörög,
zúg a meztelen pléhkerék.
Driopé viszi torzszülött
fél kecske, fél ember gyerekét,
a Mindent, az isteni Pánt?
Ki titkolja a pálmafát?
Ki lopja, rejti nem sötét,
büszkének kellő szégyenét?

Dicsőségünk az egyaránt
híg eszű, szép szavú világ,
ez a fél tiszta, fél pocsék
univerzumi keverék,
jó, gonosz, bölcs, infantilis,
amilyen én is meg ti is.
A gonoszság szülötteit
úgyis a rossznak szentelik,
s hiába van a celofán,
egy üveg jó is oda ám!
Szélével minden összeér:
a jó, az ok, a rossz, a cél –
magányos éjben hát minek
száműzni vagy szöktetni meg?
Rejtőzzünk el, de legalább
a déli verőfényen át!

KUKABÚVÁROK

A férfi dolga fölhajtani
a kuka tetejét.
Legyek nyüzsögnek alóla ki
a napra szerteszét.

A nő bottal a kukába túr,
hosszan búvárkodik
a mélyben, és csalhatatlanul
hozza föl kincseit,

amelyek a tízemeletes
panel belein át
zuhogtak egész nap egyenest
ide, toronyiránt.

Fölnyitottuk a használati
tárgyak zárt héjait;
ami csak emberi, állati
életet megjavít,

kihörpintettük belőle mind,
akár az osztrigát;
utódaink és elődeink
elől a legjavát.

A nő bottal a mocsokba fúr,
és rögtön megleli
a legalján *(azért a víz az úr)*
azt, ami kell neki,

a tárgyak héját, például a
sörösüvegeket,
s meg se látja, hogy bámul a
házból egy kisgyerek.

PICIKLI

Mennyi öröm s mennyi küszködés!
Félelem, kétely, öntudat s gőg,
hogy már a véletlen is a kezemre játszik,
s a tülekvés, a tolongás, a zavar
gubancos, kusza, homályos poklai mögül
magától is világra jön a szó.

S ekkor a házban megjelent
egy kicsi kerékpár,
egy gyereknek való kis háromkerekű.

Megneveztem, de váltogattam, kevertem
a két szót,
egyszer kerékpárt, egyszer biciklit
mondtam,
bár fölösleges volt mind a kettő:
a gyerek sehogy sem hívta,
csak föl-alá kerekezett,
előre-hátra, féktelenül.

Sehogy sem hívta, csak élt vele,
csörtetve-zúzva berontott
a világ
elemi, sötét rejtelmeibe.

De egyszer aztán mégis
izgatni kezdett a Thulén túli táj:
– *Hogy hívják a nevét?*
– *Picikli* – mondta ő.

HISTÓRIA

Hitlert fölgyújtották
a hűséges szolgák,
a füst, az orrfacsaró hússzag
Auschwitzig úsztak.
Sztálint a Központi Bizottság
(még hörgött, de már) balzsamozta,
a mauzóleum, a halászlékocka,
ízesítőnek magába orozta.

Nekünk meg mi jutott,
ó, ti, két zsarnokok?
Egy mondat rólatok,
s Rákosi,
egy dagadt kis ázalag,
akit még le is váltanak.

Nagy népnek nagy zsarnok,
kis népnek kis zsarnok,
egyebet mit akartok?
Tapsot,
kis népem, kis magyarnok!

Éljen a megbonthatatlan
örök–magyar barátság,
hogy rázhassuk a rácsát!

És aztán újra egy zsarnok?

A MUNKÁSOSZTÁLY A MENNYBE MEGY

Április 16.

Új sámedlik bevasalása. Anyagkeresés a sámedlik javításához.

Április 19.

Sámedlijavítás a gatterházban, padlójavítás,
sablonkészítés.

Április 20.

Sablonkészítés, szíjvédőburkolat javítása a gatterházban,
sablonkészítés.

Április 21.

Kis szalagfűrész-védőburkolat kijavítása a gépműhelyben,
sablonkészítés, sámedlijavítás.

Április 22.

Szíjvédő kiigazítása, a kútlebújó ajtó beállítása a kazánházban.
Sablonkészítés.

Április 23.

Anyagkeresés, lábrácskészítés a férfifürdőbe. Sablonkészítés,
lapátnyélcsinálás.

Április 26.

Anyagkeresés az emeleti szegezőben. Padlók és deszkák felerősítése.

Április 27.

Szegezőasztal-készítés. Vaslap alá sablonkészítés.

Április 28.

Emeleti szegezőben a szegezőasztal kitoldása. Asztalosműhelyben polcok lebontása. Függőállványozás a lakatosműhelyben. Korpahúzó-kuruglya készítése.

Április 30.

Kalapácsnyelek készítése. Sámedlijavítás.

HAB

Az Énre folyton Én tolul
föltartóztathatatlanul.
Nincs benne semmi új.
Az Énre folyton Én simul.
Önre is csak Ön lapul,
édes uram, édes úr.
Hogyha tetszik, hogyha nem,
hordja szüntelen.

Ma még jár-kel, bőszen él,
holnap meccset nézdegél,
bíró hülye, Lila pfúj,
s holnapután, édes úr,
vágya édes asszonyujj.
Hogyha tetszik, hogyha nem,
édes uram, épp ilyen.

Gyöngy kisasszony,
szűz kisasszony,
kis köténye bárha karton,
szép uszálya bárha muszlin,
régi színre nem jön új szín,
kifakul.
A szívecske elgurul,
a helyébe kő nyomul,
derekára háj tolul.
Hogyha tetszik, hogyha nem,
hordja szüntelen.

ZÖLDÁR

Rét magába önt ki, az árvíz,
a hab hiába locsog,
támolyog a tócsa, a kákics,
gubbasztva sárba motyog.

Gyűrődik földbe, gyökerébe,
nem akar nőni a szó.
Bonyolódni mért a levélbe?
Terülni szét mire jó?

Áraszd a *nincs-mit, a ki-látott-*
még-ilyet! pilla alól;
fordítsd ki, akár a világot,
bármid a sarkaiból!

ESŐ

Eltörölte,
amit írt,
az eső, de
dőlt megint.

Rótta ismét
mondatát,
sok betűjét,
sok szavát,

írta, írta,
el nem állt –
mennyi tinta
árja járt!

Hány befirkált
tiszta lap,
rajta dibdáb,
tört szavak!

De értettem,
amit írt –
meséskönyvben
van ez így:

juhász érti
a vadat,
egymás közti
szavukat;

úgy értettem
az eső
szavát régen,
ahogy ő,

úgy olvastam,
amit írt –
öntudatlan
szóra bírt.

Ma ha paskol,
nem lehet,
elolvasnom
nem lehet.

Szétlapozta
azt a szél,
szétlapozta
azt a szél!

A HOSSZÚ BÉKE TÖRMELÉKEI

Az univerzális italokkal,
az egész emberiséget átható fogyasztási eszközökkel
egy időben éltem,
együtt a Pepsi, a Coca Cola céggel,
farmerben, virágokkal;
egyetlen atommag volt az egész hatalmas nagyvilág,
egy házban éltem a Nevekkel,
Ringo Starr átugrott egy percre a szomszédból,
Adamis Anna hosszú cigarettákat szívott a hamutartómba,
Rudi Dutschke megkért, hogy szaladjak orvosért,
együtt ittunk, együtt néztük a tévét,
és nem tudtam, melyikünk a fénykép –

velük egy időben éltem,
az űrhajók korában,
amelyek senkit sem ámítottak el,
ez a józanság mindennél többet ért,
ez volt a legnagyobb bizalom –

velük egy időben,
amikor egyetlen ikerpár volt csak a Földön:
az emberiség,
egymásnak háttal, összenőve,
a hosszú béke idején,
amikor tudtuk, hogy lesz egy N-edik esztendő.

TETVÉSZKEDŐK

„Visszaűztük a tetvet, a leprát."
És újra eltetvesedik
nem a világ, az emberiség,
egyelőre csak gyermekeink
lepik a tetvek (vesszük a pletykát,
noha nevetve, mint kabarét).

De ha egyszer csak, hirtelen elvág
göcögést, rötyögést a tetű,
egy hajszálon megleljük a serkét,
ha a sejtelmet kiegyenesíti
(nyugtával dicsérve jó a derű)
a visszaűzetlen, nagy jelenés?

A SZÁZAD

Van egy század, van egy, a huszadik,
a legmodernebb, a legkorszerűbb
század – századok százada! –, amíg
meg nem szólal egy újabbért a kürt.
Van egy tehát, amelyet valamiért
modernnek csúfol az emberiség,
a huszadik, a modern, a siker,
amely előre, hátra is modell.

Égtájak mentén szerteszeldesett,
elcikkelyezett, szétszelt nemzetek
mindenhol a nagyok érdekei
miatt, szerint – lehet választani –,
végett, mindegy: az érdek fölmered,
s vannak nyugat- és keletbeliek.

Van egy század, egy, a huszadik.
A szörnyeteg csak most következik.

RESPUBLIKA

Ma kilencszányolcvankilenc október
huszonharmadika van, ujjongó jel
a fákon: a Magyar Köztársaság
lombozza most a foszló őszi fát.
Minden élő és minden száraz ág
rügyet sodor ki, friss respublikát.
Október van, félavar, féllevél.
Ilyenkor tervez rendszerint a dér,
és arra ébredsz… Tudod, hogy mire:
elér az év örök novembere.
Előrebiccen, elfordul a Föld,
viszi, viszi az egyetlen időt,
az igazító helyére tevőt,
a fát nem hitre, jogra nevelőt,

törvényre, hogy: mindennél nagyobb.
Őrizze ősz a cinóber vagyont!

DIPLOMÁCIA

Húsz centi hó esett. Rendkívüli
és meghatalmazott hó pelyhei
buzgólkodnak. A kis neofita
megérkezett ismét valahova.
Nagyköveti megbízólevelét
hajnal felé ejtette mielénk,
de már azóta meglátogatott
minden utcát, hogy köztünk valahogy
mélyüljön az őszinte, igazi,
baráti kapcsolat. Rendkívüli
és meghatalmazott, kebelbeli
hómunkások fogadták. S több féldeci
rum. Egy kinevezett hajléktalan
új állomáshelyére távozik.

A hullaházba. Vannak még sokan.
Álmodta: fűt. S hogy európaibb.

A KILOVAGLÓK

„...jó lenne meginni még egy üveg bort,
természetesen ásványi anyagot bőségesen
tartalmazó szikvízzel..."
(Hajnóczy Péter)

1.

Meghalt Vaderna és Avar Feri.
Vaderna régen s olyan hirtelen,
hogy ijedtemben fel is csörgetem
éjfélkor azt a bánhidi lakást,
ahol – úgy vélem – ismerik a gyászt.
Avar – tavaly. Még meg is rímeli.
Meghalt Vaderna, és meghalt Avar
Feri. Éltek, s egyszer csak itt a baj.
Vaderna Jóska első verseit
egy presszóban olvasom, éspedig
úgy, hogy iszunk rá egy-két féldecit.
Avar Feri szintén verseket írt.
S amiképp illik, ahogy férfias,
egészen az és nem csak félig az:

piált, mosolygott újra-újra – majd
nem csak így-úgy, egészen belehalt.

2.

És most pedig rá fogok gyújtani.
Ülök, és: gondolkodom. Ez azért
túlzás. Aztán egy újabb szál cigi,
és várom-várom fejembe az észt.

Az is túlzás, amit most veletek
ilyen léhán, frivolan művelek,
nem? Mert mívesen, szépen kellene
emlékezni rátok, de nem megy. E
szavak szavak csak, szavak, csak szavak,
nem vág össze velük a gondolat.
Így visszaélni? Nézzetek körül!
Nem az folyik ma rendületlenül?
Aki többet ír, több szót hajigál
henyén a versbe, az most a király.

Egyelőre beérem annyival:
megyek aludni, hátha sikerül.

3.

Italt kíván a kiontott ital!
Egy Kapuletnek az a Montagu.
Én is tudom, hogy milyen anyagú.
A nyílt színen elnéztem Györgyömet,
hogy zúdítja le minden skrupulus
nélkül söreit, azt se mondja: huss,
máris lenn van a hideg sörsereg.
De attól még György úr, a cinikus,
nem amolyan idefuss, odafuss –
jó Montagu, vérbeli Kapulet,
a vendetta, amelybe belehal.
És most csakugyan isten veletek!
Az ásványokban gazdag szódavíz,
a vitaminokban dús női nem:

e kettő az, mely férfit jóra visz –
különben jó éjt! Függöny. El velem!

A HIDEG BÁDOG

A konzervnyitó még csukva szárnyként,
bontatlan a konzervdoboz.
A halkonzerv és a marhamájkrém
hidegre téve: kétszeres
oltalom óvja. Nem gonosz,
csak éppen zúzmara ül a halászlén.
Végül engem is jégre tesz.

A konzervnyitó a fiók alján,
a konzervdoboz zárva van.
Étlen vagyok, hiába akarnám
kinyitni, szörnyű ára van.
Vérzik a kezem, itt a vér.
Kinyílt, de másnak, a pléh maradt rám,
a hideg bádog nyír, metél.

A csarnokban úszkál az élőhal,
a fiókban éles a kés.
Minek a konzerv, a két védőpajzs:
a burok, a jégre tevés?
De nyílt íz akad néha. Kész
bizalom: azonnal elérőn vall,
mint ágybontva szeretkezés.

A VAJDAHUNYAD UTCA

A Belvárosban jó,
a Belvárosban jó.
A Belvárosban kutyák vannak,
a kutyások sétáltatnak
reggel, délben, éjszaka
belvárosi kutyát: pincsit.
Rossz is annak, aki nincs itt.
Nem lép abba, amit az rak.

A Belvárosban jó,
a Belvárosban jó.
Nem is Kardoskúton,
nem is Szamosszegen.
A Belvárosban házak vannak,
a folyosón vécék vannak,
golyónyomok, mint a varrat.
Józsefváros, Ferencváros,
Tömő utca, Futó utca,
Vajdahunyad, Práter utca.

A Belvárosban jó,
a Belvárosban jó,
Ferencvárosban, Józsefvárosban
a jó.
Itt van a Pál utca,
a Molnárferencváros,
itt lakott Gulácsy,
minden ház múzeum,
a vakolat csupa bumm,
kályhával fűtenek,
a másodikon az öreg néninek

fölviheted a napi kis szenet.
Viszi, viszi két fél vödörrel,
minden lépcsőfordulóban megáll:
az egyiket leteszi,
a másikat fölviszi,
fél vödreivel egészen félbolond.
Ilyen a Vajdahunyad utca.

A Belvárosban jó,
a Belvárosban jó,
a Vajdahunyad utcában
a jó.
Az első emeleten pedig
egy őrült órás lakik:
olyan néma, hogy iszonyat.
Ki tudja, benne mi lakik.
Él, hiszen él. Fát hasogat,
egész éjszaka ég nála a villany.
Itt van.
Órákat javít? Mit javít?
Miféle világon alakít?

A Belvárosban jó,
a Belvárosban jó.
Ecetfa áll az udvaron,
igaz, hogy már ősz óta rom,
igaz, hogy már nem is fa, csonk.
Tíz munkások összeálltak,
fűrészeltek, nyiszitáltak,
fölmásztak a tetejébe,
villanyfűrésszel hersegtek,
ágról ágra kapaszkodtak,

s volt ecetfa, nincs ecetfa.
Ez a Vajdahunyad utca
tizenegy –
fél folyosó, két emelet.

A Belvárosban jó,
a Belvárosban jó.
A Vajdahunyad utca
közel a Pál utcához,
a Tömő utcához,
a Gulácsy-házhoz.
Álom? Nakonxipán?
A Vajdahunyad utca
kész irodalom.
A sarkon pincelakás.
A másikon a tanács.
A Vajdahunyad utca
kész hatalom.

A Belvárosban jó,
a Belvárosban jó,
nem is Kardoskúton,
nem is Szamosszegen,
a Belvárosban jó.
A Ferencvárosban, a Józsefvárosban,
a Vajdahunyad utcában a jó.
A Gát utcában a jó.
A Vajdahunyad utca tizenegybe,
a Gát utca háromba
születni a jó.

BÚCSÚ

Weöres Sándor utolsó szavaira

Isten veled, hazám, most fölveszem
sötét ünneplőm, hószín ingemet.
Isten veled, hazám, te édesem,
felöltelek, és aztán elmegyek.

Isten veled, hazám, te életem,
felöltözöm és aztán elmegyek.
Isten veletek, homály, lótetem,
tajték, laboda, Csönge, völgyüreg.

– Isten veled! – Ezekkel a szavakkal
az élete egyszerre becsukódik,
és önhalálrajz indul a savakkal

a föld mélyén, egy új, mely a valódit,
a sír fölöttit csak mardossa, fal, fal.
Mi történt volna? Minden. Semmi sem.

A RÍMTÖRTÉNETI HIVATAL

Amíg a mesterek tapétáztak,
a konyhában azzal szórakoztam
(a nap sütött): az *itt*eket meg az *ott*okat
írtam ki egy zsámolyon ülve
(nem túl kényelmesen)
a versek fordításaiból,
a múlt század közepétől
egészen a legújabbakig,
az *itt*eket meg az *ott*okat,
amelyekre a múlt idő
könnyedén, lazán, kényelmesen,
ebéd utáni módon visszacseng.

Nem kell egyéb tehát eszerint:
csak egy kis múlt idő,
a szó rögvest, azonnal visszaint.
Három egész napon át
szórakoztam vele: egy egész füzetet
írtam velük tele. A régi gyatrák,
az új zsenik egyre csak: *itt* meg *ott*.
Ez a sorvég kényelmes karosszék.
A kínpad, a rímpad mégis csak gyötrelmesebb.

A tapétázók elvonultak,
a füzet azonban megmaradt.
Rímtörténeti Hivatalom
a régieket és az újakat egyaránt
őrzi a poros oldalakon.
Minden *itt-ott* pontosan adatolva van.
Számontartok!

KÖLCSEY

Jer, te, jer, te hűs lehellet,
A sötét éj felpirul,
Kebelemben égi ihlet,
Geniusnak lángja gyúl,
S érzeményim lángitul
Mindenek már egybekelnek.

Amit ember szétválasztott,
Rózsaláncom összefon,
Űrhajókkal béárasztott
Csillagokat földre von,
S lészen a Föld égi hon,
Szfératestvér a sár, a szmog.

LEMEZLOVASOK

A tóba követ hajigálnak,
lejátsszák a víz gyűrűit,
a fű hegyén a csigaházat,
tócsán az esőkarikát,
az összecsődülő tömeg
bámész körét,
a kerek tükröket.

Fölrakják a gépre tűnődésem is.
Váltogatják a sebességet,
tekergetik a gombokat,
de egyre némább.
Aztán élére fordul.
Ez a *disc* lejátszhatatlan.
Letépik, s térdükön összetörve
a kutyák elé vetik.

ARC

Levéltetvek az arcomon
szakállam összes szálai,
ahogy ráülnek vastagon
erőm és nedvem szívni ki.

Ezért kókad le, senyved el
öregen, aszún, ráncosan
nemsoká: ezer, tízezer
nyűvi szét ingyen; este van.

Aztán amikor elapad
végleg a nedvek kútfeje,
elmásznak róla, süt a nap,
s minden, de minden fekete.

A NAGY SZEMÉTTELEP

„Magyarország egy nagy szeméttelep."
Idesöpörte átmenetileg
a kelet-németeket mihozzánk a
szél. S gúnyolódik rajta az izgága:
Magyarország egy nagy szeméttelep.
Előbb a lengyelek, most pedig ők,
a kelet-német turistacipők,
előbb a rongy, az a *lengyel piac,*
aztán a német turistabakancs.
Az előbb még ellenforradalom,
most meg már hirtelen népfölkelés –
ebből már lassan forradalom
lesz, és hősök és újratemetés.
Berlinre Poznań, aztán Budapest,

aztán az ország füstölögni kezd –
s nem szemét-, de lángtelep egyenest.

ÓCSKASZÍNHÁZ

– Itt leserbliznek?
– csikorgott a bádog.

Süvíteni kezdett.
Egy cikcakkos széldarab,
egy taréjos szélkocka,
egy megdermedt széltömb
ereszkedett alá,
mint egy színpadi kellék.

– Te rozsdás kis pléh,
engem korrodálsz?

A HÁZ

Esőben ázik.
A vakolat műugrásra készül.
A betonban ide-oda úszik a kavicsraj.
Lehajtott fejjel vonulunk.
Szép, bosszúálló idő,
szép rács,
szép körfolyosó,
végre a nap csakugyan sose süt be.
A kinyűtt muskátlik újságpapírban.
Lichthofba puffan a galamb.
Kötélsötét.
És azt mondjuk: – Hát megint.
Vécélehúzó csikordul.
A víz új lánca
megcsörren.

KARSZT

Mit akarsz még? Istenem, mit akarsz?
Olyan kopár a világ, mint a karszt,
mint egy kiszáradt pirítós, amely
a spájzban, egy kredencben roskad el.
„Évmilliókig eljár tengelyén."
Évmilliókig? Mennyi tenger év,

ameddig eljár! Nem kell annyi. Jó,
ha holnapig. Miért a millió?
Ahhoz, hogy tudjam, amit eddig is,
elég egy szikkadt, elkopott kilincs.
Sziréna mintha sötétítene,
szurokban károg eljárt tengelye,
a száraz varjúvonulás a konyha
ablakából minden hajnalon. Ha

elkopik, jön egy újabb ezredév.
Nézd e nyikorgó, sötét verdesést!

JÁRDASZEGÉLY

A sumér buszra várok, amikor
valaki, hallom, azt mondja: zsidó.
Egy hullámpapírdobozba karol,
és élvezi, hogy minden mondható.
Rögtön tudtam, hogy rám érti, hogy én
vagyok az, mindjárt az elején
biztos voltam benne, hogy én vagyok,
akit most pedig sértegetni fog,
mert már megszoktam azt, hogy valaki
elmegy mellettem, s hátrasziszegi:
zsidó! Ez is nekem szól, ismerem.
Véletlen egy zsidó hangversenyen
voltunk, a zsinagógából jövet
vártunk a buszra, s bekövetkezett,

be. De cigány is voltam már nekik.
Tanulgatom a gyűlöleteik.

A PÉLDA

A példa lettem: látod, ennyit ér,
ha valaki a bölcsészkarra tér,
aztán könyvtáros, aztán verset ír,
együtt a kettő végleg a nadír,
a dolgok alja, a fekete zacc,
kövér ólban a kurta kismalac.
Okulj belőle! – Unokaöcsém
fiának mondja, de a csemetén
vagy fog, vagy nem. És egyelőre nem,
az *Igen*ekre jó előre *Nem,*
Azért Se ugrik, most próbálja ki
szülei lelkén, hogy végre, ni-ni,
cirmolnak-e jól már a körmei;
ezen-azon is élesítgeti –
nem az ész, az érzelem ihleti.

Teszek rá – néz; a jó intelem
csak énrajtam fog: igen, hát igen.

A NYAKLEVES

1. HÜLYE, RONDA APU

– *Hülye, ronda apu!* – Durr, egy pofon.
Kiabálni talán csak van jogom?
Nem azért kapsz egy szörnyű nyaklevest,
hogy holtodban is meg-megemlegesd,
azért kapod, mert nem kaptam soha
a nagyapádtól én, az ő kisfia,

és most ezért a ronda apuért
te kapsz helyettem, hogy utólag értsd.
Szóval, nem adtak otthon nyaklevest.
A keresztapám gyakorolta ezt.
Nem is egyszer akkorát kanyarint,
hogy a pirosat köpte ki Sanyink,
azaz kiköpte volna tőle, ha
csakugyan olyat kanyarítana.

Aztán a nadrágszíjat kapta ki.
Akár a méz, úgy csurgott lefelé.

2. A VÉGE

Mert vegetáriánus volt egész
életében. S bödönnel állt a méz.
Suhogtatta, aztán egy percre rá
megtárgyalták, hogy lesz már nemsoká
lova gyönyörű, paripája szép.
Mosolyba szökve néztem ott alá.
Az kéne még csak! Volt egyszerre két
bögölynyargalta, vérező gebénk,
nem azért, hogy reumás hátukon
majd a bőrnyerget csikorogtatom,
hanem hogy ősszel húzzák az ekét.
Ez volt tehát a keresztapai
pofonok vége mindig: a paci.
És volt egy-két valódi, istenes,

de nem jókor elcsattant nyakleves.
Hülye apu? – Nesze egy igazi.

TRISTESSE

„Az ember szíve kivásik,
egyik nyár, akár a másik."
(Weöres Sándor: Valse triste*)*

Magas az álom orma.
Csörög a pléhcsatorna.
Hámlik a hajdani mész.
Minden a mély fele néz.
Őszi fa tél fele indul.
Nincs, nincs, nincs, soha nincs új.
Iszonyú horda, füst, korom
tör a városra vastagon.
A férfi könnye folyna.
Alél a pléhcsatorna.
Videóklippen nagytotál.
A lány ma lágyan sírdogál.
Kései bodza bogyója
kéken a mocskait ontja.
Lassul a sínen a metró.
Lanyhul az esteli presszó.
Fekete láng a golyóstoll.
Borókabúcsúba kóstol.
Kegyetlen próba cicázik.
Vér íze ajkamon ázik.
Fejem a tönkre lehajtom.
Neved a földbe szakajtom.
Lehull a szerda. Csütörtök.
Sugárban ég a szemöldök.
Nyílik a nappal a rakpart.
Írd le a vízre a hajnalt!

A DELELŐ UTCA

„A Kedves utca egy csöppet se kedves..."
(Robert Broniewski – Szabó Lőrinc)

A Delelő utca sohase delel,
a Delelőbe sohase gyere el!

Iszonyú bűz van, iszonyú döglé.
A lecsókolbász rohad?
A kagylóból száll a szag?
A krumpli? A lilahagyma?
Ezt a bűzt már érzem mindörökké.

Mi rohad? Én? Vagy a zoknim?
A sok kín?
Egy lavór jeges víz fölé hajolva
talán megmossam a popsim?

Ha már a lelkem nem,
legalább
a láb,
a test legyen rendben,
a ruhanemű –
akkor a fortyogó klozetban
megszólal talán egy szál hegedű.

ÚJ KÖNYVEINK

A Harmadik Birodalom hadviselése.
Az önbecsülés iskolája.
Ne féljünk Hitlertől!
India hipnózisa.
Mit tud a gyerek?
A hátasló alapkiképzése.
Cashflow- és likviditásmenedzsment.
Értékpapírjogi kézikönyv.
A siker titka: pozitív lelki beállítottság.
A halálsoron.
A halál színe: vér.
A világ legbrutálisabb gyilkosai.
Éld az életet!
Mit egyek a böjt után?
Magyaros ízek mikrohullámmal.
Az utópia természetrajza.
A furfangos nyulacska.
Összeragasztható papír földgömb.

Csak kell hozzá egy kis kulimász.

HAJSZÁLAK

1.

A lány és a fiú hajszálai
párhuzamosak,
amíg szerelmesek.
Aztán elmozdul az egyik,
aztán egy másik is,
egyre több metszi egymást.

A férj megszólal:
– Nézd Rómeót, Júliát!
Halál után is párhuzamos
minden hajszál a szerelemben.
Nincs fésűd, hogy mint a fűsugár,
párhuzamosra igazítsd hajunk szálait?
– És a te fésűd hol van?
– kérdezi az asszony.
Hol van az a fésű?
Csak feküdtünk a fűben,
ültünk a villamoson,
néztük a mozit,
és mindenben fésű rejtezett.

Aztán egymás fejéhez vágják
a színezüst nyelű tükröt és a fésűt.

2.

A lány meg a fiú hajszálai
párhuzamosak egymással,
ameddig szerelmesek.
Aztán elmozdul az egyik,
eltérül a második, harmadik,
egyre több metszi hegyesszögben egymást.

Az asszony megszólal:
– Kíváncsi vagyok, ugyan mennyiért
tennéd meg azt a szívességet,
hogy elmenj a fodrászhoz végre.
Te nem szoktál a tükörbe nézni?
Kifizetem, ha sajnálod rá, tessék –
de ne ide, valami jobb helyre menj.

A férfi kelletlen.
Valami unalmas, jobb helyen
hajat mosat, levágat, rendbe tétet.

3.

A szerelmesek hajaszála
egymással mindig parallel.
De aztán egyszer, nemsokára,
merőlegesbe mozdul el.

A hajdani egyenközűség
metszőformára változik.
A nő előveszi fésűjét,
a férj anélkül távozik.

Vagy tükör elé áll a férfi
egy ritka, furcsa reggelen,
s a tükörlapban a nő égi
szépsége villan hirtelen?

Mi lenne, hogyha? – kérdené, de
lehanyatlik a szép tükör.
Miért a múltnak süllyedése?
Mi ok, hogy másra tündököl?

A kagylóban egy hajszál pilled.
– Arra se ügyelsz soha! – De
tapad a léthez, mint az ihlet.
– Kicsippenti a fény fele.

A sugárral parallel szinte,
metszi az árnyas egyenest.
Kinyilall, mint a fecske szíve:
viszi, viszi a fényereszt.

4.

A szerelmesek hajaszála
egymással mindig parallel.
A hajszálak párhuzamára
a férfi sohasem ügyel.

A parallelt összekuszálja
eleve már a fésüvel,
igen, a fésü is hiába,
a fénynek gyorsan lába kel.

Szerettem volna bele másba?
Új párhuzam nem érdekel,
új hajszál, új huzatu párna,

újjal nem az új parallel.
A férfi kuszadék parázna,
ha parallel a semmivel.

FÁJDALOM

Ez a ruganyos, ez a régi térd,
amely valaha gimnazistaként
olyan simán, olyan jól működött,
hogy azt hittem, atlétává növök,
még ezt-azt kibír, de feküdni nem.
Sérti a paplan, a puha lágy selyem.
Balta fokával verte tomporát
nagyanyám, mint egy vén boszorka. Egy

reggel aztán a szél csiszolta meg.
Így végzem én is? Tegnap még: tovább!

HAJNALODIK

Hajnalodik. Megszólal a vekker.
A vécében elbődül a tehén.
A spájzban fölnyerít a ló.
A fiókban fölcsipognak a félbehagyott, béna kéziratok.
A fregolival felhúzom a vödröt.

A kávéfőzőn moslékot habarintok,
mert a disznók már visítanak a videóban.
Fölaprítom az aktuális miniszterelnököt nekik.
Margit néni elkezd kotyogni a földszint ötben.
Az ellenzék ismét a kormány ellen van.
A vécében elbődül újra a tehén.
Ideje etetni. Ideje kormányon lenni.
Ellenzékben.

Nemsokára beteljesedik
a napfogyatkozás.
A fiam egy napra rá tölti be
tetőtől talpig a tizenhatot.
Szemellenző lesz a napon,
mint egy öreg konflislovon.
A gardróbszekrényben
a mai nap iránt
elindulok a fényeknek haránt.

AUFSTEHEN

Az egyik fülbevalóval kezdi,
a másik puszta inggel;
az egyik rágyújt,
és azzal öltözik fel;
a másik kávézik előtte,
az egyik a tükörrel kezdi,
a másik a redőnnyel,
az egyik az ablakon kinéz,
Orsika föntvan-e már,
látja, hogy Orsika föntvan,

hát akkor itt van már a *föhn,*
az egyik tervekkel van tele,
a másik azt mondja, ismerem őket,
ezek a három-, ötéves komorak
elkezdődnek, és úgy befejeződnek!
Az egyik zuhanyba öltözik,
úgy megy el hazulról,
a másik azt se mondja, hogy szeretlek,
azzal száll föl a villamosra,
az egyik az uzsonnával kezdi,
a másik Dante házára néz,
arra az akvarellre,
az egyik vietnámi balzsam,
a másik sarokcsiszoló flex,
és kezdi tudni látni lassan,
hogy mind gonoszak vagytok;
az egyik asszonyba öltözik,
először azt veszi fel,
a másik csak öltözik,
először azt veszi föl,
az egyik hajmosásba,
a másik fogmosásba,
a népsűrűség a fürdőszobában a legnagyobb
reggelente.
És aztán eljön az este,
az ágyból kitekintek,
de nem azért, nem hogy,
bár a célirányosság se szégyen,
ha veled a legjobb.

A SCHULER-GYÁR LEBONTÁSA

„Láttál visszafordult
Óra-mutatókat?"
(Ady Endre)

A Schuler-gyárat,
amely száz esztendeig
ceruzát, mártogatós tollat gyártott,
most bontják le éppen, amikor
(lekonyul mégis a rózsacsokor)
Újvidéken lebontotta az utolsó hidat is
Újvidék és Pétervárad között a NATO.
Elmenekültél,
itt élsz most Budapesten,
s unokád született, jóisten, unokád – ilyen fiatal vagy?
Emlékszel, Kaposváron harminc évvel ezelőtt
összefutottunk
a könyvesboltban, ahol éppen régi könyveket
árusítottak ki, s te is, meg én is beléjük hajoltunk,
s hirtelen egymásra néztünk:
– Hát te meg itt?

Hát igen, most meg itt vagyunk,
és nem tudod, aminthogy én sem,
hogy ott vagyunk minden dolgok mélyein,
mint a babakrém.

Ki vagyok éppen?
A kőbányai Orfeusz,
aki épp ott lakik, ahol a sarkon
Budapest földrajzi középpontja van.
Még nem hirdeti kő, de majd hirdetni fogja.

Életem egyetlen értelme,
hogy az ablak alatt egyszer még álljon egy oszlop,
s világgá kiáltsa: itt van Budapest közepe!
Klauber bácsi sírjából fölkel, a végtelen temetőből,
Klauber bácsi, a sarki fűszeres,
akinek a lakásában, nem egészen praktikus, élünk,
boldogan, büszkén tekint balra alá,
s még tíz deka krumplicukrot is ad.

Kőbányán élek, Klauber bácsi cselédszobája a portám.
Istenem, Klauber bácsi, Istenem, szép mellű *cselédi,*
helyükön alszom, forgolódom nyugtalanul én,
ahol az óra mutatója mind visszafelé jár,
elegem van, mondják az órák, és mind összevissza járnak.
A Schuler úr azt mondta, neked is szállít
ceruzát, tollat, az nem lehet, hogy ne tudja céged
mobiltelefon-numeróját.
Schuler úr nemzeti színű ceruzát szállít,
amíg még lehet, amíg még nem bontják le végleg a gyárat.
Addig a pincében sürögnek a gépek.
Schuler úr azt mondta: azt a jeloszlopot pedig föl fogjuk állítani
a Gergely utca sarkán,
és te avatod föl, kezedben csecsemővel,
add meg a számodat tehát.
Vigyázz: a számok mind visszafelé járnak,
le fognak nullázódni egyszer.

Ezt a gyárat nyújtom emlékül, de siess,
mert Schuler úr
mártogatós tolla alól elfogy a pince,
ilyet nem gyárt a világ ezentúl,
Klauber bácsi krumplicukra is fogytán.

DUNAALMÁS

Hát ott fekszel? Fölöttébb érdekes.
Elhamvasztva? Vagy deszkában? Hogyan?
Messze ért a hír: ma temetnek.
De nem mondták, hogy ott, a Duna-parton
leszel a földnek örökre a patron,
csak annyit, hogy ma temetik Petri Györgyöt.

Elképzeltem, hogy ott leszek a temetéseden,
mint veled kétszer valaki másén.
Imponderábilis. Mindegy,
hogy vajh' ott lennék-e színleg,
mert minden letétel csak színleg történik meg.
Nem voltam ott, pedig készültem rá.
Nem voltak hírhozóim,
nem szólt oda telefonon senki,
hogy ma temetik el, mondjuk, ne mondjuk,
a nemzedékemet.

A dolgaidba nem, csak a verseidbe voltam beavatva.
Hogy ott fekszel alá a földbe Lilla közelébe,
fölöttébb meglepett.
Nem Farkasréten, ahová az ilyeneknek illik befeküdni.
Azt mondják: helytörténet a kicsi helyeké.
Lokális adalék leszel hát te is:
– *Itt nyugszik Petri György.*

A SZÓ ÁRNYÉKA

(2007)

ÉVEIM ENYVE

A tarkón a maszk, vagyok sajgó haraszt
az én sárverte hazámból.
Szégyen nem rogyaszt, kevélység nem dagaszt,
sorsom tűröm igazán jól.

Búsan olvastam, hogy aki múlt hatvan,
öregember már, ha nem vén.
Vagyok hatvanhat, az idő elaggat,
ragadok éveim enyvén.

Olyan ártatlan: hogy aki már hatvan,
öregember, vén töpörtő.
Ártatlan mondat, vétlen méregoldat,
egy kis felém röppenő kő.

Veleje annyi: ideje meghalni,
ideje meghalni lassan
ilyen öregnek, hisz sokan hörögnek,
ha már évük száma hatvan.

Aki hatvanhat, mi jót is akarhat
azon kívül: egyre túlél?
Csak egy jobb istent, amilyet nem ismert,
de aki emberi, hús-vér.

Nem kell Egyisten, nem kérek senkit sem
átszabni, én, aki voltam.
Nagyon jó a maszk: vagyok sajgó haraszt
tél-túl egyre-egyre jobban.

Nem kell dicsőség, ne jussak előrébb,
adjam a javát magamnak.
Dolgozom, élek, műbe tér a vétek,
amely napról napra szaggat.

Ahogy a részem, úgy élek egészen,
tetőtől talpig nyugodtan.
Ír, aki írhat, nem sért a papírlap,
de a szó árnyéka bosszant.

Annyi, amennyi, minek megrezzenni,
hogyha újabb év ül mellém?
Az idő balján, ha így folytathatnám,
életem is megérhetném.

HAJNAL

„Csitt, mindez ponyva ma,
dalnok!
Jó bajtárs lett ama
zsarnok."
(Babits Mihály: Kép egy falusi csárdában*)*

Hajnali armada-
hangot,
hallani garmada
tankot.

Csörgött a rossz kövön,
ordas,
iszonyú hangözön
volt az.

Ablaknak üvege
rezgett,
pokloknak ürege
rengett.

Szíveknek gyökere
rengett,
tiportak úgy eme
ezrek.

Verte a vén követ
lánctalp,
szerettünk volna egy
táncdalt.

S hallani fekete
hangot,
döngeni idegen
tankot.

Reggelre szomorú
csönd lett,
mint mikor a hamu
csörtet.

Ült a novemberi
fűre
valami vészteli
szürke.

– Voltunk már szabadok
kissé,
most leszünk csak rabok
ismét.

– Volt fény- meg hitteli
ünnep,
s itt jön már, itt, aki
büntet.

– Jön, mint a glóriás
bárány
a tankok óriás
árján.

Így ment a gondolat,
így járt:
– Köti a hurkokat
mindjárt.

– Jó bajtárs, hogyha kell
halnod,
rajta ég majd a jel:
zsarnok.

Kötelek kendere
röppent,
zúzmara, tél dere
hökkent.

Keltek vad, új napok
renddel,
mindennap új halott
ment el.

De aki megmaradt,
férfi,
akart a hó alatt
élni.

De aki gúzsba vont,
némi
kenyeret, húst adott
élni.

Elbújtak lassan a
tankok,
*„jó bajtárs lett ama
zsarnok”.*

FADRUSZ A KERESZTFÁN

Egy régi fénykép alá

Látni a kín anatómiáját
megácsoltam Jézus keresztfáját.
Rugdalózó lábakkal, majomként
fölmásztam rá, és láttam a hóhért,
éreztem a lándzsa merülését,
éheztem rá, étket nyert az éhség.
A test minden fájdalmát sóváran,
akár a sót, annyira kívántam.
Gyötört, kínzott az epedő hűség:
– Mint lépi át a halál sűrűjét,
milyen a test ama szenvedése,
melyről tudunk, és nem tudunk mégse?
De hiába, tudtam a szívemben,
vetekednem nem jó, fenekednem,
színlelés van, álság a szívemben,
hogy ővele nem jó vetekednem.
De a tökéleteset futottam,
sóvárogtam látni egyre jobban,
a legnagyobb látás volt az álmom,
azért csüngtem balga keresztfámon.
Nem verettem magam vasszögekkel,
kötöztettem ordas kötelekkel.
Koszorúja nem borult a főmre,
képzelődést raktam agyvelőmbe,
kínok tükre kélt a műteremben,
készült a kép: Fadrusz a kereszten.
Hamisság férge furkált szívemben,
sáragyagba azt kellene tennem,
férgem szobrát kéne megalkotnom,

mert a szívem a féregnek otthon.
Isten fiát mért kellett majmolnom,
bírhatatlant eleve hajszolnom?
Hamisság, dölyf, hiúság, gőgösség –
hírem-nevem ily bűnök őrizzék.
Lesz-e, aki bűneimért megszán?
Jézus a kereszten, Fadrusz a keresztfán.

MOSOLY

Az élet nem tréfadolog.
Bizony nem. Most már belátnám.
Csak az a komédia, hogy
egyszer az utcán, a járdán
csomóba hullok, mint a bog.
Komolyan vett élet árán
kaján mosolyt ha kaphatok.

Ezért a sanda mosolyért
komolyan venni? Megérte
kapni keserűn azt a bért,
amelynek nincs semmi érce?
De ha mégis, a fénye sért.
Valaki gyermeteg élce
düllleszteni a létezést.

Komoly dolog? Tréfa? Mégse?
Mire kiderül, meghalok.

SZŐLŐHEGYEN

Kiss Benedeknek

Van borod és van kenyered,
az időt így-úgy elemészted.
Lehetne jobb a meredek,
de közbül annyi még a részlet!

Ne mondd, hogy reszketeg a test!
Tekintsd, hogy mit művel örökre
a sok gerezd: eredni kezd,
vénül, de nem rendül a tőke.

Lesz újra fénylő szüreted,
duzzad a súlyos augusztus.
Lesz új borod, új kenyered,
az elme jár, ha nekibuzdulsz.

Így lesz a mű fiatalabb.
Azok a visszametszett évek
– milyen szerencse! – megkíméltek,
hogy agyonteremd magadat.

De ne feledd, mind közelebb
a fülledő sír mély penésze,
légy résen tehát idefent,
ha vágni kezd a gazda kése.

KEHELY

Ha létrejövő születik,
mindig ott van egy harmadik.
A születés kelyhe egy helyen,
a meghalás kelyhe mindenütt.
A születés párban jövetel,
a meghalás árván érkezik.
A születést ketten szenvedik,
a kivetést egyedül senyvedik.
A létezés társasan telik,
nyüzsögni, tolakodni kell,
az elmenés útja néptelen.
A születés ideje világos körvonal,
homályban fetreng a távozás.
A távozás szemidegsorvadás,
minden kontúr végleg elmosódik.
A kimenésben elesel,
mint a bútorokban.

A FELNI

Nézem a tárcsát, ahogyan felém
ugrándozik életem rossz felén,
mindjárt elgázol, gondolom, amint
a járdakő rajta nagyot csavarint.
Istennek hála, megúsztam ezt is épen:
a felni halott, a roncsot általlépem.

Érdemes volt szabadulni, felni,
elgurulni, messze menekülni?
Hetekig a betonjárdán fekszel,
mire megszán valami házmester,
kukába dob, bosszantja a holmi.

Nézem, ahogyan énreám kancsalít:
hová hajítom a világ roncsait?

CSAVAR A JÁRDÁN

Ha látok csak egy csavart a járdán,
máris nyomban lehajolok érte.
Mintha a hazámért hajolnék le
a hatalmas, nagy vizeknek árján.

A hatalmas, nagy idők homályán
hever alant rozsdától megéve.
Ki hullajtott el most a szegélyre,
hogy itt heversz azóta is árván?

Ki járt, ahol hazám van a járdán?
Elveszítve – szemét a szemétre
dagadozik az idők homályán.

Mintha a hazámért hajolnék le,
úgy hajlok le, úgy szorongok érte
a hatalmas, nagy vizeknek árján.

TÜKÖRKÉP

Mintha siklanánk, mintha korcsolyáznánk
a sivatag nagy, befagyott tavon,
fölül mi húzunk új meg új barázdát,
úgy illeszt össze bennünket a nyom.
Alul fekete árnyékunk cikázik,
talán amely valóban mi vagyunk:
a foghatatlan, fény költötte másik
igaz énünk, a jég tükrébe fúlt.
Vagy a látatlan harmadik valódibb?
A nagy tükörből majd csak kitudódik.

A KONYHA

Egyetlen konyhában éltünk.
Ablakdeszka volt az íróasztalom.
Mindig túl korán sötétült.
Az ablakdeszka keskeny volt nagyon.

Csak egy villanykörte készült
egy kis fényt adni, de föl nem gyújthatom,
ha gyújtom, akkor is elég szűk
a láthatár, csak gond van, a puszta gond.

A gyerek ablak elé ült,
odabent nincs hely a konyhaasztalon.
Amikor kint besötétült,
nem írta tovább a leckét félvakon.

Anya teríteni készül
a két gyereknek, nem sír és nem jajong,
hogy ma is így, apa nélkül
billen a bögre a konyhaasztalon.

A ROSSZ LISZT

Ó, te rossz rétesliszt, így pörölt,
rosszabb vagy, egyre rosszabb,
hiába teszek meg annyi kört,
nem nyúlsz ki, átkozott vagy!

Rosszabb vagy te a tavalyinál,
rosszabb vagy, egyre rosszabb.
És ez így halad mióta már,
te liszt alja, gonosz lap!

Mit vétettem, mondd meg, istenem,
te szertelen, szeles liszt?
Meggyúrtalak most is rendesen,
s te rám hoztad a pestist.

Nyúlj ki már végre, te rossz lepel!
Ó, te halotti leplem!
Mert az vagy, átkozott, az leszel,
én meghalok, te meg nem.

Te rossz lotyó, eladtad magad!
Mondd, ki ölébe fekszel?
De megtéplek, csélcsap, rongy cafat,
százszor és százezerszer!

Korholja, de húzza körbe a
gonosz, az engedetlen,
fehér hómezőt, hogy jókora
sík horizontba vesszen.

A nagy, a hatalmas láthatár
most össze van sodorva.
Anyámnak, átkozott, rossz halál,
jó lisztet hol kapok ma?

A JÁRDA

– *Most pedig ellátogatunk*
a sógor bácsihoz,
bemutatni a feleségedet,
ahogy illik – mondta apám
olyan hangon,
amely nem tűr ellentmondást.
Indultunk: elöl apám, anyám,
mögöttük én meg a feleségem.
Már nem megszeppenve,
már nem háborogva,
békésen bandukoltunk –
debütálni.

Előző este a gyönge szürkületben
a folyosó végi szoba ajtaját
magunkra zártam
a rozoga, lötyögő vaskapoccsal.
Vajon mi okból olyan fiatalon?

Lépteket hallottam,
apám (apuka) jött, visszaszólt valamit,
arról ismertem rá, hogy ő közeledik.
Az ajtó előtt megállt
(úgy látszik, még sincs kegyelem),
ledöntötte a kajla, vén kilincset,
s tapasztalván, hogy nem nyílik meg neki,
ismét lenyomta, de mivel a kilincs
megint nem engedett,
rántott egy hatalmasat rajta,
ám az újra csak ellenállt.
Nekiesett, rázta, úgy tépte, úgy cibálta
bőszen a vézna kilincset,
mint aki eszét vesztette, s ahelyt megbolondult.
(A gyűrűben a kapocs föl-le járt.)

– *Ki van ott?* – kérdezte érdekes kérdőjellel,
aztán elkezdte döngetni az ártatlan deszkát:
– *Van ott bent valaki?!*

Mi ketten odabent az ágyban
egymáshoz bújtunk némán, tanácstalanul.
Én voltam otthon, a szüleimnél,
nekem kellett volna a helyzetet megoldani,
de csak hallgattam dermedten, megkövülve
a kilincsrázó haragvásait.
Tűnődésre fogta, ácsorgott még egy darabot,
végül elunta, beletörődött,
hogy nem válaszol neki most sem a világ.

Mit gondolt,
vajon ki zárhatta (belülről) be
a folyosó végi lakatlan szobát?
Mert hogy belülről,
a vaskallantyú rá a bizonyíték –
hallatszott, amint a gyűrűben a kapocs
feszesen csikorog, föl-lejár.

Mi tartotta vissza,
hogy ránk törje az ajtót?
A kiűzetés angyala miért torpant meg
a lángoló kilinccsel kezében?

Eszébe jutott a régi kép,
amikor bukott angyallá változott?

Éjfélre jár,
apámék (anyámék) szobájába lépek,
felélesztem az elhamvadt villanyt,
a hömpölygő hullámok alól
kihenteredik vaskosan a földre.
(A lelappadt dunna alatt még hevül a fruska.)
Csak anyám ne aludna a szomszédos ágyban!

– *Valamit keresek* – motyogja apám.
Keres valamit? Vajon micsodát?
Azt a valamit akarta újra megtalálni,
amikor tépte a kilincset?

A ház csöndbe bújt, elhagytuk az Édent.
Hallgatagon járt a kés meg a villa,
mintha nem történt volna semmi sem.

Apám bosszúja?
Vonulunk a sógor bácsihoz.
Apám abban az irdatlan, nehéz
télikabátban húz,
amelyben ha vízbe tántorodna,
nem vonná ki egy daru horga sem.

Zarándokolunk fáradtan, elgyötörve.
Mi ez az álszent sietség
nyilalló villanyfényben,
tépett kilinccsel mögöttünk?

A BALTA

Azzal a baltával, ugyanazzal,
amivel most fát hasogatok.
Üres, kopár, óriási udvar,
ahol én, egymagam, én vagyok.

Azzal a baltával, ugyanazzal.
Járok, kelek, téblábolgatok.
Nagy csigákban örvényt ír a karvaly.
Erre-arra hullongó magok.

Azzal a baltával, ugyanazzal.
Ahogy mind fut, ahogy mind kopog!
Sűrű csőrük ide-oda vagdal.
De az az egy: gubbasztó titok.

Látom, amint élve, megrohadva.
Szárnya lóg, a húsa, mint a dög.
Pondró nyüzsög tollának alatta.
Elillanna, de csak bűzölög.

Azzal a baltával, ugyanazzal,
amivel most fát hasogatok.
Csuklok alá már-már öntudatlan,
amint a tőkére lecsapok.

OROZVA CSIBÉK

Amikor egyszerre kifutottak
azok az orozva csibék,
riadalom zűrzavara horgadt,
mintha már itt volna a vég.

Mintha tűz vagy világvége volna,
nem a kezdet, az origó.
A teremtés csúnyán elorozva.
De Isten azt mondotta: jó.

Ősszel és túl későn, amikor már
csípte a diófa levelét
a hűvös ősz, s alant a folyondár
zöldje elaszva földet ért.

Mikor onnan, a szalmakazalból
cérnalábakon mind kibújt
a fényre, az udvarra, csak akkor
jöttünk rá, mit se tudhatunk.

Szidta, aztán beterelte őket,
enni-inni adott nekik.
Csak mentek, futottak az ősznek
a mi kis gyanútlanaink.

Nem sejtették, hogy egyszer csak fázni
fognak anyjuk szárnyai
alatt is, hogy a jó mind parányi,
csupán a szenvedés, ami

óriás: a fázás, a didergés
a sárban – egyre csak esik,
s kékre fagy valamennyi testrész,
az ő kis cérnalábaik

úgy remegnek, ahogy dideregnek,
mint a szélfújta temető,
az egyik elmegy, a másik is elmegy,
annyira kurta az idő.

Mint amikor későn jön a gyermek,
jöttek az orozva csibék.
Hogy elbújt, milyen jó rejteket vett
eltitkolni az ösztönét!

Hogy micsoda tél jött, én tudom csak!
Kétséggel, reménnyel a vég.
Újra ősz van. És újra tolongnak
azok az orozva csibék.

A SAROKVAS

Szorgoskodom, bűvölgetek
kint a spájzban,
a cipőmre vasat verek
a kamrában.

Görbe a lábam, emiatt
nagyon gyorsan
koptatom a cipővasat
öregkorban.

Az is igaz, fiatalon
hasonlóan,
amikor is a betonon
gyalogoltam.

Lábbelimen vásott a vas
szörnyű gyorsan,
egy-kettőre, az is igaz,
ifjú voltam.

Jártam lassan, valakivel
andalogva,
a cipőnek ez, ami kell,
ez a forma,

ez a komótos lábrakás,
amit kedvel,
az is hozzá a jó tanács,
óva vedd fel,

ne járj sebbel-lobbal soha
a cipővel,
amortizálódik az a
gyors idővel,

akárcsak mi nagy *hirtelen,*
sőt *váratlan.*
Bulgakovnál egy bölcs helyen
így olvastam.

De akkor olyan fiatal
voltam én is,
mint a költő, úgyhogy a dal
illik rám is:

„Csak aki olyan fiatal,
hogy kigyullad..." –
így lobogtam (el is hamar)
fiatalnak.

Hiába a használati
utasítás,
mára jön majd a másnapi
sírás-rívás,

alant kopik a félcipő,
olyan odvas
a lábbeli, búcsúzik ő,
a sarokvas.

Ifjú lábam úgy csattogott,
ahová vitt,
egyik léptem el se fogyott,
jött a másik.

Akkoriban sokfele vitt
vandál módon –
ma már nem visz, ebben alig
folytatódom.

Először is a szög feje
– elég rossz jel –
csiszolódott a semmibe,
enyészett el,

aztán a vas félholdja is
elenyészett;
cipellőm a légyottra visz
(azt a szégyent!),

ferde sarkú már ideje,
ezt a csálét
vasra verni, vagy ki vele!
Hol találnék

olyan susztert, aki csak úgy
lábról véve
új vasat rak a nyomorult,
tré cipőre?

Addig, amíg otthon valál
gimnazista,
csekélység volt, kis szalmaszál
ez a munka,

voltak hozzá szerszámaid,
volt szög, spiccvas,
cipészüllő, hogy bájait
igazíthasd.

Így tűnődtem, szegény szamár,
össze-vissza:
– *„Amikor még otthon valál*
gimnazista...”

Egyszer-kétszer beültem a
suszterokhoz,
ne bámulja Pest és Buda,
hogy milyen rossz

félcipőben szégyenkezem
Budapesten.
Megértették: – Kézbe veszem –
szólt a mester.

A lábamat magam alá
húzva ültem,
fészkelődtem, ugyan hová
is kerültem.

Irigyeltem a többiek
cipősarkát:
én eljárom, ők szerfelett
ragyogtatják.

Tudtam én, hogy mi a hiba?
Lábam görbe,
ó lábam van, kész karika
mindörökre.

De nem is fájt, az is igaz,
lábam-térdem,
ma már tudom, hogyha vigasz,
mi mód éltem.

Görbe lábakon, sántikálva
ér el a halál,
mellém ül a sámlijára,
kipp-kopp, kalapál.

DERŰ

Fölnagyított szívdobogás
veri a házat, hallgatom.
Dörömböl a panellakás,
belédübög a vasbeton.

Úgy verdesi a ház csendjét
földszinttől a tizedikig,
érezni, belém ültették,
bennem hánytorog ez a szív.

Mély hangon, mint a nagybőgő,
ütemesen, akár a dob,
szünetet tart, és elölről
öklendi a folyamatot.

Talán legalulról indul,
a biciklitárolóból
a puffogás, ez a dirr-durr,
ez az örök esti hóbort.

Máskor legfölülről kezdi,
úgy hallom, onnan dől a hang,
s hosszú menetben seregnyi
ütemmel, robajjal zuhan.

Nálam sűrűsödik egybe,
fülemben gyűlik össze mind;
húzom tenyerem fülemre,
de vajmi keveset segít.

Csöndre vágytam, zajban élek,
a piros tapétás szoba
dühvel, dobajjal telik meg,
rákezd az esti orgia.

Úgy lesek este a versre,
ahogyan a ragadozó
kémleli, végre elejtse
véletlenjét az ég alól.

S közbedöng folyton a panel:
a fölnagyított dobogás
tűnődésemig úgy hat el,
csupa roncs lesz a koponyám.

Csöndre vágytam, zajban úszom,
fulladok, fojt a régi vágy.
Egész testemet lehunyom,
derű önt el, a némaság.

A LICHTHOF

A lichthof csöndjébe fújom ki a füstöt,
idenyílnak a vécék ablakai;
villanyt gyújt, eldördül, egyre-egyre küszköd
nagyokat nyögve egy mögött valaki.

Esik alá három négyzetméter zápor,
kicsi a lichthof, legföljebb álma van.
A hosszú hasábba alig jön le pár sor
vékonyan hullongó, ritka párhuzam.

Ilyen-olyan cégek összegyűrt zacskói
zuhantak a mélybe. Nejlontasakok,
bukott angyal, sátán, szárnya tört Asmódi
hajított alá, hogy ti is bukjatok.

A szél fúj, a szél elsüvít fölötte,
az éjszaka olyan kísérteties,
behuhog a szél a függő sírgödörbe,
földuzzad benne a kinti gyönge nesz.

Két emelet közét egy cső szeli keresztül,
be van burkolva, a szennyvíz benne megy,
jobb nem tudni, hogy mi zubog veszettül:
ontalékunk, a kétféle testi szenny.

Hiába látok, akár a börtöncella,
szurtos, szürke, szűk, a fogoly lelkeké,
senki se dugja ki fejét a lichthofba
magába nézni, a meredély fölé.

ZUHANYOZÁS

Először is nyisd meg a csapot
(ha már jó tanácsot adok,
hadd kezdjem el az elején),
keverd össze a két szálból
(ha már az ember tanácsol,
jusson is túl a kezdetén),
a forró, a hűs fonálból
a vízsugarat, a jó özönt,
a zuhanyrózsát
irányozd rád,
aztán induljon a szappan!
Mosd le magadról a közönyt!

(Ha már jó tanácsot adtam.)

Jól vigyázz, hogy mint cselekszel:
ne a jón, a rosszon kezdd el,
a legalján!
Poklot ne vígy a mennyekbe!
(A jó tanács ilyen halvány.)

Ha mindenben így tehetnénk
(jó tanácsra jó tanulság),
milyen könnyen megtisztulnánk,
milyen tiszták is lehetnénk!

MOZZANAT

Minden lehet. Már hogyne lehetne
olyan is, ami volt
valaha, egykor, hajdanán. Az Isten
unottan kihajolt

a nagy idő ablakán, felülről
a mélybe lelesett
mozdulatlan, sprőden, rezzenetlen,
nézni, csak nézni: lent

hogy futkosunk szörnyen össze-vissza,
látszatra dolgaink
után idegesen lótva-futva
erre, amarra, mint

aki azzal ugyebár változtat
a sorson egy kicsit,
a sorson, a sorson vagy a sorsán
igazít valamit,

s modifikál: mert minden megeshet,
még az is, ami nem.
Minden lehet. Már hogyne lehetne,
bár nemigen hiszem.

Úgy van: minden, de minden megeshet,
még az is, ami új:
a nyílódó időből friss ing száll
ki vasalatlanul.

A TITOK TERMÉSZETE

Amit gondolok, magamban
őrli meg a kő –
az a lángliszt gyúrhatatlan,
ki nem süthető.

Amit gondolok, kimérve
konyhamérlegen,
tiétek a javarésze,
én az égettjét eszem.

Amit gondolok, magamban
nyílik ajtaja,
se élő, se halhatatlan
nem jár bent soha.

Amit gondolok, kitárom
sarkig, csikorog,
egymás sarka taposással
jönnek-mennek rajta által
avatatlanok.

SPIELBERG-VÁLTOZAT

Ragok, jelek roppannak szerteszét,
nem tudjuk már az igék idejét,
a rag mit ragoz, a jel mit jelez,
nem tudjuk, mi volt, nem tudjuk, mi lesz,
miből mi kel ki, és mi lesz, ha felnő,
rügyet emészt vagy húst mar szét a bendő,
nem ront-e ránk a főnév, az ige
szörnyű ragokkal lesben állva, de
úgy, hogy előbb szelíden csicsereg,
aztán ordítja széjjel az eget.
Olyan ősszavak reccsennek elő,
amiket eddig rejtett az idő.

Titkait már nem tudja tartani,
üvöltenek a dzsungel vadjai.

TÁTORJÁN

Ligeti Lajos emlékének

Szavakban élek, létezem,
ők a lélek, az értelem,
amíg szó, csak egyetlenegy,
átlükteti a testemet,

élek, eremben szó kering,
a vér is azt sodorja mind,
belélegzem a szavakat,
úgy frissül bennem a tudat,

a szófűzés kanyarjai
új erőt nyújtanak neki.
Emlékezetem éltetik,
jövőmet köszönöm nekik.

Az új szavakban új erő,
mint friss, erdei levegő.
Ha meg egy régi jön elő,
azzal is tágul a tüdő.

Egy tudós műben az a szó
csapott meg, amely olyan ó,
hogy ma már alig ismerik
magát a szót, meg azt, amit

hordoz a sárga pusztaság:
a vad Cambre tatariát.
A tudós szófejtegető
kezétől fényre bújt a tő.

Vele megyek a nyelven át
kifaggatni, hogy merre járt,
miféle nyelvben honlakó
a tátorján, e régi szó?

Hová induljak érte el?
Melyik múltunkba térjek el?
Honnan vándorolt évre év,
mire minálunk révbe ért?

Mi hozta? Miféle patak?
Miféle vékony zuhatag?
Miféle vastag ősi ár,
amely a földet őrli már?

Bukdácsolt évszázadokon
át e szél-, e nyelvűzte gyom
tatárból, törökből, mire
ideért. S holnap újra le,

alábukik a kő közé,
szivárogni a mély felé
a karszt belén előre, míg
egy kő hegyén megjelenik,

s akár a könny, odakövül
szemünk elé örök jelül.

TOLLAK

Golyóstollak, töltőtollak
öröklétet szavatolnak,
már azzal, hogy betűt rónak.

Konzerves dobozban állnak,
vetve testüket egymásnak
nászra készek, írni vágynak.

Némelyike bár karistol,
hanem azért az is csak toll,
valamikor írhat még jól.

Valamikor réges-régen
betűje volt ékességem,
siklott szinte észrevétlen.

Némelyike már kiszáradt,
betűvetéstől elfáradt,
új tinta hiába áradt.

Jönnek az újféle tollak,
zselés tollak, és maholnap
ki tudja, az ember mit kap,

újabb zselé, újabb festék,
újabb tollhegy lesz a vendég,
sürög-forog a modernség.

Új zselések, régi tollak
öröklétet szavatolnak
már azzal, hogy betűt rónak?

Mit is írtok mostanában?
Mit írtok ma általában?
Öröklétet nem találtam

se betűben, se igében,
időtlennek nem ítéltem
egyetlen szó egy ízét sem.

Új zselések, régi tollak,
benneteket félretollak,
öröklétbe, porba vonlak.

Kinyílik a számítógép,
arra írom, amit rónék,
s ha vírusok eltörölnék,

memóriám majd megőrzi,
amit ki tudtam betűzni.

A HOLLÓ

Hogyha hívom akárhányszor, az hallatszik onnan távol:
– Halló, holló! – Így dörmög a telefonba, szinte fáj.
Mélyen, mélyen, fülrepesztőn, mintha szólna rémes erdőn,
mikor minden fénytelen lőn, csak bolygótűz fénye jár.
Ő lehet, a rengetegben csakis az ő fénye jár,
ő a holló, tudni már.

– Halló, holló! – Újra hallom egyazonos méla hangon,
mint aki a Magyar Posta címerébe tett madár.
Ablakomon nem kopogna, ajtómon be nem dobogna,
olyan messzi, mint *Bologna,* csak ha hívom, szól, akár
Edgar Allan Poe hollója, olyan zordan szól, akár
az a régi „Soha már!"

Egyszer aztán csak meguntam, bár dolgozom egyre túlnan,
hatvanhatomon is túlon, beláttam, hogy várni kár.
Megnézem már ezt a hollót, máskülönben nem kapok jót,
csak örökös félbolond szót: – Halló, holló! – Mit csinál?
Azt gondoltam, csak megnézem, hogy a Holló mit csinál,
úgyis ingyenjegy dukál.

Felszálltam a villamosra, a körúton át a Moszkva
térre málltam, s hogy kiszálltam, fölöttem a Budavár
sejlett, onnan bár nem látszik, de azért, habár parányit,
a vaskakas cikornyázik, csikorog az ércmadár.
Úgy hallottam, egyre jobban csikorog az ércmadár,
de ki tudja, hova száll.

Rám csikordult az érc kontya, sarkantyúzott pléhporontya,
el innen, el, de hová visz, az a járat hova jár?
Jóra szállok? Temetőbe, egészen odavivőre
kéne szállnom jó előre, az visz oda, csak megáll
ott, a Királyhágó téren, úgy remélem, csak megáll.
Holló uram odavár.

Ahogy vártam, úgy adódott, betapintottam a kódot,
utcazajba ért a hangja, szólt a Holló: – Tág a zár!
Elindultam a lépcsőkön, térdem reccsent minden rőfön,
csonton járok, de még győzöm, nem mos el a tengerár.
Víz morajlott, ahogy mentem, emelkedő tengerár,
így röpült az agg sirály.

Magamban így mórikáztam, az vagy, az vagy, agg a házban,
beléd metsz az aggérintő, köröd bárha mórikál.
Holló úr vár, ifjúságod, ami aztán, az a száz bog
le van vágva, lombhullásod várja ősz, a hó sikál.
Le van vágva, beforratlan, az avarban hó sikál,
nincs a csonkra jó bazár.

Holló úr várt az ajtóban: – Itt a Holló! – szólalt nyomban,
helyben vagyunk, erre vártam, e nélkül a lét kopár.
Jó, de hol a zöld golyóstoll, a hajdani versíró, s hol
jár az új? De van piros bor, ahogy látom, van pohár.
Az asztalon ugyanúgy ül, gubbaszt, moccan két pohár,
lélek ülte félhomály.

Piros borba beleharsant gyerekkora, az a farsang,
Holló urat meséltettem, végre minden összeáll.
Parázslott az ismeretlen, ültünk, ültünk egyre ketten,
ketten ültünk, nem kilencen, két kopottas, vén madár.
Kilenc hollóból két holló, kárt se mondó, vén madár.
Ideje lesz menni már.

Elindulok hát a lépcsőn, elindulok már a végsőn,
csikorduljon bár fölöttem akármilyen ércmadár.
Kódot már be nem tapintok, nem nyitok ki újra titkot,
egy ajtón se szól a kipp-kopp, úgy nyílik az égi zár.
Elcsuklott a Holló hangja, elroppant a régi zár.
Mindörökre, soha már!

A LÉGY

Charles Baudelaire:
Héautontimorouménos

Körülkeringi fejemet a légy,
arcomba vág, szemem ostromolja,
ha tehetné, belém is romolna,
számba, torkomba, beljebb, szerteszét.

Belém rakná a dögletes petét,
ahogyan zúg, kinézem belőle
a legalját, azt is, hogy megölne
új nemzedékért ez a nemzedék.

Elhessentem, de ismét közelít,
újra meg újra kísérletezik.
Hidegvérrel ül rá a karomra.

A légyre csapok, hátha sikerül,
de jó ösztönnel most is elröpül.
Jó nagyokat, folyton önmagamra.

AZ ISTENHEGYI ÚTON

Hanyattfeküdt a házfal, eltört a szilvafa.
Az Istenhegyi úton mintha még ingana,
a szélben rángatózik a végső perc előtt,
mielőtt elérné a nevenincs temetőt,
a kandalló, a kályha, a sparhelt tűzterét –
az ajtaját kinyitja, rárak a kis cseléd
a jámbor otthonokban, fönt az Istenhegyen.
Mint fölhasogatott fa, végzi majd odafenn.

Az Istenhegyi úton úgy jártam valaha,
hogy fűbe tűnt a házfal, elszállt a szilvafa.
Az Istenhegyi úton úgy jártam egykoron,
a lányokat tallóztam, a bűvös mellorom
tetején bújó álmot, a szilvagömbölyűt,
dehogy a szilvafákat, dehogy a földre dűlt,
a hanyatt fekvő házat – a lélek messze ment,
viharkabátban lépte által a meztelent.

Az Istenhegyi úton eltört a szilvafa,
hanyatt feküdt a házfal, hanyatt a kis haza,
orrukra buktak a régi szép szavak
egy nemzedék, egyetlen szál nemzedék alatt:
a legszelídebb ajkon is kérges szó dühöng,
ha melaszt fejt, s a tejbe cukrot csak néha dönt.
Az Istenhegyi úton jutsz az abdaira:
hanyatt esett az Isten, eldőlt a szilvafa.

AZ IDEGEN

Reggeltől estig
váltott helyekkel járja be a várost.
„Csak ezekben a hányadék völgyekben
hasogatni az ócska fényhasábot?"
Egy-egy elegánsabb helyet is közbeiktat,
egyre drágább színterekre tér.

A kör bezárul:
a kezdettel folytatja,
és nem szereti, ha kérdezik tőle:
– *Ugyanazt?*
Elhagyja a megszokott földrészt,
egyre idegenebb,
egyre aljasabb óceánokon
bontja ki a rudazatok
szakadt vitorláit.

A ködfelhők mögül
egy nyugodt fénysugár jelenik meg,
mint családias, konyhakész gyökérzöldség,
amelyről már minden neuraszténiát lekapartak.
Számolni kezdi, mekkora utat járt be,
s az tisztára áttéve mennyi is.

„De hát ezt a lépcsőt már ismerem,
Isten világában nincs új meg új töredék?"

Botorkál
(csak rossz térde miatt,
mely hallani, szárazon recseg)
a túl meredek, túl keskenyre vett
kockás vaslépcsőn fölfelé,
elérni az utolsó járatot.

Csak ő ne kéne ehhez az egészhez,
csak ne kellene a szükséges tartozék.
Az idegen a nem lévőt csapázza,
az önélkülit, amely már mit sem érez.

VERIK A JÁRDÁT

Verik a járdát magasnyomású vízzel
a fekete hajúak,
lépésről lépésre, hosszasan verik fel
a port e szomorúak.

A szemét, a por az úttestre csapódik,
a csikk, a papírfecni
a rácsokon át az aknába mosódik,
a víz elsüllyeszti.

A gépen a zúgó vízsugarat adja,
figyel a harmadik ember
a vigasztaló, állandó párhuzamra,
amely valóban el is kel.

Nem rángatja vadul a pórázon őket,
haladnak nyugodtan –
élni, egymás mellé dolgozni szegődtek
a nagyvárosi porban.

A TÖRPE SÓHAJA

Volnék bár nagyobb,
de hát nem vagyok!
Nagyobb, mint ahogy
nőnöm adatott!

Anyám untalan
mondta: – Kisfiam,
egyél, igyekezz,
fogyjon a leves!

Igyekeztem is,
jött a tejbegríz,
tányéromra tolt
répát, karfiolt.

Minden elfogyott,
de milyen konok,
rideg is a lét!
Nőttem kicsikét:

egy centi meg egy,
így megyegetett,
pedig csaltam is,
mi volna, ha kis

ármánnyal ugyan,
mércevonalam
néhány centivel
többre menne fel?

A pipiskedés
nem nagy bűntevés.
Lábujjhegyre áll
minden ideál.

Majd ha nagy leszek,
én is nagy leszek?
– kérdezgettem őt.
– Hogyne, persze, sőt!

Nem tudtam, miért
szomorú, sötét
anyám fekete,
bús tekintete.

Nálam is nagyobb
könnyet hullatott:
– Az én kisfiam,
édes kisfiam,

az én kicsikém,
jaj, hogy ilyetén
irinyó-pirinyó
kicsi mogyoró!

Főmtől talpamig
érek, mint akik
talptól búbjukig
érnek holtukig.

Óriás vagyok!

Szeretnek a nők,
a szép hajvetők,
amerre megyek,
rám tekintenek,

csalóka, hazug,
férges mosolyuk
nekem gyönyörű,
lélekgyökerű.

Mit láttok, nagyok?
Ezt-azt, úgy-ahogy,
az egész helyett
csupa részletet:

csörrenő rezet,
mell amint rezeg –
én a megrakott
tűzbe olvadok.

Volnék bár nagyobb?
Most már így a jobb:
élek és halok
úgy, ahogy vagyok.

A KÉS

Bui Viet Hoa mozdulataira

Maga felé húzza a kést az európai,
ha krumplit pucol, ha gyümölcsöt hámoz,
ha fát farag, vagy ha a kenyeret szeli,
odaszorítja magához,
a kés élét magára emeli,
eszébe sem jut a kés természete,
hogy a penge nem nézi, merre vág,
csak feléje tart lankadatlanul,
s ha megbicsaklik, mert kitéríti
a fa belsejében
egy láthatatlan szirt,
az óvatlan kéz a görcstelen gyümölcsben,
ha a kenyér száraz héjában megtorpan,
egyetlen hanyag, szertelen mozdulat,
s vér fut ki máris a kés nyomán.

A keleti bölcsebb:
sose maga iránt,
sohase magára vezeti a kést,
kifelé tolja, nem hátra, előre,
az almahéj csíkja előre gomolyog
mielőtt alá hullana,
kifelé csúsztat, el, az űr felé,
mert minek bízná a véletlen szeszélyre,
ami úgyis kiszámíthatatlan.
Magának jó esélyt kínál,
nem önrontó, rossz európai.

A késre bízom:
– Fel az orrvitorlát,
irány a part
a kenyér hullámain!

RENDETLEN LIGET

Egy nagy, sötét, rendetlen berek.
A nevéről talán ismeritek:
ez a kopott, a csúnya Népliget.
A Könyves Kálmán körút szegélyezi,
másfelől vasút, az utazó lesi,
mi ez a sötét, rendetlen egyveleg,
ez a fű-, fa, cserjehadsereg.
Városi erdő? Ez volna az a Pest,
ahol az aszfalt mindent berekeszt,
s eltitkolja, hogy itt-ott egy bokor,
itt-ott egy tölgy, egy nyírfa is honol?

Nézi az utas, de már messze csattog
a vonat alatti végtelen betonfog
fölött a kerék, már vélhetőn közel
a pályaudvar, az állomás, amely
nem ismer mást, csak téglát, üveget,
odavannak a bokrok, a levelek.

A liget mélyén szemérmetlenül
megy szét, mutatja belső szerveit
(üvöltve, zsugor, szörcsögő kanül,
gerendarák, pincesérv, ekrazit)
a nyári vendéglő, a népszerű hely,
ahol egykor asztaltól asztalig
a pincér ezt-azt fecskemódra vitt.
A söntéspultpléh vajon égbe tűnt el?
A bábjátékos hol pofozkodik?

Túl, a körúton a Pénzverde (be-
zárt?), a fákon egy bankó lengene,
Deák Ferenccel ropogó papírpénz.
Vagy tévedek? A Pénzverde valóban
érmét vert, így hát nem leng semmi se?
De a képzelet akármit elintéz,
ha korrumpálod, ő azt mondja: jól van.

Arrébb, a reklámneonfény alatt
nézem a kigyulladt esti ablakokat.
Szegény újságírók!
Hú, de rohantatok
elkapni egyetlen mondatot,
egyetlen hírt, amely ma zümmög,
de holnapra megdöglik, mint a légy.

Egyetlen szép volt: szemben a Népliget,
hogy minden reggel ott döcögtetett
a Könyves Kálmán körút összes kátyuja,
és csupa fény volt a fenyő, a vén tuja.
Most új a burkolat, a régi gyárfal
olyan gyönyörű, hogy szinte égbe szárnyal,
a körút meg a Kőbányai út
kereszteződése hirtelen kigyúlt,
McDonald's van mindkét oldalon,
és mondhatni, hogy megéri nekik,
hogy idetették ezt a két Mekit,
bevált az üzlet, jó a forgalom,
de kifelé a Kőbányai út
csak autókkal van olykor úgy tele,
hogy lantatva, lépésben haladunk
kis céljaink, sekély otthonunk fele.

Nincs Meki, nincs egyetlen áruház,
csak gyár van, gyár, de az nagy rakás,
egymás után, azazhogy ma már
nem egy épület rothadásra áll,
omlik a vakolat, üres a gépterem,
idő kérdése, s az az idő bizony
errefelé nem lesz már végtelen,
holnap bedől a tető, a plafon,
aztán évekig omlik még a fal,
mire azt mondja, földre rogyni, jaj,
hadd nyújtózzon a tetemén lakópark
kielégíteni minden modern óhajt:
fürdőmedence, huszonnégy órás védőőrizet,
szauna, tetőkert, parkoló, szökőkút, őzike.
S minden vágyat valóban betölt,
nem úgy, mint azelőtt

a lakótelep: a lakópark nem panel,
a tisztes szegénység ide nem hat el,
de ha továbbmész, rátalálsz
a sarkon: ez az ócska ház
az egészség otthona, amely maga is
kezelésre vágyik, s ha bajom odavisz,
javulást, bizony, csak néhanap remélek,
itt az orvosok a betegre soha rá nem érnek,
várok, várok, s ha rám kerül a sor,
az, amit felír, egy-kettő, a toll,
vagy jó, vagy rossz: az a pikáns,
hogy nincs harmadik variáns.
És ha a doktor ezzel elbocsát,
buszra szállok, és várom a csodát.

A Mázsa téren, amely egyre tágasabb,
a szél, a porfelhő szabadon átszalad,
a tekintet messzire néz, üres
világra lát, arra kér, meg ne vess,
és azt kéri arrébb a csúnya híd,
amelyen a vonat átveselkedik,
ne gyalázz, örülj, amiért csattogok,
állj föl, és szállj le, már itt az otthonod.
A kápolna nincs már messzire,
kétszáz éve emelték ide,
gyönyörű kunyhó, legalább
nekem tetszik a sziklaláb,
amelyen nyugszik, az egész,
a tető, mindene megigéz.
A Kelemen utcai pék
kiegészíti jól az igét
a kenyérrel, amit megszegünk,
ha a Ligetből idáig érkezünk,

amely kusza, homályos rengeteg.
Egyre sötétebb, egyre hűvösebb.
A mindennapival véget ér az út,
mára mi többet, jobbat kívánhatunk?
Érjük be ennyivel, ennyi emelkedés
után minek új világ, újabb számvetés?

A BIRODALOM

A birodalomban, amely olyan, mint bármelyik,
a szokásos vétket nem nehéz elkövetni.
A birodalomban a tégla úgy helyezkedik
egymás mellé, hogy a réseit
simára vakolja a kezes kőművesdi.
Az övé ez a ház: az erkölcs, a jog
ellen bármilyen csapás
hitvány, súlytalan kalapács.

A birodalom minden cselekedete be van
ágyazva, mindegyik döntése feddhetetlen,
csak üdvösen tud dönteni, csak bölcsen, pontosan
kezére áll a mai árfolyam,
el is dönti végleg a zörgő pergamenten.
A tisztességen nem tesz erőszakot.
Tiszta lelkiismeret
süt le rá munkából jövet.

A birodalom határoz, fölemel, végrehajt,
neve nincs, de benne van minden foglalatban,
portréja pointillista foltokból összevarrt
homályos álarc, karneváli maszk
a kétes, a visszás, romlott forgatagban.
A sűrű klán mindegyre gomolyog.
Bűnös vagy, bűnös, szolgáltál neki,
jövőd megfojtja, múltad elveszi.

RETTENET

Hogy rettenetes, elhiszem,
de így igaz.
Meggyűlöltelek hirtelen,
ahogyan te is meggyűlöltél.
Ez a két komor erőtér
uralkodik már mindenen.
Én ellened, te ellenem,
és most nem tudjuk, melyikünk
hevében csapott ki először
a méreg a tiszta velőből,
hogy végtére mind idegyűlt.
Olyan egyforma mindkettőnké,
mint ahogy egyforma örökké
a méh rakta viasz.
De így igaz,
s *hogy rettenetes, elhiszem.*

Mosakszom, a kétes, a puszta önvédelem
joga megilleti, bűnös vagy bűntelen,
azt is, aki gaz.

Bitang, rossz férj, nem is egyszer,
az voltam, így igaz.
Szikrázott és csikorgott a kengyel,
úgy vágtattam széles bűneimre,
hogy elvásott vékonyra a vas,
elkoptattam nem is egyet,
betyárkodtam ide meg oda keringve,
s lejárt a „szeretsz", a „szeretlek".

Kiadlak. Így szoktad mondani.
És rettenetes, elhiszem,
hogy most is elárul valaki,
a te szörnyeteged,
és élve és elevenen
pőre parázson sütöget.
És éppen én, most, amikor
a világ amúgy is összetipor,
kivéreztet lassan, éget és jegel.
És éppen én árullak el.
Jó szó helyett ugyan mi ez?

Rettenetes,
hogy nem bírod már az életet.

– Nincs egyetlen jó szavad se hozzám,
ezért szeresselek?
Akár a pokróc, olyan gorombán
bánik velem a gyűlölet.
Minek élünk még mi együtt?
Ennek az egésznek mi értelme van?
Ki uralkodik felettünk?
Hol van a nyugodt, a boldog párhuzam?

Testen túli, vágy és szomj feletti –
így szeretnék majd én is tipegni.
Hiába, dehogy!
Elmúlni, mielőtt megöregszem,
úgy lenni ebben a kietlen
világban halott.

Most kívánjam, hogy mi is úgy tipegjünk:
öregen, szinte vénen – ami megszűnt,
vagy ami nem is volt soha.

Nem remélek, én már nem kívánok
magunknak szebb és jobb világot,
de hogy szörnyű, nem hiszem,
csak nyugalmát, a tudatát, hogy
van még csoda.

Nem a megterített asztal,
nem a szép estéli vasalás,
ahogy ing újul, nem azzal,
vagy azzal, hogy enyészik a ránc,
hanem azzal a vigasszal:
nincs vigasz, de azért soha
nem leszünk egymás zsarnoka.

A RÉGI SZÓ

Eretnek, eretnek, eretnek
hívedül szeretlek, szeretlek.
Kétszer is elég mondani,
amivel szívem van teli.
Szívem, szívem, a régi szív,
a régi szó beszélni hív,
általa mondom el, amit
nem mondtam eddig a napig.
Sohase késő mondani,
amivel szívem van teli.
Eretnek voltam, istenem,
az Igen voltam és a Nem.
Így lettünk mi zűrös felek,
szerettelek, gyűlöltelek.

De hogy a méreg számra ült,
azzal egyszerre elhevült.
Mire megírtam, odalett
az a keserű gyűlölet.
Esetleg, esetleg, esetleg
szeretlek, szeretlek, szeretlek.
Szeretlek, szeretlek mindenért,
esetleg ezért a mondatért.
Azonfelül is meghalok.
Ó, költők, ti segítsetek
keresni hitre kincseket,
kimondani a mondatot:
eretnek, eretnek, eretnek
hívedül szeretlek, szeretlek.

A CIPŐRÚGÁS

A bíró tizenegyest ítélt,
a harminchetes női félcipőt
az illetékes pontra helyezi,
tizenegy centivel a gólvonal elé.
A tribünön a fogmosó pohár,
a dezodor, a fogkrém
lélegzetvisszafojtva figyel,
mert ezen a gólon múlik
a bajnokság kimenetele.
Nekibotorkálok a sötétben,
telibe találom a cipőt,
az ajtófélfa mellett alig néhány centivel
átjut a bűvös küszöbön.
Védhetetlen gólt lőttem ismét.

Berohanok érte,
fölszedem a cipőt,
s felmutatom a nézőknek
a győzedelmest.
Az ellenfél szurkolóiban
megdermed a vér,
a szpíker, hogy ne legyen félreértés,
megerősíti a megtörtént eseményt.
Az utolsó pillanatban,
a hosszabbítás negyedik percében
dőlt el a bajnokság sorsa:
a kupa itthon maradt.

Sokat kivett belőlem
az idei sorozat,
most az első repülővel
útnak indulok
(lihegem izzadtan, lucskosan
a tévériporternek),
kipihenem magam valahol,
még nem tudom, merre,
talán a megszokott helyen,
a bal oldali ágyban.

Fontos az erőnlét,
a torna holnap éjszaka
megint elkezdődik.
Ez a profi sorsa:
a térátfogó ívek,
a szögletrúgások,
a cselek, a passzok
újra folytatódnak.

Egyelőre úgy fest,
hogy nem igazolnak át.
Huszonöt éve játszom
ebben a csapatban,
innen is fogok
már kiöregedni.

A GYŐZELEM

Beljebb haladtam, egyre beljebb,
aprólékosan, szelíden, hosszan, finoman,
a kapu két szárnyát végre kinyitotta,
s a két szárnyon ott ült a misztikus jelvetés:
– Jó, rendben, szomorú,
nem én vagyok a fontos, értelek,
nem én adom a végsőt, a lényeget,
a helyem ernyedve átadom,
tiéd a dicsőség,
te boldog győzedelmes,
én félrehúzódom,
de gőgödben ha ébredsz,
ne felejtsd,
ez a két szárny röpített fölfelé,
s ha nem tudnád, egyszer megtudod:
ezen a földön minden Istené.

A MŰKÖDÉS GYÖNYÖRE

Nekem a mosogatás
Úr műve, csupa zománc,
én nem úgy, ahogyan ti,
imádok mosogatni.

Te főzöl rendületlen
iszonyú lendülettel,
én pedig megterítek –
e munka engem illet.

A tálat az asztalra
te rakod vigasztalva.
A hússal ősi módon
lassan megvigasztalódom.

És közben szép szerényen
okítasz rá, a kézben
hogyan álljon a villa.
Az igazat bevallva,

rám fér az illemkódex.
Ujjamat billegtetem
a villa-, késnyeleken,
s az ujjrend olyan jó lesz,

jöhet bárki a házhoz,
semmit se kifogásolsz.
Kedvemet lelve benne,
az asztalt én szedem le.

Fekete mosogatás?
Tányércsiszatolás?
Mindent előkészítesz
a végső szépítéshez,

s közlöd: a mosogatást
viszont nekem adod át,
én pedig közlöm: akár
hiszed, akár nem, a tál

meg a tányér tisztába
tevése mű, mely drága
kistestvére, derék tett,
a rejtett működésnek.

Te erre csak legyintesz:
– Bánom is én, de tisztes
munkát kérek! Utálok
mosogatni. – Imádok!

– Hát rajta! – S én boldogan
tisztázom azt, ami van,
a végén meg leöblítem,
amiben kéne hinnem.

A FREGOLI ALATT

Nekem a teregetés
Úr műve, kerek egész.
A száradandó ruha
maga a harmónia.

Fregoli szárnya alatt
edzem a szorgalmamat,
van idő, mondogatom,
elveszni most se hagyom.

Az idő nem kevesebb
azzal, hogy teregetek,
derűsen, végtelenül
az is a szálra terül.

– Csak lassan, óvatosan!
– így intem egyre magam.
– Csak szépen! Félvasalás,
hogyha most elfut a ránc.

Mint újszülött csecsemő,
fölsír a friss lepedő,
azon nedvesen, ahogy
világra kikavarog.

Csak szépen, óvatosan,
kezedben élete van,
vigyázz, a földre ne ejtsd,
tiszta, de gyönge a test.

– Csak szépen, türelmesen!
Még rád vár a sok selyem.
Ne spórolj, áll az idő,
a végső teregető.

A nyers léc, a deszkalap,
ha nem vársz, félbehasad,
nemcsak hogy félbehasad,
csáléra ájul a pad.

Az ember ha vétkezik,
az idő is éppen így.
Mért legyek bűnös? Tehát
kerülöm azt, ami árt.

Nem görbül majd el a mű,
lesz az is annyira hű,
amennyi áldozatot
türelmed összerakott.

Nyújtom a fregolira
egyre a kék, a lila
blúzokat, ingeimet.
Idő, ez mind a tied!

Nem vagy te soha kevés,
nesze, a teregetés,
tiéd a kezem, a kéz –
légy hosszú, földi levés!

A NYERSANYAG SÓVÁRGÁSA

Honnan veszed a nyersanyagot
a paradicsomos káposztához?
Paradicsomot, csumásat, amelyen
rajta van a zöld, csillagos bóbita,
vásároltunk a piacon,
de honnan lesz káposzta is hozzá?
A Sparban azt a fejet túl nagynak találtad,
arról volt szó, hogy benézünk a Lidlbe,
hátha akad egy kisebb, ami kettőnknek épp elég,
de elment az idő, csempét keresni siettünk,
mert korán zár, véltük, a mintabolt,
a Lidlre emiatt csak éppen odanéztünk,
s máris hajtottunk tovább.

A mintabolt
nyitva volt,
s találtál is a kékaljú fürdőszobába
hozzáillő csempét.
Nagy forróság volt, a sarokban egy vízhenger állt,
s amíg te hajtogattad a hatalmas
választékmutató lapokat,
én a jéghideg, művinek tetsző, ízetlen vízből
ittam egy teli pohárral.
Az asztalhoz ültem, egy éppen olyan thonet székre,
amilyet egy órával azelőtt kinéztünk
a lakberendezési áruház katalógusából.
Szerettünk volna négyet, de úgy kell megrendelniük,
s vagy kapnak, vagy nem,
ráadásul duplájára megy föl az áruk,
mire a bútorgyárból esetleg ideérkeznek a boltba.
Erre mi történik?
A mintaboltban éppen olyan thonet székek állnak
a kerek asztal körül.
Rögtön észrevettem, hogy ezek azok a kívánatosak,
már csak emiatt is, mintegy próba alá vetettem őket.

Te még nem észlelted, hogy ezek a székek éppen azok,
csak hajtogattad a mutatványos táblát,
néha meg odahívtál, odaillesztetted a hozott mintalapot,
amellyel ki van rakva a fürdőszoba alja
(egyébként falun, s a csempe bizonyos kék).
– Jó lesz? – kérdezted,
s hosszan vizslattad, a két színárnyalat
vajon összevág-e,
az ilyesmire kényes vagy nagyon.

Te vagy a kiválasztó,
mint Jézus a tanítványok tekintetében,
te szeretnéd a közönséges,
elunt fehér fali csempét újra cserélni,
az érzékeny döntés, amely aztán remélhetőleg
hosszú évekre szól, bizony, csakis rád vár.
Egyet-egyet ugyan keményen elítéltem,
egyáltalán nem tetszett a tónus,
aztán ismét a háttérbe vonultam,
ültem a thonet széken, és füleltem,
ahogy az eladóval tárgyalsz.

Előjegyeztetted a kiszemelt csempét,
a Kiválasztott máris követni látszott a Mestert,
névjegyet kértél a nőtől,
aprólékosan megtörtént minden,
ami csak megtörténhetett.
Hogy lesz ebből paradicsomos káposzta,
zúgott a gondolat, mindent elárasztva,
amíg a kátyúkra figyeltél,
s hol jobbra, hol balra kicsaptál előlük,
mi meg össze-vissza dőltünk.

Te mondtad ki az üdvösség láttán:
– Paradicsomos káposztát főzök a héten.
Az ötlet hirtelen szakadt ki belőled,
én meg azóta egyre csak remélem,
hogy párolog majd valóban az éden,
a számban összefut a nyál,
azon tűnődöm egyre pákosztosan:
– Káposzta nincs? Káposzta van?

Azóta magamban, titkon, egyre nyafogok,
paradicsomos káposztára vásik a fogam,
olyan rövid a puszta, kurta nyár,
szerezzük be végre a másik főanyagot,
gyerünk el a Lidlbe, parkoljunk le a Lidl előtt,
bármilyen messze van, az egész bármekkora csőd,
a konyhapénz ingája bárhogy is kilendül,
mire odajutunk a kátyúkon keresztül:
– Egyetlen káposztát, egyetlen fejet!

KUTASÓ

Ha ti tudnátok, hogy él a jó is ma Kutasón,
elámulnátok azon a földi utazón.

Az erdőn már nem lehet fát szedni Kutasón,
a telet alig élik át a vékonyka tűzrevalón.

Futja, de honnan a fára, a kenyérre, a cipőre Kutasón?
Isten tudja csak, hogy mi segítene az ínséges ott lakón.

Szomorú a férfi, téblából, tesz-vesz, a házban ki-bejár Kutasón.
Nézi a határt, miért, hogy egykor nem tudott osztozni a jón.

Szomorú az asszony, hiába úsztatja közmunka Kutasón,
három hónap, aztán újra spórolni kell a cukron meg a són.

Reménytelen az élet, áldatlan sóhaj ül az udvarra Kutasón,
a szél se rebbenti el, üldögél, gunnyaszt a fekete karón.

Egyre komorabb a karó, a föld hantja, a föld röge Kutasón,
csak a zúzmara lódít olykor-olykor egy nagyot a valón.

A karó tavaszra lerogyik, a föld hantja lassan már csupa szik,
egyetlen éjszaka kell csak, s ami volt, hajnalra mind-mind elaszik.

Hiába van a gáz, a csatorna hiába viszi a szennyvizet,
tisztátalan, ami a házakban, ami bennük örökre megreked.

VÉN MÁK VÉN BÜRÖK

Vén vályogházamban
vastag álmú házban
szendergek ágyamon
kora délután van
félig ébren-alva félig alva-ébren
kényes szemekkel pillantgatok lustán
egy vén-vén almafára
a vén almafának
végső ága szárad
de virágot bontott
de gyümölcsöt ontott
még adja a gyümölcsöt
még zöldell a göcsörtök
között egy-egy eleven
számolom az ágat
még hány ágon ülnek
a magasban odafenn
sorban levelecskék
mint fekete fecskék
ülnek gyülekeznek

a villanyhuzalon
mert már mind közelebb
az ősi maraton
a drót meg se hajlik
a drót meg se zizzen
ahogyan illedelmesen
ahogyan engedelmesen
ülnek jelre várva
a fénysugarakon

A bürök a mák
langyos törődött lustaság

Sanyarú puszta világ
annyira szűk annyira tág
bele van nőve szorosan
a gyöngytyúk rikácsolása
hangjait fülembe ássa
ki van végtelenre nyúlva
a hegyen is az égen is túlra
a rongyos fejű szamár
szomorú komor iája
hangjait fülembe vájja
kikötötték a temető mellé
egy fa körül forog a kötélen
mely legelni hosszú de kurta kerengni
föltekeredik a szilvafa derekára
feje nagy oldalcsontja
a fejét összefogja
mint mikor tenyerünket
kétfelől arcunkra borítjuk
s nézünk magunk elé
mi történt uramisten

a csacsi szomorú imája
talán ugyanazt darálja
a rengő sírköveken
a sírba dugott urnán
hamuvá porlik a hang
a vadmeggyen a fény is

Hamuvá leszek én is
vén mák vén bürök
veletek békülök
szempillám hunyom béke van
vén vályogházamban vastag kérgű házban
minden végtelen minden határtalan

A FALU HANGJAI

Rönkön ülök a farakás mögött
megszokott, régi rejtekhelyemen.
Hasadozó, fekete, régi rönk,
de jó vastag, hogy kényelmes legyen.
Nem éppen karosszék, de szép időt
megélt, egymáshoz értünk, és ha nem
is az, akkor is éppen az nekem.

Jobbról tűzifa lomha tönkjei
takarják el a kertet, a falut,
hallgatom, ahogy elmegy valaki,
hallom, ahogy nyílik, a kaput,
a sánta asszony botját odaki.
De sokat koppan, mire hazajut!
Hallom a csődört, ahogy körbefut

nyihogva, mint a halál lovai.
És hallom, ahogy elkerengenek
a túlvilágok mind kiömleni.
Három közmunkás éppen erre megy,
a némaságuk hanggal van teli,
azt mondja, hallom, az is rejtve peng:
– Minek meghalni? S élni rettegek.

Hallom őket, a falu hangjait,
külön ugyan sohase figyelem,
de akkor is mind ideérkezik,
belém akadva rejtekhelyemen.
Nyár van, jó idő, amely hogy kinyit,
kopasz közökre egy-egy új ütem
tolul erre-amarra hirtelen.

Hallom őket a zárójel mögül,
ahol becsukva én is jel vagyok,
és hallom egyre észrevétlenül,
a nyomorék nő amint elkopog,
aki úgy él már, egyes-egyedül,
testvére, anyja, mindenki halott.
Biccenve él, a lelke, mint a bolt,

mely nyitás előtt lakattal borong.
Hallom őket tisztán, mint a jel,
ha már mindentől elrugaszkodott,
s találgatom, ki megy az úton el,
mi az a hallatlan nagy dolog,
amelyet éppen elvégezni kell,
továbblétezni csupán ennyivel.

Mind hallom őket, minden ízemig
a vén rönkön, az asszonyt is, ahogy
öklendezte a jajgatásait.
A villanydróton csüggve hallgatott
a dermesztő csend. Azt a durva kínt
most is hallom, amint nyúlt a drót,
s levágtuk róla azt a meghalót.

Hallom őket, az Összes hangjait
hallom, habár csak egy-egy részletet,
egyetlenegy hányadot jószerint,
mert a teljes egészen téveteg.
Dehogy sejtik, hogy rejtőzöm megint,
s hallom őket ezen a szétesett
rönkön, akár egy odvas égi test.

HAJNALI HARMAT

A szomszédban egy vastalicska
hever a kertben föltaszítva.

Nem úgy áll csinosan a lábán,
ahogyan kívánná a látvány.

Korán keltem én is, azonképp,
ahogyan kelletlen a szomszéd.

A kert alján a kasza pengése
suhint be a nap felkeltébe.

A tiszta munkafolyamatban
korai, hűvös nyugalom van.

Átszólok neki, ahogy illik:
– Ilyen korán? – Alig-alig hallik:

– A paraszt a harmaton kezdi.
Válasznak éppen elég ennyi.

A szomszéd nyugdíjas kőműves,
de így szól, hogy fölé kerülhess.

Asszonya gyűjti a lucernát
(nemrégen műtéten esett át),

a zöldet talicskába rakja,
úgy tolja az udvarba rajta.

Térül-fordul, két nagy emlője
súlyosan imbolyog előre.

– Elég lesz mára – szól a fenti,
s a kaszát vállára illeszti.

Nincs, aki amazt igazítsa,
orrára bukik a talicska.

A TITOK

Angyal Jánosnak

A SZILVA

Kékül, egyre kékül,
törtet az ághegyeken,
elszállna, de végül
lottyan a szilvatetem.

A hordóba űzve
forr, erjed, poshadozik,
a pálinkafőzde
küldi a poharakig.

Hajni minden héten
zörgeti kinn a reteszt,
kis munka fejében
kapni egy kupica szeszt.

Dolgot Lili néni
hát ad a háza körül,
a páleszt kiméri,
szidja, de Hajni örül.

Így végzi a szilva:
törtet az ághegyeken,
s Hajniba hajítva
lesz neki egynapi menny.

A SZŐLŐ

Nő, nő a levél közt,
egyre csak, egyre a szem,
vár a gazda szép őszt,
mustot a fürtjeiben.

– Pipahuja! – így szól –,
magyarul munkaszünet.
– Csípje meg a csíbor
túl dolgos kezeteket!

– Korán lesz még arra! –
inti a préskezelő.
– Hála Isten, adja –
szólal a préstekerő.

Mintha neki adná,
úgy örül, úgy tekeri,
iszik is egyet rá,
csúszik a jó tavalyi.

Vén diófa árnyán
főzik a birkagulyást,
bográcsban a bárány,
őrzik a régi szokást.

Lefoszlik a szőlő,
fölfele hajlik a kedv.
Szárnyain a költő
viszi a gyűlöletet.

Örülnie kéne,
az este csöndes idill,
de forr az epéje,
fordul a szívben a nyíl.

A tőke kivágva,
kedvet a bolt emelint.
Uramisten, árva!
Egyszemü Holdra tekint.

A PLAKETT

Bucskázom az őszben,
tolvaja, csősze vagyok.
A szilva, szőlőszem
rébusza, hogy hova lop.

BŰVÖLET

Ránk szavaztak mind-mind az almafák,
a vadon nőtt, a nemes egyaránt,

a mi pártunk, a miénk, az a párt
győzött az idén, nyerte a csatát,

amelynek célja, programja se volt,
s nem mondhatni, bal, nem mondhatni, jobb,

ideológiája csak a lét:
napfényre hozni minden levelét.

Ez a bölcsesség leng a kerten át,
ahogy nézem a három almafát.

A félnemest, a félvadat, amely
saját győzelmét alig bírja el.

A legtöbbet adta, színültig tele,
s nem tört, nem roskadt, nem szakadt bele.

Ez a fa volt a legelevenebb,
tőle lobogott pirosan a kert.

Ősszel egészen mesebeli lett,
alig hittük, hogy ő is a mienk.

S aztán, mint már valóban annyiszor,
a csalatkozás tajtékja kiforr:

ehetetlen, ízetlen, keserű
az a tömérdek, az a gyönyörű

ághúzó alma, az a végtelen
szépség, amelyen úgy legelt a szem.

A két másik jóval sápatagabb,
de a két másik jó ízeket ad,

sőt ami több, szintén rengeteget,
csak tekintetünk a vadban elveszett.

CSILLAGLESŐK

A városi
nem élvezi;
falun keresd:
mi szép az est.

Csak arra szép
mindig az ég
sok csillaga,
városban a
csillag soha
nem ragyog úgy.
Mintha Tejút
nem volna már,
a csillagár
halódva jár
a földi fény
legtetején.

A városi
mohón lesi,
de szapora
szemsugara
a látcsövön
akár a könny,
olyan közel
mosódik el.
Ha égre néz,
semmibe vész,
a fényesés
csörgedezés.

A falusi
sose lesi,
hisz tárva van
határtalan.
Éjfél felé
a ház elé
olykor kiül
gondja közül,
s pihenteti
szemét azon
a távoli
tűhalmazon.

Sötét az ég,
olyan sötét,
hogy elvakít
a fény, amint
a sejtekig
ereszkedik.

Egy repülő
tűnik elő,
de hangtalan
minduntalan,
az hírleli,
hogy itteni:
nem egy helyen
áll szüntelen.
Fényt ereget,
amerre megy,
azzal üzen

ütemesen,
tudatja, hogy
itt haladok.

Egy szatelit
közeledik,
egyenletes
fénnyel jelez.
Műhold, amely
úgy vonul el
szemünk előtt,
akár a gőg.

Keresd ilyen
derűs helyen
az ingatag
csillagokat.

Az ég, a menny
történelem,
mert valami
történteti,
új eseményt
terít elénk,
a régi megy,
új közeleg.
Amely imént
keletre tért,
most nyugaton
járó halom.

Az a nehéz
kérdéstevés:
lenéz-e ránk
az a világ?
Borús, balog
látatlanok
vagyunk neki,
vagy azt hiszi,
alája hullt
világ vagyunk?

LEHŰLT A LEVEGŐ

Lehűlt a levegő,
a tegnapi, tegnapelőtti
kánikulai hő
elkezdett az éjjel messzire vetődni.

Hideg van, fúj a szél,
összezár a karámban a csorda
a falu szélinél,
összébb a kovászos uborka.

De rosszkor tettem el?
Gyanútlanul a bevált, a régi receptre?
Pedig már jött a jel,
egyre jobban dagadt a felhők bicepsze.

Meleg volt, *meheleg.*
Majd negyven, ma beborulva, húsz fok.
A nagy dunsztos üveg
reménye mára, örökre elúszott.

A LÁTVÁNY

Nem nézem az örök szennyet
itt lenn,
mert nem tudom, hová menjek
innen.

Mocsokra, szennyre tekintek
a járdán,
de nem tudom, hogy kit illet
a látvány.

Óvatosan botorkálok,
olyképp,
mintha fehér, kopogó bot
volnék.

A kisgyermek ha először
mondja,
amitől rég visszahőkölt
volna,

a csúnya szót, az illetlent,
akkor
a felnőttre néz ijedten,
mit szól.

Jobban tenné, ha nem szólna
semmit,
szájából a szavak mocska
ömlik.

Hazám nyúzott erkölcsére
látok,
a varjú rá mint dögtérre
károg.

Úgy csipkedi, mintha bűzhödt
volna,
halott elé mintha tükröt
tolna:

nézd meg, ki vagy, mocsok és szenny
domboldala,
bűz emészt, a tűz emészt meg
idestova.

Szenny van szóban, szenny van járdán,
szívben.
Ó, szabadság, hol az ábránd
innen?

A TISZTASÁG AKARÁSA

(2012)

A SZÁNDÉK

Ahány napot minden év idelök,
éppen annyit, háromszázhatvanöt
verset szerettem volna írni úgy,
hogy végezetül egy kis életút,
vallomás, napló, hangulatjelentés,
mindez együtt mint szertelen kerengés,
szédület, hinta, forgás, pillanat,
minden, ami megmaradt, elmaradt,
kapjon fényt és árnyékot általuk.
Az esetleges villant így vakut.
Minden fényképem arra kötelez,
e rossz tükör, hogy máshol ne keress,
csak a vaktában, szándéktalanul
jövőben, amely most is alakul.

A véletlenben, ott keressetek!
Csak töredék van életút helyett.

DIÓVERÉS

Ömlött a dió a tavalyi őszön,
hogy alig győztem nyújtózva leverni.
Jövő ilyenkor már aligha győzöm,
aligha bírom, ha lesz ugyanennyi.

Mindenem fáj, csak pirulnék a gőzön.
Úgy szeretnék a gőzben elmerengni.
Ki sejtené, hogy merre nem vetődöm?
Miféle héjnak fogok magva lenni?

Kevés dió lesz, én meg temetődöm?
Már nem verem le, habár csak szemernyi,
s nem roppantom a héjából kikelni.

Urna magvára hogy hullna örömkönny?
Süket burkában hallgassam örökkön:
a dió szíve hogy kezd újra verni?

FÉLHOMÁLY

Lehúzva félig a faredőny,
a szoba lassú félhomály.
Egy képzet üt át a levegőn,
a tokban órainga jár.

Eredni kezd a félhomály,
esőcsepp hull át a levegőn.
Rozsdás lamellán csordogál
pillámra lassan a faredőny.

A szoba lassú félhomály,
morajlik, dörren a faredőny.
A tokban órainga jár,
egy szög hullik át a levegőn.

ARTÉZI KÚT

Gázt köpött az artézi kút,
ha gyújtottam, mindjárt kigyúlt.

Mintha köpné a tüdejét,
mintha érné végidejét,

fulladozott hörögve úgy
a vízcsap, az artézi kút.

Nagyot hördült, az volt a jel,
hogy a gáz már itt van közel.

Odatartottam a gyufát,
kibuggyant a torkon a láng.

Egy pillanat volt az egész
égbe csapó gázkitörés.

Égbe ugyan sohase ért,
de azért csak lángolt az ég.

Közben a víz, a földi láng
akadozva mindegyre járt,

rá se néztem sohase, hisz
a vödörben gyűlik a víz,

akár nézem, akár vakon,
öntudatlanul hallgatom.

Nem zubog el haszontalan,
a varázsnak jó alja van,

lobban a láng, a víz folyik,
ez is kicsit, az is kicsit,

bűvölet is, de működés
is a víz-, a gázkitörés.

Ami láng volt, feketeség,
fekete lyuk, árva sötét.

Elhagyatott. Elhagyatott.
Csöndes a kút, a víz halott.

Lobbantani, fölidézni
csöndes a kút, az artézi.

AZ UTCAÁROK POCSOLYÁJA

Nem volt a vágyban semmi eszme:
jégre csalom a kisfiút,
a kicsit, aki olyan böszme,
hogy azt hiszi, csúszkálhatunk.

A vágy lassan eszmét öltött,
egy lett az eszme és a vágy.
Kívülről bújt belém az ördög,
csapott le rám a tüskeág.

Leszálltam a jég látszatára,
minthogyha igazi világ,
őszinte, erős világ várna,
siklatna árkon-bokron át.

Színleltem, csaltam, hitegettem,
meg lehet bízni benne, és
bízhat bennem, az öregebben,
én se vagyok ám túl merész.

Libegve, nagy fénnyel suhantam,
ő meg csak zuhant feketén.
Elnyelte jajdulva a katlan.
És erre jót nevettem én.

Szemfényvesztés az egész árok,
vízen a víz még el se tűnt.
Gonosz vagyok, velőmig álnok:
először kísértem a bűnt.

Térdig süppedt a pocsolyába,
evickélt az a kisgyerek.
Elszaladtam, de meggyalázva
rázott a lelkiismeret.

TIZENHAT CSAPÁS

Döng a famozsár.
Még tizenhat csapás a mákra,
mert az a lány
a tizenhatban lakik.
Akkorákat döndül,
hogy odáig hallatszik.
Az ablak megdobban,
de ő meg se rezzen.

Húsvét van,
a fénnyel megrakott udvaron
egy vaspánttal gyűrűzött
famozsárban
töröm anyámnak a mákot.
Az utcán szétfut a dörrenés.

Még tizenhat mágikus csapás,
még egyszer tizenhat.

Ha erőm végén járok,
tizenhattal toldok meg akármit:
lépést, lélegzetvételt, szívütést.
A végén tizenhattal
többet üt az óra.

Szétmállaszt a pöröly,
de a mozsárban még egyszer
tizenhatot döndül.

A FRUSKA

Ilyen kislányba voltam szerelmes valamikor,
egy ilyen bakfisba.
Milyen komolykásan, öntudatlanul gyalogol
a kis gimnazista.

Milyen szép az arca! Tartó nélküli mellei
meg se rezzennek még,
de serken, igyekszik már a szem elé sejleni
a kész nőiesség.

Ilyen Icába, ilyen Ilonába voltam én
szerelmes akkortájt –
az ablak alá vésve talán most is ott a név,
ha be nem vakolták.

A vele egyidős fiú olyan szépnek látta
azt a régi fruskát,
mint az az öreg, aki ma reggel, hiába,
látni most se lustább.

A villamosmegállóban most is elevenen nézi,
miből lesz a szépség,
a nőkön a kirakatot, a nyári, a nyárvégi
keblek delelését.

A JÓTÉT MOZDULAT

Ha valami elromlik a háznál,
mert annyi bűne van,
mielőtt a mesterekért járnál,
te magad láss neki.

Mi úgy szoktuk boldogabb koromban
nézni a bűnöket,
jobbról-balról, eminnen-amonnan,
hátha saját kezünk

föltámasztja holtából a zárat,
a kimúlt anyagot,
s újra nyílik fényesen a távlat
nyikorgó ajtaja.

Mi kell hozzá? Csak egyetlen szerszám,
egy jótét mozdulat,
s a bűn, a hiba máris szinte megszán,
önként is megjavul.

Csak élnék ma boldogabb koromban
szépen, türelmesen,
érezni, a dolgok vétke hol van,
a gonosz merre jár,

hol bujdosik magunkban a rozsda,
mi az a gyönge rész,
amely olyan hajlamos a rosszra,
hogy az egészre ront?

Sok idő ráment, hogy kibogozzuk,
de nem hiába ment.
Izzadozva álltunk rajta bosszút,
ha javítani az.

Ha fölgyógyul valami a háznál
saját kezünk nyomán
a bajból, bűnből, az miránk is átszáll,
és újra mozdulunk.

TETTENÉRÉS

A hűtő ajtaja kitárul,
a szekrényből kibuggyan a fény:
mint akit haslövés nyitott ki,
kezében tartja kiomlott beleit,
és csodálkozó szemmel tömné vissza őket.

Megremeg a víz a műanyagpalackban,
a víz fénye rendül a szememben.
Mintha rám nézett volna valaki,
úgy nézek oda a hirtelen fényre.
Iszkolnék, akár a plázában a tolvaj,
mert a kamera lefényképezi.
Úgy surranok a spájzba éjszakánként,
mint a fogoly, aki csontra aszva koplal.
Ki nézett rám, ki fed meg most engem,
hogy kimászkálok folyton önmagamból?

CSAVARMENET

Kiapad a folyó
lesiet a levél
a tiszta terebély
mindjobban látható
egy mókus fölfele
fut a fa derekán
nem lehet látni se
olyan hirtelen árny
csavarmenetben ér
a fára azután
egy percre megpihen
úgy fut a derekán
mind följebb hirtelen
talán odút keres
magának télire
de a fa nem reves
nincs rése rejteke
a sok fa lombtalan
az ágak láthatók
hát mindhiába van
új fára futni mód

BŰNBÁNAT

Kiapad a folyó
vonszolja a habot
a víz a csobogó
erőtlen kanyarog

Köveit a meder
egyszerre fölveti
ezernyi roncs hever
bűnének jelei
a házainkat is
ezrével nyelte el

Bevallja bűneit
letérdel most a víz
mert irgalmat remél
a folyó vezekel
a túlsó partra visz
a hajdan túl kevély

A vízen lépkedünk
a habok tetején
de el nem süllyedünk
a jóság tenyerén

LASSÍTOTT FILM

Természetes mozdulattal
löki levelét a világra a fa,
ha ugyan bárki volt alatta,
s látta is valaha.
Persze, egy lassított filmen
lehet csak látni, a falevél
kilökődik, a levegőbe libben,
aztán egyszerre csak él.
A rügy, a bimbó nyújtózik
egyet, minden erőltetés
nélkül, könnyedén birkózik
meg a virággá születés
kínjaival, a filmen legalábbis
úgy látszik, hogy nincs benne semmi kín,
csak Péter, József, Kovács Erzsi, Ábris
jön a világra sírva (és Aleksz és Evelin).
A létrejövetel filmlassú növényként
olyan boldog, légies érkezés,
hogy eleve benne a reménység:
lesz munka, a bér is ép egész.
Nem késik vele a nyár, időben átutalja
az esőt, a meleget, amiért
folyton robotol minden ere, sejtje, ajka
nem susog hasztalan,
megkapja érte elsején a bért.

A virág elvirágzik, a levél leválik,
ősz lesz, elfogy a munka, jön a tél,
az is könnyű: elválni, lehullani szárig,
a nem-élet látszata szintén valódi tér.
A lassított film egyre gyorsul,
az avart műanyagzsákokba tömködik,
a kertészet összegyűjti, hó hull.
Kínnal születünk, és akarunk. De mit?

A KORAI JUHAR

A korai juhar ereszti már
a járdára, lábaink alá,
áttetsző, hártyás szárnyait.
Nemcsak ereszti, le is ülteti,
letapasztja őket a nedves gyalogútra.
Reggel még nem voltak sehol,
most pedig egy-egy rajzolat
mind-mind a hűvös fák alatt.
Bár a szél elröpíti mindet,
fénymásolataik
az aszfalton, a járdán
mind-mind megmaradnak.
Idei, legelső szárnyai az évnek.
Nem hajléktalanok,
nem kísértik a közeli temetőt,
kihajlanak a legkisebb résből is,
a buszmegállónál életre kelnek,
elérik a legelső járatot.

Mi a munkába éppen csak indulunk,
ők már dolgoznak, minimálbérért,
akár az utcaseprők.

HANG

Éjszaka van. Bagoly visít.
Amerre fut a kis fahíd.
A falusi éjszakában
bagoly huhog egymagában.
Hasogatja huhogását
a falusi éjszakán át.

Nappal nem látni a baglyot,
de éjszaka egyre hallod.
Nappal mindig láthatatlan,
de éjszaka ott a hangban.
Bárcsak cinke hangja volna,
madáretetőn kopogna,
amelyet a napfény fürészt
az orgona ágai közt.

Köd. Éjszaka. A köd bennem.
Ezt a hangot kell figyelnem.
Sűrű ködben huhog bennem.
Köd van. Én is ködbe vesztem.
Le, magamra ereszkedtem.
Ki se látok már magamból,
úgy kell vakon tapogatnom.

Falusi köd. Elhagyatott.
Éjszaka van. Magam vagyok.
Magam háza, bokra mögül
jön, jön a hang köröskörül.
Meg nem fejthetem kútfőjét,
nem láthatom eredőjét,
két szemének két gyűrűjét,
éjszakája sűrűségét,
nem láthatom, hol van bennem
az az egy, az ismeretlen.

A NÉPSZÍNHÁZ UTCA

Ebben a kicsi utcában valaha
a szegényebb zsidók laktak rendszerint,
most, hogy kilóg az emberek valaga,
cigányok (romák!), csövesek élnek itt.

A Teleki téren egy csöves hever
a fűben meztelen lábbal, mocskosan.
Ne adj cipőt neki, úgyse veszi fel.
A jótékonyság csak eszelős roham.

Hogyha elindulsz a huszonnyolcason,
robban a bűz, akár a dinamit.
Isznak, hánynak undortól undorig.

Román cigányok mindkét oldalon.
Koldulni álul bottal jár mindegyik.
Sánta szemekkel utazol vakon.

ZSOLOZSMA

– Éhes vagyok, segítsenek!
– Éhes vagyok, segítsenek!
Akár a zsolozsma.
– Éhes vagyok, segítsenek!
Jár-kel, újra zsongja.

– Éhes vagyok, segítsenek!
– Éhes vagyok, segítsenek!
Halkan, fulladozva.
– Éhes vagyok, segítsenek!
Várunk a villamosra.

A hang egyre meztelenebb.
– Éhes vagyok, segítsenek!
Bosszant, egyre késik.
A sín komor, a sín merev,
a rozsda hűsen érik.

Éhesek vagyunk, koplalunk.
Várunk jóra, rosszra.
Az az egyetlen mondatunk,
hogy éhezünk. De hallgatunk.
Várunk a villamosra.

A SZELEKTÍV PÉLDÁZATA

Mint aki az örök élet híve,
szortírozva gyűjtök, szelektíve.
A jótól elválik a rossz.

Ez a haza jelleme, a szíve:
válogat bár ki-ki szelektíve,
kívül a szemét dagadoz.

A roncsokat útszélre rakják
alattomban, s kövér műanyagzsák
puffad az utcasarkokon.

Tele sittel, téglatörmelékkel.
Új zsákot hoz, újat minden éjjel.
A lomra így omlik a lom.

Aljasságuk éjszaka lopják ki.
Milyen bátrak egy-egy éjszakányi
időre ők, a mocskolók!

Tanultam egy boldogabb nemzettől,
hogy lelki rend kell, lélek, nem rendőr,
ahhoz, hogy műveljük a jót.

Gyűjtik belém, s nem épp szelektíve,
a jót, rosszat egymással vegyítve.
S várom a nagy-nagy autót.

INTELEM

Élnétek csak a kályha belsejében:
megtudnátok, hogy mi az a korom.

A RÉGI HÁZ

A sarkon áll mintegy száz esztendeje,
öreg ház tehát, viszont jól bírja még,
viszonylag jól, csak néha-néha kell
rajta ezt-azt kijavítani.
Ráférne ugyan egy általános, nagy tatarozás,
a villanyvezetékek azóta nincsenek kicserélve,
amióta felhúzták a múlt század elején,
a bergmanncsövek ilyen idős korban
már porladni szoktak, minden bizonnyal
foszladoznak is az öreg falak mélyén,
kész csoda, hogy nem okoznak zárlatot egyszer-egyszer,
de majd megtudjuk egy késő téli nap,
ne adja isten, éppen karácsony estéjén,
hogy elérték életük végső pillanatát,
az egész házat hirtelen sötétség rázza meg,
nem ég sehol egyetlen villanykörte sem,
ki-be futkosunk, összegyűlünk a folyosón,
tanakodunk, általános lesz a zűrzavar,
nem tudjuk, a villamos műveknél,
vagy csak a mi házunkban lett most áramszünet,
mi oka van, hogy éppen karácsonykor gyertyát kell gyújtanunk,
többet a kelleténél, s nem ünnepi célra,
a meghitt gyertyafény már nem meghitt gyertyafény,
szükséges rossz, minden helyiségben gyertyát kell gyújtanunk,

nincs meleg víz, a hűtőszekrényben romlani kezd az étel,
a villamos művek csak holnapra ígér valamit,
másnap aztán sokáig keresgéli az általános csőd okát,
a főszekrény minden porcikája rendben,
a vezetékek azonban láthatatlanok,
öreg a bergmanncső, a csőben a drót, öreg az egész ház,
ezen már csak egy nagy pályázat segít,
az önrész csekély, a közös költségből nem lehet összeszedni,
hozzá kell járulnunk bizony nem kevéssel,
minden egyéb a következő évekre marad.

A lábazat romlik, az itteni kő,
amelyről a kerület nevét kapta egykor,
gyönge mészkő, egy-egy kocka már kiporlott idővel,
lyukak tátonganak az utcán a falakon,
a tető gerendái szintén aggodalomra adnak okot,
sok baj van, túlzás ezernek mondani,
de akad mindig egy-egy rejtett hiba,
a ház azonban egészében véve
áll és lakható.

Polgárok lakták, a sarki fűszeres,
de hogy ki még, nincs a házban már olyan idős ember,
aki el tudná mesélni a ház történetét,
csak annyit tudni, hogy polgárok voltak mindannyian,
mert minden lakásban van egy cselédszoba,
amelyet ki erre, ki arra használ most,
van egy melléklépcső, egy zománctábla jelzi,
azon kellett a cselédnek járnia.
Ma nem tud senki alkalmazottat tartani,
a lakók összetétele vegyes, van egészen szegény,
s van gazdag is, aki azonban csak átmenetileg él benne,
amíg fel nem épül egy jobb helyen a családi ház.

Ötvös, asztalos, mérnök, sofőr,
aki a kínaiaknak dolgozik feketén,
könyvtáros, munka nélkül csellengő fiúk,
csuklyában járnak, hogy arcuk elfödözzék,
sok nyugdíjas, öregek, fiatalok, síró csecsemők,
magyarok, ukránok, akik bérlik a lakást,
félmagyar, félalbán, lengyel nő.
Van, aki köszön, van, aki nem ismeri az illemet.

Csönd van, nyugodtan dolgozom.
Úgy dolgozhatom békén, tiszta csöndben,
hogy tudom, holnap is nyugalmas lesz az este.
A ház sarkán van a város földrajzi közepe.
Nem látszik rajta, ez a külváros
szegény, szennyes, romlott, menthetetlen.

Innen nem lehet lakást cserélni,
aki meghallja, hol van,
észvesztve áll el bármi tárgyalástól.
Kopár, kietlen, rossz környék.

Panelprolik lakják. Így a sértés.
Itt élek a panelek tövében,
sivár betonházak közt visz haza az utam.
Még nem félek, még egyelőre nem.
De leüt, hogy sötét sikátorban,
a klasszikus fogalmak gyűrt hulladékán
iszkolok haza
csuklyás ábrák, figurák között.
Nem tudom, hogy a főlépcső
vagy a melléklépcső juttat-e fölfelé.
A jövő roskatag, mállik, mint a mészkő,
ha késő este hazabotorkálok.

Hazafelé? Ez hát a haza?
Hazámban így vagyok magyar?
Miért kell tudnom minden pillanatban,
hogy az vagyok? Anélkül is tudom.
Elmémbe vernék, lassan kékre-zöldre vernek.
Hazát kívánok ebben a régi házban,
ahol nem fosztja ki eszemet, lelkemet,
amit magamban érzek, gondolok,
ahol a szabadságnak még most is értelme van.

ÜGYNÖKÖK VONULÁSA

Az örök
hajdani ügynökök,
a három per hármasok,
a ki tudja hányasok,
akiket magunk
közt nem tudunk
másnak hívni,
csak annak, hogy spicli,
a titkos megbízottak,
a bűnön meghízottak,
a megzsaroltak,
akikből önként jött a mondat,
a csalatottak,
a bűnre kaphatók,
a szívbe lopakodók,
az eltévelyedők,
az álbarát figyelők,
a buzgó fülelők,
a művet, a vért, velőt

kótyavetyére vetők,
a beismerők,
a vétküket tagadók

vonulnak új hídavatáson.

A bűnre kapatók,
a bűnre zsarolók,
a csalók,
a megcsalók,
a megfigyeltetők,
a lefüleltetők,
éjszaka a konyha
csöndjében kuporogva
jelentést íratók,
a család nem tud róla,
titokban rója, rója,
kucorog kint a hokedli
deszkáján összeszedni,
hogy mit mondott négyszemközt
a jó barát két szesz közt.

Kik szerveznek be
a nagy szerkezetbe?
Ők, a tartótisztek,
csigolyái a gerincnek,
civilben járnak elvakolni,
hogy melyik énjük a valódi,
álkulccsal surrannak beléd,
múltad így szórják szerteszét,
ők, akik újrakeresztelnek,
új nevet adnak az embernek,
titkos megbízott születik,

ringatják újszülötteik,

ők a tartótisztek,
veszik a parizert, a lisztet,
ha veled szembejönnek,
előre köszönnek,
mind-mind olyan kedves,
derék, csöndes, rendes,
családszerető
ez a nagy hitető,
és mi mit sem sejtünk,
hogy most megy el mellettünk
a titkon zsaroló,
a besúgattató,
aki maga vérzik,
ha véreztet a Végig.

Mert miért lenne vétkes,
aki munkát végez?
Habár az egészhez,
de köze csak a részhez.

Nem súgott be senkit.
Bűnei elfelejtik.

KIRÁLYOK VONULÁSA

Ó, hogy tündökölt valaha!
Volt neve, hírneve: nagy.
Fején királyi korona,
illette mennyei rang.

Félrebillent a korona,
mára már új a király.
Csörög a szörnyű borona,
mindent a földbe sikál.

De régi a nagy palota,
most is ugyanaz a trón.
Óvakodj tőle: kaloda.
Varjú csipked a tarkón.

FELLBACH

Öröm volt, meghitt napirend
*ein Kilogramm Apfel*t
vennem. Ugyanúgy idared,
ugyanaz a Nap kelt,

akárcsak otthon, ugyanaz
a fénye felettem,
éppen oly módon sugaraz,
akár Budapesten,

megszólalásig ugyanaz,
mint két ikertestvér.
Budapest? Fellbach? Rakamaz?
A Nap nem keresgél,

nem fürkészi, hogy hol vagyok,
a Nap egyetlen Nap,
sehol sem kisebb vagy nagyobb,
úgy kiáltja: – Megvagy!

Játszunk. De jó, hogy megtalál
mindenhol a Földön.
Forog a biciklipedál,
fény villog a küllőn.

Most tudom, annyi év után,
mióta kivertek,
most tudom végre igazán,
Fellbach mit jelentett.

S ti, akik otthont adtatok
messze idegenben!
Aki más nyelven nem dadog,
szól egy másik nyelven.

Az a vézna kis töredék
is elég volt ahhoz:
érteni egymás életét,
hogy közéjük tartozz.

Derűs, jó otthont adtatok.
Ott is otthon voltam.
A szégyen jóra szaggatott.
És azt mondtuk: – Jól van.

Nap sütött ránk: a felejtés.
A megfejthetetlen,
de örökké becstelen rész
égett a szemekben.

– Bűnösök voltunk: németek.
Bár személy szerint nem.
Elég volt ez a néma tett
magamba *tekintnem.*

Bűnösök vagyunk, így igaz.
Bűnösök akárhol.
Budapest? Fellbach? Ugyanaz.
Se közel, se távol.

A zöldségesbe indulok
agyváltós biciklin
minden délelőtt. Egy sarok,
még egy, szól a csin-csin,

rácsöngetek valakire,
s ott vagyok a boltban.
Az Édenkert idarede.
Apfel. Ein Kilogramm.

A FELE ÚT

Végül az embert odáig taszítják,
hogy nem érez semmit sem igaznak.
De érezni kéne? Tudni, hogy amit lát,
igaz? Mi szerint igaz? Mi igazgat
bárkit ebben a sötét fonadékban?
Van-e még fény? Csak egy kis gyertyaláng?
Elcsípték már a gyertyákon a lángot,
a kanóc füstölög.
Sötétben állunk, az eszme, az ideál,
bárkié, leégett.
Tétován járunk, mint a megzavart
angyalok.
Kit űzzünk ki lángoló pallosunkkal?
A pallos lángja is el van csippentve már.
Nincs lezárva az Éden kapuja,
de nincs a pokol sorompója sem.
Innen vagy oda nem űznek senkit,
szabad az el-, a felvonulás
barbár egyenruhában, amit rájuk
ez a rossz idő szabott.
A férfi férfival kézen fogva jár,
nőt csókol nő, és ez a büszkeség.
S verni őket: erőpróba másra.
A barbár egyenruhákért hangos öltönyök,
a napsütésben ázó kézfogásokért is
ugyanolyan hangos öltönyök kiáltanak.
A szabadság két vége lassan összeér.
A szabadság fele útján állok
egyszerű zakóban a járdán.

SELYEMZSINÓR

A fényen nem hevertél
csak tettél cselekedtél
kibúvót nem kerestél
csak tettél cselekedtél
reggel már arra keltél
mi lesz ha besiettél
napközben idementél
napközben odamentél
gyakorta útra keltél
dolgozni várt a reptér
ha messzi útra keltél

Mint aki már csak úgy él
családi tűzhelyünknél
akár egy idegen fél
lettél már olyan testvér
messzibb az idegennél
a ködbe tűnt gyerek férj
a ködből integettél

Ha itthon legörnyedtél
minthogyha elernyednél
csak szemre ücsörögtél
sokakra rácsörögtél
de akkor sem csevegtél
díjat meg pénzt szereztél
mint aki föl sem eszmél
minden mást letepertél

Aki vagy nem lehettél
névtelen szolga lettél
nem volt csak egyetlen cél
amit előtte kezdtél
megtört a kezdeteknél

Mert szolgálni szegődtél
egy mágneses erőtér
kis reszeléke lettél
hűbb voltál mindeneknél
hűbb voltál mint a testvér
mert az aki hű úgy él
hogy hűbb a hűségesnél

Magadnak nem szereztél
csak másoknak kerestél
lakásod most se kastély
estélyed most se estély
az este úgy szemerkél
az asztalon üres tál
de tisztának maradtál

A művet befejezted
egy új mű lesz a kezdet
az esti szürkületnél
dereng egy cella szentély
ahol egy könyvbe dőlvén
szavakkal bíbelődnél
mert ilyesmit reméltél
az alkonyati fénynél

De más este az estély
rosszabb est mindeneknél
a jog már nem jog többé
átírva mindörökké

Szultánok szokása volt
küldeni selyemzsinórt
küldik a selyemzsinórt
a meghalni fúlni jót

Hisz mit is érdemelnél
ha már így lépre mentél
jutalmad olyan estély
ahol te mit keresnél
a díjad üres persely
a hűség így veszett el
a hihetetlen felszél
süvít az életednél

EGY KIVÉGZÉS JEGYZŐKÖNYVE

Megszűnt a Nap szíve dobogni.
Beállt az este.

SZEKERESEK

Hét napja vonszoltuk őket,
a föld minden fölhasított poklát
teletömtük egész a búzaszintig.
Az utolsó szekér is megtelt,
úgy lógtak le róla,
mint egy mélységes barlangban
a kövek rúdjai.
És akkor egyikünk felkiáltott.
Fölhajítottuk keresztkötésnek
a többiek fölé.
És akkor ismét kiáltott valaki.
Az utolsó után
egy legutolsót leltünk,
újabb végsőkre kezdtünk rátalálni.
És akkor becsuktuk szemünket.
Úgy vonszoltuk vakon
az utolsó szekeret,
hogy még ma sem tudjuk,
megcselekedtük-e valóban,
amit a túlélőkre mértek.

AZ ÉN ISTENEM

Az én hazám ma kicsit játszik,
kicsit kereszténykedik, kicsit nácit,
az idő alját fölkavarja,
a tömjén országát akarja,

jönnek új nácik feketében,
ahogy valaha, réges-régen,
a költők eközben csevegnek,
csak csivitelnek és fecsegnek,

az a jó, aki jobban játszik,
az, akinek a ríme jácint,
az ötlet ül tort, a pára ötlet,
léha kis firkák özönölnek,

amíg a gondok súlyosodnak,
a sok szó bűzölögve poshad,
soha komolyat, soha szörnyűt,
így fonódunk, és így szövődünk,

így szövődnek, én nem szövődöm
velük eggyé az én időmön,
az én szőttesem terhe súlyos,
el van ázva a mai zsúrhoz,

az én gúnyám az én hazámé,
akár az övé, durva, csálé,
az én hazámé, amely játszik
kicsit kereszténykedik, kicsit nácit.

A mai zajba én nem állok,
ha nem tetszik, hát félreállok,
a Fiú országát beszélem,
a hit tetője mégse szégyen,

az én Istenem távol innen,
az én Istenem bátor Isten,
az én Istenem nem akarja,
hogy csak övé az akaratja,

az én Istenem trónhoz enged
minden hitet, mert ő a Szent Egy,
de azokat ő meg nem áldja,
akiknek gyűlölet a pártja,

az én Istenem hogyha tüntet,
sokadmagával egyedül megy,
az ő zászlaja minden zászló,
az ő zászlaja mit sem ártó,

nem színe hív, csak a fénye,
hogy jöjjetek színe elébe.
Amikor zászlaját kitűzi,
az én hazámat összefűzi.

SHAKESPEARE-TÖREDÉKEK

A DELI NAPFÉNY

Király: Adjatok neki nyugtatót!
Túlontúl hánykolódik.
Szemhéja csapdos, ezen a résen át
a deli napfény, mire már belép,
vénen, roskadtan tántorog.
Adjatok neki nyugtatót!
Tagjai túlontúl ránganak,
kárt tesz magában, féltem őt.
Az az éles kard, amelyet kivont,
még majd a vérét fogja kiserkenteni.

Első hóhér: Megbocsáss, felség,
én nyugodtnak látom,
keze úgy markol, olyan rezzenetlenül,
hogy irigyelném, ha nem volnék hóhér.

Király: Bakó, adj neki nyugtatót!
Feje nyugtalan, izgatott,
pihentetni kell,
de attól félek, ez a lord
egyben, egészben képtelen megnyugodni.
Adj tehát nyugalmat szegény,
bolondos fejének!

Második hóhér: Felség, úgy értsük…?

Király: Ki szólt? Nem tudod, hogy a kard
néma, nem beszél? Mozog a nyelved.
A pallos ne szóljon, nem arra termett,
hogy fecsegjen bilabiálisan.
Micsoda visszás állapot!
Hát idáig jutott a nyugtalan világ?
Kard, azt mondtam, adj neki nyugtatót!
Beadtad neki végre?
Nem hallom, hogy nyisszansz,
mint kértem világos beszéddel.

Első hóhér (leüti a lord fejét):
Felség, bárha kard, megszólalhatok?
A nyugtató, úgy látom, hatott.

Király: Szegény lordom, hunyd le a szemed!
Ez a tág szem sérti a szemem.
Még nyitva, csodálkozva néz.
A deli napsugár
újra ifjan, bő léptekkel,
szabadon iramlik a két szemhéj közé.
Milyen kár ezért a két szemért!
Hegeszd le most, hóhér, a lord szemhéjait!
E zaklatott földön semmi más nem javít.

A JOGAR

Udvarnok: Felség, esedezem, a jogar elveszett.

Király: Mi az, hogy elveszett? És a korona?

Udvarnok: A korona megvan.
Az autó üvegszilánkkal tele, de a koronát
felséged nem vitte magával,
úgyhogy a korona kezükre nem jutott.

Király: A rendőrség vonul? És nincs szemtanú?

Udvarnok: Felség, egy asszony ablakot nyitott,
csörömpölést hallott, de sajnos, csak azt mondta, sajnos!

Király: Alattvalóim csak azt öklendik: sajnos?

Udvarnok: Felség, mindent megteszünk.
Egy zug sincs, mely fürkésző szemünket elkerülné.
Tudunk mindenről, mint öröm és a bánat.

Király: Hagyjuk, majd ha a díjra sor kerül,
őket sem felejtjük, hű verscsinálóink hadát.
De a jogarról mit tudsz mondani?

Udvarnok: Felség, a jogar elveszett.

Király: Az elveszés üdv, úgy lehet.
A mindenséget bezárni: elveszés.
Üdvösségemet elveszíteni: semmiség.
Mit nekem jogar! Csak az az egy,
a korona meglegyen.
Az ülésen hanyagul nem kívánta-e
az autótörők készenlétben tartott
örök kalapácsát?

Udvarnok: Felség, esedezem, a korona
tudomásom szerint a kincstárban hever.

Király: Hever? Azt mered mondani?
Homlokom ágy, amelyen mint a kuplerájban,
ribancok hevernek ágyékomra várva?

Udvarnok: Felség, megbocsáss, jogarod elveszett.
Jogarod csak, de ágyékod erős.

Király: És a rendőrség? Mit mond a rendőrség?

Udvarnok: Helyszínel, és igen udvarias.

Király: Mit mondtam egykor? Hogy rendet csinálok.
Hát hol van a rend, amelyet ígértem?

Udvarnok: Az imént egy csuklyás ifjat láttam vigyorogni.
Jött balról jobb felé, egy szőnyeg volt a vállán.

Király: Mi közöm hozzá? A jogart!

Udvarnok: Az a gyanúm, a csuklyások manapság
tengerbe törlik arcukat, a Nap viszont
Keleten kel föl, megbocsáss!

Király: Társadalombiztosítási kártyám?

Udvarnok: Elveszett. El van rabolva. Megbocsáss!

Király: Mi az, hogy elveszett? Az autó ablakát betörték,
kiszedtek mindent. Fejeddel felelsz!

Udvarnok: Nyugodt utcában parkolt le, felség,
a környék vegyes, sok üzem, gyógyszergyár,
serfőzde, rakhely, a belváros gyomra,
üzletük bele erre tekereg,
szép ajkuk bent nyílik, odabent mosolyog,
erre jonhuk van, mint holmi csúf telep.

Király: Mi közöm hozzá? Borzalom!
Hát idáig jutottunk, rossz cseléd,
hol van a jóra biztos öntudat?

Udvarnok: York napja felkel,
az autóüveg ezernyi szilánkja ugyan mindent beborít,
de minden darabja York fényét tükrözi:
a Shell kútnál kész a porszívó
behörpenteni minden kis repeszt.

Király: York Napja talán Holddá változik,
mely éjjel-nappal úszik fönt az égen.

A HORIZONTÁLIS PRIORITÁSOK ÉRTELMEZÉSE

Pembroke: Felség, a horizontális prioritások
értelmezése rád vár.

Király: Horizontális. Értem.
Az értelmezést is értem ugyanúgy.
De mit kezdjek velük?

Pembroke: A legális munkapiacról való
tartós kivonulás…

Király: Értem én. Értem a tartós kivonulást.
Hogy lényegesen nagyobb, azt is értem.
De hát én mit tegyek?

Pembroke: Felség, az átlagosnál jóval nagyobb arányban.

Király: Kvantitatíve?
Tapasztalataink birtokában?
De hát mit tegyünk?

Pembroke: Mivel a hátrányos helyzet
átöröklésének megakadályoztatásában…

Király: Hozzá kell férniük!

Pembroke: A kulturális deficit kompenzálása.

Király: Megadjuk mind! A kincstár ugyan szűkös,
a zsák szája be van húzva szépen,
de a kulturális deficitet kompenzáljuk.
Az eddigi érvek megnyertek bennünket.
De mondd, ha megbocsátasz,
melyik utcából jössz ki érveiddel?

Pembroke: Számuk és arányuk.
Mindenre igazak. Lejtős az utca,
amelyben élek. S ha Isten úgy akarja,
abban is halok.
A Duna jobb partja honom és hazám.
Budának mondják,
s az ingatlanpiacon
a mérleg karját erősen nyomja le.

Király: A deficitet előbb vagy utóbb,
igen, kompenzáljuk.
De kérsz-e, te selyma, bármit is
az ingatlanadóra nézvést?

Pembroke: Én, felség, selyma nem vagyok,
olyan, aki tudja, mi a selymaság.
Utána kell néznem a google-ban.
A keresőbe írom: selymaság,
talán kiadja, mi a selymaság.

Király: A horizontális prioritásról beszéltünk,
ideje visszatérni rá.

Pembroke: Vízszintes a tenger,
ha nyugton, jól pihen,
de a prioritás értelmezése nyugtalan.

Király: Értelmezd nyugton, akadálytalanul!

Pembroke: Megalázó és szegregációs.

Király: Ne tovább, értem én.
De a Duna jobb partján mi a horizont?

Pembroke: Ha uram, királyom, onnan letekintesz,
Pestet látod, amely horizontálisan sekély.
És túl azon minden, de minden kirekeszt.

Király: S ha váram eladnám?
A szegregáció mélyen nyugtalanít.
A munkaerőpiac meg az ezernyi baj.
Egy árnyalattal minden súlyosabb.
Ez az árnyék fölöttébb bujtogat.

Pembroke: Felség, költözz panelba,
a távfűtés olyan szép, szelíd.

Király: Jöjj hát, lordom, véremet ontani!

LEAR KIRÁLY BÚCSÚJA

Goneril, Regan, Cordelia,
nemes személyeteket azért hívtam ide,
mert elért a vénség,
a királyi pálca úgy rezeg a kézben,
mintha ércet keresne, ércet, vízeret
folyton-folyvást, de nem jelez jól,
ércet, vízeret észlel szerteszét,
holott a föld nincs tömve mindenütt
aranytelérrel, víz nem fekszik akárhol a mélyben,
a pálca mégis, egyre csak ide-oda jár.
Varázseszközöm, igen, megbolondult,
kezem a vénség rángatja, ideje
letennem a pálcát, királyi jogarom:
a svéd király követe, akármely királyé,
ne hallgassa, szegény, kényszerülten,
hogy Lear, az angol király,
asztali pálcáját, a kést hogy csörgeti
akaratlanul a kínai porcelánon.
Trónomon ültömben fele sejhajom fölemelve
újra meg újra finganom kelletik,

a szükség előjátéka, s rossz az utójáték,
gyakran patyolatalsómba eresztek,
ideje már a vénséget csakugyan észrevennem.

Goneril, Regan, Cornelia,
levetkezem a szégyenérzetet,
atyátok, a titeket nemző férfiú,
kitárja most már összes szégyenét,
mert eljöhet a perc,
hogy rotyadékból kell kifürdetni őt,
nem lesz udvarhölgy, aki rá ne fintorogna:
igen, Lear királynak ez a legfőbb gondja.

Már most is fintorog, nézzétek e hölgyet,
pedig még nem tudja, mi váltja régi sorsom,
illik megelőznöm, amit már tudok.
Ép elmével, tudatom teljes fénysugarán
lépdelek előre, nemes Goneril,
nemes Regan, s te, nemes Cornelia,
s jutok a vaskos kapuhoz, hogy kinyílódjék sarkig:
országom átadom.

Rajongáskutató lordjaim
tudatták velem, hogy mire jutottak,
melyik rész, mely hányad kit illet.
Nemes Goneril, tiéd egyharmada,
nemes Regan, a tiéd sem kevesebb,
nemes Cordelia, akit ugyanúgy szeretlek,
mint nemes Gonerilt, mint nemes Reganomat,
ugyanúgy egyharmad a tiéd,
ám alattvalóink a te egyharmadodat
nemes Gonerilünk szívébe vonták.

Viszem a zászlót, Anglia címerét,
elmegyek.
Bolondom, leghűbb alattvalóm,
vedd kézbe mind a kettőt,
a tenger szélére tűzd ki, rakd ki őket,
hogy falánk armadák visszahökkenjenek:
Lear király él, merev szikláival
a roppant vizet hasítja Anglia.

REJTVÉNY ÉS KERESZT

Kiülök a ház elé olvasni,
s nem tudom, hogy miért vagyok vaksi.
Lapozok tétován, könyvek szerteszét.
Nyomaszt valami.
Esni fog, az égen baljós szürkeség
vak hullámai.

Kézbe veszem a Petőfi-összest.
Milyen rémes, milyen ócska könyvtest!
Rossz papír, alig olvasható betűk.
De fiatalon
rejtvényen nyertem, hát a leggyönyörűbb
könyv a polcomon.

Petőfi négy sora volt a rejtvény,
s a nyertesek közt, ahogy rég szeretném,
a nevem olvasom. Végre sikerült.
Megtört hát a csend.
Igaz, hogy alul, és kicsik a betűk,
ámde megjelent!

Egy irodalmi lapban! Azután a posta
a jutalmat csakugyan meghozta.
S én most ezen az únott reggelen
azt a teljeset
olvasom. Újra itt van a rejtelem.
De ki fejti meg?

Már-már azt hisszük, semmi titka.
Már-már azt hisszük, ki van nyitva,
de váratlan, egy unalmas reggelen
eljön a csoda:
egy szenvedő kis faluban itt terem
búvó mosolya.

Még most is mindenre fölhatalmaz,
még most is, amikor minden aljas,
kibújik törvény, rend nyűgei alól.
Ha beszélni kezd,
egy időben hátra és előre szól.
Rejtvény és kereszt.

A LEKTOR CERUZÁJA

„Jav. köz." –
a titokzatos lektor ceruzája
a régi kéziraton
az egyik vers fölött.
Mit javítanék?
Mit javítsak ki végre-valahára?
Szoruljon be végleg a vasék
a görcsös tűzifába?

Inkább húsz fok,
mínusz húsz fokos jövő,
mely javítva se megy alább ennyinél.
Ha itt a tél, hát legyen itt a tél,
javítva nem közlünk, ha már hull a hó,
évszakot, jeget, zúzmarát.
Kijavítja talán a tavasz?
Nem vágok még egyszer az ékre,
hogy gipszbe rakassam könyékig a verset.
A biztosító mit fizet? Köszönöm.

Ó, régi bájok, régi évszakok!
Csuklóig sínben gépelek.

A RÉGI SZÉP IDŐK

Hol van a régi szerkesztőség?
Az árkus, a ténta?
Hol, aki eljött üstökösként:
a láng, a poéta?

Hol van a kávéház, a Pilvax?
Hol a divatlapok?
Obernyik, Degré, Pákh, az ifjak?
A fortélyos Vahot?

Hol csevegnek, ha iszogatnak,
ha napjukból telik?
Hol rostálják az irodalmat,
a szalon verseit?

Hol a jövendő fénye, népe?
Hol a forradalom?
Hol van Arany és Toldi képe,
mely ikercsillagon?

Kik vállon hordták, a diákok?
A *most* meg a *soha?*
Hol nézett szerte, aki látott?
És hol volt a haza?

Hol van két szava, az a kettő:
szabadság, szerelem?
Mindegy, hogy bronz vagy kifeslett kő,
nekünk már idegen.

A régi szép időket élném,
a mai veszve van.
Lehetnék költő, azt remélném,
időtlen, kortalan.

ÁHÍTAT

1.

Mint tiszta patakból a tiszta kavicsot
asztalomra papírnyomtatóul,
áhítattal emelem magasba Babitsot,
azt a versét, amelyben a hó hull.

Csak őt áhítom, ha esni kezd a hó
lankadatlan, puhán és pehelymód,
csak ő tudja, ő, az egyedül való,
aki egykor maga a delej volt,

elénekelni, milyen a havas kert.
Az ő hava hullik, övé a hóesés,
ha hó födi a városban a flasztert,
az ő keze hinti, mert övé már a kéz.

Ezen a világon csak egyetlen világ
van, amelyet egyedül ő teremtett,
az ő fái azok a hóülte kerti fák,
s milyen messzi csöndesség ered meg!

2.

Hogy lenne néma, aki Ninivében
kiált a bűnök, a rossz ellenében?
Az Úr elküldi újra szólónak majd
Ninive ellen, akit méltónak tart.

ALKALOM

Báthori Csabának

Kedves barátom, úgy áll a dolog,
alkalmi versre ritkán gondolok,
ilyesmire nemigen van idő,
se idő, se kedv nem bújik elő,

de most, hogy te írtál egy kedveset,
előáll az az unszoló eset:
a vers alkalmi versre ösztökél,
midőn Szilveszter, Újév összeér.

Ha lesz rá mód. Ha házi munka nem
szólít el, a kés, a petrezselyem,
a kicsinyes, a folyton zavaró
botrány, a köznapi tennivaló.

Elszólít, ámde visszazökkenek,
írok egy sort, de újra – rettenet! –
befognak ismét valamely ok miatt,
sűrű a nap, az ember nem szabad,

a dolgok foglya, tenni, menni kell,
a vers helye örökké az a hely,
amin túl már a végtelen semmi áll
a parttalan űr határainál.

Sorról sorra élek, bukdácsolok,
a vers, a becsvágy, a térd elkopott.
De ma talán sebesen, hirtelen
kevés csínnyel lekerekíthetem.

Mert van még mit lekerekíteni.
Idenéznek a vers csillagai.
Shakespeare, Hölderlin, Rilke idenéz:
kerekítsük, ami még nem egész.

ÚJÉV

Csak úgy dőlt, özönlött a sok lap!
Szinte több
volt rájuk írva azzal, hogy csak
egy örök,
egy régi, rendületlen mondat.

És mennyi hó volt a lapokon!
Friss csapás,
egy lucfenyő szárnya, egy orom,
egy bogáncs,
mely pillogva, kényesen borong.

A lapok ezt hozták: a havat,
repülést,
nem a botladozást, nem a vak
cipelést,
a sárban a kínt – jó szavakat.

S most az új esztendő fiatal
reggelén
van égi hóeséshozatal,
küldemény:
roskad a földre mélyen a gally.

A TISZTASÁG AKARÁSA

Amikor elhagytuk a szőlőhegyet,
ahol nemcsak bor akadt bőségesen,
többféle rövidital is, rum, törköly,
de főleg szilvapálinka, és már mindannyian
kissé tántorogva botorkáltunk a völgybe,
a falu kastélya felé,
amely mindannyiunk szálláshelye volt,

ő mindenkinél rosszabbul vette a lépést,
a lába minden mozdulatra összegabalyodott,
amelynek láttán két nő kezdett gondoskodni róla,
az egyik rögtön karon fogta, a másik is odahajolt,
hogy karon fogja szintén, amit amaz féltékenyen
ugyancsak rosszallt, egyszóval összevesztek rajta,
végül egyik sem kerekedett fölül,
békét kötöttek egymással,
jobbról és balról támogatták,
amire valóban, förtelmesen rá is szorult,

nem rókázott ugyan, de zilált volt mindene,
onnan már jó ideje kizuhant,
ahol őt még önmagával azonosnak
lehetett volna hívni,
inge kicsúszott a dereka fölé,
a nadrágja csupa lucsok volt,
a vizeletét már nem tudta visszatartani.
Elroncsolódott, s ez a bábu egyszerre megszólalt:
– *Csak ne volna annyira büdös!*

Eszerint még a pálinkánál tartott,
az előzményhez tért vissza aggodalmasan,
legbensőbb gondja tárgya buggyant ki belőle,
rosszallotta az ital jellemét.
Megadta magát a sorsnak: akarat, érzéklet, morál,
minden elpárolgott már belőle,
egyetlen mozzanat ült eszmélete alján,
a fogalmiság végső maradéka, az érdemi rész,
amiért idáig jutott, amiért úgy cselekszik,
hogy elérje a lényegiség tűhegyes fokát.

A közbül való terítette le, az ital,
amelyre sohasem vágyik, esetleges,
szükségszerűtlen, tisztátalan eszköz,
egészen másra sóvárog,
s milyen súlyos, gyötrelmes vesződség
mámorba jutni minden segédeszköz nélkül,
úgyszólván fogalmi úton,
minden anyagit lehántani hozzá.
A hajsza ugyan hiábavaló, de törekszik a jóra,
a tulajdonságok nélküli, a nincstelen szeszt,
az anyagtalanul hatót megtalálni egyszer.

Fájdalmában a részeg, elvetemült elme
a lényegre nyílt,
a motyogó mondat maga a tagolt,
artikulált szellem:
a mámor mocskon túli, tiszta akarása.

DOBOL AZ ESŐ

Bella István emlékezetére

Dobol az eső Hogy esik
esik az eső *reggelig*
esik az eső hogy zuhog

Dobol az eső úgy dobol
vastag időnkön áthatol
átesik rajtunk az eső

Az idő széles üvegén
kopog az eső feketén
fekete sötét éjszakán

Mintha az ágyban te meg ő
fonódik egybe az eső
minden kis szála összeér

Dobol az eső hallgatom
mintha ki kéne mondanom
amit az eső kibeszél

Senki sincs veled reggelig
üres a testeden az ing
ágyadon üres lepedő

Esik az idő hogy esik
véghetetlen reggelekig
esik a végtelen idő

A régi arcra rá ne nézz
a régi arcon más a méz
kicsit ikrás a régi arc

Esik az eső elesett
öregek vagyunk betegek
fáj a szoba a régi ágy

Esik az eső hogy esik
esik a vers is reggelig
esik a vers és el nem áll

Dobol az eső hogy zuhog
már a föld alól hallgatod
be van horpadva minden ágy

Akad talán számomra hely
a föld rögén egy lágy pehely
ahol az esőt hallhatom

ahogy dobol ahogy zuhog

ZUGLIGET

Idáig jár a villamos. Nincs tovább.
A kalauzlány csöngeti mosolyát.

Zugliget. Kaszárnya a Disznófő alatt.
A Fácános. Ott lakunk. Elég furcsa lak.

Ez a kollégium. Itt élünk negyvenen,
minden hodályban ugyancsak vegyesen.

Bölcsészek, jogászok, minden tudomány
képviselve van, észben hát nincs hiány.

Csak dohányban, de ettől függetlenül
a Disznófőben este sör, bor is kerül.

Új nagykabátján a kollégiumig
jeges utakon húzzák le Utassyt.

A vaságyakon délig fetrengenek,
elmulasztják a menzán ebédjüket.

Se reggeli, se ebéd, se vacsora.
Hogy nem halnak éhen, maga a csoda.

Minden törvényen kívül áll Zugliget.
Ők is afféle renden kívüliek.

Mármint a jobbjai, mármint egyesek.
A hatvanas évek tövén így esett.

Rá is fizetnek, nincs vizsga, nuku.
A vasmű Ózdon miattuk szomorú.

Csak egytől ugyan, de az is épp elég.
Versbe tűzi a vasüzem életét.

Leírja egyszer, amikor visszatér.
És nem csitul a versíró szenvedély.

A Ráday utca végső színhelyünk.
Ettől ugyan a fejünk már le se csüng.

Miért is csüngene lányokkal odafönt?
A két nem egymásnak sokszor beköszönt.

Büntetni akart, de megjutalmazott
bennünket azzal, hogy idehalmozott,

összegyűjtötte Kiss Bencét, Utassyt,
Oláht, Pénteket, verseink szavait

az Eötvös Loránd Tudományegyetem.
Aztán szétszórta a világegyetem.

Az öreg visszanéz. A jó hetvenes.
Mert már jövőre, ha éri, annyi lesz.

Verset ír. Írok. Nincs már kollégium.
Csak a vers maradt. Mert aki rá nem un,

bárminek híján is örök igyekezet.
Azért volt minden zug, minden Zugliget.

UTASSY JÓZSEF EMLÉKEZETE

Meghalt. *„Hát akkor mért ölik naponta"*
kétellyel: költő? Műve mért nemes?
Máris árnyékok árnyékába vonta,
gyomok közé a másra szemfüles.
Olyan jó volt-e – kérdezi – költőnek,
ahogy mi valljuk, az ő hívei?
Már életében megölték. Így ölnek
naponta. És így ölünk egyre mi

is, mert a jók, a jók, a legkülönbek
azok, akiket annak képzelünk.
A többi? Így-úgy árasztja a földet,
de üdvözülni? A miénk üdvözült.
Mert táborokra vagyunk szétszabdalva
idő alól füstölgő ok miatt.
Ha valaki meghal, mintha meg sem halna,
nem siratja egyik a másikat.

Mindenki csak a magáét temesse!
Nincs részvét, ámde annál több a mész.
Kenyérharc őröl, ez a bibi teste.
A költő sok, de túl csekély a pénz,
emiatt kapar a kurta manapság.
Sertés a lét, orrunkban drótperec,
s hogyha elvásik, újra ránk vasalják.
Jóság? Nagyság? Amire rámeredsz,

egészen más. Itt behorpad az érdem.
Meghalt. Csak a rögöket hallani.
Csak a rögöket minden költeményen.
Halljátok a rögöket hullani?

Mikor *volt miért,* annyira szerettük,
most megtagadjuk mindegyik szavát.
Haza? Szabadság? Átlépünk felettük.
Más idő van. Más szavak. Más világ.

LÁTOGATÁS

Sokan telefonálnak mostanában,
alighogy leteszem,
máris új saláta bomlik.
Azt kérdezik,
hogy vagyok, mi újság,
tehát a legfontosabb információkért
zaklatják pártom személyes elnökét,
s én örökös kampányom idején
a kérdést szívesen veszem,
s kifejtem álláspontomat.

Jó, hogy az embernek
ennyi jó barátja van hosszú évek óta,
s nem múlik el a régi intenzitás.
Hívnak, sürgetnek látogatnom őket,
az út arra rövidebb, mint tőlük énfelém.
Nehezen mozdulok ki innét, enlakomból,
de most végre csakugyan rászánom magam.
Nem lehet így élni, gubbasztva, csak itthon.
Hívjatok újólag tehát!
Csak néhány apróságot kérek,
aztán indulok.

Ne este nyolcra, nyolc óra egyre hívjatok.
A teába nem kérek kockacukrot,
kristállyal kérem: az aprót kedvelem.
Sárga csészébe, s kellőképp ívelt is legyen,
a pereme ne ugorjon ki erőszakosan,
a finom átmeneteket szeretem.
A thonet szék kínos emlékeket ébreszt,
rejtsétek el a leghátsó szobában.

És máris indulok hozzám,
a nappaliból a konyhapult elé.

LÉPCSŐHURUT

Az ember félrehallja,
annyira gyermeki,
amit a szó harangja
először ver neki.

A gyerek ugyanígy van.
Ha légcsőhurutot
hall lázasan az ágyban,
elméjén lecsurog,

s egy zugban fönnakadva
úgy kristályosodik
ki az a szó, olyanra,
hogy rögtön földerít.

A teljes tévedése
lesz az a variáns,
ép lesz ugyan, de mégse
az igazira látsz.

Ha elmúlik a láza,
félig emlékezik
a doktor úr szavára,
a töredékekig.

A légcsőhurutból így
lesz lépcsőhurut,
a lépcső csak valódibb,
amelyen legurult.

Ha ezt-azt félrehallunk,
ha kicsavarodik
a szó dereka, majd Jung
egy újat kanyarít.

A félreértett fákon
félrenyílt levelek.
A félreértést várom:
hogy végre értsetek.

A HUNGÁRIA KÁVÉHÁZ

A kávéház, az óarany,
a Hungária szöglete,
töltőtoll, papír odavan,
itt a költőnek nincs helye.

Költők nem ülnek szögletén,
hogyha harminckét évesek;
születésnapra költemény
nem íródik itt réveteg.

Nem ülök én se szögletén,
mint réges-rég fiatalon.
Máshol ér ez a költemény,
s ma már egyéb az etalon.

Harminckettő elmúltam én,
közel a hetven. Különös.
Új költők, e toll unta vén
lassan már ég felé köröz.

APOTEÓZIS

Dicsőség neked, töklevél,
te nagy, te halhatatlan,
tenyere istennek, levél
a szükségben, a bajban.

Aratók jó papírja, te!
Ha kint a nyári délben
kukoricásban csüggene
lidérces, árva részem,

te most is úgy segítenél,
mint egykor, halhatatlan,
örök, isteni töklevél,
a szükségben, a bajban.

Elrejtőztem szemérmesen
a szárak tengerében,
gyorsan ért rám és hirtelen,
és elhessent a szégyen.

Sóvárgó tekintetemet
te kaptad el, és levél
segedelmem – a tenyered
már nyúlt is, te töklevél.

Úgy örvendeztem a te nagy,
lebegő levelednek,
ahogy Jónás a tök alatt
örült, hogy megpihenhet.

Úgy örültem én is a te
jóságos levelednek,
mint Jónás örült Ninive,
a bűnös város mellett.

Letéptelek, te töklevél,
bár tudvalevő, érdes
fonákodon borosta kél,
de színed már negédes.

Azon se vagy épp üde, lágy,
de hát ott az se nagy sor,
a szükség vékony fonalát
mind gombolyítjuk akkor.

Hersegve vontad szennyesem
a tisztaságba ismét,
tudván, ha rajta túlesem,
majd fényre lépek innét.

Ó, ti városi boldogok,
ha jön majd a szorongás,
s fölétek inda kanyarog,
jut eszetekbe Jónás?

A prófétát mentette meg
a tudatlan töklevél,
az mentene meg titeket
is, ha jönne a veszély.

A töklevél megistenül,
ha dicséretét zengem,
röpül a mennybe, fölrepül,
és megdicsőít engem.

SZÉGYEN

Megalázták az oroszlánt,
a szó bármilyen kicsi,
az a kicsi is gyalázza:
a *husi* – a *lóhusi.*

– *Lóhusit* kapott – gügyögte
a nő, aki eteti.
– Így édelgett, s én szégyelltem,
hogy ilyet mer mondani.

Mintha plüssoroszlán volna,
a szava is csupa plüss,
az a *plüss* szó nyögdécselve
álul, hamisan derűs.

A szó alázza, nem az, hogy
olyat marcangol, amit
helyette a tagló üt le,
és úgy fal, hogy etetik,

nem hogy a kőre hajítják
a kivénhedt, rossz gebét,
a lábszárat vagy a májat –
a hitvány szó, ami sért.

Hogyha végleg így adódott,
hogy már idestova csak
holmi vadaskerti látvány,
üssétek azt, aki rab.

És etessétek oroszlánnal
a kerti antilopot,
csonttal, velővel, hússal, vérrel,
rajta is rágjon a fog.

Gnú, impala faljon oroszlánt,
erőtlen faljon erőt,
hadd lássam, hogy eszik meg végül
az oroszlánetetőt.

Hadd lássam, hogy tépik foszlánnyá
a vad univerzumot.
Minek rab, hogyha ímmel-ámmal
eszi azt, amit kapott.

Ha nem úgy, mintha szabad volna.
– Az vagyok. Mi végre fáj
az a rekeszték, az a ketrec,
az a lábszár, az a máj,

az a hitvány, az az egyetlen szó,
amit elszórt valaki
csak úgy, s talán nem is akarta,
de ki bírta mondani.

De mit mondott? Elfelejtettem.
Nem emlékszem, hogy mit is.
Miről beszélt? Az oroszlánról?
Vagy vicc volt? Egy ócska vicc?

Valami fájt, valami kínzott,
valami azóta sért.
Kaptam rajta, és nem tudjátok,
hogy az a szó mit mesélt.

A RAB VADASKERT

Megalázták az oroszlánt,
megaláztak engem.
Megaláztak, mert a foszlányt
kell örökre ennem.

Megalázott a vadaskert,
mert a rácsa bennem.
Mintha tágas lenne az, mert
fű, fa, csupa kellem.

Csupa kellem, de a fű-fa
derűje hamisság,
rács a fűnek vékony szála,
a fák szűk kalitkák.

Nem tudok már messze menni,
rabbá kellett lennem.
Az vagyok már, vadaskerti
keringő a kertben.

Úgy eszem csak, ha etetnek,
úgy etetnek engem.
Nem választom, mit eszek meg,
a koncot kell ennem.

Szabad madár, szabad élet,
rabbá kellett lennem.
Ifjúságom, azt az épet
rabbá kellett tennem.

Hogyha ép volt, de nem volt ép
tágas ifjúságom,
nem ép, nem szép, hanem rossz kép
volt a tágasságom.

Vadaskerti oroszlánná
lettem, kellett lennem,
fára futó borostyánná,
azzá kellett lennem.

Fára futó borostyánná,
élő rúddá lennem,
rács mögötti oroszlánná
kint a vadaskertben.

Megalázták az oroszlánt,
megaláztak engem.
Szabadságom elorozták,
szabadíts föl engem!

Szabadíts ki, rab vadaskert,
tégy szabaddá engem,
kint az erdő, bent az embert
tedd szabaddá bennem!

A CSŐDÖR

Hatalmas, fekete, sötét.
Irdatlan erő.
A nyeregben kislány ring
hevülő, szűzi, büszke testtel.
Most gyűri le örökre a hímet.
A csődör körbe-körbe jár.
Egyelőre még szíjon, vezetéken,
aztán elereszti az oktató,
maga is lóra ül,
kiléptetnek az útra.
Már a kislányé az irdatlan erő.
Eltűnnek túl a sarkon.
Elhal a patadobogás.
De egyszer visszatérnek.
Menyasszonyi fátyol úszik az enyhe szélben.

A TÁMADÁS

Mindent elesznek előlünk a kertben.
Szánk elől veteményesünket,
szemünk elől a virágok szirmait.
A bőség, a jóság, a szépség egyre fogy.
Csonkok, csutakok merednek fölfelé.
Hulladékon hálnak, teraszon terpednek el.
A végsőre vágynak, a küszöb sínje is túl kevés.
Nyúlnak, vonszolódnak
nehézkesen, lassan, kimérten,
mind előrébb a cél felé,
amelyet egyelőre még mi sem ismerünk.

Sehol a régi, a meghitt,
amelyre még akadt
egy-két nem barbár, finom ellenszerünk.
Újak fekszenek rá a tápászkodó szálra,
hevernek az étken,
a lélek gerezdjein,
s reszelik kövéren, letéphetetlenül.

Nem rendül meg a kert?
Nem hasad ketté a mákgubó?
A meteor mindig megbicsaklik,
ők beleálltak rezegve a Földbe.
Vonulnak rajta, máris túlontúl közel.

ESERNYŐ

Csüngő feje
a föld fele

hajol, megint
komoly, szelíd.

Mint betekert
zászló se leng,

ő se feszül.
Felhőtlenül

fénylik az ég,
kéklik az ég.

Nem kell neki
megvédeni

záporeső,
zuhé elől

a fej felett
arcot, kezet.

A fogason
csüng a vason

haszontalan
dologtalan,

mint a fakó,
vén lobogó,

ha leszedik,
föltekerik,

s új ünnepig
hevertetik.

Kint már dörög,
villám sürög,

eső csapong,
ömlik, zuhog.

Ami hajolt,
magasba ront,

fölénk feszül,
átlényegül,

míg zsarnokul
csattog, vonul

kövön, tetőn
fenyegetőn

a ránk verő
záporeső.

Aki csak él,
záporban él,

a napsütés
olyan kevés.

Ázott bőrünk
levetkőzzük,

újat szab ránk
a magasság.

A NÉMASÁG ELŐTT

Már nem tudja mondani,
amit akarna mondani,
már nem tudja elmondani,
amit el akar mondani,
már nem tudja kimondani,
amit ki akar mondani.

Szétmállanak a mondatok,
nem állnak össze már sehogy.
Mintha dadogna, s nem dadog,
nem az a baj, hogy hangja fogy,
hanem az, hogyha szólni fog,
akkor se tudja, mit susog.

Akár a rőzsét, úgy szeded
ajkáról azt a keveset,
amit hullongva elrebeg.
Értelmét hosszan keresed,
mire így vagy úgy megleled
hangjaiban a teljeset.

Megállt benne az akarat,
mire egy szó ha kiszakad
ajkán, a jel ha kifakad,
Isten tudja, hogy azalatt
jár-e még benne a tudat?

Mióta, már mióta vak!
Mióta már csak hangokat
lát a világban! Boldogabb,
mint én, aki nézi csak,
időnk ujja mint hajtogat
ó lapra újabb sorsokat.

Nem lát, és beszélni se tud.
Nézed, és látod, elaludt.
Mi őrzi? Csak egy puszta zug.
Őszinte minden és hazug.
A malom őröl, egyre zúg.
Néma lesz minden földi út.

ÓCSKA PONYVÁK

„Emlékek, kicsi ólomkatonák"
(József Attila)

Ó, ti régi, ti sárga füzetek,
ócska ponyvák, hogy elbűvöltetek!
Rettenthetetlen kovbojok, ti hősök,
igazságosztók, ma is elbűvöltök.
Csak még egyszer ha életre kelnétek,
kapnátok lóra, suhogna a lasszó,
az volna csak az igazi kakasszó,
melytől a vén is hirtelen fölébred,
pisztolyt ránt, rúgtat, az időbe sarkall,
s veletek együtt messze-messze nyargal.

Butuska mesék hírhedt hősei,
kovbojok, gyertek újra küzdeni!
Ti jó szívűek, ti rettenthetetlen
tiszták, jöjjetek, óvjatok meg engem!

VIGASZ

Intést kapunk a Földtől hirtelen.
Fájni kezd a térd,
hasogatnak csúnyán a visszerek.
Megállunk a járdán,
habár csak néhány pillanatra,
s talpunk alól
a rög szűrte balzsam,
a jótékony vigasz
a nyüglődő testbe máris fölszivárog.

Az ünnep üdve is efféle vigaszunk,
az idő egy helyén kissé elidőzünk,
egész a lélekig fölszivárog
a jótékony vigasz,
végre egy kicsit
elillan a nyilallás belőle.
Van tehát medicina rá.
Taníts gyógyulnunk, idő jó helye,
írd föl, hogy mit szedjünk ellene!

Ha ezt a nemes receptet kiváltjuk,
s lábadozunk ismét,
előre tartunk, elkapni járatunkat,
amely ilyen-olyan céljaink felé visz.
A cél ha bármi, de megnyugvás, derű,
a nem lévő edényét megtelíti,
a mérce jó, épp annyi fér bele,
amennyi egy életre elég.

S ha a térd ismét fájna
görgőivel új léptet emelni,
állj meg, és szivárogj a földbe
(vigaszul)
a szennyes betonhéjon át.

EGY PAPAGÁJ ELHULLTÁRA

A két kis papagáj nem volt
egymással szinkronban.
Életük más-más ütemre járt.
Délutánra elpusztult a zöld.
Tegnap még billegett az ágon.
A sárga él, a zöld pedig
merev tollcsomó a kalitka alján.

Egyikünk meghal, a másik él tovább.
A zöld vagyok? Esetleg a sárga?
Meddig kopogok a kis kölesmagon?

A kérdés régi, sőt mi több, régies,
hogy nem új, készséggel elhiszem,
elismerem, sőt mi több, tudom.
De nekem élni mégiscsak új volt,
én éltem, cselekvőnek véve,
én éltem, és ha meghalok,
új lesz, különös, egyedi, ami megtörténik.
A kérdés új tehát: mire készüljek előre?
Meddig kocogtatom a porcelántányért?

A kis csőr tegnap még kopogott.
Tegnap még voltam, emlékszem rá.
Ma meg a padlóra zuhantam?
Mikor hazajössz, nézz tüzetesen körül,
hogy nem kell-e kidobnod újságba tekerve
a lenti kukába.

IMPROMPTU

Nem ízlik már a cigaretta sem,
ahogy ülök este a teraszon.
Vacsora fő, fődögél odabenn
ezen az enyhe őszi tavaszon.
Arra várok farkaséhesen,
hogy végre majd föltálaljam
nem túlontúl előkelő
vacsorám, a paprikáskrumplit.
Egyedül vagyok a végeken,
először jó volt, de már untig
elég
a végeken a vég nélküli vég.

A magányt unni kezdem lassan.
Először jó volt az étel:
fogyasztani a nem zavart időt.
Faltam, haraptam, egyre faltam,
de elrontotta a gyomromat,
hogy már tegnap, hogy már tegnapelőtt
óta egyedül ez az ínyenc szabadság
az egyetlen eledelem.
Ki is rókázom édességeit.

– Jöjjön a keserű!
Aki zsörtöl, pöröl, zsémbel,
hogy összerúgom a szőnyeget,
sarat hordok be, összeszid,
azt se bánom, a szuverén lét
most már túlontúl émelyít.

SZÜLETÉSNAPI AJÁNDÉK

A tárgy romlása, bármié, rejtett akció,
hogy mérjem föl, hogy éppen mi megy tönkre,
hogy ismerjem föl a tárgyak tudatát?
Nem tud meglepni olyannal a fiam,
amely teljessé tenné az életem.

Most egésznek érzem, most nincs
úgynevezett *szükségem* semmire.
A többi, a szükségtelenen felüli ajándék,
a célszerűtlen, mind csak rápakolás.
Még egy holmit a teli bőröndbe?
Térdeljek rá, hogy kínnal becsukhassam?

Nem akarok négy inggel utazni,
két öltönnyel, három klasszikussal.
Minek a szépség, a művészet inge?
Egy inggel kevesebbet erre az útra is!
– Fiam, rád bízom, sajnos, hogy mit veszel.
Nagy bajban vagy, de hát nem segíthetek.

A VÉR ÉDESSÉGE

Túl édes a vérem,
édeni, pedig
nem élek kenyéren,
az is édesít.

Nem tudom, mi történt,
mit művel a test,
zsarnokian, önként
jön ez a kereszt.

Simán az öregség
ördögi csele?
Hogy már múlni tessék,
itt az ideje?

És már kicselezni
sehogy sem lehet?
Volt életem, ennyi,
éltem eleget?

Szememnek romlása
közelít felém,
lábam rothadása
bűzhödik belém?

Vakon tapogatnám
(láttam, hogy milyen)
betevő falatkám
mindig rossz helyen?

Katonákat tesznek
tányéromra majd?
A sötétben veszteg
hallgatom a zajt?

És hiába lesném
titkon kebledet,
tekintetem elmém
játékán lebeg?

Te, aki szemérmes
vagy, most ezután
nyugodtan vetkőzhetsz,
nem kell paraván?

Magas vércukorszint
ilyesmit jelez.
Testem, a rossz mócsing
rémessége ez.

Minden mozdulattal
édesebb a lét,
a hulla is azzal
veszi kezdetét.

Édes hullaszagban
oszlik a tetem,
tehát oszlom lassan,
kínkeservesen.

A vérem az édes,
nyálam keserű,
a vér az epéhez
kevergő nedű.

Látok fönt az égen
olyan keselyűt,
melytől lebegésem
egyre keserűbb.

A torkomban csapdos
az a keselyű,
csúnya csőre vaskos,
dögleheletű.

A keserűségre
hol a készülék,
hogy bennünk megmérje
pontos erejét?

És amit meg kéne
mérnie, magunk,
mutatja-e mérce,
hányadán vagyunk?

Hol a digitális
világ műszere,
megmutatni máris,
mi a hű jele?

Jó mérce, minőség,
harmónia, kedv
kéne, hogy betöltsék
testem-lelkemet.

Naponta ne mérjem,
ami most vagyok,
tudatlanom, végem
rajtam is kifog.

KARSZÉK

Az öreg székben viselős nő
ül, a haját szárogatja.
A fürtöket a süvítő hő
emelgeti, röppenti fel.

Nyikorog az öreg karosszék,
nagyapám apja faragta.
Nyolcvan éve? Ki tudja? Most még
moccan, mozdul a vén eper,

a kézmű, mint féllábú, rokkant
nagyapám alatt. Vigaszra.
Most is csikordul, újra roppan,
mint bölcső, melyben új teher.

Meg-megreccsen, jelzi a vén szék,
hogy futja még akaratra.
A sarokban állt, mind lenézték,
puszta kegyelet tűrte el.

A napfényben áll, feleségem
haját a hő kisodorja.
A feleségem ül a fényben.
S év múlik, ezer, sok ezer.

Mennyi, de mennyi éve ennek!
Megszült, meg is halt azóta.
A hajszárító hője dermed,
a hajfürt hamu, akár a test.

Az öreg karosszék szobámban
jelekkel van teleróva.
Nyikorgó vénség a homályban.
A temetőben egy új kereszt.

HORIZONT

Sohase tört egészre,
csak a részleteket
akarta vinni végbe
a teljesség helyett.

A részletekre látott,
de az is érdeme,
mert hogy lett volna máshogy
értelmes élete?

Udvar a horizontja,
a kertje zárta le
a láthatárt, naponta
ott folyt az élete.

Esténként távolabbra
dobta a katapult,
de elbóbiskolt rajta,
álmosan ágyba bújt.

Fölkapcsolta a lámpát,
egy kicsit olvasott,
esténként visszavárták
a zizegő lapok.

Mindig csak részletekben
olvasta a regényt,
pihent a végtelenben,
mire végére ért.

Nem bírt egészre törni,
de minden részlete
heroikus volt, hősi,
töredék élete.

A MOZGÓLÉPCSŐ

Anyám kisvárosban él, ahol még nem is buszozik,
gyalog teszi meg az utat a távoli boltokig,
nem ül kerékpárra, csak ó módon gyalogol,
kezében kosár, amely minálunk garaboly,
útját a lámpák hármas csillagai
nem szokták sehol megállítani,
alig van zebra, ha piacra, legmesszebbre megy,
óvják a gépkocsik az öreges lépteket,
mindenki ismeri, alig akad a városban idegen,
kérdezgetik tőle, hová tart ily kora reggelen,
nyugodtan jár-kel, szeldesi mára a holnapot,
nem retteg, nem éri szokatlan, rossz dolog,
nem nyüzsög tömkeleg, a járda nem téríti ki,
minden hajlatát, követ ízről ízre, régóta ismeri.

Aztán gondol egyet, bár sosem vonatozgat,
nekivág a messzi, lassú horizontnak.
Látni akarja legalább egyetlenegyszer, hol lakik,
hogy megy élete fiának, új sorsa mire, merre nyit.
Reméli, jóra. Fia, új menye várja az állomáson,
karon fogva viszik, s intik, hogy mire vigyázzon.
Alig bírnak a torlódó dagályon hármasban áthatolni,
akár a moziban, az áradat annyira valódi.
Egymásba fogóznak, hogy el ne sodródjanak.
Metróra szállnak, most jön csak a legvadabb pokol,
a mozgólépcső surrog, ömlik az irdatlan gomoly
valahová alá, és nem áll meg egyetlen pillanatra sem.
Hordja a mélybe a rengeteg idegent a lépcső.
Jaj, ha elzuhanna, de már sóhajtani késő,
viszi a lába, viszi öntudatlan,
már hömpölyög az árvíz, hogy fulladozzon abban.

A végtelen szalag hirtelen elkapja,
hátradől, s ajkán jaj szakad a jajra,
de mire a sóhajt kétszer kimondaná,
már viszi a zuhatag, viszi a föld alá.

Nem is volt szörnyű, mondja majd odalent,
fogtok ti még látni nem holtat, elevent.
Hát túléltem ezt is, majd otthon elmesélem.
De hogy így történt-e, arra már nincs tanú.
Hány halottak napján újult a koszorú
azóta a sírján! Ismerős, rokoni halottak
között meghitten ő is a földbe olvadt.
Belebotolt a sírba, fogtam, de eleresztett.
Szokatlan így járni, akárcsak Budapestet
a zord mozgólépcsőn, nem csoda, megbotolt.
Egymásba fogóztunk, a két sors összeforrt,
ám egy rossz mozdulat, s Kháron elragadta,
levitte a mélybe a sötét víz végtelen szalagja.

CSENDÉLET

Dunsztos üveg, celofánfény,
lekötve a láthatárral.
Rá egy gondolat békesség,
egy ághegynyi szűk madárdal.

A gyerekkor így nem romlik.
Volt-e benne bármi zordon,
örökélet elegendő,
hogy el sohase romoljon?

Nincs ecetje? Nincs penésze?
A láthatár nagy gyűrűjét
hogyha lesodrom majd róla,
édes ízét, szép derűjét

rakhatom-e tányérkába,
hozhatom-e tielétek?
Nincs ecetje? Nincs penésze?
Íze hossza édes étek?

El van téve a gyerekkor.
Éppen olyan örök meggyszem,
mint amilyen anyámé volt,
amely most is tálba serken?

El van aszva, zsugorodva,
akár az elmúló csillag,
amely mikor elenyészik,
örök feketébe fullad.

Üresség és nem üresség
marad a helyén utána,
guggol a zárt idő alján
múló csillagunk homálya.

A KÍN

Hogy fájlalta eltűnt eszközeit,
a kölcsönadott és vissza nem kapottakat!
Hogy epedt utánuk!
Ha pénzt adott kölcsön Sárközinek,
és Sárközi egyre bujdosott,
halogatta egyre adósságát kiegyenlíteni,
anyám zsörtölődését nem vette szívére,
még ő szabadkozott,
mentegette kedves emberét, Sárközit,
aki azon kívül, hogy szegény volt,
amit apám részvéttel mérlegelt,
sakkozni, sőt mi több, jól tudott,
emiatt mindig védelmébe vette.
Szent volt a házban a sakk tudománya.

A tárgyak vissza nem térése
viszont fölöttébb nyugtalanította.
Egy tél elején kölcsönadta a káposztáshordót.
Már nem savanyított évek óta benne,
igazából, ha be nem vallva is,
csak a helyet foglalta elmúlt korok fölöslegeként.
Évek teltek el, s a káposztáshordó nem tért haza többé.

Nem szólt, nem kérte vissza, nem pörölt,
sötéten, csukott lélekkel magában fortyogott.
Végső évében is a hordót emlegette.
Mintha egy világot veszített volna el.
Nevetségesnek tartottam azzal az átkozott hordóval,
mégis kellő bosszút álltam érte.

A hagyatékból ama illetőnek
jóval áron fölül adtam el néhány apróságot,
amelyre már apám életében sóvárogva nézett.
A szomorú adásvétel perceiben
félretoltam a hordót meg a kínt.
Elmúlt az is,
ha ugyan elmúlik egy gomolygó szenvedés.

RENDETLENSÉG

Rendetlenséget hagyni magunk után:
mosatlan edényt,
szétdobált ruhát, ki nem forrt jellemet,
töredékes ént,

gyávaságot, gőgöt, alamuszi bűnt,
szertehajigált
papírt, palackot, nők az intimbetét
véres moziját,

melyből kitetszik, hogy kiben, mikor is
érik a pete,
mikor lehetett volna, mert lehetett
volna gyereke,

de kilökte mind olyan gondatlanul,
hogy most egyedül
keríti össze a test emlékeit
hideg, rossz jelül,

hogy fiatalság, hormon, mind odavan,
úgy élt hanyagul,
rendetlen otthonban, hogy az sose lesz
se tiszta, se új,

a nőnek is késő, a férfinak is
vénen, öregen
szöszökért dőlni, porolni egyet az
ócska szőnyegen,

kiszellőztetni frissre a jellemet.
Bár sose késő.
Vagy összerugdal mocskos lábaival
vendéged, a végső.

PALLIATÍV OSZTÁLY

Édesem, te édes,
hang, te eleven,
te szólsz, te beszélgetsz,
te hallgatsz velem.

Édesem, te édes,
édes, édesem,
amíg testem érez,
az leszel nekem.

Te vagy az utolsó,
te vagy, te leszel
a végső, a zokszó,
hang nélküli jel.

Odakint a napfény,
mi meg idebenn.
Ketten egy karantén:
szeretet, szerelem.

Egyedül te szólalsz,
te vagy az utolsó
tükrön a fakó arc,
az az elmosódó.

A test már nem érez,
a nyelv már nem beszél –
lépj a fényre, édes,
keserű testemért.

DAMIL

Aludjál hát, szép természet,
szép vagy mindig *énnekem,*
tudja isten, hogy mi okból,
szerelmem vagy, ünnepem.

Ünnepem vagy, szép természet,
szabadság vagy, *szerelem,*
mint hó alatt a szabadság,
ne dermedj hát mereven.

Aludjál csak, *szép természet,*
én is alszom nemsoká,
akit a nyár meg nem éget,
az eljuthat bárhová.

Oly epedve szomjazom már
nyugodt, téli életem,
bízva bízom, jön, poroszkál
szamárháton, ékesen.

Száraz öröm, keserű lé
oltogatja szomjamat,
nem korsóval, csak pohárral,
s egyre-egyre több a hab.

Metszd le róla, töltsd színültig…!
De hát nem panaszkodom.
Jobban fáj, ha térdem sajdul,
inkább azt veszem zokon.

Kimegyek *a dombtetőre*
kínnal, kínkeservesen,
damilszálon egy pacsirta
libeg-lobog messze fenn.

Játszom. Száll a papírsárkány.
El-elkap az esti szél.
Hideg ősz tart vékony szálon.
Vastag hóba ejt a tél.

FORDÍTOTT POHÁR

(2015)

EGY NYÁRI DÉLUTÁN MARADÉKAI

A súlyos kert karéjában
egy viharlámpa éled,
olyan lapos lánggal,
akár a falevél.

A nehéz fák alatt
egy kimustrált szekeret
húznak a virágok
egy elfelejtett úton.

A fák lombja sűrű és komoly,
a lomha hintaágy
súlyosan nekilódul,
s elalszik, mire visszatér.

A kert üres tányérján
nevetés maradéka,
egy félrebillent kanál,
egy lerágott szenvedés.

A zöld kert asztalán
érintetlenül
egy pohár sírás,
amelyet nem ittunk ki.

A KAPU

Álomba esni a végtelen mezőkön?
Nem kérek belőle, a búzát sohase köszöntöm,
elmegyek innen, de muszáj visszanéznem,
noha kirepülnék, fuldoklom benne, mint a mézben,
ragacsos a szárnyam, ragacsos a testem, a lelkem,
a mézből kicsípni szinte már lehetetlen,
lebegő karéjon új mézet csak nagy ritkán ha látok,
megrögzött szemembe új ideg hiába sóvárog,
ragacsos sorokban jönnek a régi időből a versek,
ikráik súlyosak, a rímek a mélyükre süllyednek,
mit látok, ha nézek, mit, ha fölpillantok,
csak tejjé istenült Héra-tőgyű barmot,
miért kapnék tőlük ismét új erőre,
a kapun kidőlnek, s ballagnak lassan ki a legelőre,
az idő keskenyül, alig férnek már ki rajta,
újat kellene szabni, de nincs, aki leszabja,
korhadó tetején merengek lovagló ülésben,
kifelé? befelé? és most van-e, vagy régen?
kizuhan a kapu, lassan kidönti alólam
az, aki csukta, az, aki voltam, hogyha voltam.

A DAJKA

A dajka melle már bealkonyodott
A dajka szája már vékonyan konok
Bokája a karcsú megvastagodott
Csípője szép napja holdra változott

Ajka mely olyan fényesen ragyogott
Hogy irigyelték a többi asszonyok
Ma sötétlő gödör hogyha mosolyog
Sorvadó ínyéből kihullott a fog

Ajkán az ének imára változott
Látogatja most gyakran a templomot
Az Isten az ura férje már halott
És már csak Istentől várja a pofont

A bőség forrása mint a zuhatag
Adott adott de réges-rég elakadt
Szólt az idő szólt hogy kiszikkasztalak
És a kettős kút örökre elapadt

Az a két kút amely édesen eredt
Elzárta már a mélyben az ereket
Melléről leszakadt akit etetett
Akit itatott a kisded a gyerek

A hű dajka melle tejjel szoptatott
A dajka hű melle most már nem csobog
A dajka hű ajka lágy volt altatott
A dajka hű szája kővé változott

A csecsemő ma már nem emlékezik
A csecsemő ma riadtan hánytorog
Mellén a csecsemő nem sütkérezik
Sötétben éhesen szomjasan forog

A dajka másik hazába távozott
Abba ahonnan eljőve származott
Jobbat remélt és remélem jót kapott
Dajkát aki altat mint ő altatott

A RÉSZLETEK IDEJE

A részletek egyre fontosabbak,
az egészen túli, az egészen belüli részletek.

Egész nap dolgozott, foglalatoskodott,
valamivel kitöltötte mindig az idejét.
Mint utólag összetoldozom tevés-vevéseit,
a tyúkokkal ébredt,
kieresztette az udvarra őket, magot szórt eléjük,
felsöpört, reggelit készített
a későn ébredő férjnek, apámnak,
aki késő éjjelig
a galambversenyek eredményeit összegezte.
Boltba ment kenyérért, piacra alkudozni.
Megfőzött, elmosogatott,
délután is akadt egy-két tennivaló,
a mosógépbe gyömöszölte a szennyest,
s ha lejárt, a centrifugában tekerte szárazra,
adagonként, amennyi egyszerre belefért
abba a régifajta ugráló kecskébe.
A tiszta ruhát facsipeszbe fogta
a hosszú folyosó téglaoszlopaira
kötözött drótszálon,

amely mindig túlontúl meghajolt,
emiatt évente újra ki kellett feszíteni.

Évente újra meg újra az idő szálait.

ABLAKDESZKA

Keskeny ablakdeszkán írtam a leckét, a könyök
lenyomta a füzet alját, a papír lepöndörödött.
Egy könyöknyi helyen éltem, írtam a leckéimet,
csak itt volt világos, fényt csak itt kaptam némileg.
Az asztal a konyha mélyén állt, a konyhaasztalon
anyám szorgoskodott lámpafénynél, a két szorgalom
így vált el egymástól, én írok, ő pedig főzni kezd,
már sustorogni hallom a sparhelton a levest,
délután, ha ki tudja, merre van,
talán az udvaron, én a konyhában egymagam
vagyok, írom, írom a leckét, a tintásüveg
jobb oldalt áll, mártogatom bele a tollhegyet,
az irkára könyöklök, amely lepöndörödik,
észre sem veszem, hogy csúnyán pöndörödik,
csak a tanító bácsi fogja észrevenni majd
egy nap – kezében az irka, forgatja – a bajt.
– Mi ez a füzet, mi ez a rongy?
A válaszon aztán hosszasan, komoran elborong.
És megsimogatja akkor a fejem.
S én írok tovább a deszkán, régi helyemen.
Annyira-amennyire vigyázok ezután, óvatos
kézzel írok, de meghajlik mégis a papiros,
a deszka nem lesz eztán se szélesebb, eztán
is könyöknyi hely akad csak a deszkán,

a füzet ezután is egyre pöndörödik,
az este behajol, utolsó fénye rám pöndörödik,
a lecke elkészül, és vagy ötöst kapok rá,
vagy négyest, de lehet, hogy hármas tesz komorrá,
a történet vége nem annyira szép,
amint kanyarulnak könyvben a mesék,
hogy a kisgyerek, aki ablakdeszkán
ír, legeszesebb az egész palettán,
túltesz az osztályon, azokon, akik asztalon
írnak, bent a szobában, egy széles asztalon,
a füzetük pedig tetszetős, egyenes,
hibátlan, gyönyörű, nem, ilyet ne keress
ebben a versben, és nincs benne keresztfa,
mártírium, csak deszka, csak egy ablakdeszka.

AZ UTOLSÓ SZÁL

Veri a port a földön a kombájn.
Hát aratnak megint.
Egyetlen ember ad túl a dolgán,
hordja a régi kínt.

Hát aratnak és csépelnek ismét.
A gép egyetlenegy.
Kézzel arattunk, öles nevetség,
hogy hármunk szenvedett.

Most csak egy gép, egy ember a földön.
Egy csépel, egy arat,
hogy a búza, a mag özönöljön,
és dől is már a mag.

Az aratás most egyetlen egység,
egyéb szó kellene,
nem az aratás kell, hogy kitetsszék
kettőzött jelleme.

Harmattal jöttünk. Virradattal.
Még üres a határ.
Akkor enged, hajlik, mint a hajnal,
a kényes búzaszár.

Kötelet fonni a dúlt kévéknek.
Az a kévekötél!
Illesztette (csak jól!) a két véget
a fölkent szenvedély.

Estig, estig, estig, örökre napestig.
Rekkenő, hév napon.
És a szőttes egyszerre kifeslik,
a hűs Hold fénybe von.

„Ezt kerestem, az utolsó szálat!" –
hallom apám szavát.
Mit arattunk? Hulló gabonánkat,
hogy éljünk legalább.

SZÁRAZÉR

Iszapot hord a Szárazér,
ha mozdul egyáltalán
valami vízszerű telér
egy-egy jó eső után.

A tanyák között kanyarog.
Talán Érmindszent felé.
Úgy vonszolja az iszapot,
mintha megbiccentené.

Furcsa árok a Szárazér!
Furcsa víz az Óceán.
Az az Ér mire odaér,
már a habokban sincs talán.

Nem volt sehol a Szárazér
a tenger vizeiben.
Hiába néztem, láttam én,
hogy csapkod elevenen,

halott voltam a partokon,
csak vendég, holt idegen.
Látta a szemem szárazon,
és csak nézte a szemem.

Elértem hát az Óceánt,
de maradt a Szárazér.
Szárazabb, mint a porvilág,
s keserűbb a semminél.

EGY ÉNEKÓRA EMLÉKÉRE

Volt nekem egy kecském,
tudod-e,
kertbe rekesztettem,
tudod-e,
megette a farkas,
tudod-e,
csak a szarvát hagyta,
látod-e?

Szolmizálnom kellett
ezt a dalt,
mutogatnom illett
azt a bajt.
Dó-re-mi-fá-szó-lá
kuszalék
így tette pokollá,
ami szép.

A mélység-magasság
viszonya
bennem összezagyvált
pocsolya.
Hallottam magamban,
ami jó,
tisztán, jó alakban
szólt a *dó,*
de mire kiáradt
az a *dó,*
lett belőle más hang,
*dó*ra *szó.*
Izzadozva jött-ment

hangra hang,
de valami közben
elmaradt.

Teremtés előtti
rossz anyag
voltam, néma, földi
sáragyag;
teremtetlen, hitvány
semmiség,
aki várja, bízván,
istenét.

Vártam, és teremtett
cudarul,
úgy, hogy kirekesztett
oda, túl,
ahol a farkas jár
nyomomon,
s fölfal ez a barbár
pentaton.

De egyszer Csajkovszkij,
az a moll!
Érzem, és hallom, mily
lágy, komoly.

Harmóniát hallok
legbelül,
noha nem tudom, hogy
mint vetül.
Nem az énekóra,
nem a *fisz,*

az összhang folyója
ami visz.
Nem a *dó,* a farkas,
hanem a
lélekben hatalmas
muzsika.

A KORHADÓ MOSOLY

A régi képen három gimnazista.
Egy vastag tölgyfaágat fognak át,
lábuk szétvetve lógnak mosolyintva,
mi több, nevetve, baljósan nevetve.
De hogy mi jó van odafönn az ág
karján csüngeni, és nevetni csak egyre,
maguk se tudják, egyre csak nevetnek.
Ott csüngenek hárman már mindörökre,
lenevetnek a lencsébe, a rögre,
amely majd egyszer rájuk súlyosul.
Kettő halott már. Holtukon nevetnek?
És én meg min? Hogy az ág elenged,
a fa kidől, mert túl nehéz a súly?
Elém kerül a régi nevetés,
a korhadó mosoly az arcokon,
de mögötte már ott a recsegés.

KIROJTOZOTT VÉGEK

– Bolond lány volt, mit szerettél rajta?
Így szólt barátom, amikor hosszú évek múlva
egyszer szóba hoztam a „bolond lányt".
Ez a megjegyzés roppantul bosszantott,
mert eszerint nagyon ostoba voltam,
és ki szereti, ha ostobának tartják?
Lássuk, mi történt, hogy is volt vele?
Kellett valakit szeretni tizennyolc évesen,
s mert ő úgy tett, mintha vonzódna hozzám,
amikor a moziban ültünk, s megfogtam a kezét,
nem húzta vissza, s én ebből a jelből
azt olvastam ki, hogy egyszer nem csak a kezét foghatom,
emiatt rögeszmémmé vált,
hogy lesz miért hadakoznom,
amiből aztán mégsem lett semmi,
ő soha többé nem adott jelet,
én azonban konokul egyre hittem,
hogy egyszer, ha kitartok, fogunk csókolózni,
s rá a szeretkezés is elkövetkezik,
mert hiszen a célból akartam szeretni,
mi másért olyan fiatalon,
de hiába hittem, nem történt már semmi.
Évek teltek, s még mindig őt szerettem,
aztán végtelen, hosszú négy év után,
amikor egy este elbúcsúztam tőle,
ki akartam csikarni tőle a szerelmet,
eljött a testi cselekvés ideje,
nem mondom, jó soká, szokatlanul soká,
átöleltem és megcsókoltam a sötét lépcsőházban.
A szája hideg volt, testhőmérsékletű,
egykedvűen állta,

ahogy nyomkodtam a számmal,
nem lökött el, de a csókszerűséget nem is viszonozta,
elengedtem hát, és végtelen üresen
szálltam föl akkor a villamosra,
az eltékozolt évek jártak a fejemben,
miért nem próbáltam előbb
a végére járni, hogy időben megtudjam,
hogy mi van közöttünk, mire hajlik mégis.
Fölösleges leveleket írogattam neki,
ahelyett, hogy a testét bírtam volna szóra.
Gyűlölni kezdtem, de az együtt töltött évek
hirtelen véget értek,
egyetemi tanulmányainkat mindketten befejeztük,
ő vidékre költözött, de időnként hallottam még róla.
Férjhez ment, két lányt szült, és elhízott, így beszélték.
Majdnem ötven évre rá találkozót szerveztem
a régieknek, akikkel együtt jártam ugyanarra a szakra.
Interneten megtaláltam a bátyja címét,
nem is túl nehezen, mert ritka nevük volt,
és kaptam is rá választ: „A húgocskám – így írta –
meghalt rákban negyvenkilenc évesen,
meghalt a húgocskám, és meghalt a férje is,
a lányait én vettem magamhoz."
Pedig hogy készültem rá, hogy találkozzam vele!
Be akartam olvasni neki cudarul, gonoszul?
Szemére hányni, hogy mit csinált?
Nem, dehogyis, csak némi oknyomozást szerettem volna
végbevinni, hiszen személyes történelmem egy kis része volt,
csak kifaggatni, hogy mit látott bennem,
ki voltam akkor, milyen szereplője voltam az idő tájt
a saját életemnek?
El akartam simítani a történetet egyszer s mindenkorra,
és erre elrontja, örökre, végtelen.

A szálat nem tudtam elkötözni,
fiatal éveimnek ez a mozzanata
kirojtozott végekkel lóg bele a szélbe.

A VÁROSRÉSZ ÖSSZES LÁNYAI

A városrész lányokkal volt tele,
szemüveges, kék szemű lányokkal,
egy-egy foguk kissé csorba volt elöl,
kissé csorba és kissé vak.
Bőszen cigarettáztak,
s ha tövig sorvasztották,
ujjuk hegyével pöckölték messzire.

Kiáltottak az éjszakában:
– Hol a Krisztiánum?
Eszükbe jutott részegen az Isten?
Hol volt, hol volt az a templom?
Lennie kellett valahol, kellett lennie.
A lányoknak is kellett lenniük,
ha tudok róluk még annyi év után is.

A vasútállomáson laktak
egy keserű családban,
szolgálati lakásuk mélyén,
amely örökké vonattól csattogott.

Szerettem őket,
de ők megtagadták tőlem
a nyerseséget, a test ételét-italát.
A napsütéses kerthelyiségben,
a kora őszben, hulltak a falevelek,
a lusta poharakba egy-egy lebillegett.
És fájdalmában mind-mind elrepedt.
Ez a délután volt az utolsó esély.

A kora őszre benyomult a tél,
s a vastag hóban vonatra szálltak
a városrész összes lányai.
Nem láttam őket soha többé,
tüdőrákban haltak meg fiatalon.
A túlvilágtól kissé áttetsző alakban,
kissé finomítva élnek,
átestek a Gyár technológiáján.

A lelkükből most szíjat hasítanék,
de a bosszúálló angyal
fejcsóválva, rosszallólag rám teszi a kezét.

DICSŐSÉG

Egy német juhászkutya élt még a szobában,
egy jámbor cerberus, a nő egyedüli
társa, megbántott lelkek, egymás ikrei
a kívülre jutottak árva táborában.

Ilyen fenevad volt az őre kiskorában,
s ilyet dédelget most, egy ilyen vérebet?
De a farkaskutya szelíden rám lesett,
s fejét a földre nyújtva elmerült magában.

Karján egy halhatatlan, örök tetoválás
másolta lassan a karomra bélyegét;
halhatatlanságba így vitt a mélysötét,
ha nincs megbocsátás, ha így van megbocsátás.

Trismegistos! Háromszor dicsőbb, mint a Sátán.
Háromszor dicsőbb. És csöndesen elaludt.
Alkalmak istene, aki összehozni tud,
majd virrasztasz-e éjjel a nő álma láttán?

A múlhatatlan árnyék, a fekete démon
a szobába kúszott, és én a diadémon,
a fejéken babráltam, rőtvörös haján.

Gyönyörű Medúzám! De tudtam, illanékony
órában lankadunk, hiába nyújtanám,
eltűnik minden perc, a pír, a folt, a vérnyom.

ELTŰNÉS

Ha nincs sehol a hosszú tél után
egy drapp, egy bizonyos nyári nadrág,
amelyet gonddal hajtogatott össze,
s rakott el a szekrénybe valahol,
kétségbeesik, hogy elveszett.
Mindent föltúr, a létrára mászik,

fiókot húzkod, bőröndöt nyitogat,
méreg önti el, a düh úgy izzik benne,
hogy napokig ennek a dühnek él.
Kétségbeesik, egyre-egyre azt kérdezi csak:
de hát hol van, de hát hol lehet?
Ha érzelem, hogy harag indul bennünk,
hát ez a düh, ez a kétségbeesés
látnivalóan érzelem.
Amíg a nadrág elő nem kerül,
képtelenség csitítani bárhogy, bármivel.
Föl-alá járkál, a helyét nem leli,
újra meg újra a szekrénynek esik.
Mekkora fölnyúlt, kiterjedt érzelem!
Egy bizonyos drapp nyári nadrág
hevesre forralja, dúl-fúl napokig.

Hol van? De hát hol van az a test,
amely női volt, nyarat hordozott?
Egy bizonyos női test hová tűnt?
Egy bizonyos női test hova lett?

SZÜLÉSZETI OSZTÁLY

Vadak, barmok, önzők a férfiak.
Jobban várják az újszülöttnél
azt, hogy újra a nőhöz bújjanak.
Nekik a kórház az a röptér,
ahonnan a szerető hazalandol.
A szülészeti osztályon
erről beszélnek a nők.

Rettegnek hazamenni.
Vadak, barmok, önzők a férfiak.
Amit az asszony tud adni csak,
amiatt
várják sóvárogva őket –
ahogy a nők egymás közt beszélik.

De mit nem adnának a terméketlenek
egyetlen olyan férfiért,
aki teherbe ejtené őket csak egyetlenegyszer!
Boldogan elviselnék a féktelen önzést,
a sok-sok éjszaka fáradalmait,
esetleg a gyönyört, amely vele jár.

A MÁSODIK JÉZUS

Egy év, és Mária bevallja az Angyalt,
József rohan, az angyalt keresi,
számonkér, az angyal földre vágja,
és József, a megbántott szerelmes
fanyar lélekkel fürdet, főzi a pelenkát,
s magába mossa, hogy eltüntetni vélje
a nem múló sérelem komor gyötrelmeit.
Az angyal ólálkodik Mária körül,
de József, a megsebzett barom, az egoista vad,
minden éjszaka üdvözli Máriát
egy második Jézusért.

ÁTIRATOK

A SÖTÉT

Nagy tócsákban áll a földön a gyertyaszál,
pille ragad a fénybe, kései szentjánosbogár,
erre a fényre, erre a lángra üssön a vak homály,
óriási darabokban málljon a falakról a sötét,
nagy foltokban hulljon az éjszaka,
lábatok elé szakadjon óriás darabokban a sötét,
ó, emberek, a sötét, a sötét!

TÁNYÉRCSEREPEZŐK

Mi ép volt, szép volt és egész,
mára már olyan gyülevész,
sehol egy boldog, régi rész.
Hajít és megretten a kéz,
csörömpöl szívünkben a tányér.

Szétzúzva sötéten a tál.
Talpunk alatt a tört cserép
csikordul, s aki rajta jár,
az is bicegve, zúzva lép.
Eltört elme, korai halál
árnyában áll a konyhakő,
a sír, és minden, ami ráfér.

EGYETLEN ÉLET

Három sort ajánlok, korántsem bölcsen,
előzménytelen:

„...nem könnyíti halálunk percre sem,
sőt az, csak az! – tetemre híva – büntet:
tönkretettük egyetlen életünket."

S három sort magamból folytatásul:

Válassz te is hát: kell-e tönkretétel
pokolin bár vagy békességesen?
Aki tűr, él az örök életével.

SZÁRADJ, ÉS BÍZZ!

Száradj, és bízz! – mondom, miközben
fölrakom a ruhát.
Minél előbb, mert sürgetően
szükségem volna rád.

Illantsd a magad rejtekéből,
ami még megmaradt,
de ami máris kifelé tör,
a buzgó titkokat.

Bizakodom a tisztulásban,
a végső most jön el,
amikor fölraklak a házban,
és a szál fölemel.

A fregoli az a magasság,
ahol száradni fogsz,
az ablak nyitva, jár a passzát,
és elillan a rossz.

Kevés időnk van, igyekezzél,
maholnap utazunk.
Előbbre való mi a testnél?
Szikkadj, te kis hazug!

HAJTOGATÁS

Végül a hajtogatás,
a ruhaösszerakás
munka, de ne arra nézd,
ami ér, jobban emészt.

Se pénzem, se kavicsom,
oda a Paradicsom.
Vásznakat ont a takács,
kard űz: a hajtogatás.

Volnék csak ügyes, okos,
bank ura, milliomos,
nem aki könyveiért
nem lát csak mennyei bért,

nem éri földi forint,
zoknit hát ő sodorint,
lenne csak pénze elég,
sodorná földi cseléd,

írna oly valamiről,
amitől járna elöl,
de bűne újra kitör,
szívében régi a tőr,

jobb tehát hagyni, legyen
a szívben az, ami benn
van a szívben, jöhet a
régi hű tematika:

a napi kis cselekedet
árnyékán nőve a szebb,
az érthető, fogható
valóság, a nagy való,

az örök realitás,
a vaskos kalamitás,
mely örökké visszatér,
mint kín és mint szenvedély.

Jöjjön a köznapi tett
festménye, járjon ecset:
fesse, hogy lóg a ruha,
s nézze a rímek ura:

a rengeteg kötélre ült
illatos fehérneműt
karomba gyűjtöm, ma már
nincs padlás, fűzfakosár.

A kazal akkora, hogy
szinte már földre potyog,
néha egy ruhadarab
olykor a fűbe harap,

egy fél zokni leesik,
majdnemhogy el is veszik,
lehajlok, úgy kutatom,
hol van a párja vajon.

Ha ejtek, én ejtek el,
de végül mind összekel,
jó is, mert páros a láb,
s két lábon áll a világ.

Minden ősi mozdulat
mélyén ott jár a tudat,
rejtve, de tőle finom
minden az ujjaimon.

Mintha volna tetszhalott,
de tud, bárha nem tudok,
öntudatlan jár a kéz,
észrevétlenül az ész.

Szépség, rend és tisztaság
minden ruha, minden ágy.
Hajtogatva megjelent
örök nyugtával a rend.

VASALÁS

Lábamnál görbe zsinór
Bújik a deszka alól,
Hozza az energiát
Időkön, tereken át.

Azt a régi vasalást,
Mikor anyám keze járt
A vásznon, a lepedőn,
Túl a téren, az időn.

Ha vasalok, ő vasal,
Csakhogy meghalt, itt a baj,
Az a gond, a sír alatt
Szítja már a parazsat.

Mennyit kínlódott szegény,
Mire fölizzott a szén!
Tüdejében a zilált
Levegő halálra vált.

A rég halott folyosón
Lóbált a vén vasalón.
Vasalok, a mozdulat,
Az a régi megmaradt.

Vasalt, vasalt, mángorolt,
Nyújtott, húzott, fölsodort.
A kőlap, ami rajta van,
Végleg kivasalva van.

Múlunk, jön-megy őszre ősz,
S leszek vele egyidős.
Utolérem, lépteink
Hangja egy ütemre ring.

Ha vasalok, ő vasal,
Mint anyámé, jár a kar.
Úgy simul a blúz megint,
Ahogy kezétől az ing.

A vas heves, fogy a domb,
Nő a másik oldalon.
Nő az emlék, hegymagas
Árnyékokat húz a vas.

FŰRÉSZPOR A KERTBEN

Fűrészeltünk, láncfűrésszel,
halomba gyűlt a fűrészpor a fűben.
A fahasábok előbb nagy viszályban álltak,
egymásba fulladtak, ahogy hömpölyögtek,
ahogy lezuhantak,
ahogy sebtében arrébb hajigáltuk őket.

Néhány nappal később eltűnt a rendetlenség,
a hasábok sárga végei
az eresz alatt egymás mellé illeszkedtek sorban,
helyükön újra kiderült a fű,
csak a fűrészpor nyomta változatlanul.

Nagyját, a dombot, vödrökbe húzva
a komposzt ketrecébe öntöttem bele,
kitört (még erőtlenül) a napfényre a fű,
de még fűrészporral volt a gyökereknél
egyenetlenül tele.

A fűben fűrészpor, a fűrészporban fű,
rendetlen folt a kertben, tisztátalan.
Hogy sérti a szemem, közönnyel nézitek,
testvérek vagytok, egymásban tűntök el.

GONDVISELÉS

Keresi, kutatja,
hol van a tegnapi mag,
s én, madarak atyja,
hozom az új magokat.

De mi vagyok? Isten?
Isteni gondviselés?
Nem vet soha, ingyen
jut neki mégis a kész.

Isten megteremti,
mert jó, a madarait,
köti, nem ereszti,
őrzőjük egyre nekik.

Lenge fonalával
a végső pillanatig
édes hurkon által
fogja a madarait.

Etetgetem őket,
minden mag új haladék,
a látványért főleg,
nem értük, önmagamért.

A HANGYA VONULÁSA

Nem hívott senki, hogy gyere,
mégis itt teremtél,
jössz-mész, gyüszmékelsz idebe
a konyhaszögleteknél,

egyre, mindegyre seregelsz,
egyre többen vagytok,
egyre nő bennetek a mersz,
ahogy előrehaladtok.

Egy résen bújtatok elő,
a rés láthatatlan,
csupán a képzelőerő
látja a falakban.

Örülök, hogy a fajotok
nincs kipusztulófélben,
még a lelkem is mosolyog,
ha jártok az edényen.

Dicsérnivaló szorgalom
a fajfönntartás végett
naponta fönn az asztalon
belepni az ételt.

Edényen, asztalon, ételen,
túl minden határon.
Küzdeni kezd az értelem:
ide vagy oda álljon?

Nem vagytok listán még, remek,
hogy külön, egyedenként
nincs megszabott értéketek,
mert jól ráfizetnék.

Sötétlő Tejút a hangyaút,
a vonuló csillagképek,
akár az égi, ugyanúgy,
rendszert alkotva mendegélnek.

Tapossam el a csillagot?
Tűnődik az elme.
Mérget rá, bűvös illatot,
mielőtt útra kelne!

Eső lesz, végre esni kezd,
a hangya tülekvése,
ez a csillagrend, jót jelent,
a jó előképe.

Szép, de emiatt tűrni? Nem!
Jöjjön a revolver!
A többit Istennel rendezem.
Legföljebb agyonver.

TENGERALATTJÁRÓ

Titokban, észrevétlenül
rejtőzik a láthatatlan hangya
mélyen a földben, éberül
várakozik a nagy hadparancsra.

Készül, ha ugyan ellenünk,
az égbolt, a láthatár tövében
a boly, e föld alá merült
leselkedő, tevékenyen tétlen,

mozdulatlan, egy helyben őrt álló
ellenséges tengeralattjáró,
amely (fönti morzejel vagy ösztön?)

fenyegető előjelül,
mint a jelenés, fölmerül,
és egyszerre itt terem a földön.

A CIVILIZÁLT ÉN

Tapasztalataim szerint a
vakond civilizált én,
nem réten, a vad szederinda
tövén, hanem a virágén,

a kertben nyomja ki a földet,
az ember közelében
áskál, tűnődik egyre többet
az életen, a léten.

– Mi a lét? – kérdezi. – Nem a színen,
ahogy mutatja a látszat.
A lényeget ha kiderítem,
létem is ragyogást kap,

de addig – a vakond így töpreng –
magányban kell élnem,
elvonulva, mint tűnődő szent,
a virágok tövében.

– Sötétben, vakon, halkan, lassan,
teljesen észrevétlen,
tudván, a gondom magasan van,
az ember közelében.

– A gyökerek hálózata ringat,
elmélkedni késztet
minden, ami összefügg, a nyílt vagy
a rejtett vegyülések.

– Rágok a gyökéren, gilisztán,
és egyszerre kiviláglik
a lét értelme olyan tisztán,
hogy látom a csodáit.

– Ekkor a létem nagyot dobban,
a mély idea koponyámból
kireng a földre nagy csomóban
százszor átgondolt anyagából.

– Azt mondják rá, hogy vakondtúrás,
holott a döbbenetnek
a forrpontja, hév, kitódult láz,
a megtestesült eszme rengett.

És én, a civilizálatlan,
az eszméit rosszul értem,
a gondolkodásommal van baj
alapvetően, lényegében.

A döbbenetes vakondtúrást
az én vad létemben, itthon,
a tiszta, jókora megnyugvást
érzéketlenül összetiprom.

RINGANAK A RÓZSÁK

Túr a vakond, már kész tatárjárás,
ami a kertünkben megesett.
Kíméletlen, pogány egy nép, ádáz,
láthatatlan, bujkáló barbár had.
Nyomában a kert már csupa seb.

Ami tegnap még sima tükör volt,
amelyen borvirág, rózsa, tűzliliom ringott,
és visszatetszett a pázsiton az ég,

mára *túr,* pörsenés, mérges kelevény.
A földben jó nedvek áramlottak eddig,
most mintha nyílhegy tört volna belé,
elgennyedt a kert.

Kitüremlik a föld,
a fű fölé nyújtják áhítatuk jelét.
Lásd, kik vagyunk, lásd, ezek,
hívő lelkek, űzött katakombanép.

DARÁZS

Csapdába csaltalak, darázs,
a légyfogóba estél.
Hitvány legyek közt mit csinálsz,
erre mit kerestél?

Sajnállak, cifra kis darázs,
de részvétlenül nézem,
ahogy őrjöngve rúgkapálsz
a mézillatú lében,

akár a kerge házi légy –
őrjöngve, kétségbeesve
taposod a halál vizét,
mely a lét szélére csalt le.

Édes, csalóka illata
eggyé tett a léggyel.
Mohóvá tett a méz szaga.
Mért nem röpültél el?

Ha hirtelen elkap a víz,
sodor, a mélybe forgat,
az igen, őrületbe visz,
a tudat megbomolhat,

de a darázs megőrül-e,
vagy antropomorfizálom?
Neki is egy az élete,
mentené tehát bármi áron.

Érzékelnek érzékszervei,
a lába emiatt kalimpál,
erre ösztönzi, rezgeti
minden kis idegszál.

Nemes vad vagy, szegény darázs,
nem szemtelen légy,
embernek istencsapás,
istennek esztelenség.

Nemes vagy, de én nemesebb
vad vagyok nálad,
elejtettelek, végre, te egy,
s várom a többi társad.

Nemes vad voltál, tisztelet!
Becsülettel döglöttél meg.
Nézem, nézem a tetemed,
és átadom az öröklétnek.

A HERNYÓ

Egész fákat evett meg a hernyó.
És az Úr azt mondotta: – Nem jó!
És rátette a hernyóra tenyerét.
Könnyű volt, de mégis szörnyű a nehezék.
A nagy tenyér
alatt
nem akadt
egy kis falevél,
úgyhogy egyre jobban csikarta az éhség.
Az volt csak a börtön, az irtó mély sötétség,
hogy egyre éhezett.

Már evett
volna bármit,
rákapott volna mindenféle gazra,
a csalánra, a fűre,
de tűrte, de tűrte,
nyálat csorgatni mihaszna,
ha az Úr úgy találja jónak,
hogy bűnhődjön utólag.
A hernyó tehát egyre csak éhezett.
– Az Úr engem ekképpen szeret.
Ő tudja, hogy mint szeressen engem.
Éhezem, de nem enged meghalnom,
mert az Úr megtart, jó tehát nem ennem.
Boldogan megbékélt ebbéli sorsával:
– Ez tehát az Éden,
az Úr megtart engem nagy, szent kegyelmében.

Az Úr meg csak tartotta tenyerét
a hernyón évszázadokig,
el is tölt, eltelt egy-két ezer év,
tartotta, de türelme hirtelen elkopik.
És azt mondotta: – Nem jó!

És mit mondott a hernyó?
– Uram, a kegyelmet köszönöm.
De dolgozni újra? Nem túl nagy öröm.
A munkából vajon mi a hasznom?
És a te hasznod?
A fáidat újra megkopasztom,
a kegyelmet jobb, ha elhalasztod.

– Nem, nem!
Nem hatsz meg ily beszéddel engem,
az örök büntetés a segéllyel felér,
eredj dolgozni, vén kutya, nincs segély.
Lerágtad a fákról a levelet,
most meg örökre ennéd a kenyerem,
hogy élni hagylak a tenyerem
alatt, annyi a büntetésed?
Nem, nincs kegyelem,
lódulj, de jó lesz a fejedbe vésned:
lerághatod ugyan
a fa minden levelét,
elpusztíthatod egyetlen napon,
de ha elszaporodsz, elér a végzet,
összeomlik a fajtád, csak egy-két
utódod érti meg a leckét:
élj, falj, de hagyd meg a fát!

És elszégyellte hirtelen magát:
– Úristen, micsoda közhely!
Takarodj!
Erre a rusnya elmászott valahogy.
Gondolom, örömmel.

IBRAHIM

Ibrahim pasa, nagyvezír,
egy várat ostromolt.
Hogy belekezd, Allahhoz esd,
imája így, a zord:

– A vár erős, a vár magas,
a védője nagyúr,
nemes ellenfél, jó vitéz,
de ebhitű gyaúr.

– Újhold ül néma fellegen,
óh, Allah, megsegíts,
vesszen, mikorra telitől
roskad a hegygerinc!

Újhold ült néma fellegen,
Ibrahim ostromolt,
a sziklatömb hiába tört,
a Hold már telihold.

Ibrahim sátrában dühöng,
kellene hadicsel,
ki az, ki tudna bármi jót,
s egy hang rá így felel:

– Ibrahim, nagyvezír, tudok!
Egy a fülébe súg:
– Ibrahim, nagyvezír, ne itt,
akad egy félreút!

Napáldozat ágyút hozat,
lövet egy új helyen,
a fal kevélyen nyúlik el,
dülledve, mereven.

A falon hő forrás fakad,
csík folyik lefelé,
ár, vastagabb követi,
hetyke vitézeké.

Ibrahim nagyvezír lövet,
egy csíkot eltalál,
csappan alá a sárga lé,
van új emberhalál.

Nap múlik napra, Ibrahim
egyetlen rést lövet,
bizony, árnyékszéken át
sok hős halálba megy.

Ibrahim sátrában dühöng,
kéne jobb hadicsel.
– Ibrahim, nagyvezír, tudok!
És Ibrahim fülel.

– Nagyvezír, a várkapitány,
Uros, a vár ura,
a legbővebbet ő teszi
a vár szikláira.

– A leghosszabbat hegyezi,
várd ki, az az övé,
utána roppan vastaga
durrogva lefelé.

De Ibrahim hiába les,
nem jön a vastaga,
nem illan ki a legnagyobb
várva várt illata.

Elmúlik a székrekedés,
derít egy jó nagyot.
Kútfőn találja Ibrahim.
És telihold ragyog.

Telihold ül a bérceken,
nagy darab telihold,
Ibrahim, a nagy székverő,
így ülte meg a tort.

HŰLT HELYÉN FARKASOKNAK

Hűlt helyén farkasoknak
nyugtalan szarvasoknak
hangjai hangosodnak
fölszegett bősz fejekkel
üzennek ős jelekkel
forró sziklákat görget
torkuk az esti völgynek
belereccsen a cserfa

hűségre vált a csalfa
a néma temetőnek
kövei beledőlnek

A pörölyhöz az üllő
a szarv a szarvhoz illő
agancs agancsra csattan
messze de hangja itt van
a szívben csontjainkban
a lombok elfakulnak
hajnalra fűre hullnak
avarrá ernyed minden
amit én lombnak hittem

Árnnyá ernyed a lélek
tövén az esti égnek
árnnyá lesz alvilági
vízre száll csónakázni
bár tudja szarvasoknak
hangjai karcosodnak
mégiscsak esd a lélek
alján az esti égnek

A messzi hegytetőnek
bikái egyre bőgnek
hűlt helyén farkasoknak
mélyén a vén cseresnek
esengő párt keresnek
holnapi szarvasoknak

az ünő olyan néma
akár a Hold karéja
a csöndje leheletnyit
de biztosan növekszik

A csöndtől zeng az erdő
mert övé a jövendő
a hangok elfakadnak
a falvak nem riadnak
az ünő zeng a zengő

utolsó poharához
hajlik az agg iszákos

AZ ELEFÁNT

Öröme volna legalább!
Mivel a térde nem hajol,
állva szunyókál valahol
Indiában az elefánt.

Igazi strázsa ez a vad,
ahogy ott áll a sűrüben
moccanatlanul, éberen:
azok a fülek, agyarak

soha, sohase alszanak,
ha be is csukódik a szem,
a csontja sem, a füle sem
alszik a sűrű fák alatt.

Libben a füle: recsegés,
agyara moccan: ropogás,
a dzsungel mélye csupa vész,
az ember alja vermet ás.

De kéne valami öröm!
Ez az ízület nélküli
elefánt épp úgy szenvedi
a poklot, a maga külön

sötétlő űrét, a hiányt,
akár az emberek emitt
városaik és falvaik
mélyén a finomabb magányt.

Választ egy fát, mely tetszenék
susogó leveleivel,
ezután ez a strázsahely
aludni állva, nézni szét.

Leszáll az éj, a rokmadár,
erre a helyre visszajár,
nőhet új erdő, száz határ,
itt alszik ezer éve már.

A GYANÚ DÉLUTÁNJA

A szűk utcákon lépked,
lassú, óvatos fényre vágyik,
nem erre az esztelen zuhogásra,
amely még oda is tágasan leárad,
nem ilyen éles, vad sugarakra,
amelyek bárkire lesuhintanak,
mielőtt az amorf bizonyíték
kétes, homályos, görbe térformája
nyugalmi pontján biztosan megállna.

AZONOSSÁG

Olyan vagyok, mint a többiek.
Jöhet bánat vagy káröröm,
egy szikrát se különbözöm
se ebben, se abban tőletek.

Nem leszek más, amikor kitör
a tereken, a földeken
a gyűlölet, a förtelem,
a gazság, a bűn mindenkiből.

Ilyen vagyok. Ilyenek vagyunk.
Ettől lehet-e, s hogy lehet
menekülni, a gyűlölet
elhagyja-e szívünk és agyunk?

Hol a vége, hol a kezdete,
hol ereszt gyökeret a bűn?
A kés miféle köszörűn
sikít, hogy majd öldössünk vele?

Legszebb öröm a káröröm,
legjobb bánat a másoké.
A szívetekbe ások én,
magamhoz így nem lesz közöm.

Magamhoz mégis van közöm,
lehet, hogy mégis más vagyok:
gyűlölök, szeretek, olvadok,
s jóvá vés majd az ötvösöm.

Gyűrű vagyok ujjatokon,
az ujjatokra simulok.
Gyűrű vagyok és nem hurok.
Ne húzzatok le! Bizalom.

SEMPER IDEM

Egyik józan, a másik tántorog,
egy korpán hízik ólban a malac,
minden ugyanaz, minden ugyanott,
bármire nézek, egy és ugyanaz.

A disznóól, a hangversenyterem
hangja egyformán ugyanaz a hang.
Marad minden a szörnyű régiben,
a réginek már csak variánsa van.

Ha disznó visít kint az udvaron
leteperve, mert most szúrják nyakon,
ha fuvola kanyarog finoman,
vagy ha ágyon egy új gyerek fogan,

egy hangot hallok, egyet, ugyanazt,
kesergést hallok, sírást, jajpanaszt,
a fuvolából csak a jaj kanyarog,
azt hány ki a lyukas disznótorok.

Hát szúrjátok nyakon a fuvolát,
fújjátok meg a disznótorkokat,
hátha az egyik bugyogva okád
nem vért, hörgést, ujjongó hangokat.

PARTSZEGÉLY

Ülök ebben a szobában
örökké fáradtan, álmosan,
mindig a piros szobában,
amely sehová sem néz,
csak a szomszéd ház ablakaira,
ahonnan ugyanúgy sehová sem látni –
egymásba zártak a várostervezők.

Magam elé meredek
fáradtan, álmosan. Vak,
vacak kis éjszaka van,
elalszik szemben az ablak.
Elég sokszor éjszaka van mostanában.

Nem alva, nem is ébren,
nem ideát, nem odaát
ülök a partszegélyen
lefokozva,
magamba gyömöszölve.

De ne légy ostoba!
Egy újabb partszegély,
egy új piros szoba
sem lesz éppen tökély.
Légy elégedetlen,
légy hát elégedett!

KATAPULT

Fölfelé az egyetlen út.
Egyetlen: a függőleges.
Lent az egyenes fűbe bújt,
célvesztő görbe csörgedez.

Fölfelé az egyetlen út.
De hol van az egyetlenegy
kimenekítő szerkezet,
a szabadító katapult?

A LÉTRA

Amikor végre lakáshoz jutottál,
fölnéztél a mennyezetre,
a pókhálót hogy szeded le,
és létra híján ott maradt a pókszál.

És vettél akkor egy négyfokú létrát,
fölnyúltál a mennyezetre,
mintha Isten közeledne,
reszketve nézted a plafon karéját.

Az életedbe szépen belesétált
egy égibb, egy magasabb fal.
Fölnéztél rá, jaj, Uram, jaj,
s vettél hozzá egy új, nyolcfokú létrát.

Egy angyal nézett rád a mennyezetről,
s te, mintha észre se vennéd
a lajtorja meredekjét,
mert futotta még igyekezetedből,

birokra keltél háromszor is, Jákob.
Megküzdöttél a falakkal,
ahogy Jákobbal az angyal,
és nem óhajtasz újabb magasságot.

Ha Isten ujjhegye Ádám ujjhegyével
csak egyetlenegyszer összeér,
nem kell több fokú földi cél,
a nyúlánk iszony már csak példaképp kell.

Eléred Istent, ha egyszer eléred
magad, az Isten ujjhegyét,
és meg lesz teremtve a lét,
elérni hozzád a lét eszközének.

HOL A TITISEE, A TATAI TÓ?

Tó van amarra, de látni nehéz
azt a tavat, annyira messzire van,
annyira távoli semmibe néz
pilla tövében a szembogaram.

Hol a Titisee, a tatai tó?

Nincs az a tó, s van a tó, az a tó,
nem vagyok én se, de én vagyok én.
Nincs, ami van, s van a botladozó,
társtalan, egyszeri, zárt fenomén.

Hol a Titisee, a tatai tó?

Tóra ha látnak az ablakaim,
tóra hiába a rácsokon át,
vastagon árad a víz odakinn,
zúdul a zápor a záporon át.

Hol a Titisee, a tatai tó?

Tóra ha nyílnak az ablakaim,
s nézek a tóra a rácsokon át,
tűnik a tó, az a halk tovaring,
a horizontokon úgy csobog át.

Hol a Titisee, a tatai tó?

Hogyha a rácson, az ablakon át
látna szemem, de ma látva se lát,
vak, de ha látna a vízre, a tág
ablakon akkor is ülne a rács.

Hol a Titisee, a tatai tó?

Hol van a tó ege, víz taraja?
Hol van a hattyú a tó taraján?
Hol van a poézis szent madara?
Hallgat örökre a hallgatag árny.

Hol a Titisee, a tatai tó?

Rácsoz a förgeteg, az tekerül
ablakaimra, a végtelen ár.
Én vagyok, én az a rács egyedül
és az a tó. Az eső idezár.

KÉPMUTOGATÓ

Párizs mindig új látványba mártott.
Láttam a tornyot, a Montmartre-ot,
a félbolond énekesnőt.
Pénzre, dicsőségre esdőt?
A vén szatyor, a csupa csontbőr,
egy sanzont nyökög, de tiszta szívből.
A szöveget olykor elfelejti,
de nem szégyell a papírjába lesni,
hogyha belesül, hogyha néha vét,
azzal foltozza be lyukas emlékezetét.
Rontja a képet, hát szelíd
karok arrébb tessékelik.
Új étterem elé áll a vénség.
Itt van róla kajánul a fénykép.

A mellékutcában, képmutogató,
mutasd a táblát Erik Satie-ról.
Előtte nem áll meg senki, nem
ez a ház az Église Metropolitaine,
nem ólomkastély, mely eladó, kiadó,
a tábla magasan és alig látható,
háromsoros, mint az a kottalap,
amit 840-szer újra meg újra játszanak.
S mutasd alant a közismert
járdát, amely még ma is lejt.

Gyerünk a sugárútra, a fák alá Adyért,
az aszfalton libegő platánfalevél,
hogy beszökött az ősz Párizsba,
mi tudjuk csak, s a magyar erre ritka,
ha kívánod, otthon meg is mutatom
a szökevény őszt a monitoromon.

A Gare Saint-Lazare-t is, amelyre
Sèvre-ből mindennap befutunk.
Szertartásszerűn először toalettre mentem,
s te az afrikaiak, az indiaiak közt vártál,
és itt is akadt egy bolond nő,
aki bőröndjeivel üldögélt örökké,
ült, ült, de nem énekelt soha.

Egy betévedt galamb röpködött
az üvegcsarnokban.
Vajon azóta kitalált
Párizsból a sugárkapun át?

BAUDELAIRE

Baudelaire, csak Baudelaire!
Érte jöttünk ide, csak Baudelaire-ért.
Sírok közé szorítva a sírja.
Három halotté: Aupick tábornoké,
anyja nyughelye és csak végül az övé.
A Pantheonban nem jutott neki hely,
itt szeretetlen költő, érje be ennyivel.

Kézzel írott, hódoló versek a kőlapon,
szárazon, esőverten, elmosódva,
még kisimulva vagy már felpöndörödve
várnak az őszi, jövendő esőkre,
havakra, amikor a hóvert
betűk még elázva is dicsőítik Baudelaire-t.

ERDŐ

Egy Goethe-versre

Jártam az erdőt
egymagamban,
semmibe tűnni
így akartam.

Semmibe tűntem
száz alakban,
elnyelt a semmi
láthatatlan.

Csak állt az erdő
egymagában,
a rengetegben
két magány van.

Kettő, egymásnak
észrevétlen,
ő állt, én mentem
egyre tétlen.

Hogy nő, hogy terjed
földön állva
része, egésze,
minden ága.

Hurkolj rá drótot
jó erősen,
hogy el ne téveszd,
nézd merően,

várj ki egy évet,
várj ki kettőt,
tested ha lesz bár
mind esendőbb,

jöjj vissza látni,
gyere vissza,
ne mint egy léha,
langy turista,

jöjj vissza tudni
titka mélyét,
magánya sűrű
szövevényét,

látni a hurkot,
mint az árok,
mélyen a fába
belevásott,

magába vonta,
vele egy lett,
így lett a sejtje
vele egy sejt,

vele egy sejtté,
azt akartam,
amikor jártam
egymagamban,

vele egy sejtté
válni, lenni,
és már hiába
várt a semmi,

csak ezt, csak ezt, csak
így akartam,
amikor mentem
lankadatlan,

hurkot vetettem
önkörömre,
hogy belém forrjon
mindörökre.

Magamat járom
egymagamban,
tudom is én, hogy
mit akartam,

az erdő tudja,
sejtje sejti,
ő a mindenség,
én a semmi.

Járom az erdőt
egymagamban,
járom az erdőt
önmagamban,

magamban, bennem
minden erdő,
én vagyok ő, és
egy a kettő.

KHALKÍSZ

Mikor Homérosz, a vándorénekes,
városról városra járt,
egyszer Khalkíszba érkezett.
Khalkísz város volt Euboiában,
királya, Amphimadász, épp aznap halt meg,
amikor Homérosz a kapuhoz ért.

Hésziodoszt, a vándorénekest,
arra vitte ugyancsak a sorsa.
Ő egy nappal később érkezett.

Khalkíszban,
a kereskedelmi csomóponton
nem volt szokatlan egy-egy idegen.

Amphimadász fiát, Ganüktort,
a gyász komollyá tette.
És király volt már, egy földi ponté.
Gondja: halotti szertartást rendezni,
király apjához illőt.

Méltósággal fogadta őket,
s ültette jobb és bal felől.

Harmadik vándorénekesnek
érkezhetnék-e Khalkísz városába?

KESERŰ VIGASZ

Zalán Vincének

Írtam, ha írtam, de sohasem azért,
hogy ház elé, fényre kiüljön a kellem
sütkérezni lágyan, de hogy ami sért,
hogy ami fáj, azt könnyebben elviseljem.

Vigasznak írtam, keserű vigaszért,
oldani azt, ami elviselhetetlen,
az adta örökké versemnek a célt,
hogy a gyötrelmeket magamból kivessem.

Futottam tőle, s ha tudtam, kikerültem,
de ha néhanapján mégiscsak elért,
a jelentés elől sohase menekültem.

Az életem pedig lassan őszbe tért,
a nesztelen őszt egyszerre észrevettem,
az őszben állok, és kín van újra bennem.

MASKARA

Álarc a vers, csupa maskara,
gyönyörű némber, ingerlő, pedig
ma már testestül-lelkestül frigid,
aszott a ríme, vén a ritmusa.

Dehogy azt mondja, amiket beszél
enyelegve, egyre csak közelít
a lényegeshez, a mély tövekig
egyetlen szava soha el nem ér.

Sír, jajveszékel, poshad, igazi
kín gyötri, lassú, végtére amíg
a jóban is csak ártalmat gyanít,
ki kéne – szépen – józanítani.

Máskor melegen elmosolyodik:
– De jó, hogy látlak! – Olyan emberi,
olyan kedves és olyan szívbeli,
hogy bevallod egyből a titkaid.

A vers incseleg, színlel, hazudik,
olyan a vers, amilyen mi vagyunk:
mi forgatjuk ki egyre ugyanúgy
az igazság hazugságait.

MENTSD MEG, URAM, A LELKEINKET!

Nem kell megírni mindent,
ami eszünkbe jut.
A mély vizekből
ha fölkap valamit az ihlet,
és úgy érzed, ebből
nincs egyéb kiút,
mint leírni egyből,
mutatni, mondjuk, sebeinket,
abból még nem következik,
hogy csakugyan lejegyezd.
Hagyj időt, amíg ülepedni kezd,
s ha akkor is betűt követel,
s nem tehetsz mást, ez az a jel,
hogy az egész már nemcsak ihlet.
Akkor tudod,
hogy nem a véletlen műve,
ami eszedbe jutott.
Ami az elmén átsuhant,
nem a felhő árnyéka a földön,
amely érkezik, s elvonul.
Több már, mint kaland.
Adj neki formát, örökítsd meg.
Mentsd meg, Uram, a lelkeinket!

A RÉGI KÖLTŐK DICSÉRETE

Kipróbált, régi jó költőket
forgatok egyre rendületlen,
az ódon, ami gyönyörködtet,
az éber, időntúli szellem
lel élő teljességet bennem.
Erős kő, amelyen megállhat
bizton az ingatag költészet,
ahonnan újra nekivághat.

Ha Villon mesterre ismertek
mindjárt a saját soraimban,
nem tévedtek, s ha jól figyeltek,
azt is látjátok: így akartam.
Koponyája a föld alatt van,
de hogy merre, nem tudja senki.
Hol van Villon, a faragatlan?
Rá tudok mindörökre lelni.

Másra is épp így rátalálok.
Mennyi jó költő, mennyi mester!
Megszoktam őket, mit se várok,
új döbbenet aligha ejt el.
Miért olvassak oly újat, mely
értelmét csalfa mélybe ássa?
Értenem kéne ép eszemmel,
ami az elme játszatása?

Bocsássatok meg, drága újak,
hogy egyre régiekhez térek,
akik a rímhez hogyha nyúltak,
a törvény szabadságban égett,
tudták, hogy mi az, és mi végett
a forma, nem saját magáért,
igen tudták a mesterséget,
s tudták, hogy nem ingyen ajándék.

Nietzsche hosszú évekig semmit
sem olvasott, hogy kitisztítsa
elméjét, végül csak egyben hitt,
önmagában. És így lett tiszta.
Ez a sajátos, új mű titka?
Én olvasok még rendületlen,
a régiekhez térek vissza.
És tisztulok, ha őket zengem.

A CSILLAGJÁRÓ

Utassy Józsefnek

Mindig csillagba kapaszkodtál,
csillagot földre ragasztottál,
a földre, magadra levontad
fényét az árva csillagoknak,

velük szemeztél, úgy igézted
földre az égjáró igéket,
hogy általuk juss a magasba
szökkenve, tágulva, suhanva,

mert nem bírtad, nem, elviselni
gyászba taposva élni, lenni,
csillagra néztél, s észrevettem,
a csillagokat unni kezdem.

Félreálltam a tetemednél,
milyen furcsa, hogy pompa lettél.
Bocsásd meg, hogy én itt maradtam,
hogy maradtam, még megmaradtam.

Azért kérdem, hogy megbocsássak:
– Mi voltam én? Egy kézfogás csak?
Nagyon fáj, szólíts, fogd a tollad,
fordíts hátat a csillagoknak,

bármelyik nevem elfogadnám,
ha rosszat írnál, zsebre raknám,
erőmnek, kedvemnek apadtán
boldogan, büszkén mutogatnám,

a csillagok közt, drága bajtárs,
énrám is esett egy pillantás,
hisz együtt voltunk néha-néha,
ifjúságunk, te drága, léha.

KINYÍLNA A SÚLYOS MÁRVÁNY

Bella István emlékére

Kinyílna a súlyos márvány.
Amit írtam, eléd tárnám.
Elolvasnád lassan, lassan,
hibát lelnél ebben-abban.
Rosszul esne, de belátnám.

Kinyílna a súlyos márvány.
Ott is írsz a rög parányán?
Megmutatnád, ahogy hajdan,
milyen árnyék vagy magadban.
Megkérdeznéd, ahogy régen:
Tetszik-e? Vagy talán mégsem?
Én mondanám, nem világos,
itt-ott a kép túl homályos.
Talán mondanád: Igazad van –
de hát ebben a síri zajban.

HARMINC ÉV UTÁN

Werbőczy Antal emlékére

Hat évvel voltál fiatalabb nálam,
s mennyivel komolyabb
a halál közelében!
Hajad kihullott a halál közelében.
Koponyád a csontvilágba készült.
Fájt a bizonyost, a hajthatatlant látnunk,
amelyről tudtuk, eljön nemsokára.
Fájt a fiatalra nézni
az enyészet esti szürkületében,
amikor az élet immár csak tenyérnyi.

Mindig derűvel, mosolyogva jöttél,
megnyugodva a kora elmenésben.
Nem voltál rom a halál közelében.
Láttam a férfit, láttam, e férfi
nálam sok évvel komolyabb,
többet tud nálam, szebb anyag,
romlatlan, ép, egész, aki érti,
amit én, visszás fiatalabb,
még meg nem érthetek.
Bármi jön, a végső pillanatig
szakadatlanul, akármi szorít:
mosolyogni a magunk bajait.
Bölcs férfi voltál, a példa.

Mi volt a műved? A versek, a mesék,
amelyeket a gondatlan élők elfelejtenek?
Előveszlek néha, én is csak olykor-olykor,
mert sok a könyv, a mű, s a tied elbitangol.
És érkeznek az új halálba menők.

Koszorú elfonnyadt, nyári fű leszáradt.
Ma már mosolyogva pillantok utánad.
Annyi év múltán a szakállas, zubbonyos
hosszú hajú fiút még van, aki ismeri?
Egy közlekedési táblának támaszkodva áll,
amely azt mutatja: a kötelező sebesség
harminc kilométer.

A sejtek túl nem lépni miért nem kötelezték?

EGY SEGANTINI-KÉPRE

Még a valóság és a jel között.
Elhagyta már az ősi színözönt.
Alig van szín, a szín a zöld. A zöld
vonja be most is a hegyi legelőt,
pedig tél van, látható, hiába mutat
zúzmarát a táj, a kivont akarat,
a belső tekintet más világra lát,
ami kint, ami bent, egy, de két világ.
Még szemléltet egyre, még nem szakad el
a valódi, ténybeli világtól a jel,
még benne rejlik, még köti a gyökér,
még nem repül el tőle messzire a tér,
még ábrázolat, amelyet alkotója

rápecsétel gonddal a valóra,
a hegy, a falu, a szán mind kivehető,
a szánon a fatönk, és előtte a nő,
még engedményt tesz a régi ideálnak,
nem ugrik a mélybe, a szirten hezitálgat,
még tárgyias, de a tárgyat már a jel felé tereli,
egyszerre valósak és nem a hegyek ormai,
szálakból, csíkokból, zsinórból hurkolódik össze
a hegyvonulat, hogy a hátteret nekünk egybekösse,
a közép a szánhúzó nő, a szánon a tőke
szemünknek régi és meghitt ismerőse,
még színleg hátratekint, de már futólag előre.
A hó elolvad, a tájat az idő messzire sodorja,
s fölkel a jel, a nagy nap, a forma, a forma,
elhalványul, ami volt, új képet fest az ecset,
de megtette jóslatul, amit csak megtehetett.

ŐSZI ESŐ

Utánam lépett az eső
nehéz bakancsban, sárosan,
gondoltam, utolér, de ő
ráér, nem siet, nem rohan.

Egyre a nyomomban haladt,
minthogyha az életemet
akarná kifürkészni, vagy
nincs dolga, emiatt követ,

emiatt esik, eseget,
ahogy már ilyenkor szokott,
tegnap is egész nap esett,
és holnap is majd esni fog.

Nehéz bakancsot képzelek,
pedig köznapi félcipő
kopog a járdán, én megyek,
nem a szüntelen vén eső.

Utánam senki sem nyomoz.
Hálisten, másmilyen idő.
Nem jó, de talán nem gonosz,
módjával elviselhető.

Amit elkezdtem, folytatom,
nem túl sok, nem is túl kevés,
az izgalom, a buzgalom
még most is a lelkembe vés.

Még most is vés, metsz, alakít,
amit én vások magamon;
utánam lépkedek, amíg
meg nem előz a lábnyomom.

KATONA

– Vissza! Vissza!
Amikor előre,
izzadva, tépve, mégis csak előre,
csak előre törve
kúszom a sárban, a föld alatt
lököm előre magamat
a gyökerek közt, amelyeket
ízükről is megismerek.

A nyúlánk fa, akár a periszkóp,
levetíti a föld felett
vonuló kéket, az eget,
a kunyhót, a viskót,
s bújok előre egymagam,
hiába kiáltják hangosan:
– Vissza! Vissza!
Nem hallom a hírszót,
a fordítót, a visszaigazítót,
hogy elvesztettük minden győzelmünket.
Hátra, hátra,
az értelmetlen béke
sötét romjain terpeszkedő
nagy, fekete árny alá.
Meghalsz.

HELYBEN SÜTÖTT PÉKÁRU

Lejárt az összefüggések ideje, az íveké,
nincs összeköttetés,
az egyes, a különálló, a magányos ideje van most,
az elhatározás, az akarat,
a szándék nem tör semmire,
a kötelék egyszeri használatra készül eleve,
egyszeri használatra minden.
Vegyél esernyőt alkalmi árustól,
és megtapasztalod.
Vegyél könyvet fél áron az utcán,
üsd föl, és megtapasztalod.
Jó úton indulni el rossz célhoz vezet,
rossz úton indulni el: végképp céltalan.
A minősített esetek kora is lejárt.
Árad a víz, és mindent elragad,
ha falevél vagy, elnyel,
ha rönk vagy, akkor is elsodor,
a földhöz, a parthoz akkor sem tartozol,
nem vagy része, egyetlen íze sem.
Nem tudom sajnálni magam,
és nem sajnálok senkit.
Konkrétumot, ha konyhámban elfogyott,
nem megyek szomszédba kölcsönkérni többet.

TEMETÉS

– A többi már nem az én dolgom –
fordult a másik oldalára
lent a koporsóban.
És mi lábunkat váltogattuk,
fordultunk a fény másik oldalára
a túl hosszú gyászbeszéd közben,
persze, még előtte jóval,
mert akkor már csak a rögvetés
ceremóniája suhintott
újabb meg újabb göröngyöt,
hogy azzal végleg eltemessük.
Ezután nehéz lesz énekelni
himnuszt, kétértelmű dalt,
mert hiába fordult a másik oldalára,
figyelte dolgunkat, mindjárt a legelsőt,
a búcsúéneket.
És mi szívből, most már nélküle.
Tétován oszoltunk szét,
s vegyültünk össze újra,
kevesek,
dolgát eleve meguntak,
fölhajtani árva poharunkat.

A JÉGEN JÁRÓ

Göncz Árpád halálára

A nagy jégen lépkedtem vele,
nem ő roppant, alatta a jég
reccsent körben a lépteire,
de ment, ment, mint aki bízva lép

a képtelent megkísérteni.
Jégen járt, a kényes öntudat
fényén vitték ott is léptei,
az erősek, jók, a biztosak.

S nem roskadt be alatta a jég.
Hogy sütött, hogy ragyogott a nap!
Fiatal volt, milyen fiatal!

Jégen jár az, aki messze lép,
az, aki tudja, hogy mit akar,
s tudja: végül ott tátong a lék.

RÉGI KÉRDÉS

Mondd, mit érlel annak a sorsa? –
kérdezte régen valaki,
hogy ki kérdezte, sorról sorra
ma még mindenki ismeri,
azt is tudja, hogy mit érlelt
ennek a költőnek a sors,
azt érlelte, hogy nagyot vétett
egy este: elvitte a gyors
halál, a vonat alá ugrott,
és meghalt, és nem kérdezett
többé, de mi most is halljuk: *Mondd,*
mit érlel...? Ezek a szavak
ott vannak most is a fülünkben,
még most is el-elhangzanak,
de lassan egyre üresebben,
s nem is gondoljuk komolyan,
hogy ilyet lehetne kérdezni –
ne tedd! A vers ma másra van.
De semmi baj, így van jól, semmi
baj, a költők csak írjanak,
a sors eközben úgyis érlel,
és választ pedig úgyse ad.

SZAMÁRBŐR

Megnyúzták élve a szamarat
főtől a patáig.
A bőrét ujjongva letekerték.
Az irha leroskadt, de
még mocorog, még tekereg,
egyre hadonászik,
hogy kinevessék, hogy ki ne vessék.

Bögölyök zúgnak, a szamarat
ízeire marják.
Dideregve siratja a bőrét,
fut, átvágtat a rózsán.
Véresek a rózsatövek,
a hajdani szajhák,
aktot állnak, de vérben a tőkék.

Duzzad a trágyadombon a szag,
csupa bűz a pára,
vastagon ontja azt, amit onthat.
A szamárbőr, a zászlónk,
magasba szökne, de hasztalan
várunk a csodára.
Keshedt irha egy várt lobogónak.

A szamár el-elbődül, de már
nem a régi hangon,
nem érzi, hogy mi szakad belőle.
A végső, lebukó hang
árja, egykedvű rettenet
szürkülete, alkony,
és nem tudja, merre van a bőre.

Keresi, keresi, keresi,
ide-oda futkos,
pőre, meztelen csontjai járnak,
csatangolnak a csánkok,
még nem tetem, állati dög,
de csúnya, de csúfos,
a kés pedig nyúzza violánkat.

BOLDOGTALANOK

Annak, aki dolgozna, tenne,
élhet falun vagy városon,
kevés a munka, s mit tehetne,
hánykolódik a vánkoson,

a napszámból él, ás, füvet nyír,
kínaiaknak dolgozik,
vagy épp közmunkás, ameddig bír,
de még bírja, még nem lazít,

mindent elvállal, minden munkát,
mert cégecskéje tönkrement,
a házon kölcsön, s nem ad nyugtát,
különben végleg belereng

a sok adóba, amely sújtja,
és amely évről évre nő,
annál, akinek van forintja,
takarít akkor, hogyha nő,

leteszi a szál cigarettát,
a lánya Hamburgba repül
kéthetente, és sohasem lát
templomot, képtárat belül,

hajlong látástól vakulásig,
csakis a munkájára néz
meg a pénzre, csak arra vágyik,
s illegális a bér, a pénz,

amiatt ingázik kéthetente,
minden az euró miatt,
itthon nincs munka, csak a tente,
s nem tudja, mikor szül fiat,

a neve Orsós vagy Szlobodnyik,
kőműves, villanyszerelő,
mérnök, vagy kéz csak, mind hanyatlik
az eleven munkaerő,

megdermedt, hideg egykedvűség
jeges táblái alszanak
a lelkeken, a lelkek tükrét
bevonta derével a fagy.

Be van borulva, egyszerű ez,
már mordul a tompa förgeteg.
Te ég, ha vagy, még kiderülhetsz,
mentsd meg, Uram, a lelküket!

A KERESZT

A férfi féllábú, a nő nyomorék.
A férfi részeg, a nő csupa szék.
A rokkant sparheltben néhány lécdarab.
A sarokban a földre hajítva
rongyok. Azokon alszanak?
Nyilvánvaló, mert ágy nincs sehol.
Egy kisfiú nyit be,
apjára ordít, pénzt követel tőle.
Akár a dög, úgy bűzlik a ház,
amelyhez ma pénz állt:
a segély.
A férfi emiatt részeg,
a gyerek emiatt csikarna ki tőle
némi lóvét,
de hogy nem kap, észvesztve üvöltöz
a filmesek előtt is,
akik most tárgyiasulni látják,
amiért idejöttek, a vaskos vésetet.
A nő hallgat, a rokkant nő a székben.
A részeg férfiban egyszerre csóva gyullad,
arcon csókolja az idegen hölgyet,
aki hátrahőköl, de már mindhiába,
egy egész világ ragad rá hirtelen.
Megroppan a kereszt az ablakon,
a tűzhelyben a léc.
Lassan elhamvad.

EGY TEMPLOM TÖVÉBEN

Ez a templom csak valaha volt.
Elhordtak minden elmozdíthatót
belőle: köveit a főurak
birtokukra vitték, azazhogy vitették
műromot csinálni, a romot rombolók,
a romantikusok. S a kevésbé
romantikusok, a környékbeliek
a még megmaradó köveket cipelték
le a faluba.
S hogy maradt valami, az már kész csoda.

De ház lett belőlük legalább,
ép, nem rom, egy újonnan csinált;
belé temették, ami ma
lelet volna a régészek kezén;
egészen mélyre, az eleven életig,
mert még ma is lakják őket az élők.
Ha néha egy ilyen kő kilátszik,
ijedten bevakolják.

Aztán a kincskeresők furkálták össze
a padlatot. Gödrök, ahány, annyiféle.
Ha mindent kiöntenék, micsoda
gazdag szoborgyűjtemény kerekedne ki belőle!

Ez a templom: csak volt valaha.
Ma egy-két faldarab, apszistöredék,
már alacsonyabb, mint mellette a fa.
Túlnőtte az erdő. Találgatják,
hol volt a torony, milyen lehetett,
de nincs, a fű is már túlnőtte
a templom tornyait.

A falon fa, évente kivágják,
elég körülményes, mert túl magasra
vette föl magát. Igen, a fák, fák,
örökké ezt hallom, ezek
a rettenetesek!
Zöld bogok, gombolyagok, kuszalékok,
drótcsomók összegubancolt görcsei,
zöldek, legfelül.

Egy fát, amely garázda módon
mászott fel oda, lehozni végül is
semmiség, de templomot rakni
a fák közé, a térbe, egy templom
vázlatát, foltjait, csíkjait
találtból, maradék végekből ismét összevágni,
hogy összeilleszthesse újra a szem,
ahhoz kell kőrakó, tiszta kéz, új mester,
másmilyen!

A SZOBROK ÉLETE

Hogy szobrok kerültek elő
a palota romjai alól,
nem csoda.
Hihettük, hogy lesznek ott
edényrészletek, -darabok,
s ha jó szerencse hozza,
rálelünk egy-egy töredék szoborra,
egy törzsre, egy fejre is,
csak ásni kell, s kidobja
nem véletlenül
a földmély a faragványokat.
Csonkák valószínűleg,
orr-, taghíjas szobrokba
csengenek az ásók.
Nem a megtalálót
illeti méltán a dicséret,
hanem a művészt,
azt, aki egykor kifaragta.
A régész is így értelmezi.
Vagy talán
aki egykor kivetette őket
a palota ablakán,
s nem törte össze végképp –
a szavak őt dicsérjék?
Aki fölemelte rájuk a kalapácsot
orrot letörni, agyvelőt (márványt),
kardot, kart leverni, összezúzni,
így alakítva a szobrot véglegessé,
nem őt illeti fonák módon
századok múltán a dicséret?

Továbbzúzni már nem volt érdemes,
így megmaradt valami végleges
legalább,
így apadt torzóvá,
így dagadt új művé
az a csonkaság.

HALÁLFÚGA

Nem szeretem
a fazekat,
jó ízeket
sohase ad.

Nem szeretem
a fazekat,
a mélye jól
sose lakat.

Nem szeretem
a poharat,
sokat ígér,
keveset ad.

Nem szeretem
a poharat,
sose kínál,
sohase ad.

Kedvem ellen
a porcelán,
neve tányér,
de meg se szán.

Nem szeretem
a porcelánt,
ragyog ugyan,
de mit se ád.

Nem szeretem
a kanalat,
sose telik,
sohase ad.

A kanalam
olyan kanál,
a teteje
visszára áll.

Merítője
sose merít,
örömre hát
sose derít.

Nem szeretem
a csali kést,
hiteti csak
a nagy evést.

Nem szeretem
a mai kést,
másnak nyesi
a libarészt.

Még a villát
se szeretem,
se sült húsom,
se egyebem.

Még a villát
se szeretem,
minden ága
örömtelen.

Nem szeretem
a padokat,
jó álmokat
sohase ad.

Nem szeretem
a padokat,
a nénit se,
ha adogat.

A hajlékot
nem szeretem,
kevés lélek,
sok idegen.

Nem szeretem
se magamat,
se másokat
az ég alatt.

Se tányérom,
se fazekam,
se maszlagom,
se igazam.

Nincs ételem,
nincs italom,
nincs életem
fiatalon.

Nem szeretem
életemet,
csak cipelem,
ahogy lehet.

Nem szeretem
életemet,
az útszélen
félrevetett.

Nem szeretem
az életet,
durva szögét,
az éleket.

Nem szeretem
az életet,
azt se tudom,
mit szeretek.

Kit elhagytam,
ki elhagyott,
nem szeretem,
hogy még vagyok.

HALÁLFEJES

A kriptatetőről
zuhant le egyenest,
a sírokra ugrott
egy szép halálfejest.

Jöttek, és elvitték
a hűs temetőből,
hiába ugrott le
a kriptatetőről.

Aztán visszahozták
a hűs temetőbe,
hiába mászott fel
a kriptatetőre,

nem temették rögtön
ahelyen a sírba,
csak nagy kerülővel
jutott oda vissza.

Két ízben járta meg,
kétszer a temetőt,
egyszer meghalt benne,
egyszer meg beledőlt.

Kórház ablakából
kivetni magunkat
célszerűbb, azonnal
a kamrába juttat,

várakozás nélkül,
kőre leesőben
mindjárt elgörgetnek
hószín lepedőben.

Így is csúnya, úgy is,
csúnya a sírárok,
akkor se tegyétek,
hogyha nem bírjátok.

Nem kórházablakból,
nem kriptatetőről,
kihussanni titkon
lassan az időből.

A SZÉP NŐ

Kedvelem őt arca pihéivel,
a mosolyáért elfelejtem,
hogy gyűrött arca ráncokat visel.

Az éjszaka kellős közepén
elbotorkálok ajtaja előtt.

Lábujjhegyen lépek, halkan a sötétben,
hogy föl ne verjem,
s hallom a csöndben:
horkol a szép nő.
Öreges horkolás, elég természetes
már az ő korában.
És megszánom, megértem őt,
hogy görcsösen visszaszámlál.

Milyen szomorú, hogy a test
akaratlan működései
így elárulnak minket.

RÖNTGEN

Ilyen? Hát ilyen? Ez hát a gerinc?
Ez a kősor? Ez a vízbeli kőtorony?
Ez az, ami a földön hajladozott,
a mosóteknő fölé úgy hajolt egykoron,
hogy meg sem érezte fáradalmait,
az irodában úgy tartott a széken,

olyan egyenesen,
hogy megakadt rajta a férfiak szeme,
ez az, amire a szem most úgy tekint:
vén görbeség, mi történt veled?
Mért teszel úgy, mintha hajladoznál?
Miért libeg a fekete negatív
légiesen, gúnyosan a kézben?
Miért kapkodja úgy az őszi szél?

FORDÍTOTT POHÁR

Ha a vízcsap alá talpával
fölfelé tartod a poharat,
nem tudod teletölteni,
szenilis, vén barátom.
A víz, mint egy kisded hegyi csurgó,
úgy csobog le körben a poháron.
De még nem tartasz
a végső szegélynél,
még innen vagy a végső határon,
még észre tudod venni
riasztó balgaságod.
Fölismeréssel ajándékoz meg,
habár keserűvel,
a csorgó víz s a pohár:

fonákjával fölfelé tartott
engem is a sors,
ezért nem teltem meg én sem.
Itt állok üresen,
az utolsó évek csurognak le rám,
s a pohár, hiába, nem telik.
Még van idő, fordíts magadon
drága, szenilis, vén barátom!

ÜVEGLAP

Szokásuk a sztrádacsinálóknak,
hogy az utak két oldalán
nagy üveglapokat emelnek,
talán zajfogóul,
ölyvet, karvalyt, efféle ragadozókat
festenek rájuk, hogy a madarakat
a láthatatlan lapoktól elriasszák.

Üvegajtókon olykor semmi jel,
zúzott homlokkal tántorodom vissza.
Mit kellene rájuk festeni,
nem ellenem, homlokom érdekében
még jótékonynak hitt tervezők?
Pingáljatok rá valami sötétet,
még nem tudom, milyen aljasságot,
milyen jelét a gonoszságnak,
de fessetek rá valami rossz ábrát,
amely majd elriaszt,
időben visszatántorít
láthatatlan üveglapjaiktól.

BALTÁK, ÉKEK, FEJSZÉK

Balták meg ékek hasogatták,
tele volt göcsörttel.
Az évek, a fejszék, a balták
nem bírtak vele.

Gerince csupa görcs,
kemény, akár a jelleme.
Csak a faék tört el,
a vasék rojtosodott ki.

A fejsze, a balta
szét nem hasíthatta,
állta keményen a tönk
a lezuhanó csapást,
amely visszaütve döng,
s csupán a baltának árt.

Csak egy-egy apró szilánk
suhant az ég iránt,
ahová reményei szerint
nemsoká jutni fog.
Megvilágította az Úr az ő orcáját,
rajta is könyörült.

A koporsóba hasogatatlanul
dőlt le teste-lelke,
úgy várta őt az Úr,
meg fényesre köszörült
élével a fejsze.

MŰTÉT ELŐTT

Csak egyszerű műtét volt az egész, de
fiatal barátom,
elért az élet szörnyű tévedése,
amely föld alá nyom.

Ilyen az élet figyelmetlen kése:
csak egy puszta műtét,
és jön a vér, a vérnek mérgezése,
beléd oldva bűnét.

Vár-e még akkor életem egésze,
amikor lefekszem
a hideg ágyra, s betolnak a fényre
álomba meredten,

erem elköti, úgy hasít a térdbe,
ahogy szokta sokszor,
ahogy teszi épp így sok-sok éve
a rutinos doktor.

Egyszerű műtét. Minden jót remélve
ébredek föl másnap,
s jön a harmadik, hogy nyitját elérje
majd a gyógyulásnak.

És el nem jön az élet vétkezése,
mert bízom a testben,
feszeng, buzog az erek hű verése,
mert jó el nem esnem.

Folytatódom, de mi lesz, hogyha mégse,
fiatal barátom,
aki messze, a sáragyagba vésve
tompulsz a homályon.

Testem ingovány, létemnek lidérce,
bolyongó testvérem.
Te rossz véletlen, mérged mély vizébe
horgot ne vess értem!

DÖGKÚT

Öreg ló forduljon föl,
öreg lovat nem vasalnak,
minek arra új patkó,
minek annak drága abrak?
Drága abrak minek annak?

Öreg ló úgyse húz már,
vinni kovácshoz mi végre,
összeroskad, mielőtt még
vánszorogva odaérne.
Odaérne vánszorogva.

Öreg ló nem nyeríthet,
öreg ló már mit se várhat,
öreg ló ne dobogjon,
öreg ló már úgyse vágtat.
Úgyse vágtat, öreg ló már.

Vén hátat nem paskolnak,
a vén gebe már a végé,
öreg lónak gerincén
vér csordogál, vén sötét lé.
Vén sötét lé, vér szivárog.

Cifra hámot, sallangot
nem raknak öreg gebére,
örüljön, ha nagy ritkán
befogják egy rossz szekérbe.
Rossz szekérbe, nagy bolondság.

Botorkáló, lyukas bőrű,
csak gazban, avarban gázol.
Áporodott, avas szénát
zörrent neki a vén jászol.
A vén jászol kórót zörrent.

Se múltja, se jövője,
ügetését elfelejtjük,
nyargalását, vágtáját
mélyen a dögkútba ejtjük.
Vetjük a föld mély öblébe.

FREGOLI

Nem lenne jobb végre elaludni,
és nem tudni semmiről?
Nem lenne jobb végre mit se tudni,
és aludni, mint a tőr?

Nem lenne jobb végre tőrbe hullni,
és elmúlni semmitől?
Nem lenne jobb végre el se múlni,
és elhullni, mint a tőr?

Nem lenne jobb végre hullni tudni,
nem tudni, múlni semmitől?
Nem lenne jobb végre tudni hullni,
nem hullni, tudni, mint a tőr?

Nem lenne jobb végre adni tudni,
és úgy tudni, mint a tőr?
Nem lenne jobb végre tudni adni,
és adni csak százfelől?

Nem lenne jobb végre elaludni,
és ébredni, mint a tőr?
Fürdőszobában, akár a zokni,
kötélen járni le-föl?

HETVENEN TÚL, NYOLCVANON INNEN

Buda Ferencnek

Hetvenen túl, nyolcvanon innen
kéne, de miben kéne hinnem?

Nyolcvanon, hetvenötön innen –
melyik évszámot kerekítsem?

Te már a hetvenötön is túl,
tudod, a lét már sose tisztul.

Amiket véltünk gyönyörűnek,
minket véresre köszörülnek.

A nálam egy nappal idősebb
elunta, elég volt a hőstett?

Roncsolt szívvel a mélybe fekszik,
fölhasogatva most menekszik.

A könyvet épphogy befejezte.
Egy új műbe még belekezd-e?

Születtem egy nappal utána.
És ha az élet megutálna

engem is hetvenötön innen?
Volt, aki elment sebesebben.

Ki tudja, mi lappang a testben?
Ami lesz, mi végre keressem?

Dolgozom, mekkora szerencse!
Nézek sólyomra, kerecsenre,

a repülésre, Uramisten,
hetvenen túl, nyolcvanon innen.

Évet, évgyűrűt ne latolgass,
a fa is tágabb, hogyha odvas.

A SOK MEG A KEVÉS

Majd kevés szóval ér el bennünket a halál,
nem beszél hosszan, egyszerre néma lesz,
a hangja elakad, a mienk is oda már,
beszélni késő, betelt a hanglemez.

A temetőben ágyunknál egyre több a sír,
terjed öröktől a holtak serege,
a sírok fölött nyugalmas alkonyati pír,
s lebukik lassan az égről a rege,

ami volt, ami lehetett volna valaha,
a vágy, a bosszú, mely sose teljesült.
Nyögik a holtak, súgja a ciprus, tiszafa,
hogy korhad a fejfa, s új nő mindenütt.

FÖLTÁMADÁS

Csontokat rak ki a temető,
ledobja a sírok kőfedelét,
föltámadnak a halottak csontjai,
a fűzfa izzadtan dolgozik,
gyökerébe fog egy-egy koponyát.
Még sötét a sír,
még nincs az a fényesség,
csak a romolhatatlan csont világít
meg a szemfödél.
Nem vártuk tőle.

A deszkák éjszakája ugyanaz,
kilazult, fekete csillagok virrasztanak benne.
Íme, fölkel újfent a nap,
íme, kinyílik ismét gyászosan a föld.
Új csillagokkal új deszka hoz éjt.

KAPCSOLAT

Már semmi közöm a világhoz,
már akár hazudhatok is,
mondhatom, hogy szertefoszlik,
vízben a só, úgy eloszlik
minden pillanat, minden íz.

Az ember él, és krumplit hámoz,
sót vet a vízbe, enni kell,
hazudik, hogy el van oldva,
még élve, nem haldokolva
rímeket vet a habokba,
és azt se mondja: el innen, el!
Csak ennyi köze a világhoz.

Minden este már olyan álmos,
hogy elalszik egy jó filmen is,
a lapokat átlapozza,
mint pacsirtának a *borozda,*
akadék neki az Isten is.

SZALMASZÁL

Hetvenkét éves lettem én,
rémület-, időette vén,
öreg
török.

Életem, bárha szalmaszál,
amivel tud, még szembeszáll,
de meg-
remeg,

kísérti egyre, hogy anyám
túladott minden aranyán.
A kincs
a Nincs.

A förgetegben, tévesen
letört hetvennégy évesen.
E négy
ne légy!

Két év addig még hátravan,
de addig száz határtalan
dolog
tolong.

Apám hetvenöt évesen –
csörtet a vad már vészesen.
Ha mar,
hamar.

Csöndben éltél, s mi másra vitt?
Tovatűntek a társaid.
Tagadd
magad!

Tagadd, hiába tagadod,
magadat kényre megadod,
alant
a lant.

Egyedül vagy már, egyedül,
ügyed ha van, csak *ügyedül.*
Saját
baját

viselje ki-ki. Hogy özön?
Mi közöm hozzá? Mi közöm?
Tanulj,
van új!

Várhatsz-e még valami jót?
Magadnak törd fel a diót!
A héj
a kéj,

a roppanó héj, az, amíg
feltörni tudsz még valamit,
az a
haza.

Elő-
kelő
ruhába most sem öltözöm.

A tél
kötél,
szabad hazába költözöm.

MELYBEN – – –

Csak még egyet írjak,
amely mint az íjat,
újra fölajz, megfeszít,
mert már elernyedtem
testemben, lelkemben,
eltűnt a cél, hó süvít.

Mi hát a jutalmam?
Hogy végtére lassan
szenvelgés, hiúság
követelje jussát?

Lásd be, hogy belássam,
el hiába vástam.
Ha írok, magamnak,
derűnek, haragnak.

Újat nem remélek,
ilyen uzsgyi vénnek
nincs hona, csak bujdokol.
Csak még egy utolsót,
sebemre futó sót,
aztán csönd lesz, új, komoly.

ÉJSZAKAI HÍD

(2020)

KERESZTLEVÉL

Ugyan ki vagyok? Mit remélhetek?
Mit sütnek rám, miféle bélyeget?
Vagy nem tart számon az én istenem?
Vagy ha számon tart, mit művel velem?
Kezet nyújt, vagy süvítő, vad nyilat
zúdít le énrám pillanatnyilag?
Ki tudja, mit? Olyan lényegtelen.
Születtem, vagyok, ameddig lehet.
Elveszett rég a keresztlevelem.

RÉGI POSTA

Szabadkozol. Ne hidd, hogy nagy marok
levelet, szép szót, aranyat kapok.
Dehogy, dehogy! Elárulom, te vagy,
ki most is ír, nemcsak majd ha fagy,

tisztelt nevemre. Nyugodtan zavarj
akár hetente, körmölj, csak kaparj,
karistold csak bőven a papirost,
s jövőre is az légy, aki most!

Sok évre rá majd vénen, öregen
tisztelt nevemre írd meg kereken,
mit vélsz felőlem, hogy a verseim
túléltek-e. A rímre volt-e rím?

S mit írok még? A Duna vén folyam,
de még annyi hulláma, habja van.

ÉKEZET

Vérebek voltak a verebek
egy ékezet hevével.
Túlzásba vittem mindent,
amit csak lehetett,
mire ráeszméltem végre,
hogy nincs igazam.
Vérebek játszottak a porban,
amerre jártam valaha.

ASZFALT

Nem ég madarai,
nem is a mezőké,
hanem a tetőké,
sétáltató aszfalt
az útjuk örökké,
amely ha vigasztalt,
nem vigasztal többé.

A sötét utcalap
le van pecsételve
véres tetemükkel.
Milyen birodalom,
milyen nagyhatalom
kiről, miről döntött,
hogy ideütötte
pecsétnek a földre?

Mégis hogy képzeli,
hogy pecsétet csinál
most már nem égbeli
vérengző sasából,
melynek útja halál,
csak ilyen madárból,
hogy éppen belőlük?

Összetiport csőrük
gyöngyöző burokból
hogyha még burukkol,
csak a rothadásról.

Csak halál vizéről,
mocskos pocsolyáról.

VISSZA

Most elindulok életembe vissza.
Lépésenként odáig érkezem:
az ösztönösbe, a nem tudatosba,
ahonnan a kusza ösvényeken

csak lefelé vitt minden korom útja,
férfikoromé, egész életem
völgy felé, a nyirkos, vizes aljba
támolygott a zsombékos réteken

át el-eltévedve, meg-megbotolva,
és itt vagyok a mélyben már idelenn,
ahonnan lejjebb útját sose rója,

ki idáig ért végérvényesen.
A szabadságban, noha tudtam róla,
több volt az ösztön, mint az értelem.

SÖTÉT VEREM

Esernyő lóg
merengő mód,
csüngő feje
a föld fele
hajol. Szelíd
szava – Ne így,
ha élsz! – mintha
ezt akarná
súgni ringva.
Bólintsak rá:
Jó, jó, nem így?
De hogyha csüng
kezünk, fejünk,
hogyha a csönd
sötétbe dönt?

Épp elered,
éppen zuhog.
Elindulok,
mint aki megy.
Fejem fölé
őt emelem,
az égi lé
könyörtelen.

Nincs távlata,
sötét verem,
de száraz a
tekintetem.

AVAR NYUGALMA

Avar nyugalma arcomon.
Fanyar mosoly van arcomon.
Sikálj föl, sárga éjszaka,
hogy zuhog most is éjszaka!

Mézga a tiszta szilvafán.
Mályva, mozduló, ház előtt.
Kutakból zúgó vízesés.
Didergek tőled, hirtelen

ölelj meg, gyorsan, hirtelen.
Tükör, mosoly van arcomon.
Mosoly, hogy habzol arcomon!
Váza, bodzafa habjai.

Orromon vidám, sárga folt.
Hófehér váza, porcelán,
törj össze sárga éjszakán!
Zuhogj, te zúgó vízesés!

Batyuival a kaptatón
megáll a szívverés.

EPERFA

MAGASSÁG

A derekán odú,
mégis a legnagyobb.
A famászó fiú
hegyében imbolyog.

Ekevasat akaszt
a fa legmagasabb
ágára, a magast
hadd járja be a hang.

Kibámul messzire,
de minden ugyanaz,
egy hang teríti be,
cseng-bong az ekevas.

TUDÁS

A tető fölé tett föl,
egy kisváros fölé,
s mit nem tudtam lentről,
tudtam odafentről:
kilátni másfelé.

HALÁL

Meghalt a nagyanya,
és lefűrészelik
egyszeriben a fa
gomolygó gallyait.

Még a férje keze
ültette azt a fát,
és ő, az özvegye,
vele élt legalább.

Mintha gyerekei
úgy élték volna túl:
végre kidönteni
nem tiltja makacsul.

Kivágták szaporán,
mit se várva. Halott.
Most vált csak igazán
halottá az a holt.

A HÁZ ELŐTT

Láncra kötve kering
körbe-körbe-körbe,
rétjének széleit
a kéz kijelölte.

Kis rétje már csupasz,
tövig lelegelte,
sehol parányi gaz,
nő a naplemente.

Bolyong a fény után,
egyetlen szál fűért
kering, mint elítélt
a börtön udvarán.

Sehol egy napsugár,
sehol egy kis fényfolt,
de körbe-körbe jár,
űzi a középpont.

A napok forognak
egyetlen nap körül,
a tegnap, a holnap
eggyé időtlenül.

A VILÁG FÉNYEI

Ringatózott a saroglya alatt
– a *saroglya* alatt! –
a fény, amely az utána jövőnek
mutatta, vigyázz, kocsi jár előtted
– szekér, lófogat! –,
valaki éppen hazabólogat.

Hazafelé hajtott fáradtan, mogorván
az őszi hidegben, ezen a kései órán
a városba, haza, sakkbábut tologatva,
akkor is, ha a sors csak erre tette meg
a kőút kockáin lovait noszogatva.

A viharlámpa (szélcsöndben) zörgött, himbálózott
a sötétben, amely mindent behálózott,
még pislákolt, még pislogott a láng.
Csak hazáig bírja, mert az éj túl falánk!
Csak hazáig bírja, a magányos kapuig!
Sóhaj illeti, hogy bírta, hogy hazavitt.

Kocsizörgésre fülelünk odabenn,
a jelre, hogy az útról, íme, megérkezett,
akire vártunk; a hosszú út véget ér,
megjött a kései vándor, a kései szekér.

Polyvát hoz, búzamag könnyű héjait.
(A búzaszemeken Jézus képe volt.)
Kasonként száll a padlásra,
örvénylik, didereg a szellős,
a hézagos kasban a polyva,
hánykolódik benne a sötét.

A világ fényei magukba roskadva
egy újabb zarándokút előtt.

AKI HA VOLTAM, MÁR NEM VAGYOK

Aki ha voltam, már nem vagyok,
nem leszek az se, aki még lehetnék,
mögöttem sarokpántjain a kapu
már behajlott lassan, csikorogva,
sötét, nagy kulcsa örökre elveszett,
kinyitnom többé már nem lehet,
előttem nincs út, az utat suvadás harapja,
mint folyóparti löszfalat az ár,
még néhány pillanat, és lábamnál szakad le.

Aki ha voltam, az már nem vagyok,
nem leszek az se, aki még lehetnék,
a kapu korhadt deszkáin túl nincs ház, nincs ösvény,
üresség tátong, üresség mögötte,
kietlen, kopár a régi kert, elsüllyedt az udvar,
ami ha volt, azt nem veri fel többé
a buja tenyészet, a gaz, a gyom, a dudva.

A VÉGSŐ NAPLEMENTE

A Nap lesújt, támolygok a porban,
ájulásig vág le rám a Nap,
a bárd éle tarkómban, húsomban
serkenti ki fájdalmaimat.

Vért csutakol arcomról az árnyék,
letörli, ám újra lesuhint
a hóhér. Lépek egyre hátrébb.
Menekülnék, s elvágja az ínt.

A káprázó, különös szabadság
így adja sajátos ízeit.
A pokoli munkából szakadva
különös mérgekkel üdvözít.

Keringek egyre körbe, helyben,
mindenért én vagyok felelős
a házban, az udvaron, a kertben:
ez az enyém, s két szemem a csősz.

Disznó szennye, mocskos ár az udvar,
süvítő bűz, sűrű trágyalé,
disznóé, mely úgy röfög ezúttal,
hogy letérdel a fényes tárgy elé.

Fénybe dőlök, a lassú veszésbe,
szúrjatok le, döfjön át a fény,
ez a végső naplemente kése,
tetőn, a trágyadomb tetején.

KOLERA

A fél falu: nyolcszáz lélek.
A fél falu tántorgó váz,
s nincs rá doktor, nincs orvoslás,
minden szem a sírba réved,

a sír pedig egyre mélyebb.
A fél falu: mintegy nyolcszáz.
Lelkeinek fele, sok ház
lakója ért hősi véget,

mert fél falu nem enyészhet
másképp. Bátran. De halt így más
is. Hallatszik újabb sírás.

A halottak elköszönnek,
a túlélők szárba szöknek.
Holtaké a múltba ringás.

SIETSÉG

Folyton éjfélre jár. Fél egy. Vagy egy.
Milyen gyorsan múlik az éjszaka!
Le kéne feküdni, aludni. – Eredj
az ágyba már! Aludj! Még van hova
menned, még van hely, ahol lepihenhetsz.
Minek virrasztasz, hogyha leheverhetsz?
Mire való? Ugyan mit csinálsz,
mit művelsz, te örök éjszakás?
Úgy érzem, mintha örökké sietnék,
késő van, túl késő, valamit még
be kell fejeznem, de a vonatom
hajnalban indul, nem szabad lekésnem.
Ha elalszom is, ezzel álmodom.
Igen, lehet, hogy ez a büntetésem,
de hogy miért, azt meg nem tudhatom.
Munkál az otthon, család, vacsora,
és itt az éjfél örök vicsora,
szélesre húzott szájjal kinevet:
– Én vagyok az éjfél, és te ki vagy?
Jön az utódom, jön a virradat,
és egyszer csak örökre lepihensz,
késleltesd hát a te óráidat,
ne ügyelj rám, ugyan hova sietsz?
Tudod egyáltalán, hogy mi a tett,
amit ha bárki megcselekedett,
az megtette, amit meg lehetett.

Mi ez a szólam? Az efféle limlom,
a rend, akármi elillant az úton,
útközben a rég nagynak hitt fogalmak
javunkra talán, végleg elillantak.
Éjfélre jár, sötét van odakint.
A végső perc virágát leszakítsd!

MÁJUSI FAGY

A vén diófa mind merészebb.
Hirtelen sűrű, szapora
barkákat tolt ágaira,
hogy megkísértse az Egészet,

aztán hajnalra csupa szén lett,
fekete árnyak lógtak a
fán, a kegyetlen éjszaka
elvitte mind. De mit meséljek?

Nekiront-e, ha lesz, a résnek,
egy-két barkája, önmaga?
Lesz-e jövőre hajnala
olyan, ennél mely derűsebb?

Hol volt, hol nem volt, elenyészett,
szénné vált a galaktika
megannyi forró csillaga.
De hát magamról mit meséljek?

MALOM

A zsákot vállára tetette,
vitte vállon a búzamagot,
mint könnyű bábot, úgy cipelte
magasba, amit ő aratott.

Zsákokba szedte, meregette,
hozta vállon a búzamagot,
nagy, erős vállára emelte,
döngtek a szálkás deszkafokok.

Előbb föl, azután pedig le.
Vitte-hozta a búzamagot,
föl-föl és le, körbe, keringve
örvénylő malomba vetette.

S a búza szólt: – A példa vagyok,
hordozgat ide-oda, íme,
mag voltam, és most belehalok.

Őröl – ez az eszme a híve.
Én, a mag, őrlöm csontjaitok.

A HEGYI HÁZ

„Messze házunk télben ül."
(Babits Mihály: Halavány téli rajz*)*

Mesélte, és elbűvölt a lány:
a hegyen, odafönn most is áll
a régi ház, ahogy hajdanán,
ahol valaha Babits Mihály
lakott. A ház, az a kicsi ház,
a lak, mely örökre téli már,
hiába ősz és hiába nyár,
örökre téli, lágy havazás.

A mienkről senki nem mesél,
a mi házunk idegeneké,
a mienkre máshogy ült a tél,
a mi házunk nem a teleké,
a mi házunk gyönge, roppanó,
a mienkben csak egy kisgyerek
nézte hosszan, amint elered
a konyhaablakon túl a hó.

Elnézte hosszan, hogy esik a
hó. A szomszéd ház túl közel.
Fölfele nézett hát, amoda,
ahonnan érte pelyheivel
eljön a hó nagy forgataga,
és fölkapja, úgy röpíti el
a távol, a túl gondolata,
mint a pihét a többi pehely.

Az artézi kúton szalma volt,
mely bebugyolálta melegen
télire, gyűrű és dajka volt,
mint fácskáé, amely majd terem.
Gázt a kút, nyáron a nyurga ág
meggyet köpdösött vérvörösen.
És mi volt a hó a télre vált
világban? Elhullott hótetem.

Arra a költő sohase járt.
De én láttam a lába nyomát.
Őrizze hó, és álljon a ház
a hegyen, odafönn, ahol állt!
Jöjjön a halvány hófakadás,
és halljam újra, halljam a lányt:
– Áll az a ház még, áll az a ház
mélyén a kertnek, poklokon át!

SZÓLT AZ ÚR

Szólt az Úr: – Beszélj a háború ellen,
mert nem tetszik ez a háború, nem, nem,
nem tetszik az öldöklés, gyilkolás,
nem, nem, ez engem is meggyaláz.
Őrjöngve jöttök, sírva végzitek,
hogy szeretném szívből a vétketek?
Vagyok a Béke istene, a béke,
nem a Háború angyala, tüzére,
az ágyúk száját betapasztanám,

mert dörgetitek évek óta rám,
tágítjátok a torkát mind nagyobbra,
hogy többet öljön, gyilkoljon halomra,
elfordultatok tőlem, ám elég,
nem nézhetem, hogy minden tűzben ég,
te vagy még az egyetlen, akiben
bízom, te légy hát intő szellemem,
légy szószólóm, légy te az én szavam,
ne akarj lenni akarattalan,
írj verset a háború ellenében,
légy próféta, mint Jónás, idejében!

– Hogyan legyek az, éppen az imént
a kedvesem kisujját tördelém
ízről ízre, gyönge kis porcogóit,
hogyha megcsalom, tudom, hogy csalódik.
Hogy váljon abból próféta, aki
csak az eszmét ismeri, élteti,
magába zárva él, mint a dió,
verse hőse egyetlen pirinyó,
az énen túlra nem merészkedik,
verse versért él, hal, vitézkedik.
Szerelmemnek eggye a szerelem,
tollamat másért nem emelhetem.

– Te kellesz nekem végső prófétának,
prédikálj, üvölts, kiáltván kiáltlak,
a háború ellen kelj ki dörögve!

– Én szelíd vagyok, hogy kapnék erőre?

– Költő vagy, azt hírlelik, mívesen
fonod a szóhoz a szót, szívesen
rímelsz össze bármit. – Nem igaz,
válogatok, mi búza, mi a gaz,
gyomlálva írok, a te kertjeid,
mezőid kezemnek nyomát ismerik.

– A kertjeim, mezőim? Én magam
tudom, szavadnak mily hatalma van!
Írj, ahogy akarsz, hajlamod szerint,
írd kedvesed kisujja ízeit,
búsítson el, ha kiserken a vére,
abból serken ki versedben a béke.
Tudod, hogyan, mi módon rejtsd belé a
békeóhajtást, költő vagy, poéta!

Hogy költő volna, hizlalta a máját,
hízelgései gyöngéjén találják.
A magasztalás ne dagasztana
bárkit, hogyha nem gőggel tétova?

– Mire élni a dió belsejében,
a héja hogyha nem maradhat épen?
Kelj a dióból, kelj ki cethaladból,
kelj ki belőle, kelj ki tenmagadból,
roppantsd össze, törd szét, a csíra vagy,
amely kibújik, az vagy itt, a mag,
nevemben majd, a te Urad nevében
kivont próféta leszel Ninivében,
de az messze, most fegyverek tüzében
prófétálj a háború ellenében.

– Látom, Uram, hogy mi lesz majd a vége,
hogy letérdeltet bennünket a béke,
zavarba hullunk. Hogyan higgyelek,
hogyan higgyem el minden kis jeled?
Hogy bízzak benned, hogyha majd elárulsz?
Megóvsz, ha majd a végtelenbe tágulsz?
Én, a legkisebb, mondjam el helyetted
a legnagyobbat, nem te, én üvöltsek?
Helyetted, Isten, én legyek a bölcsebb?

A te ajkad súgja a csobogó vért,
de én írom. Legyen! Lobogódért!

S a költőt akkor perelték, pörölték:
– A hazáért pusztul a szenvedő nép,
a királyért, nemzetért senyvedez
a lövészárkok mélyén, hogy van ez,
csak a tű fájna, semmibe veszed
a hős elestét, elment az eszed,
egyetlen csöpp vérecske többet ér,
mint a harcban kiontott honfivér,
a lobogó, a haza, a király
nem fűt, csak te, kisujjacska, ne fájj,
a véredet csak érte ontanád,
nem hazáért, királyért, új galád,
az egész nemzet megdöbbenve néz,
bitang, hitetlen, kósza, csenevész
vadhajtás a hazán. Erre tanítod
diákjaidat? A mélybe taszítod
őket, és még ott állsz a dobogón,
csúfolkodva királyon, lobogón?

S mondta az Úr: – Ez a prófétasors!
Ha a szenny és a por fölé hajolsz,
csak a port látod, a mocskot, a szennyet,
tekints fölfelé, sárból nézd a mennyet!
Lesz vastagabb sár is a földeken,
olyan mély sár, hogy elhihetni sem
lehet, végtelen és határtalan
sár, nagyobb sár, mint ami máma van,
ember, akkor üvölts, de akkorát,
amekkorát csak bír a gégerák,
ember, akkor még egyszer üvölts,
intelmet, példát a fülekbe tölts,
süket fülekbe mondd, amit óhajtok
utolszor, kiálts, mondd majd, ahogy hallod,
papírra vetve zúgasd átkaim,
Jónás szavával hallassék a rím.
Utána nem leszek. Én már eltűnök,
nem lesz már Isten, csak végtelen bűnök,
határtalan határ. Ki metszi el,
kezét rátéve ki rekeszti el?
Nincs kéz. Mindig hömpölyög ezután
a határtalan, eltölt óceán.

És jött a vérre új vér, zuhogó.
Néma lett, mint a letört lobogó,
de elnémulni nem tudott a néma,
szólalt papíron, hangosabbat írva
a nagy csöndben, mint mások jó torokkal,
részeg ésszel és szédítő borokkal,

hangosabbat, annyira hangosat,
hogy a szavak idáig hangzanak,
hogy él Jónás, mert/és áll eleve
Ninive és Ninive, Ninive.

A NAGY MAGÁNY

Már egyetlen ríméről rá tudok ismerni,
egyetlen sorát mondjátok el nekem,
s én szólok: ez ő, igen, ő, ismerem,
ez az ő ríme, ez az ő sora, tengernyi

rímből, tengernyi sorból ki tudnám őt merni
irdatlan vizekből a nagy-nagy tengeren.
A szavakból csak egyetlen selymesen
kibomló szót, egyetlen rímet ejtsetek ki,

s tudom már, hogy ő az, a nagy magány, a messzi,
az őrült, a zord, a merülő tetem,
öngyilkosunk, mi, akit nehéz elviselni.

Nem volt derűs nyár minden szavával betelni.
Fájnak rögeszméi, a tört értelem,
a fojtó szőke haj, a mindenek feletti.

A HALLGATAG

Karinthy Gábor

Azt mondják, elméje megbomolt,
azt mondják, össze-vissza írt,
hogy egy képet másik képre tolt,
valamit hogyha szóra bírt,

hogy tiszta, tág útja sose volt,
a hegyre kúszott, ám a szirt
felé a kövekben megbotolt
elesve megint és megint.

Látta a disznót, a szörny akolt,
látta a gazdáját, amint
életre kelti a kis vagyont,
hogy leszúrja odakint.

Milyen szörnyű, hogy csak néha volt.
Porol a démon, takarít.
De ne mondjátok, hogy néma volt.

MINT A FÁK

Báthori Csabának

Igen, egyszer csak észrevettük egymást,
és nyitogattuk egymás ajtaját.
Ahogyan a tóban a megrekedt sást
látogatja kis habokkal a nád.

A sár lefog? A vízen hogy mehetsz át?
Úgy, hogy kilép a sárból is a láb.
Lépj ki, de most is észrevenni egymást,
zörgetni egyre egymás ajtaját.

Tudom, hogy hol vagy. Amerre a hegylánc.
Elérsz innen, elérsz majd odaát.
Bízzunk, akkor a kín vaslapja nem szánt,
csak nyitogatjuk egymás ajtaját.

Vak az, aki félrevetve megbánt.
Hidd, hogyha fáj is, neked már nem árt.
A lombod sűrű, állj csak, mint a fák!

A BŰN

A vers elrejt, a vers eltakar,
dehogy azt mondja, amiket kimond!
S aki olvassa, van olyan bolond,
hogy azt hiszi, jaj volt mind a jaj,

hogy nagy baj volt igazán a baj,
amiért jajgat, amiért borong,
amiért bujkál, amiért bolyong,
mondhatatlan fájdalomra vall.

Ha börtönbe jut, mint a többi rongy,
egy lesz a cella rabjaival,
aki nem bírja elviselni, hogy

a bűnről egyre csak hallgatott.
Kibeszéli, hogy mit vétett a dal:
nem tudott fájni, tehát jajgatott.

SEJTELEM

Megtörtént, ami csak megtörténhetett.
A kis mandulafácska
gyökértől águkig hosszan szétrepedt.
S már nem zöldell a nyárfa

az ablak előtt. A sín kihűl. Füzet
öltözik cicomába
átlőtt tarkó alól: árucikk a seb.
Hát ő sem élt hiába.

A halottak, az időtlen régiek
a föld alól kinyúlva
rakják föl sejtelmes emlékművüket,

valódi ércük az álhű bronz helyett,
hogy bárki megtanulja:
csak a vers, a vers őrzi a lényeget.

A DRÁGA KINCS

Egy színész halálára

Nem lehet senki semmiben
sem a végső.
Te se, és ő
se. Rossz ugyan, de mondd ki: nem.

Csak rész akárki, töredék.
Senki sem más,
jó dilettáns,
teljéből csippenti a fényt.

Hát ő is így, a drága kincs.
Egyetlen jajt:
igen, meghalt,
de játszott halálában is.

A TEREMTÉS ELŐTT

Még nem tudja ontani,
amit ki akar mondani,
de belül már zuborgó, kicsi
kiejtetlen szavakkal van teli,
tele a pohár, csöppjei
készek már csordulni, ömleni.

Készek már idegszálai
szavakat hangba mártani,
ideggócai, sejtjei
ugrásra készek szítani,
lobbantani a parazsat.

Nőni kezd már az iszalag,
nyúlik már fölfele a hang,
mintha A volna, mintha E,
a beszéd eleje, kezdete,
dehogy habogás, vakogás,
neandervölgyi makogás,
a gügyögés, a gagyogás
teremtés előtti csobogás.

Láttam már ilyen patakot,
a hegyből éppen hogy kibukott,
még nem beszélt, a mondatot
csak akarta mondani, hogy
élek már, hogy itt vagyok.

Csörgedezik, zubog, csobog,
csiszolgatja a hangokat,
a hang már egyre gömbölyűbb,
egyre simábban hallani,
ahogy többet is összegyűjt,
s gördíti, gurítja, görgeti.
Az ember csak őrli, képzeli,
hogy mindez értelem nélküli.

Egy tárgyra mutatok, mi ez,
nem mondja, mi, de már jelez,
még nem tudja kimondani,
de már jelzi, hogy tudja, mi,
azzal üzeni, hogy tudat
van már a koponyán belül,
és már ez is meg az is rávetül.

Van-e már benne akarat?
Van-e már benne öntudat,
van-e már benne gondolat,
kibogozható gombolyag?
Homály van benne, köd, homály,
de holnap már artikulál,
ki fogja tudni mondani,
amit én nem tudtam mondani.

OPUS 1.

Rovarzenétől hangos kint a rét,
reszelik az esteli muzsikát.
Zenét hallok, de miféle zenét?
Mi ciripel a réten odaát?

Nem egynemű, nem egyhúrú zene,
sokaság szól, egymásba olvad a
tücsök, kabóca, sáska dallama,
s hozzájuk társul a földből a *hű,*
de ronda, zsíros, nagy lótetű,
a második, a mélyebb hegedű.

De csak hadd szóljon, az is szép, vele
lesz egész a nagy éji zenemű,
az örök egy, a párcsalogató
szimfónia, a hímek párbaja,
a sikoltozás, a húron a vonó.

Csak ömlik, dől a rovarmuzsika,
a mező óriás univerzuma.
Mollban, dúrban? Ki tudja, hogy miben
van megírva a kottaíveken?

Vezényel egyre a réti sötétség,
egyetlen tétel az egész műdarab.
Hogy jól komponált, abban semmi kétség,
a karmester is mindent belead.
Világhírű művész az éjszaka,
a zenekar az érték meg a mérték,
de a vonósok túlontúl hangosak.
És mit nem akarna réten a fagott?
Nem vagyok süket, jó az akusztika,
csöndesebben tehát, az istenért!

Valaki szólt, s nem hallom, mit beszélt.
Helyette mondják, amit ő nem tudott.

HAJNALI FUTAM

Kinyitotta az ágak csapjait
a lágy tavaszi éjszaka,
ömlik a fényre az aranyeső,
a hajnali forzícia.

Egyetlenegy éjszaka is elég
kinyílni, ha nyílni akarsz.
Ha várod a mások jövetelét,
végül a végén lemaradsz,

előbb nyílik ki majd az orgona,
mint te, sárga aranyeső.
Mit számít, hogy bokrod levelei
reggelre nem bújtak elő.

A levelek csak késlekedjenek,
te előzd meg őket, siess
világra jönni máskor is. Gyere,
hogy dacból más utat kövess:

előbb a virág, csak aztán a levél.
Ki teszi dacból ugyanezt?
Aki új teremtésbe fog: előbb
a lélek, azután a test.

ARANYESŐ

Előbb virágzik, aztán levelezik,
megfordítja a világ törvényeit.

A bokroké: hogy előbb levelezz,
mert ez a törvény, mindörökre ez.

Először a levelek hulláma jön,
csak aztán zúdul a szikrázó özön,

előbb a gondolat bújik ki, a terv,
az eszme, az ötlet, az ébredés, az elv,

csak aztán jön a keserves kivitel
kudarca, próbája, s késik a siker,

a gonosz utakon százszor elbukik,
csak vonszolja magát hosszú évekig,

a formateremtés nemhogy közelebb,
egyre messzebb van és egyre nehezebb,

bíbelődünk, ezt ide, azt oda, és
nem valósul meg az elképzelés,

reszelünk, vésünk, úgy közeledünk
a végső formához, hogy mindent elvetünk,

elölről kezdjük, új anyagot veszünk,
reggel keserű szájízzel ébredünk,

így folytatódik, így múlik el a nap,
és rájövünk, hogy rossz volt a gondolat,

és nincs erő újra, semmit se tudunk,
üres a fejünk, a szívünk, az agyunk,

bennünk a hiba, ne másokban keresd
a hibát! Ha lassan eljön majd az est,

erre a bokorra nézz: – Aranyeső!
Még ki se gondolta, mi az eredő,

mi a kezdet, és máris megteremti,
amit mi nem tudtunk erővel megtenni.

A NAGY TALP

Sokat dolgoztam éveim tekintve.
Álul, balogul, mintegy, mintha, szinte.
Úgy tettem, mintha dolgoznék sokat.
Fejem erre szaporán bólogat.
Így volt? Ki tudja. Most is dolgozom,
a könyveket még most is hordozom
a tudósoknak, hogy a tudományuk
nagyobbra nőjön, így állok alájuk.
Szép ez a szakma, volt sok örömöm
benne, de mára már oda az öröm,
elromlott bennem a régi szerkezet,
elrongyolódott a hajdani öltözet.
Ne vessétek a szememre, elég
volt belőle, elég a kartoték.

Bár kisded munka, csekély az egész,
de a szakma már nem az a küldetés,
amelyben buzogtam egykor, a leltározás
már nem az a régi, gyönyörű románc.
Mint aki Prágában egész nap biztosít,
éjszaka pedig rovarrá változik,
éjszaka én is alakulgatok,
amíg el nem tapos a Nagy Talp gondosan.

NYÍR

Az idő hajtja nagy serényen,
a zöld idő árama,
a nagy tétlen, a nagy tevékeny
dinamóirama.

Úgy dolgozik, hogy nem is értem,
hogy mire jó, mi ez a
szakmai önvágy, mely nem érdem
soha.

URALOM

Sötéten, észrevétlenül
rejtőzködik mélyen a föld alatt a
láthatatlanul, éberül
szunnyadozó ősbolyban a hangya.

Új időt érez, megfeszül,
a szárnyát hirtelen kitakarja,
röpülne már, de elvegyül,
húzza még a sokaság hatalma.

A földet ha végre kilyukasztja,
nyüzsögve, fúlva kiröpül
mélysége rácsai közül

a fényre, a szabad sugarakra,
hogy egy majd, egyes-egyedül
egy az egész világot uralja.

A HELY ÍZE

Az éber ész a látványt úgy nyeli el,
úgy bontja le a hely ízét, ahol élsz,
hogy amit a szem idege fölfog,
benne minden kép a sejtekben oszlik el,
megőröl mindent, a réteg, a forma
testedbe, elmédbe, tudatodba árad,
bár nem tudod, hogy tőle élsz, általa,
de táplál minden sós, édes,
fanyar, keserű szemsugár.
Itt élsz, ez a látványod, ez a város,
agyad itt őrli naponként
a sivár sikátort, a darabos utcát,
az alvilág rozsdás lakatjait,
a járókelők szeme rebbenését.

Itt nézel, itt látsz,
pupilládba az időből, a térből
ez a tér evődik bele,
ez etet, ez kínál a zamat részleteivel.
A többit az elme, a lélek végzi el.
Tered a teret betölti, maradj
vagy menj, ez a hely örökre te vagy.

PUPILLA

Nem láttam soha Maribort
itthon ittam egy deci bort
többet is olykor valaha
de Mariborban még soha

Láttam ugyan a Vaskaput
de nem láttam Honolulut
Fokföldből csak az ibolyát
ablakunkban a mosolyát

de New Yorkot átszegdelém
Washingtont is megnyergelém
papírsárkányt Miamiban
eregettem *majomian*

papírsárkányt (már nem papír
a zsinege pedig damil)
eregettem Miamiban
majomkoromban csakugyan

az Óceán fölötti szél
úgy vitte mint a böjti szél
kapta magasba hajdanán
kint a pusztán a tág tanyán

a csirizzel ragasztgatott
Szabad Népet a pártlapot
összecsomózott madzagon
húzta örömmel gazdagon

Láttam a sèvre-i porcelánt
de nem láttam orángutánt
láttam honfoglaláskori
lovas csontvázat porlani

úgy hevert az üveg alatt
mint aki a nudista strand
homokjában meztelenül
évezredekre elterül

otthon ért ez a látomás
egy-két utcára állt a ház
a múzeum de London is
olyan volt mintha otthon is

láttam volna már valaha
áttetszett rajta Anglia
Fekete-tenger Adria
Gyopáros vize mocsara

apály dagály dagály apály
a víz a Földön körbejár
nem tudok úszni visz a víz
leragaszt akár a csiriz

de papírból sárkány lehet
lehel egyet Dél vagy Kelet
a déli a keleti szél
s messzebb vagyok a messzinél

Láttam keveset eleget
hideg égtájat meleget
itthon iszom egy deci bort
látom a borban Maribort

VÁRAKOZÁS

A nejlonrongyot vitte, vitte
a vihar az utcán, s fönnakadt
az ágon, a csupasz tavaszi fán.
Szeméttelep sarjad
a tavaszodni készülő kőrisen.
Zizegő rongy a gallyakon,
s a szellő egyetlen legyintése is
fenyegetően meglibbenti:
ne várd a rügyek tiszta duzzadását,
itt nem lesz harmónia,
az ágközökben idegen világ,
csúnya szárny kínja van.

Csak egyben bízhatunk:
egy új, erős szél lekapja róla,
és tiszta lesz megint
ő is,
a kőris, a kőris.

A KILINCS

Lelógatja a szárnyait,
csőre a zárban, a kilincs.
Egyetlen mozdulatra nyit,
s tárul a világ, a lélek is.

Megbillenti a szárnyait,
egyszerre kívül és belül
csattantja réz fénnyel, amint
egy-egy új kéz ránehezül.

Nyitogassátok szaporán!
Kezetek jobban fényezi,
mint a tisztító tudomány
titokzatos vegyszerei.

Sok vendég: több energia.
Csak jöjjetek egyszerre mind!
Micsoda tarka orgia!
Hogy szárnyal, zúg a rézkilincs!

Sok vendég: nagyobb ragyogás.
Csak jöjjetek egyszerre mind!
Röpül az ajtó meg a ház,
ahogy csattog a rézkilincs.

Fölemelem a szárnyaim.
Fölemeli a szárnyait.
A zárkában elég a kín.
Suhogást hallok. Hogy röpít!

A VILÁG KÖZEPE

Olyan vagy, mint a többiek, te se
vagy más. Csak épp odaköszönsz,
s elmész sietve közönyös
arccal. Rád néz, de nem törődsz vele,

pedig látszik, hogy szólnod kellene.
Mi vagy, miféle üstökös,
hogy felvillansz egy körkörös
pályán, azzal eltűnsz a semmibe?

Hát nem bolygat a mások élete?
Te se vagy más, csak afféle különc,
különállónak értve, ami te

vagy: rideg és szívehűlt remete,
s elvárod – milyen különös! –,
te légy, csak te, a világ közepe.

A KÍN GYŰLÖLETE

Nem olyan vagy, mint ők, a többiek.
Leghűbb ellen-mellettjeid
nem is bírnák ki azt, amit
te viselsz el a többiek helyett.

Nálad a némaság lakik.
Akik elhagytak, ne csöngessenek!
Mintha szűnnél. Jobb is, hogy este lett.
De hogyha ők laknának itt,

elviselnék a te gyötrelmeidet?
Talán már mindhalálodig
harag, fájdalom, vád szorít

ezért a kínért. Gyűlölik:
rabok, a saját foglyaik.
Az éltet, ami eddig éltetett.

A TÖBBIEK

A többiek? Te sohasem olyan vagy.
Most is hogy küszködsz övelük.
Vívódásaid hamvai, kihaltak,
mesterségesek, volapük,

eszperantó szavak és nyelvtanok csak
eleven nyelv helyett, elüt
az Egytől valamennyiük.
Egyszerűek. Az Édes bonyolultabb.

Többiek: így az egyszerűbb.
Tülekvő tömbjük az arcodba fújtat.
Lökdös. Rád szuszog. Döccenünk.

Aki közel van, jobban letiporhat.
Mert közel vagytok, hát közünk
van egymáshoz, mint jóhoz a gonosznak.

EGYETLEN FÜRT

Te vagy a többi. Én is ők vagyok.
Ők is én. Mint egyetlen fürt,
mi is összebújva termünk,
így majd a must is bővebben csorog.

Nőnek a szemek, egy ha lepotyog,
azt is észre kéne vennünk,
hiszen bennünk volt, mibennünk,
így lenne a fürt egyszer még nagyobb.

El nem romlasztja az ép anyagot
egy folt, hogyha onnan eltűnt.
De hogyha ép volt? Megfogyatkozott.

Úgy fürt a fürt, hogyha együtt
minden íz, együtt gomolyog.
De ím, seregélyek lettünk.

A KESZTYŰ

Esőáztatta, súlyos munkáskesztyű
hever az út szegélyén reszketeg
tagokkal, hol rápüffed, megmered
a kín, melytől olyan elnyűtt lelkű,

hogy visszavon: én már nem leszek hű
kézhez, géphez, már elvégeztetett,
én már dög vagyok, nem érezhetek,
nem sajoghatok, én, halotti rendű,

halotti rangú, mert elítéltetek.
Esküdtem rátok, oda már az eskü.
És jönnek az öntipró képzetek.

Hol a munka, hol a teremtett mű?
Nézzetek körül! Rajta léptetek.
Kézé, amelyen én voltam a kesztyű.

SOROK A VÉGTELENRŐL

Vésd észbe most is a régi szavakat:
Mi végtelen, az csonka nem lehet.
Az a csonka, amely nem volt végtelen,
a végtelen magából nem veszít.
Ki tudná csorbítani a végtelent,
mint a bögrét, amely a kőre koccan?
Ne hidd, hogy egyetlen cikkelyt elszel
a végtelenből a szüntelen idő.

Minden forgatag. Szélviharra csend.
Minden a végtelen alá tornyosul,
tartani a futó ívű, homorú kupolát.

Minden él. A levágott fűzfavessző
magában is új fává tolul.
Amit a kőre lesodornak,
és lepattan róla egy szilánk, akkor is egész,
az marad akkor is, ami volt.

Rossz edényként félredobva élni?
A korongon van még új agyag.
Tekintsd az ember közjátékait:
megtörtént, ami megtörténhetett,
s most tengeni örökké a múlton?
Töltsön el a nyugodt nemesség:
anyagunk tiszta, a mű határtalan.

A HAJNAL SZEMPILLÁJA

„Az elvesztettbe kapaszkodni, örökké utána vágyódni
egészen a halálig – vagy élni, tovább élni, eltávolodni,
átváltozni... és mégis megőrizni önmagunkat..."
(Hugo von Hofmannsthal levele Richard Straussnak)

A csillagkép szertefoszlott,
egy az egyanyagú bolygó,
halk bolyongó a Tejúton
jár időzve pályaívén.

Karéjából kiszakítva
holdgyűrűje vele fordul
szakadatlan tartószálon,
tűző napon, rémidőben.

Régi kázus érverése
felhős homlokon sötétül,
halántékon kidagadva
hipertóniába dermed.

Önbűvölet irgalmatlan
árvasága hósüvöltő,
csillagtalan sarkvidéken
ás el örök jégleletté.

A nyújtózók boldogabbak
attól, amit ölbe kaptak?
Irgalmat is kaptak hozzá,
ne válhasson szív gonosszá?

Jobb a szűkölködő bölcsnek
birodalmas nagy királynál,
széles szíjú övezőnél,
hogyha óvja sűrű kincsét.

Gördül körbe, mint csapágyon
forog érdesen a tengely.
Van kerék a görgő végen,
megy a műve mind előrébb.

Nem a hökkenet gyötrelme,
mely az elmét elemészti,
nem a botrány dermedt réme,
mely a szívbe nyomja tőrét.

Csak a hajnal szempillája
résein át nézz a fénybe,
nézz merően, rezzenetlen
öntudattal állj a napra!

A MÚLT IDŐK SZAVAI

Szavak, szavak, hajdani szavak,
Szavak, szavak, ódon, avatag
Ízekkel etetők, laktatók,

Mint szalonna padláson ha lóg,
Nyarakon át zsírral csurranók,
Omlók, avasak, hőtől izzadók,

Forró padlás szikár madzagon
Ingatja ízekkel vastagon
Karcsú szálon, mely mint gyertyabél,
Vagy mécs lelke, olyan ösztövér,

Idő érlelte sárgára mind,
És most a kés nagyot kanyarint,
Szelve lassan azt a drága színt,
Melynek mélye olyan sárga, mint

Szőke-sárga méz, a csurranó,
A nem ikrás, hanem olvadó,
A kanálról csurgattatható,

Mélyéből illatot lehel,
Meghitt parfümöt kötegel,
Kévékben árasztja illatát,
Padláson bontja ki nyáron át,

Jönnek a késsel, libben a rúd,
Könnyítik a rudakon a súlyt,
Mit számít, hogy parfümje lesújt,
Mit számít, hogy avas, avatag.

Szavak, szavak, ódon, messze tűnt
Szavak, ízek, olvadó szavak,
Etessetek, hogyha éhezünk.

PÁVA

Mindent összevéve, a madár
a legesleggyönyörűbb állat.
Egy páva szállt le a téglagyár
porába. Egyszerre megálltak,

és föltápászkodtak hirtelen
a zóna robusztus porában.
Fénylett a rengeteg pávaszem,
s a por, amely előbb kopáran

szürkült az udvaron, tündökölt,
és minden tündökölni kezdett
a téglagyár udvarán: a föld,
a por és minden fényevesztett

erő, a tompa, a holt szemek
sötét árkai kifakadtak,
mint lobbanni látni hő szenet,
megnyílni árját a pataknak.

A foglyok megálltak hirtelen,
s hirtelen megálltak az őrök.
Csend lett, és lángolt a pávaszem,
a csendre fénysugár vetődött.

Nagy lett az udvar, a téglagyár
hosszú, egyetlen pillanatra.
A páva rikoltva égre száll.
Mintha a szívük kiszakadna.

FÖLAKASZTOTTÁK FÜVESIT

Fölakasztották Füvesit,
a székkutasi parasztot.
Ki volt az, aki akasztott?
Ki veszi magára bűneit?

Hallottam hírt, hogy valaki
felkötötte önkezűleg
magamagát,
s láttam pozdorjává tört csontokat,
öngyilkosét, a kisvasút sínjein.

Hallottam hírt, hogy valaki
súlyt köt a drótra, téglát,
s nagyot lódítva áthajítja
a villanyvezetéken.
Elterjedt öngyilkossági mód
a villany meg a drót
segélyével halni
azon a vidéken.

S volt olyan, aki nikotint
ivott. Ó, mennyi méreg,
és mennyi önítélet
mutatta változatait!

De az, hogy valakit idegen kéz
gyilkoljon egyre, megdermesztett,
a gyerekösztön, a kiserkent ész
hideg, borzongó, felnőttes lett.

Régen volt, ma már meg se rettent,
ismerek néhány hihetetlent,
ismerem a történelmet,
a Füvesiek történetét.

S jönnek új hírek sok halállal:
megkövezés, lefejezés.
Új öngyilkosság mások végzetével.
De mi a kezdet, és hol van a vég?
Hol a régi, a híres emberiség?

A KOPONYA SZÓL

Egy csontvázhoz tartoztam,
de letörtek róla,
a kar-, a kulcs-, a kar-, a lábszárcsont,
mind-mind, ami egésszé tett egykor,
már messze van tőlem.
Szegények, azóta keresnek,
attól a pillanattól fogva,
hogy egy éjszaka félrelökték a fedelet,
fölfeszítették – sietősen – a koporsót,
kikaptak mindőjük fölül.

Már nem kellett letörni sem,
a hús, az inak már elrohadtak,
elolvadtak, már nem volt semmi sem,
ami hozzájuk ragasszon,
nem tehettek semmit ellene,
elveszítették felső ízük, a koponyát,
engem, a test mozgatóját,
az agyvelőt lötykölő tartályt,
lesöpörték róla a maradék hajszálakat is,
megfőztek, hogy kibukjon minden részletem.

Az a koponyarabló éjszaka!
Ki keres, mint egy korszakot?
Én tudom, hol vagyok,
de ti nem tudjátok meg soha.
Azt hiszik, engem téptek ki a sírból?
Én már nem az vagyok, aki voltam.
Bosszúra vágytak? Nincs bosszú,
minden jóvátehetetlen.
Én csak tudom, én, aki bosszúból öltem,
én, akiben már csak a semmi van.
Én, a rég lejárt agyvelő emlékezete.

Már csak holt anyag vagyok,
mineralizált csontszövet,
hidroxi-apatit, kalcium-karbonát,
alkáli só, olvasd a lexikont!
Csak azt raboltátok el, nem azt,
aki a mélyében dolgozott,
nem emberfőt, csak egy koponyát.

Sajnálom, hiába minden,
nem tudtok megszégyeníteni.
Sajnálom, jó bosszú nincs soha.
Egykedvűen tűr akármit a héj.
Tűr? Se tűrni, se nem tűrni már nem tud.
Most még koponya, de holnap már az se,
de hogy mi, elrejti a nemlét.
Nem tudtok eladni, nem kellek senkinek,
egy lyukas garast sem érek,
átfütyül rajtam az idő.

APOKALIPSZIS

Gottfried Bennek

Az Embert leszíjazzák.
Azokat a pontokat,
ahova ráillesztik a drótvégeket,
sós vízzel kenik be,
hogy jobban vezessék az áramot.
A koponyát leborotválják,
sós vízzel átecsetelik,
fémsisakot húznak rá
egész a szemöldök vonaláig.
A szemet erős szalaggal leragasztják.

A testen remegés fut át,
rezeg, rázkódik, rángatózni kezd,
hatvanfokosra hevül,
a bőr megperzselődik, füstölög.
A szem fölrobban,
folyékony kocsonyává olvad,
sűrű, sötétvörös lé buggyan ki,
szivárog a ragtapasz alól
kétfelől az arcra.
A száj kinyílik,
buborékokkal teli habot túr,
a tajték nyúlós áradatban csurog lefelé.
A bőr alatti véredények felszakadnak,
az egész testet vérfoltok borítják el.
A szív megáll, a koponya szétszakad.

Ez már csak Tetem.
Vihetik.

PIHE

Akkor leszek végre szabad,
ha lerázom az akaratot,
ha már lehull az akarat,
ha már semmit sem akarok.

Ha már minden szál elszakad,
szabad leszek, akár a halott;
himbálózom az ég alatt,
s szállok föl-föl elragadtatott,

rajongó lélekkel, pihe,
a szférák nagy öbleibe.
Szétáradok, eláradok,

s nem emlékszem, hogy voltam-e.
Így hömpölyög elém eme
legvégső, boldog állapot.

NAPRAFORGÓ

Ki van nyílva a napraforgó,
mind hogy virít!
Egyfelé fordul, áhítattal
néz valakit.

Mintha mind egyhez imádkozna.
Ki az az egy,
akire minden napraforgó
most rámered?

Nézd a nyújtózó, tömör tömböt,
mikor suhansz,
milyen egyforma, egyszínsárga
mindegyik arc,

egyik se másféle, mint a többi,
mind úgy virít,
ahogy a másik, mint a zubbonyt,
úgy viselik

a sárgát, a sárgát, a hatalmas
fergeteget,
amely úgy vonul elő nyersen,
mint kész sereg.

Kapaszkodnánk, de mint a kórót,
messzire visz.
Köröskörül azé az élet,
ki benne hisz.

Ő a Nap, amelyre úgy néznek
áhítatos
szemmel, hogy nem látják, a fénye
árnyba tapos.

Látod, a sok fő egyfelé néz,
úgy aszik el
meghajolva egyre sötétebb
színeivel,

hogy akkor se fordul el attól,
akit imád,
merev nyakkal őrzi a hűség
mozdulatát.

AZ URNA

Amikor az urna
visszaöklendi majd a cédulákat,
olyan lesz, mintha egy részeg öklendene,
keserű hányadékkal lesz tele az ország,
amit a kóbor kutyák falnak föl
éhesen, egymásra vicsorítva,
és mi nézzük, hosszan nézzük őket:
az ebeké vagyunk, az ebek eledele.
A tiszta urna mit művelt velünk?

A KÜLVÁROS ÁLMAI

Ismeritek a külvárosi lármát,
a zsivajgó kínai piacot?
A szűkölködők súlyos földi jármát,
a lankatag álmot, a kacatot?

Ezüst a lepel a sok bóvli holmin,
fölveszed egyszer, le is vetheted,
akár a szitán, átlátni a zoknin,
az óra jó, ha pár percig ketyeg,

jönnek mégis, a piac olyan olcsó,
hogy az áltatás egyre megkisért.
Hátha, hátha! És járják a zsibongó
piacot a jutányos árakért.

Rezzenéstelen kínai rabszolgák
ostábláznak és várják a vevőt,
s ha erre ődöng, kínálják a polyvát,
a léha árú álmárkás cipőt.

Itt éldegél végtelen évek óta
a külrészen, a piachoz közel,
a panelházak mélyén meghúzódva
csöndesen, a ki tudja, hány ezer.

Hát mi vagyunk az ő Amerikájuk?
Hát mi jutottunk nekik a helyett?
Vándoroljunk be, vagy hogyan csináljunk
magunkból is kínait, idegent?

AZ ELKÖSZÖNTEK

Szűrődtek itthon fiai, lányai, azóta
egymást nem látni a szél szerteszórta,
elsodorta, vonta, elzilálta őket,
egyszer egy évben, ha jönnek,
kopogtatnak, aztán gyorsan elköszönnek.
Az egyik erre, a másik arra,
idegenek közé keletre, nyugatra,
nem rejtetlen tett utakon messze,
mentek hívásra, elbűvölő neszre,

termékenyebb életre, jobbra, másra,
kiürítésre, kiszipolyozásra,
máshová teríteni elmét,
szőni másoknak elméjüknek selymét,
adni másnak az elme aranyját,
a drága kagylót, a gyöngyök anyját,

a dicsőséget csak adni másnak,
adni tudást a távoli tudásnak,
izzadni másoknak a gyöngyöt,
akik itthon, izzadnak göröngyöt,
mit is izzadnának, ha törve kagylójuk,
a héjat hogyha leroppantják róluk.

Nevük a régi, még nincs róluk lefosztva,
de mit ér a név, ha már elorozva,
ha már olyan idegenbe olvad,
mint fán új gally, amelyet oltottak,
más lombjába bújik a gyümölcse,
más fa ölén érik már örökre,
nem rázhatjuk a mi kosarunkba,
kosarunk üres, fáink alja dudva.

Miért a kert, ha nyáron túli őszre
nem lesz egyetlen sápatag gyümölcse?
Aki fát nevelt, ásta jól a földet,
mért nem örülhet ősszel a gyümölcsnek?
Fiai, lányai milyen messze vannak!
Már örökre csak másoknak adnak?
Vagy amit adnak, idáig szivárog,
telibb lesz-e tőle az itthoni árok?

Utódai idegenek lesznek,
mások közé, más világba vesznek.
Kifosztott fa, kifosztott öregség,
neked mi jut? Már csak a betegség?
Fiaid, lányaid ha jönnek,
beköszönnek, aztán elköszönnek.

A GYŰJTÖGETŐ

A szekrényben, kicsi üvegekben
hány vascsavar, mennyi facsavar!
A csavart, a szöget gyűjtögettem,
az utcán is föl-fölszedegettem,
elhullajtott szögekre ha leltem,
nem szégyelltem, sohase restelltem
lehajolni értük a porba rezzenetlen,
nem azért, mert úgy adódtak ingyen,
hanem mert jók, s a jó el ne vesszen,
még a rozsdás is, éppen az hiányzik,
az a rozsdás, az a kicsi nyápic.
Csavaroztam, deszkákat szegeltem,
fűrészeltem, csiszoltam, reszeltem,
akarat-nem-híján szöggel szögecseltem,
egy szög, egy csavar mindig ha hiányzott,
kitoldottam azzal, amit járva-kelve leltem,
azzal, amit a föld a kezemre játszott.
Hány akarat, hány hasznos facsavar!
Fiatal voltam, milyen fiatal!

Mennyi üveg, hány doboz üresség
várakozik: egyszer dolga essék,
hogy teljesedjék javakkal tömötten.
Még hány elveszett alattam, köröttem!
Egy elhullajtott akarat a földön
öngyilkosból vált ki sápadtan, halványan,
miért, hogy én vagyok, aki megtaláltam?
Lehajoljak érte? Vissza sohasem jön,
aki elhullatta sápadtan, halványan.
Mint talált tárgyat leadjam soványan
a legelső gyászos irodában?

ÓLOMSÚLYOK

EGYENSÚLY

Ólma teszi a billegőt.

KÉZ

Egy kéz kinyúlik,
de tartozik-e hozzá valaki?

SZEMKÖZT

Ó, hölgyem, annyira örülök,
hogy szemben ül velem!
Lába gyönyörű, sőt ami több,
egészen meztelen.

KÍNAI ASSZONY A SZÜLŐFALUJÁRA GONDOL

Tocsogó rizsföld.
Nagy homlokú, cammogó bivalyok.
Üveghomlokú villamosra vár.
Rizsszemet morzsol,
és fölsóhajt: őszülök.

MADÁRETETŐ

Nem veszek készen etetőt,
kész madarat hozzá.
Én csinálom a fatetőt
szellőssé, gonosszá.

A LÓPATA

A lópata
demokrata.

VIGASZ

Nem a híradót, a közélet híreit
bámulom, hallgatom
kinyitva tévét, vagy weben új világot,
most már az ősvadon,
a dzsungel, a szavanna, a tigris és a gyík,
az Ob, az Amazon,
a sosem látott világ, az óceánok
mélye a vigaszom.

AZ ÉJSZAKAI HÍD

Mentél-e már egy éjszakai hídon,
mikor a híd már egészen néptelen,
és elfog lassan a bágyadt félelem,
hogy itthon vagy, de nem vagy mégse itthon.

EGYETLEN VÁGY

Egyetlen vágyam: öregség.
Élni fiatalon.
Hogyha elérem az estét,
újra hajnalodom.

DIÓ

Aki diót kíván,
törje föl a héját!

BASTILLE

Kisfiam, ostromold a Bastille-t,
foglalj el engem!

BOSSZÚ

Fogj botot, vagy kutyát uszíts,
mindhiába, jó bosszu nincs.

MONDJUK

Hogyha újrahajt a szőlő,
ha az óbor nemesebb lesz,
ha a rózsa lesz özönlő,
[mondjuk:] megpihenhetsz.

KERT

Eltűnünk észrevétlenül,
helyünkön más remény hevül,
a kertben új mákszem hőzöng,
új mákszemek, új erősök.
Csörgeti, csörgeti a szél
a gubót, a gubót, a gubót.

MEDITÁCIÓ

Fogom magam, és fejre állok.
Ma már ez igazán alapjog.
Ha talpon rosszabb. Mint a baglyok,
fogom magam, és meditálok.

A NÉMA

Nem tudtam magam soha kibeszélni,
az élőszó sose volt kenyerem,
letepertek a fecsegők igéi,
most is hallgatok némán, mereven.

BOLOND

Bolond, akit az első szó megölne,
az első csúnya szó,
eszetlen, akit elnémít örökre
az első buktató.

BOLOND PIERROT

Micsináljak?
Nem tudok micsinálni!

A NYUGALOM

Megnyugvást mi ad?
A forró nem tevés,
hogy nem cselekszem, és
nincs már öntudat.

ŐSI MUNKA

Ősi munka:
párt csalogat,
szól az unka.

ÁHÍTAT

Két lábra áll,
megcsókolja
a levél ujjhegyét
a kecske.

SZERELEM

Koszos és büszke talpaid
alatt az ember úgy lapít
akár a patkány sír visít

ÉSZVESZTŐ

Elvesztette a józan eszét
egész a sárga földig.

LÉT

Röpülve károg a varjú.

ÜZENET

Nem érek rá,
a halálommal vagyok elfoglalva.

HÁROM KIRÁLY

Három király ballag napkeletről,
követi a fényes csillagot.
Levásott a korona fejükről,
botjuk, az erős, már elkopott,

s már annyira fényes az a bot
ezer éve markoló kezüktől,
mint a csillag egy sugara ott,
mely földre sújt le a végtelenből.

Szomjaznak az iszonyú melegtől,
lábuk alatt süppedő homok.
Elválik a hústól az öreg bőr,

kristályos vérben kín gomolyog.
Kopik a fény a vándormenettől,
elkopik, de visz, visz az a bot.

IKAROSZ

Ikarosz, hideg a Hold.
Ne viasszal ragaszd össze a szárnyakat,
a viasz kétséges, rossz anyag.
Apáddal ne tarts, túl taktikus, nem olyan merész,
hogy követned kellene óvatos szárnycsapásait.
Bocsásd meg neki, hogy nem zuhan le,
mert mértékkel középütt száll.
Ne szökj vele rekkenő déli órán,
várd ki az éjszakát! A Hold hideg,
Ikarosz, röpülj!

KLASSZIKUS TORZÓ

Elért a legnagyobb szégyen,
ami csak érheti a férfit:
kontraposztban álltam,
de lezuhantam a lépcsőn,
bal karom leszakadt,
letört szép, adoniszi fejem.

Pheidiász, Müron, Polükleitosz
kéznyomát viseltem egyszerre,
én, a kalokagathia, a kurosz,
a szépség, a mérték összegzője.
A Lépcső Szobrásza
végezte rajtam el
az utolsó simításokat.

Klasszikus alakomat
Aphrodité és Perszephoné
szobra ölelgette,
Anemoneae lányai csodálták.
Torzóvá lettem,
műremekből csonka műsilánnyá.
Nem ismeritek hallatlan fejem.
Ihr kanntet nicht mein unerhörtes Haupt.
Nem változtatom meg az életem!

SZOBOR

Minden kő szobrot rejteget,
tiszteld hát a sziklát!
Vagy a mesternek tisztelet,
te mohos nyakigláb,

te nyurga, te formátalan?
Ha turista mászik rád,
egy aktra mászik, bája van,
és mit lát? Merő sziklát!

Vagy egy hős homlokán tipor,
a koponyát tapossa,
sáros lábakkal egy szobor
eszméjén tör magasra.

Egy szentén, amelyet belőled
fakaszt ki majd a véső,
te szürke kő, amelyet ma kőnek
néz csak a mendegélő.

Hogyha elnézem magamat,
melyik énemet látom?
Öregben is a fiatalt,
vagy megdermedt halálom?

Ki tudja, mit rejt a hanyag
test végül egyszerűen?
Az emberformájú anyag
a bűnben, a derűben?

Mit fakaszt ki a mesterem,
ha egyszer majd kifarag?
Mi lesz belőlem, mit terem
a kinyakló húsdarab?

A LYUKAS SZOBOR

Egy Henry Moore-szoborra

Lyukas mellel élek, takarom, ahogy a vakok
árnyékos szemüveggel a kihamvadt ablakot,
bronzban vesztegelek egy dermedt múzeum előtt
arra várva, hogy a fény majd egyszer engem is elönt,
s nem didergek többé a fűben, én, a meztelen,
fölhevít a nap és nők járnak arra nesztelen,
s én, a mutogató, kitárom előttük mindenem,
üres gödör a mellkasom, de nem röstelkedem,
s megszeretek egyet, aki naponta erre jár,
fényes bronzba önti őt is a déli napsugár,
a blúz, a szoknya leolvad róla egyszeriben,
és ott áll előttem tetőtől talpig meztelen,
s azt mondom neki, hogy a múzeum hiába néz,
nem vesz el soha, mert kötöz egy erős esküvés,
a szerelembe viszlek, én, a mindörökre hű,
édes lesz a bronzíz, édes lesz majd a keserű,
odvas, lyukacsos formámon az üreg megtelik,
antik isten leszek, csak még nem tudom, hogy melyik,
te meg a legteltebb istennő leszel, domború
idomú, antik bőrű, húsú, antik tomporú,
elhagyjuk a várost, a folyton csiszoló szelet,
s áldjuk a szerelmet, amely kiteljesíthetett.

LÉDA ELBOCSÁT

Két meztelen test egy óriás lepedőn:
Léda és Ady Endre.
Gigantikus mellek, fűlő fellegek:
alattuk Ady Endre.
Kiugró bimbók, gigászi rügyek,
két kemény tömb jobb és bal felől
a végtelen ágyon.

Fordult fölülre a meztelen Léda,
s alázuhant a két hatalmas
tépve, unszolva, marcangolva.

És kikelt az ágyból, és megállt
alázúduló két orommal.

– Nézd meg utolszor, Ady Endre,
emlékezz rájuk! Elenyésznek.
Nézd meg még egyszer őket,
mert nem látod soha többé!
Szemedre bocsátom még egyszer, utolszor.
Nem omlanak rád soha többé.
Te bocsátasz el?
Én bocsátalak el a hatalmas ágyról,
ne te hidd, hogy el te eresztesz végleg
petyhüdt, kihunyó idegszálaiddal.

Nézz meg még egyszer, utoljára!
Nézd meg terjengő, dorombolt melleim,
most, hogy kedved eltelt,
s nem gyűröd őket soha többé.
Merengve jártak úgyis a tenyér öbleiben.

Te félj, Ady Endre,
te félj, hogy nem tudod őket elfelejteni!
Itt állok a hatalmas ágy előtt,
nézz, ha tudsz, ha van még rá szemed!
Öltözöm, fűzőmet fölveszem.
Elbocsátalak.

A SZERELEM SALAKJA

Nem a szerelem salakját
választom ki testem rejtekéből,
az már elhagyta alakját,
formátlanul sötétlik a mélyből.

Mint kisütött hús tapadó salakja,
rossz törmelék, sötét szemcse, ruskó
a lábas alján, olajba tapadva,
mint kivágott fa után avarban a tuskó,

úgy ülepszik roncsa, maradéka végleg.
Kiönteni! A trágyára salakját!
Felejteni, kiszűrni belőlünk a némbert,
ne lássuk többé effektív alakját!

Kiszűrtem magamból a némbert,
nem látom többé effektív alakját.
Magát a szerelmet, ama valaha belém vert
hitetést szűröm ki, nem is már salakját.

Új időbe lépek, mint Ádám, mint Éva.
Szebb lesz nélküle a salaktalan eszme.
Eszmévé tisztulok, mint a Hold karéja
a tiszta égen időtlenbe veszve.

AKI ELFUT A NAP ELŐL

Aki elfut a Nap elől,
ne higgye, hogy enyhül a vér,
mert az árnyék is égető
annak, aki a Földön él.

Azon, aki a Földön él,
se nap, se árnyék nem segít,
ha napot árnyékra cserél,
két életet is elveszít.

Hogyha árnyékot napra vált,
áttetsző, gyönge remegés
árasztja el, a nyurga láng,
a mágneses napkitörés.

Hogyha napot árnyékra vált,
feneketlen, örök sötét
nyeli el, falja föl, nincs tovább,
ami éltette, véget ért.

Ne érintsd ujjaddal a fényt,
gonosz, komisz a napsugár,
méhében ott nő a sötét
magzat, az árnyékos halál.

Az árnyék árkába ne lépj,
az árok mélyén megbotolsz,
fekete, nyirkos meredélyt
tíz körmöd szakadása vonz.

Se napra, se árnyra ne lépj,
a Nap árnya maga a láng,
ha futsz a Nap elől, az éj
árnya undorral kiokád.

A KÁVÉHÁZ TERASZÁN

Azt a mosolyt, azt a csupa derűt még
sokáig látom *(e – ű – e)*.
A Zserbó teraszán ültünk, a szívműtét
után. Sikerült – mondta –, de mi
lesz a vége, ki tudja? – szólt derűsen
örökös, szokott mosolya.
És most *(a – e –i)*
halott.

AZ IZOTÓPLABOR VÁRÓTERMÉBEN

Fönt óra, hogy mutassa az időt.
Mind arra várnak.
El vannak különítve.
Nézik a számlapot, mikor telik le
a kiszabott idő.

Egy palack víz van náluk.
Szorítják aggodalmasan.
Ha eljön a perc, isznak.
Fél óra alatt egy litert.

Két ajtó közt olykor
egy halk nővér megy át.

Kibírhatatlanul kattog
a mészfehér váró.
Egy nő már nem bírja tovább,
elmesél.

Mindenki meghalt,
mondja részvétlenül.

Időnként az órára néznek.
Milyen lassan múlik az idő!

Szólítják. Mosdóba.
Üres test kell nekik.
Dermedten fekszik,
a szemét lehunyja,
rácsúszik a gép.

Fehér mennyezetet lát odafönt.
Minden messze van, közel.
Kínálja tagjait a sorsnak.
Most hatol át a csontokon.

A VÉGSŐ SZERETŐ

Hiába lettem hetvenöt,
Most leltem igaz szeretőt.
Olyan hamvas, de szűz-e még,
De szűz-e még, de tűz-e még?

Hirtelen jött vad beduin,
Álmatag albán vagy szőke finn?
Úgy űzi a szeretkezést,
Hogy a végén még elemészt.

Hiúságomat legyezi:
Ilyen öreg is kell neki.
Azt akarja, hogy váljak el,
De kitől, mitől álljak el?

Hűsége méz, de keserű,
Kentaurkanca, gyönyörű.
Dombormű, forró bronz idom,
Borotvált rózsa, gyűrt szirom.

Meredő filozófián
Térdeplő, hajló földi lány.
Majd a tükör, az izotóp,
Világra hozza, hogy ki volt.

A lélek színe, az igazi,
Ki fog majd végre látszani.
Hiába is ötöl-hatol,
Az izotóp tövig hatol.

Hitbuzgó rózsa, hóban áll
A hímajzó nőstény rózsaszál.
Neve sötétlő, neve Rák,
És jön, jön a testemen át.

ÉDESANYÁM, GYÚJTS VILÁGOT

Cserta Gábornak

Édesanyám, gyújts világot,
hadd lássam a másvilágot!
Édesanyám, gyújts világot,
hadd lássam a túlvilágot!

Koporsódból végy szilánkot,
végy szilánkot, gyújts világot,
hadd lássam a túlsó partot,
mert innen már oda tartok.

Szoríts helyet oldaladnál,
te légy, aki engem dajkál,
aki engem újra dajkál,
mint a méhecskét a kaptár.

Két kezemet összeróva
taníts újra imaszóra!
Tanítsd újra a könyörgést,
az együgyű imaöltést!

Fázócskásan ágyba bújva
én ágyamban mondjam újra,
mondjam újra minden este
azt az imát szívrepesve!

Édesanyám, gyújts világot,
hadd lássam a túlvilágot,
de mielőtt közeledne,
hadd jussak a közeledbe!

El se éltél, meg se haltál,
szoríts helyet oldaladnál,
engedd meg, hogy lepihenjek,
de késleltesd még a mennyet!

Ha lehet, még nem sietnék,
mire jó a nagy sietség?
Kötve van még a szövetség,
oldani még nem szeretnék.

Édesanyám, olts világot,
ne lássam az árnyvilágot!
Édesanyám, olts világot,
hadd nézzem a napvilágot!

A VENDÉG

Benyit az ajtón. De köszönni? Nem.
Hiszen családtag, dehogy idegen!
Testvér? Kié? Mohos ős? Unoka?
Milyen rokon miféle rokona,

hogy egyszerre a metszett poharat
kiveszi, tölt, cseveg, leragad
örökre, itt van, hozzánk tartozik,
a miénkből kínál, s ha bort iszik,
böfög, kicsinyel, hátba ütöget,
bútort rendez, akár az üteget,
lőtáblát akaszt, amit gondolunk,
rokkantra őrli, belerokkanunk,
belénk szorul a lélegzete is,
áporodott lesz az is, ami friss
volt, a levegő, dohos lesz az otthon
családi mélye, akár a halotton,
mert itt van már a legelső halott,
s jön a többi, mindenki jönni fog,
mindenki meghal, zavartan indul el
a túlotthonba, ha lesz még benne hely.

HIDEG VAN

Egy kicsit még elvacogok.

OBSIT

Száműzve, semmire se jó már,
csak porfogó, mogorva, tétlen szolga,
idejét kiszolgálta,
már nincs haszna, már nincs semmi dolga,
obsitot neki, elég volt a vágta.

Nézzük a szekrényt, ugyan mit rejt
hátul a polc, ezt a bögrét
ki veszi kezébe? Öntelt, ívelt
cifrákkal tele, de mi történt,
hol van az öröklét?

Elrepedt, csorba lett a széle,
hátratoltuk, töltöttük a széfet,
új bögre került a helyére,
hátratoltuk, mert hogy emlék,
s egy újabb átmeneti vendég
került a helyére,
amely egyszer ugyanúgy véget
ér a polcon.

És egyszer majd másé lesz az otthon.

Sajnálom őket, akik megöröklik
fölösleges, cikcakkos életünket,
a bögrét, amelyből ittuk a teát.
Sajnálom, aki majd eltűnődik:
ez volt a kezében, efölött merengett.
Miért kényszeríti, mintha
általa mi kényszerítenénk?
Ami lejárt, lejárt.

Csorba bögréből nem isznak új teát.

EGY VERSRE

Tűzliliom az éjszakában
én hiszek a csalogány szavában
én hiszek a vers hatalmában
én hiszek a költők szavában
a tűzliliomban a borvirágban
anyám kertjében
a borvirág nevében
hiszek a babonák napjában
a reklám-neonfényben
az Oktogon szíve közepében
hiszek a költészet hatalmában
hiszek a temető kertjében

én hiszek a régi füzérben
a megkötött szövetségben
én hiszek a szavaikban
ami volt ma is itt van
én hiszek a kötelékben
a költészet nevében
hiszek a költészet erejében
hiszek a jóság támaszában

hiszek a társban
ahogy az adventi ünnepélyen
hallgatja hallja szívverésem
hiszek a mosolyában a szemében
ahogy rám pillant üdvözölni készen
és mikor elmegy előttem
gyorsan sietősen
fölemelt kezében
hűség van az adventi fényben
kulcsot tart erősen a szív közepében

hiszek egy számban a kilencben
hiszem hogy hisznek a billenő kilincsben
mert nem hinni lehetetlen
annak aki benne egy ősi eredetben

hiszek a nevekben
versbe valók akiket szerettem
azokat el nem eresztem
a világ zavarában
hiszek a barátság hatalmában

de a közönyben a gyűlöletben
nem hiszek ferde okban
a hitet én fölemeltem
nem nyomja mélyre bennem
a keserűség a torokban

ha volna ha lenne keserűség
venném mint méznek a derűjét
mint méznek édességét
nézném a kaptár méhecskéjét
ahogyan gyűjti édes mézét
a tűzliliom kelyhéből sóváran
csakis a napon és nem az éjszakában
és édesség lesz a csalogány dalában
csupa hinnivaló minden borvirágban
hinni való a költészet szavában

erős szélben is énekel magában
az a csalogány a sűrű éjszakában

BESZÉD A VILÁG KÖLTŐIHEZ

Világ nagyságosai, költők, a nagyvilág,
az egész Föld kerekének hangot adói,
nagyok, akik magyarul is szóltok mihozzánk,
magyarokhoz, akiket sok próbán át idehoztak
alázatos szívvel, hű formába öntve
a mieink, nyelvünk káprázattal teli tudói,
akik elénk hajtogatták bízvást
a ti szavaitokat, óriások,
tudtok-e róla, tudtátok-e még elevenen,
hogy a mi lapályainkon is szóltok?
Lapályon élünk? Lapályon él a magyar nyelv,
a mi költészetünk csekély híreivel,

arccal a föld felé, földre tekintve,
ti, akiket nem győznék felsorolni,
mind éltek, mind lélegeztek
a mi tüdőnkkel, egyek lettetek velünk,
tudtok-e róla?

A mi lélegzetünk
frissít-e bárkit a külső világon?
Tudunk magunkról, postakész, körbezsinegelt,
körülmadzagozott kartondobozokba téve
a mi ajándékaink, a versek,
a mi szavainkkal. Itt a karácsony!
Tudunk magunkról, betöltöttük azt, amit
be lehetett tölteni egyáltalán,
és ha nem lehetett, mert némává tett,
ami ránk ült, általatok szóltunk, oltalmaztatok,
vittétek a sorsunk, rajtatok gördültünk előre,
de közbül azért a mi görgőink is forogtak.
Tudunk magunkról, kell tudnunk, mást nem tehetünk,
vittétek a sorsunk, s mi vittük a ti beszédeteket.

Sokan vagyunk, akik ugyanígy.
A világrészek hajlékaiban
hány költő tolong ismeretlenül!
Egy kis nyelvben is mennyi titokzatos lélek
kész arra, hogy világra jöhessen.
Küldjük, amit tudunk, olyan az ajándék,
amilyenek vagyunk.
Verseink olyanok, amilyet megérdemlünk.
Aki tudja, hogy a versnek tétje van,
a téttel egyenlően erős.

Sorsunk ugyanaz, egy időben élünk,
az idő egyformává, eggyé alakít.
Világ nagyságosai, költők,
nyúljunk át egymás határain,
szorítsuk le a pátoszt, pántot rá,
úgy legyen!

AMI MÉG HÁTRAVAN

De vess számot, hogy mit műveltél eddig
útközben, hisz minden útközben ér,
amíg a kezdet célba nem türemlik,
és le nem fog egy hatalmas tenyér.
Számot nem vetve lelked ha levedlik,
csontodra ül rá hidegen a tél.

Már meg kell tenned nyugodalmad végett
a hű számvetést életed felén,
tudva, mindenkor minden fele élet,
és jön még hossza, s a hossz olyatén,
hogy nyúlik egyre, bárha nem tetézed,
magától nő, és örök jövevény.

Állj meg egyszer, csupán egy pillanatra,
latolni, mérni, hátha sikerül
a tűzbe nézni, a vakító Napba,
sugarait, mely el nem különül,
szálanként látni, szanaszét szakasztva,
láthatóbb, mintha egybe sűrüsül.

Egyike vastag, a másika vékony,
egyike szégyen, a másika nem,
voltál éber és voltál aluszékony,
álmodban éber, álmos éberen,
átkeltél a mély, sötét hasadékon,
kapaszkodtál, botoltál odalenn.

Meg-megálltál veszteg, és igyekeztél,
és túl is vagy már életed felén.
Mi jutott egyéb sűrű töviseknél,
ha nem tudnád, akkor majd közlöm én.
Ha van még időd, állj meg egy keresztnél,
mondd, hogy rendben, s hogy jobb egy kőedény.

Úgy látszik, élsz még, mert szólsz, eleged van
abból, ami a világban folyik,
dolgozhatsz annyit, hogy már meleged van,
izzadhatsz, tudva, mi se változik.
Ha elpusztulsz, akkor is idegen vagy.
Így juss el az utolsó álmokig.

ELMEGYEK MEGHALNI

Példák könyve

Elmegyek meghalni.
A halál bizonyos, a halál órája viszont bizonytalan,
a halál óráját bemérni nem tudom sehogyan.

Elmegyek meghalni.
Mire szeressem azt, aki keserű végzetet ígér,
kinek a szerelme hiábavaló, aki engem halálra ítél.

Elmegyek meghalni.
Én, aki most élek, olyan leszek, akár a hajdaniak,
akik már elmúltak, én is elmúlok egyetlen jaj miatt.

Elmegyek meghalni.
Lásd, hova megy innen minden jelenvaló,
messze, mint kis patak, messze, mint nagy folyó.

Elmegyek meghalni.
Hamuvá leszek, hamuvá, amiből születtem,
marék hamunak indulok, amióta lettem.

Elmegyek meghalni.
Követem a többit, megyek a többiek ösvényén,
nem vagyok az első, nem vagyok utolsó a végén.

Elmegyek meghalni.
Király vagyok, de vele hiába dicsekednem,
a halál nagyobb király, neki kell engedelmeskednem.

Elmegyek meghalni.
Püspök vagyok, de a botot, a süveget akár
akarom, akár nem, letéteti velem a halál.

Elmegyek meghalni.
Pápa vagyok, de nem hagy pápálkodnom sokáig a trónon,
lefog a halál, ellene nincs mit rugdalóznom.

Elmegyek meghalni.
Vitéz vagyok, diadalmaskodtam annyi viadalon,
de nagyobb vitéz a halál, leteperni sohase tudom.

Elmegyek meghalni.
Bajnok vagyok, jól tudom a fegyverforgatást,
de levágni nem tudom én sem a mord halált.

Elmegyek meghalni.
Ifjú vagyok, a hajnalból alighogy kiléptem,
de irigy a halál, nem ereszt örvendeni vénen.

Elmegyek meghalni.
Vén vagyok, immár vége az én időmnek,
nyílik a halál kapuja, a vének belenyögnek.

Elmegyek meghalni.
Szegény vagyok, üres kézzel indulok előre,
megutáltam a világot, meztelenül megyek ki belőle.

Elmegyek meghalni.
Gazdag vagyok, töméntelen a marhám, aranyam,
de a halál ellen mind-mind haszontalan.

Elmegyek meghalni.
Bíró vagyok, sokakat megfeddtem, elítéltem,
rettegek, de meg kell nyugodnom a halál ítéletében.

Elmegyek meghalni.
Nemes nemből születtem, de mit ér a nemességem,
időmet nem nyújtja hosszabbra ősi nemzetségem.

Elmegyek meghalni.
Szép vagyok látásra, de nemes termetem hiába,
a halál szépségemre nem néz, inkább megutálja.

Elmegyek meghalni.
Bölcs vagyok, elrekesztettem, aki énelém állt,
de ha beszél a halál, akkor a bölcsek is némák.

Elmegyek meghalni.
Bolond vagyok, de a bolond halál nem nyújt békejobbot.
Egyetemben mennek a halálra bölcsek és bolondok.

ÚJ VERSEK

(2020–2022)

EGYESÍTETT ÁLLAM

Mintha jönne a részek összeillesztése,
mert eddig csak szétziláltam
kint-bent
mindent,
de most már mintha minden ízük összeérne,

s csak arra várnak, hogy az elme működése
simán surrogva, hibátlan
össze-
kösse
őket végre a soha széjjel nem esésre.

Csak erre várok én is: összefonni végre,
ami szétesett korábban,
mert nem
mertem,
nem akartam hallgatni egyedül az észre,

én, a szétesős, én, a sohasem jött béke,
mint jó, egyesített állam,
nyugtot
nyújtok,
hogy jöjjön el az Egynek kiteljesedése.

TOMIBÓL MEGY A LEVÉL

Tomiból megy a levél,
Tomiból fut a levél,
az útja de hosszú!
Mire ahova szánom,
bánatom annyira bánom!
Az bölcs, aki lassú.

De Tomi nem kikötő,
de Tomi mélybe kötő,
Acheron a mélyén.
De Tomi mélybe lökő,
tengerbe, mélybe lökő
a sors meredélyén.

De Tomi messzire van?
Tominak tengere van?
Mi dolga levélnek?
De Tomi nincs eleve,
Tominak más a neve,
mért így nevezétek?

Tominak más a neve,
Bosszú a híre, neve,
Tomi neve: Bosszú.
Száműzni akarátok,
bosszulni akarátok,
a meséje hosszú.

A kegyet nem kegyelem,
Rómában nincs kegyelem,
irgalmat nem ismer.
Az, aki Tomiban él,
örökre Tomiban él,
mint örök az Ister.

Nem is kell oda más,
jobb az elnyugovás
abban, ami érte.
Tomiban senki sem él,
Tomiban egyedül él,
Pontus remetéje.

Hitte, hogy ír levelet,
kezdte a hírlevelet,
de tengerbe szórta.
Vigye mélybe a delfin,
vigye éjbe a delfin!
Nyoma sincs azóta.

A VESZÉLY

Ki meri a veszélyt megérinteni?
Ki mer szembeszállni, ki olyan héroszi?
Ki meri vetni magát a sűrűjébe?
Ki meri a fájdalmat, a sebet
magára húzni egy szál jutalomért?
Ki meri a veszélyt leszakítani?

A veszély sűrű, tömör, bonyolult gubanc,
rángathatod ugyan, sohasem ereszt el.
A veszélyen egy szál rózsa nyílik,
meredek szakadék alatta.
Zuhanj bele, vérezz,
vagy légy te magad veszély!

SEGESVÁR

Nem ott esett el a harc mezején
kézitusában, csak nézte a távoli port,
amit kavarva a lovak patája tiport,
s látta rohanni seregünket,
hogy megy előre, maga előtt,
mert lefoszlott, kiszakadt a testből
a félsz, a gyávaság.
A test rohant, ott esett el
megannyi honvéd a harc mezején.

Lova sem volt, nem emelte a kardot
a téren, a síkon,
s jött feléje, mind közelébb
a zsarnok lovasa, jött a halál,
s mint bárki, aki még élni akar,
futott a dalnok, a túl fiatal,
akit messzire ifjonti feleség,
s bölcsőben kisfia vár.

Ki akar halni, ha írta is: essem?
Ki akar véresen igaznak egy versbeli óhajt?
Csak hogy a majdani kornak
bizsergetőn, felségesen tetszeni tessen?

A harc mezeje egy kukoricás,
ott szúrta le a bosszú, a cári pikás
felülről belemártva a hosszú nyelűt
a fegyvertelen idegenbe. Miért?
A cárért, a győzelemért?
Ott esett el mégis a harc mezején.
S jöttek a dögletes keselyűk.
A tetemre, a testre mind odagyűlt,
vagy maga a gyilkosa fosztogatott
a lóról leszállva gyűrűért, ékszerért,
de nem lelt kincseket,
csak látott ömleni vért,
hagyta a földön, a porban.

Ha nem vagy még hulla, dögölj meg,
nesze, még egy utolsó döfés!
Ócska papírok szerteszét.
Ki ez a hulla? Mi ez a hősködés?

Vállat rándított: ez is egy lázadó,
egyike a kutya magyaroknak,
s tovább a füstbe, a tűzbe lovagolt.
Dolgomat elvégeztem, atyuska,
lábad elé hullik, mint elesett
holtan, a porba, a puska,
egy rakás elhamvadt rőzse, volt lobogó.

Nem tudta, kit öl; ha tudja, akkor is
leszúrta volna. Szabadság?
Mi az? Ami van, a dzsida, a kard meg a kartács.

Közös sírba vetették a névtelenekkel,
csontjait, amiket a Föld maga rejt el,
hiába hányják föl, szerte a Bolygót,
hiába elemzik a kiemelt csontokat,
ki tudja, kié a karcsont, a combcsont,
a régi *harc mezején*
egy csont se szólal: *ott estem el én,*
voltunk a részei, a bordák, a forgók.
A névtelenekével összekeveredve,
mint a betonacél szálai tartják összeszorulva
a házakat, fogjuk a földeket egybe,
a szabadság óhaját örök koszorúba.

BABITS

Ha úgy tudnék én is énekelni,
akkor is más lenne az ének.
Énekel? Én pedig beszélek?
Nem a dalt, a szövegét teremti.

Ha csak ének, végül is mi végre?
Énekét minek képzelnétek?
Igen, a varázslathoz értett,
és mert szólni: nem háború, béke!

De a vég, az élete feletti!
A halál közelében Jónás:
a próféta, a zord hasonmás.
Már nem akart, minek énekelni?

Oda a dallam, olyan dísztelen
a szava, már annyira pőre,
mint azé, ki rongyosan, bűzösen
dörögte átkát Ninivére.

Nemhiába várt a megtörésre,
megtöretett Szüret idején
a hegytetőn, Isten tenyerében,
míg tört a fürt, s telt a faedény.

Rossz gégével imádkozni kezdett,
úgy mondta nem hiú szavait,
mint aki már megtalálta Istent,
a Gazdát, a tömjén nélkülit.

A LASSÚ LUGASBAN

Van kenyerem, borom is van,
és van Kosztolányim,
lapozgatom lassan a lugasban,
illatos a jázmin,

jó illatok szállnak a magasban,
kinyíltak a fáim,
vöröslik a vérbükk a tavaszban,
rám nyílik a fásszín,

tölggyel tömve nyers illatot áraszt,
még néhányon fakó
levél van, egy-egy elhaló madárhang,
s jel, hogy kivágható.

Magam vagyok a lassú lugasban,
borom hiába van,
boromat már mind másokra hagytam,
már nincs is poharam.

Mire jó, ha kenyerem, borom van,
ha van Kosztolányim?
Benne vagyok ugyancsak a korban,
elnyílik a jázmin,

levélbe hajlik lassan már a vérbükk,
már egyre komolyabb,
hiába villog a lányoknak a térdük,
már láttam én olyat.

Vannak jajvörös, lomha fáim,
árnyas lugasom van,
van Babitsom és Kosztolányim,
van egy-két halottam,

ebihalam a víz mosolyában,
két kis nyughatatlan,
jó volna őket a Homályban
látni más alakban.

A LÉT ETETÉSE

Kövér disznó a hájas élet,
a szűk ólból ahogyan kidagad.
Etesd a szép disznót, tenmagad,
sovány halálnak drága étek.

Vidd mélybe a nemlét kilóit,
legalján zörgesd a csontjaid,
vagy hízz, töprengj, ne töprengj, melyik,
a lét vagy a nemlét valódibb.

A létre dúródik a nemlét
sötétes árnya, a végtelen.
A nemlétnek nincsen íze sem,
a vályú alján semmi moslék.

Jobb habzsolni, csak folyton falni,
az esti tányéron a cupák
feszítse rajtad a hacukát,
s hogyha túl szoros, gombold csak ki.

Bízd rá csak okosan a bölcsre
a lét meg a nemlét gondjait,
csak egyél, igyál addig, amíg
életben hagy a vakszerencse.

FEKETE AKÁCSOR

A dűlőt fekete akácsor
szegélyezi, széleli, szegi be,
a föld jól elvarrt ruhát hord,
örök anyag, özvegyi fekete.

Lombjából nincs fölötte sátor,
odavan a zöldje, a levele,
az ágakon fácán rikácsol,
egy patkó csavarja szedi le.

Hullik a hó és a madártoll
a föld megdermedt göröngyeire.
Kolonc van éjjel a kutyákon,
csak a hangjuk kóborol messzire.

S koloncot hord az egész akácsor.
Gyümölcsfáé lenne a gyökere.
A tanyában most volt a disznótor.
Akácfa hevén sül a pecsenye.

Zsíros földön kötött akácsor.
A megélhetés idekötözi
a tanyasi embert. Harákol,
és megnézi, mi van odaki.

Nem sejti, hogy egyszer odalesz
a földje, a tanyája, gyereke.
Az, amit most neki hitelez,
kamatostul elmegy a semmibe.

Délibáb nő az akácok helyén,
a dűlőúton sztráda nyúlik el,
fizessen, aki erre jön. Én
megfizettem. Büntessen, aki mer.

KÉT KÉZ

Ötvenhat ősze. Tizennégy évemet
lobogtatom a Fő utcán menet.
Lobog egy lány is, és hirtelen
az ő kezébe simul a kezem.
Nem nyúltam érte, egyszerre csak úgy
a kezem a kezére rákacsult,
a kezem a kezében elmerült,
úgy vitte egymást lélekkel kezünk,
a kezem a kezére ráborult,
boldog foglyokat vitt az őszi út.
Ő nyújtotta, kereste az enyém,
vagy a lázban, a lángokban én?
Mert lázasak voltunk, hajtott a láz,
a szabadság heve, szívdobogás,
a szívünk egymásban úgy dobogott,
érverésünk is együtt kopogott.
A tömeg zúgott, ment, ment, menetelt,
s eltört egymástól, a kéz odalett,
kezem kiürült, keze melegét
a sokaságban osztogatta szét.

KARANTÉN

Emlékszel még rám úgy-ahogy?
Három hét örökkévalóság,
azóta elnyíltak a rózsák.
Tudod-e még, hogy ki vagyok?

Őrzöl-e, fogsz-e szorosan,
vagy elillanok a kezedből?
Már elillantam a fejedből,
emlékem is már odavan?

Te még a pillanatnak élsz.
Egyik az időből kimászik,
és máris ideér a másik,
megfogni egyet is nehéz.

Csak akkor vagyok, hogyha látsz,
ha nem látsz, eltűnök előled,
ahogy a sugár a tükörnek
egyetlen elfutó villanás.

De egyre nő a pillanat,
magasba tapogat a tőből,
mind többre telik az erődből,
lassanként azon túli vagy.

Elmúlik végül, ami rossz,
kinyílik egyszer a karantén,
Szabad leszek majd, és te szintén
olyan szabad, hogy mosolyogsz.

A HELYREHOZHATATLAN

Megretten újra valamitől.
Az elmulasztott dolgok félemlítik meg
újra meg újra. Mit tett,
hogy nem tette meg azt,
amit meg kellett volna tennie?
Azt, ami most már helyrehozhatatlan.
Most már így lesz mindig?
Új meg új megtétetlen dolgok
jelennek meg előtte?
Még egy és még egy, még ez is?
Betömhetetlen rések, amelyeken
átfúj a sirokkó, váltakozva
északról érkező jeges fuvallattal,
egyre zordonabb, süvöltőbb,
egyre feszegetőbb, forgószélnél is
erősebb hullámokkal.
Hogy már soha többé!
Nem lehet a rést elzárni soha többé,
az a rés egyre rettenetesebb.
Átbújhatatlan a túloldalra, vissza.

Milyen gyönyörű idő járta,
és elhessentette fényességeit,
a sugárból összeállt kévekötegeket.

Ilyen mondatoktól retteg,
amikor már csordulóban a pohár.
Elhagyta érintetlenül.
Ettől rettegjen?
Tülekedjen vissza, könyökét használva,
az évek engesztelhetetlenül sűrű tömegén?

Az elmulasztott óra megnyugvást ítél rá,
nyelvén a gyógyszer íze úgy oszlik el,
hogy mély, nyugtató álom hajlítja le.
Szárazon alszik, a rettenet elpárolog róla,
hajszálról hajszálra futkosva fölfelé.

A tényközlés kényszere nem rettenti többé.

MŰHELY

Vettem szerszámot évek során annyit,
egy műhelyre elég;
ami munkát, fáradalmat könnyít,
és használtam felét.

Láttam, ellopva, titkon mesterektől
a mű fortélyait,
kívántam eszközt, amely bár legyen tőr,
szike, mely sebesít,

ha magamra rántom. S lassan beláttam,
hogy mindent nem muszáj
akarni, magammal legyek arányban
akkor is, hogyha fáj.

Magammal arányban? Túlontúl szűkös.
Tudom, hogy ki vagyok.
Magamnál nagyobb. Vak szemetek bűnös.
A ti szerszámotok.

Minden fény, minden csillag műhelyemben
sugárral gyarapít,
már-már ezernyi fény sürög szememben,
tolong, szúr, elvakít.

Jótét eszközök sűrűjében élek,
motozok, mind enyém.
Ha készítettem valami egészet,
ők tették, nemcsak én.

Újat akarok, még egyet, egyetlent,
egy eszközt eszközül.
Mire? – kérdezik, s felelek ijedten:
Aki fél, így örül.

A BIRKÓZÓK SZŐNYEGE

Talán egy új mű is fakadhat belőled,
csak légy türelemmel, van még rá idő,
serkent a kedv, már közel a nőttető,
állj ki birokra vele, itt van a szőnyeg,

a birkózók szőnyege, itt van az ellenfél,
az új mű. Micsoda álom, micsoda
képzelgés ábrándja, gomolyaga!
Még ha földhöz is teremt: igyekeztél.

Nem baj, ha szégyen, ha kudarc a vége,
ha két vállra fektet, annyi baj legyen,
de versenyre keltél ama szőnyegen,
jólesett a test forró verejtéke.

BETŰRENDES CÍMMUTATÓ

A balta 258
A birkózók szőnyege 619
A birodalom 290
A bűn 539
A cél 165
A civilizált én 444
A cipőrúgás 295
A csillagjáró 474
A csillagjós utolsó éjszakája 116
A csődör 389
A dajka 416
A Delelő utca 230
A doni kanyar 73
A drága kincs 541
A falu hangjai 307
A fehér közelít 72
A fele út 349
A felni 251
A film 184
A fiúszív 138
A fődíj 90
A fregoli alatt 299
A fruska 329
A gyanú délutánja 457
A gyolcsos tótok 173
A győzelem 297
A gyűjtögető 572
A hajnal szempillája 558
A hallgatag 538
A hangya vonulása 441

A ház ... 225
A ház előtt ... 523
A hegyi ház ... 531
A hely íze ... 549
A helyrehozhatatlan ... 617
A hernyó ... 448
A hideg bádog ... 216
A holdvivő bárány ... 11
A Holló ... 276
A hosszú béke törmelékei ... 210
A Hungária kávéház ... 382
A járda ... 255
A jégen járó ... 484
A jótét mozdulat ... 330
A kapu ... 416
A kávéház teraszán ... 586
A kép alja ... 194
A kereszt ... 489
A kés ... 285
A kesztyű ... 557
A „Két fatojás" ... 186
A kilincs ... 553
A kilovaglók ... 214
A kín ... 408
A kín gyűlölete ... 555
A kislány meg az írógép ... 199
A kitelepítettek ... 170
A konyha ... 253
A koponya szól ... 564
A korai juhar ... 335
A korhadó mosoly ... 425
A külváros álmai ... 569
A lassú lugasban ... 611

A látvány ... 319
A légy ... 278
A lektor ceruzája ... 366
A lét etetése ... 613
A létra ... 461
A lichthof ... 267
A lyukas szobor ... 582
A magyarok ... 173
A mártír ... 37
A második Jézus ... 432
A mozgólépcső ... 405
A múlt idők szavai ... 560
A munkásosztály a mennybe megy ... 205
A működés gyönyöre ... 297
A nagy magány ... 537
A nagy müncheni tolvajfogás ... 75
A nagy remények ... 191
A nagy szeméttelep ... 224
A Nagy Talp ... 547
A némaság előtt ... 393
A néma versek diadala ... 126
A Népszínház utca ... 337
A nyakleves ... 227
A nyersanyag sóvárgása ... 301
A nyugalom dala ... 13
A példa ... 227
A pult mögött ... 148
A rab vadaskert ... 387
A rákos visszanéz ... 168
A régi ház ... 340
A régi kontinens ... 166
A régi költők dicsérete ... 473
A régi szép idők ... 367

A régi szó 294
A részletek ideje 418
A Rímtörténeti Hivatal 221
A Róma-villa 194
A rongyforgató 129
A rossz liszt 254
A rossz vonat 78
A sakkozó kulák 178
A sarokvas 261
A Schuler-gyár lebontása 238
A semmi álma 16
A sok meg a kevés 508
A szándék 323
A század 211
A szelektív példázata 339
A szép nő 499
A szerelem salakja 584
A szikla 28
A szobrok élete 492
A Talált Tárgyak Osztálya 195
A támadás 389
A teremtés előtt 541
A tisztaság akarása 372
A titok 311
A titok természete 270
A tizedik szimfónia 167
A többiek 555
A törpe sóhaja 282
A transzferáló 157
A Vajdahunyad utca 217
A városrész összes lányai 428
A végső naplemente 526
A végső szerető 588

A vendég 590
A vér édessége 399
A vers 187
A veszély 607
A világ fényei 524
A világ közepe 554
Az aljak mámora 160
Az aranyadi rét 134
Az elefánt 455
Az elköszöntek 570
Az én Istenem 354
Az esztétikum felé 64
Az idegen 280
Az Istenhegyi úton 279
Az izotóplabor várótermében 586
Az urna 569
Az utcaárok pocsolyája 326
Az utolsó szál 420
Ablakdeszka 419
Áhítat 369
Ahol a madár sem jár 200
Aki elfut a Nap elől 585
Aki ha voltam, már nem vagyok 525
Alkalom 370
Állapot 19
Amíg nem vagyok vak 128
Ami még hátravan 597
Ami leszögezhető 180
Apokalipszis 566
Apoteózis 382
Aranyeső 546
Arc 223
Artézi kút 325

Aszfalt ... 518
Átiratok ... 433
Átváltozások ... 45
Aufstehen ... 236
Avar nyugalma ... 521
Azonosság ... 457

B. G. G. ... 182
Babits ... 610
Balták, ékek, fejszék ... 502
Baudelaire ... 465
Beatus ille ... 146
Beszéd a világ költőihez ... 595
Boldogtalanok ... 487
Buborék ... 17
Búcsú ... 220
Bűnbánat ... 333
Bűvölet ... 313

Carmen immortale ... 110
Cédula ... 76
Chanson de prolétaire ... 107
Chile ... 176
Cigánygödör ... 55
Cigánysirató ... 80
Címleírási gyakorlat könyvtárosoknak ... 93
Címváltozásos napilap ... 30
Csak Ön után ... 116
Csapolat ... 179
Csavar a járdán ... 252
Csavarmenet ... 332
Csendélet ... 406
Csillaglesők ... 315

Csönd 182
Csuhéj 169

Dadogni, mondani 7
Damil 411
Darázs 446
December közepén 28
Délután van 19
Derű 265
De szeretnék veled lenni 106
Dicsőség 429
Dióverés 323
Diplomácia 213
Disznóölők 58
Dobol az eső 374
Doboz 147
Dögkút 504
Dunaalmás 240

Édesanyám, gyújts világot 589
Egéridő 97
Egy Cseng Fu-vers fordításai 196
Egy énekóra emlékére 423
Egyesített állam 605
Egyetlen fürt 556
Egy kezdő sivatagi próféta szavaiból 115
Egy kivégzés jegyzőkönyve 352
Egy nyári délután maradékai 415
Egy papagáj elhulltára 396
Egy Segantini-képre 478
Egy templom tövében 490
Egyútjárók 78
Egy versre 593

Éjszaka 99
Éjszaka volt 23
Ekék 43
Ékezet 518
Elmegyek meghalni 599
Eltűnés 430
Elvitte a víz a szappant 101
Emléktábla 193
Eperfa 522
Ércharang, somfabot, husáng 188
Erdő 466
Esernyő 390
Eső 208
Európa fölfedezése 69
Éveim enyve 243
Ez a madár 21
Ez a vers eladó 33

Fadrusz a keresztfán 248
Fájdalom 235
Fekete akácsor 614
Félhomály 324
Fellbach 346
Fénykör 124
Ferenczy Béni: Petőfi 125
Fohász 18
Fordított pohár 500
Fölakasztották Füvesit 562
Föltámadás 508
Főnyeremény 112
Fregoli 505
Fűrészpor a kertben 439
Füst 53

Gémeskút 172
Genezis 88
Gondviselés 440
Gyöngybagoly 23

Hab 206
Hajnal 244
Hajnali futam 545
Hajnali harmat 309
Hajnalodik 235
Hajszálak 232
Hajtogatás 435
Halálfejes 497
Halálfúga 493
Hamlet koponyája 130
Hang 336
Harminc év után 477
Három király 578
Havazás 122
Hazafelé 57
Helyben sütött pékáru 482
Hetvenen túl, nyolcvanon innen 506
Hideg van 591
Hinta 136
História 204
Hó 31
Hóesés 76
Hol a Titisee, a tatai tó? 462
Hollószárnyak 80
Horizont 403
Hűlt helyén farkasoknak 453

Ibrahim 451
Idelent 198
Idő 88
Ikarosz 579
Impromptu 397
Intarzia 71
Intelem 340
Interruptio 109
Irkák 186

Jakabos Zsuzsanna 24
Járdaszegély 226
Jiři Wolker 63
Jókai úr és Švejk, a derék katona, egyetért 105
Jön a tél, megy a tél 151
Jövevény 189
Jules kérdez 117
Juss 52

Kamilla 98
Kannibáletetők 149
Kapcsolat 509
Karantén 616
Karszék 402
Karszt 225
Katapult 460
Katona 481
Kávés Katica 26
Kehely 251
Képmutogató 464
Kérelem 137
Keresztlevél 517
Keserű vigasz 470

Két kéz 615
Kévekötél 114
Kezünkre játszó félelem 150
Khalkísz 469
Ki emlékszik? 87
Kinyílna a súlyos márvány 476
Királyok vonulása 346
Királyszárny 117
Kirojtozott végek 426
Kis elégia 46
Klasszikus torzó 579
Kolera 527
Kő 62
Kölcsey 222
Kukabúvárok 201
Kulcs 175
Kutasó 304
Különös világ 8

Lakodalom 113
Lámpa Brúnó délutánja 24
Lampion 190
Laposkúszás 98
Lassított film 334
Latin vitorla 14
Látogatás 379
Léda elbocsát 583
Lehűlt a levegő 318
Lemezlovasok 222
Lenkey János vallomása a hadbíróság előtt 154
Lépcsőhurut 380
Lepke 120
Léptek 136

Levél egy költőhöz 51
Levélzörej 121

Magamutogató 29
Májusi fagy 529
Malom 530
Maskara 471
Megérintve 66
Melyben – – – 512
Mentsd meg, Uram, a lelkeinket! 472
Menza 17
Mint a fák 538
Mosoly 249
Mozzanat 269
Munkák 95
Múzeum 91
Műhely 618
Műtét előtt 503

Nagytakarítás 142
Napló 50
Napraforgó 567
Nehéz a föld 74
Nézz ki az ablakon 198
Noé bárkája 124
Nyelvtagozat 104
Nyír 548
Nyitány 20

Obsit 591
Ócska ponyvák 394
Ócskaszínház 224
Óda a gyermekrablóhoz 102

Ólomsúlyok 573
Opus 1. 543
Orozva csibék 259
Országosdi 176
Oxigénpalack 181
Ősvágy 153
Ősz 60
Őszi eső 479
Őszi ősz 94
Özvegyek 178

Palliatív osztály 410
Pálmafa 200
Partszegély 459
Páva 561
Penyege 177
Picikli 203
Pici szoknyád 22
Pihe 567
Pipacs 55
Piros csizma 73
Piros ruhájú akció 34
Porban 160
Pupilla 550

Régészet 87
Régi kérdés 485
Régi posta 517
Reinkarnáció 47
Rejtvény és kereszt 365
Rendetlen liget 286
Rendetlenség 409
Respublika 212

Rettenet 291
Ringanak a rózsák 446
Rippl-Rónai 110
Rokonok 167
Rozmaring 103
Röntgen 499

Sár 59
Sarkadi 64
Sarkcsillag 141
Schwarcz Egon 174
Sebhely 70
Segesvár 608
Sejtelem 540
Selyemzsinór 350
Semper idem 458
Shakespeare-töredékek 356
Sietség 528
Skandalum 151
Sorok a végtelenről 557
Sötét verem 520
Spielberg-változat 271
Statárium 156
Stichomythia 154
Szabadrablás 49
Szalmaszál 510
Szamárbőr 486
Száradj, és bízz! 434
Szárazér 422
Szavak 120
Szégyen 385
Szégyenkaloda 134
Szekeresek 353

Szemsugár 61
Szénakaszálók 118
Szennai Mária 54
Szilvafa 69
Szindbád 43
Szobor 580
Szólt az Úr 532
Szomorú szobor 17
Szőlőhegyen 250
Szú 169
Szubsztancia 143
Szülészeti osztály 431
Születésnapi ajándék 398

Tabula rasa 101
Tátorján 272
Tekintet 67
Tél 12
Te meg ők 66
Temetés 483
Tengeralattjáró 443
Teríték 170
Testamentum 39
Tétel–ellentétel 68
Tettenérés 331
Tetvészkedők 211
The merav 104
Tizenhat csapás 328
Tollak 274
Tomiból megy a levél 606
Tristesse 229
Tükörkép 253

Udvar ... 9
Újév ... 371
Új könyveink ... 231
Újpest ... 190
Uralom ... 548
Utassy József emlékezete ... 378
Ügynökök vonulása ... 343
Üveghegy ... 133
Üveglap ... 501

Vadszőlőlevelek ... 158
Vályogvető ... 145
Várakozás ... 552
Várj reám ... 108
Vasalás ... 438
Váza ... 144
Végrehajtók ... 57
Végvár ... 44
Vén mák vén bürök ... 305
Verik a járdát ... 281
Veszejtése a láncnak ... 119
Vigasz ... 395
Villogva romlás közt ... 27
Virágok ... 75
Vissza ... 519

Zimankó ... 139
Zöldár ... 207
Zugliget ... 375
Zuhanyozás ... 268
Zsolozsma ... 338

TARTALOM

EZ A VERS ELADÓ *(1968)*

Dadogni, mondani 7
Különös világ 8
Udvar 9
A holdvivő bárány 11
Tél 12
A nyugalom dala 13
Latin vitorla 14
A semmi álma 16
Buborék 17
Menza 17
Szomorú szobor 17
Fohász 18
Állapot 19
Délután van 19
Nyitány 20
Ez a madár 21
Pici szoknyád 22
Gyöngybagoly 23
Éjszaka volt 23
Lámpa Brúnó délutánja 24
Jakabos Zsuzsanna 24
Kávés Katica 26
Villogva romlás közt 27
A szikla 28
December közepén 28
Magamutogató 29
Címváltozásos napilap 30
Hó 31

Ez a vers eladó 33
Piros ruhájú akció 34
A mártír 37
Testamentum 39

TEKINTET *(1980)*

Ekék 43
Szindbád 43
Végvár 44
Átváltozások 45
Kis elégia 46
Reinkarnáció 47
Szabadrablás 49
Napló 50
Levél egy költőhöz 51
Juss 52
Füst 53
Szennai Mária 54
Pipacs 55
Cigánygödör 55
Hazafelé 57
Végrehajtók 57
Disznóölők 58
Sár 59
Ősz 60
Szemsugár 61
Kő 62
Jiři Wolker 63
Sarkadi 64
Az esztétikum felé 64
Megérintve 66

Te meg ők 66
Tekintet 67
Tétel–ellentétel 68
Szilvafa 69
Európa fölfedezése 69
Sebhely 70
Intarzia 71
A fehér közelít 72
A doni kanyar 73
Piros csizma 73
Nehéz a föld 74
Virágok 75
A nagy müncheni tolvajfogás 75
Cédula 76
Hóesés 76
A rossz vonat 78
Egyútjárók 78
Hollószárnyak 80
Cigánysirató 80

LAPOSKÚSZÁS *(1984)*

Ki emlékszik? 87
Régészet 87
Idő 88
Genezis 88
A födíj 90
Múzeum 91
Címleírási gyakorlat könyvtárosoknak 93
Őszi ősz 94
Munkák 95
Egéridő 97

Laposkúszás 98
Kamilla 98
Éjszaka 99
Tabula rasa 101
Elvitte a víz a szappant 101
Óda a gyermekrablóhoz 102
Rozmaring 103
Nyelvtagozat 104
The merav 104
Jókai úr és Švejk, a derék katona, egyetért 105
De szeretnék veled lenni 106
Chanson de prolétaire 107
Várj reám 108
Interruptio 109
Carmen immortale 110
Rippl-Rónai 110
Főnyeremény 112
Lakodalom 113
Kévekötél 114
Egy kezdő sivatagi próféta szavaiból 115
A csillagjós utolsó éjszakája 116
Csak Ön után 116
Jules kérdez 117
Királyszárny 117
Szénakaszálók 118
Veszejtése a láncnak 119
Lepke 120
Szavak 120
Levélzörej 121
Havazás 122
Noé bárkája 124
Fénykör 124
Ferenczy Béni: Petőfi 125

A néma versek diadala 126
Amíg nem vagyok vak 128
A rongyforgató 129
Hamlet koponyája 130

SKANDALUM *(1995)*

Üveghegy 133
Szégyenkaloda 134
Az aranyadi rét 134
Léptek 136
Hinta 136
Kérelem 137
A fiúszív 138
Zimankó 139
Sarkcsillag 141
Nagytakarítás 142
Szubsztancia 143
Váza 144
Vályogvető 145
Beatus ille 146
Doboz 147
A pult mögött 148
Kannibáletetők 149
Kezünkre játszó félelem 150
Jön a tél, megy a tél 151
Skandalum 151
Ősvágy 153
Stichomythia 154
Lenkey János vallomása a hadbíróság előtt 154
Statárium 156
A transzferáló 157

Vadszőlőlevelek 158
Az aljak mámora 160
Porban 160

BIZONYOS ÉRTELEMBEN *(2002)*

A cél 165
A régi kontinens 166
Rokonok 167
A tizedik szimfónia 167
A rákos visszanéz 168
Szú 169
Csuhéj 169
Teríték 170
A kitelepítettek 170
Gémeskút 172
A gyolcsos tótok 173
A magyarok 173
Schwarcz Egon 174
Kulcs 175
Országosdi 176
Chile 176
Penyege 177
Özvegyek 178
A sakkozó kulák 178
Csapolat 179
Ami leszögezhető 180
Oxigénpalack 181
Csönd 182
B. G. G. 182
A film 184
A „Két fatojás" 186

Irkák 186
A vers 187
Ércharang, somfabot, husáng 188
Jövevény 189
Lampion 190
Újpest 190
A nagy remények 191
Emléktábla 193
A kép alja 194
A Róma-villa 194
A Talált Tárgyak Osztálya 195
Egy Cseng Fu-vers fordításai 196
Idelent 198
Nézz ki az ablakon 198
A kislány meg az írógép 199
Ahol a madár sem jár 200
Pálmafa 200
Kukabúvárok 201
Picikli 203
História 204
A munkásosztály a mennybe megy 205
Hab 206
Zöldár 207
Eső 208
A hosszú béke törmelékei 210
Tetvészkedők 211
A század 211
Respublika 212
Diplomácia 213
A kilovaglók 214
A hideg bádog 216
A Vajdahunyad utca 217
Búcsú 220

A Rímtörténeti Hivatal 221
Kölcsey 222
Lemezlovasok 222
Arc 223
A nagy szeméttelep 224
Ócskaszínház 224
A ház 225
Karszt 225
Járdaszegély 226
A példa 227
A nyakleves 227
Tristesse 229
A Delelő utca 230
Új könyveink 231
Hajszálak 232
Fájdalom 235
Hajnalodik 235
Aufstehen 236
A Schuler-gyár lebontása 238
Dunaalmás 240

A SZÓ ÁRNYÉKA *(2007)*

Éveim enyve 243
Hajnal 244
Fadrusz a keresztfán 248
Mosoly 249
Szőlőhegyen 250
Kehely 251
A felni 251
Csavar a járdán 252
Tükörkép 253

A konyha 253
A rossz liszt 254
A járda 255
A balta 258
Orozva csibék 259
A sarokvas 261
Derű 265
A lichthof 267
Zuhanyozás 268
Mozzanat 269
A titok természete 270
Spielberg-változat 271
Tátorján 272
Tollak 274
A Holló 276
A légy 278
Az Istenhegyi úton 279
Az idegen 280
Verik a járdát 281
A törpe sóhaja 282
A kés 285
Rendetlen liget 286
A birodalom 290
Rettenet 291
A régi szó 294
A cipőrúgás 295
A győzelem 297
A működés gyönyöre 297
A fregoli alatt 299
A nyersanyag sóvárgása 301
Kutasó 304
Vén mák vén bürök 305
A falu hangjai 307

Hajnali harmat 309
A titok 311
Bűvölet 313
Csillaglesők 315
Lehűlt a levegő 318
A látvány 319

A TISZTASÁG AKARÁSA *(2012)*

A szándék 323
Dióverés 323
Félhomály 324
Artézi kút 325
Az utcaárok pocsolyája 326
Tizenhat csapás 328
A fruska 329
A jótét mozdulat 330
Tettenérés 331
Csavarmenet 332
Bűnbánat 333
Lassított film 334
A korai juhar 335
Hang 336
A Népszínház utca 337
Zsolozsma 338
A szelektív példázata 339
Intelem 340
A régi ház 340
Ügynökök vonulása 343
Királyok vonulása 346
Fellbach 346
A fele út 349

Selyemzsinór 350
Egy kivégzés jegyzőkönyve 352
Szekeresek 353
Az én Istenem 354
Shakespeare-töredékek 356
Rejtvény és kereszt 365
A lektor ceruzája 366
A régi szép idők 367
Áhítat 369
Alkalom 370
Újév 371
A tisztaság akarása 372
Dobol az eső 374
Zugliget 375
Utassy József emlékezete 378
Látogatás 379
Lépcsőhurut 380
A Hungária kávéház 382
Apoteózis 382
Szégyen 385
A rab vadaskert 387
A csődör 389
A támadás 389
Esernyő 390
A némaság előtt 393
Ócska ponyvák 394
Vigasz 395
Egy papagáj elhulltára 396
Impromptu 397
Születésnapi ajándék 398
A vér édessége 399
Karszék 402
Horizont 403

A mozgólépcső 405
Csendélet 406
A kín 408
Rendetlenség 409
Palliatív osztály 410
Damil 411

FORDÍTOTT POHÁR *(2015)*

Egy nyári délután maradékai 415
A kapu 416
A dajka 416
A részletek ideje 418
Ablakdeszka 419
Az utolsó szál 420
Szárazér 422
Egy énekóra emlékére 423
A korhadó mosoly 425
Kirojtozott végek 426
A városrész összes lányai 428
Dicsőség 429
Eltűnés 430
Szülészeti osztály 431
A második Jézus 432
Átiratok 433
Száradj, és bízz! 434
Hajtogatás 435
Vasalás 438
Fűrészpor a kertben 439
Gondviselés 440
A hangya vonulása 441
Tengeralattjáró 443

A civilizált én 444
Ringanak a rózsák 446
Darázs 446
A hernyó 448
Ibrahim 451
Hűlt helyén farkasoknak 453
Az elefánt 455
A gyanú délutánja 457
Azonosság 457
Semper idem 458
Partszegély 459
Katapult 460
A létra 461
Hol a Titisee, a tatai tó? 462
Képmutogató 464
Baudelaire 465
Erdő 466
Khalkísz 469
Keserű vigasz 470
Maskara 471
Mentsd meg, Uram, a lelkeinket! 472
A régi költők dicsérete 473
A csillagjáró 474
Kinyílna a súlyos márvány 476
Harminc év után 477
Egy Segantini-képre 478
Őszi eső 479
Katona 481
Helyben sütött pékáru 482
Temetés 483
A jégen járó 484
Régi kérdés 485
Szamárbőr 486

Boldogtalanok 487
A kereszt 489
Egy templom tövében 490
A szobrok élete 492
Halálfúga 493
Halálfejes 497
A szép nő 499
Röntgen 499
Fordított pohár 500
Üveglap 501
Balták, ékek, fejszék 502
Műtét előtt 503
Dögkút 504
Fregoli 505
Hetvenen túl, nyolcvanon innen 506
A sok meg a kevés 508
Föltámadás 508
Kapcsolat 509
Szalmaszál 510
Melyben – – – 512

ÉJSZAKAI HÍD *(2020)*

Keresztlevél 517
Régi posta 517
Ékezet 518
Aszfalt 518
Vissza 519
Sötét verem 520
Avar nyugalma 521
Eperfa 522
A ház előtt 523

A világ fényei 524
Aki ha voltam, már nem vagyok 525
A végső naplemente 526
Kolera 527
Sietség 528
Májusi fagy 529
Malom 530
A hegyi ház 531
Szólt az Úr 532
A nagy magány 537
A hallgatag 538
Mint a fák 538
A bűn 539
Sejtelem 540
A drága kincs 541
A teremtés előtt 541
Opus 1. 543
Hajnali futam 545
Aranyeső 546
A Nagy Talp 547
Nyír 548
Uralom 548
A hely íze 549
Pupilla 550
Várakozás 552
A kilincs 553
A világ közepe 554
A kín gyűlölete 555
A többiek 555
Egyetlen fürt 556
A kesztyű 557
Sorok a végtelenről 557
A hajnal szempillája 558

A múlt idők szavai 560
Páva 561
Fölakasztották Füvesit 562
A koponya szól 564
Apokalipszis 566
Pihe 567
Napraforgó 567
Az urna 569
A külváros álmai 569
Az elköszöntek 570
A gyűjtögető 572
Ólomsúlyok 573
Három király 578
Ikarosz 579
Klasszikus torzó 579
Szobor 580
A lyukas szobor 582
Léda elbocsát 583
A szerelem salakja 584
Aki elfut a Nap elől 585
A kávéház teraszán 586
Az izotóplabor várótermében 586
A végső szerető 588
Édesanyám, gyújts világot 589
A vendég 590
Hideg van 591
Obsit 591
Egy versre 593
Beszéd a világ költőihez 595
Ami még hátravan 597
Elmegyek meghalni 599

ÚJ VERSEK *(2020–2022)*

Egyesített állam 605
Tomiból megy a levél 606
A veszély 607
Segesvár 608
Babits 610
A lassú lugasban 611
A lét etetése 613
Fekete akácsor 614
Két kéz 615
Karantén 616
A helyrehozhatatlan 617
Műhely 618
A birkózók szőnyege 619

Betűrendes címmutató 621

SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR

GYŐRI LÁSZLÓ
(OROSHÁZA, 1942. JANUÁR 29.)

DÍJAI

Kaposvár művészeti díja (1971)
Móricz Zsigmond-ösztöndíj (1975)
Radnóti-díj (1977)
Komárom megye művészeti díja (1981)
SZOT-díj (1985)
József Attila-díj (1992)
Szépíró-díj (2010)

VERSESKÖNYVEI

Ez a vers eladó, Magvető Kiadó, 1968
Tekintet, Magvető Kiadó, 1980
Laposkúszás, Magvető Kiadó, 1984
Skandalum, válogatott és új versek, Ferenczy Kiadó, 1995
Bizonyos értelemben, válogatott és új versek, Tatabánya, 2002
A szó árnyéka, Pesti Kalligram Kiadó, 2010
A tisztaság akarása, Napkút Kiadó, 2012
Fordított pohár, Napkút Kiadó, 2015
Éjszakai híd, Napkút Kiadó, 2020
Aki ha voltam, Magyar Napló Kiadó, 2022

A Magyar Napló Kiadó
az 1795-ben alapított Magyar Könyvkiadók
és Könyvterjesztők Egyesülésének,
valamint az 1999-ben alapított
Könyves Szövetségnek tagja
www.konyves-szovetseg.hu

Kiadja a FOKUSZ Egyesület
és a Magyar Napló Kiadó Kft.
1062 Budapest, Bajza u. 18.
www.magyarnaplo.hu
Felelős kiadó a Kft. ügyvezetője
Felelős szerkesztő Zsiga Kristóf
A kötetet gondozta Zsille Gábor
A borítót tervezte Vincze Judit
A szerző fényképét készítette Máté Krisztián
Tördelőszerkesztő Bornemissza Ádám
Készült a Pannónia Nyomdában, Budapesten

54/23

GYŐRI LÁSZLÓ 1942-ben született Orosházán. József Attila-díjas költő, író, a legendás Kilencek alkotócsoport tagja. Tanulmányait az ELTE magyar–könyvtár szakán végezte. 1980 óta Budapesten él. Ez az átfogó gyűjtemény költői pályája teljes termését: kilenc verseskötetének anyagát tartalmazza, valamint az utóbbi két évben írt, eddig csak folyóiratokban megjelent új versei legjavát.

A VESZÉLY

Ki meri a veszélyt megérinteni?
Ki mer szembeszállni, ki olyan héroszi?
Ki meri vetni magát a sűrűjébe?
Ki meri a fájdalmat, a sebet
magára húzni egy szál jutalomért?
Ki meri a veszélyt leszakítani?
A veszély sűrű, tömör, bonyolult gubanc,
rángathatod ugyan, sohasem ereszt el.
A veszélyen egy szál rózsa nyílik,
meredek szakadék alatta.
Zuhanj bele, vérezz,
vagy légy te magad veszély!

3900 Ft

9 786155 641572

MIN

Győri László AKI HA VOLTAM

MC
256.562